

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 09561

AZOY HOT GEZOGT YANKL- ZSHAK

Jankel Fridman

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

יאנקל פרידמאן / איזוי האט געזאגט יאנקל-זשאָק...

Imprimerie S.I.P.N., 14, rue de Paradis, Paris-10^e

יָנְקָל פַּרְידָאָן

**אֶזְוִי הָאָט גַּעַד אָגָט
יָנְקָל=זְשָׁאָק...**

הוֹם אֶרְעֵסְקָעָם

פָּרִיגִין, 1956

פָּרְלָאָג

יְאָגָדָל-וְשָׂאָק דַעַר שְׁנִידָעַר

די צוּי "אינטעליגאנטען"

נאר איז שידלאוואווצש האט מען יאנקל-זשאקון און חיטס-בערן גערופן:
"די צוּי אינטעליגאנטען". זיי פלעגן זיך אַרומזדריען אין שטעהל מיט
די בלוייז קעפ. מיט צעшибערטע גושיוועס און מיט גראבע ביכער
אונגעטר דיאָ ארעםס. שאַפְּצִירְנְדִּיק אַזְּוֵי, פְּלַעֲגֵן זַי הַיִּסְּדִּיקְטוּרִין וְעַגְּנוּ
שפְּינְאֹזֶן, נִיטְשָׁע, באָקָל, שאַפְּגָּנְהָוִיעָר, באָך אָונַע בעטההאווען. זַי האָבוֹ
געוֹאָרְפָּן מיט די הענט אַזְּוֵי פָּאָרְבּוּמָן, אָז זַי פְּלַעֲגֵן נִישְׁתַּוְעַן דָּאָס זַיְץ
גיַין אָפְּלִילוֹ זַיְעָרָע בָּאָקָאנָטָן, אָן מִיטְן מַאְרָק, וּוּ סְאַיּוֹ גַּעֲדוּן דָּאָס זַיְץ
אָרט פָּוּן די טְרָעָגָעָר, האט זיך דערהערט אַחְוֵיך, באָסָאָוּן אַפְּרָאָסָט אָוּן
איַר וּוּעַט נָאָר אָפְּפְּרִירְן די הענט...
— הַיִּי, יְוָגְּגָלְיִיט! האט זיך דָּרְוִיסְט אַפְּרָאָסָט אָוּן

די טְרָעָגָעָר פְּלַעֲגֵן קִוְּפִּין אַ צִּיטְ�וָנָג אָוּן וּוּאָרְטָן בֵּינוֹ די "אַינְטָאָלִיָּה
געַנְטָן" וּוּעָלָן פָּאָרְבִּיגִיגִין, כְּדִי זַי זָאָל זַי פָּאָרְלִיעְנָעָן וּוּאָס מַעַן הַעֲרָט
עָפָעָס אָוִיפָּ דָּעָר וּוּעָלָט; אָוּן דָּעָר עִיקָּר — דָּעָם רָאָמָן, וּוּאָס אִין גַּעֲווּזָן
אונְטָאָלִיָּה שְׂרִיבָן מיט דָּרִי שְׂטָנוּרְנְדָּלְעָד...
...

אַ הַוִּיכָּעָר טְרָעָגָעָרִינְג, מִיט שְׁטָרִיךְ אָוִיפָּ דָּעָר פְּלִיעִצָּע, האט גַּעַז
הַאלְּטָן דָּאָס בְּלָאָס מִיטְן קָאָפְּ אָרְאָפְּ אָוּן מִיט דִּי פִּס אָרוּפָּ אָוּן, שְׁוּעָר
זִיפְּצְנְדִּיק, פְּלַעֲגֵט עַר זַיְיךְ מַאְכָן לִיְּעָנָעָן. נָאָר קְוִים זַעֲנָעָן די צוּי, אַיְּנָי
טְרָעָגָעָן פָּאָרְבִּיגִיגָּאָגָּעָן, האט מעַן זַי אַרְיִינְגָּעָכָּאָפָּט אִין רְעִידָל, זַי
אָזְוּעָקְגַּעַזְעָצָט אָוִיפָּ אַ צְעָבְּרָאָכְעָנָעָם קָאָסָטָן אָוּן זַיְיךְ האָבָּן גַּעֲמוֹזָת פָּאָרְדָּ
לִיְּעָנָעָן די וּוּכִּטְקִּסְטָעָן נִיעָסָן אָוּן צָוָם סּוֹף — דָּעָם רָאָמָן. סְהָאָט זַיְץ
דָּאָרָט גַּעַהְאָנְדָלָט וּוּעָגָן אַ דִּינְסְטְ-מִידָּל, רָוְכְּטָשְׁאָלָעָה האָט זַי גַּעַהְיִיסָּן, אָוּן
איַן שִׁין גַּעַוּזָן וּוּדִי וּוּעָלָט... זַי האָט חַתּוֹנָה גַּעַהְאָט מִיט אַ "כְּרָאָבִיעָ"...

— דָּאָס הַיִּסְטָא מַולְ פָּוּן אַ מְוִיד! — האָט זיך אַגְּגָרְוּפָן מַלְךְ דָּעָר
טְרָעָגָעָר — וּוּעָן יָאָר וּוּאָלָט גַּעַקָּאנָט לִיְּעָנָעָן, וּוּאָלָט יָאָר דָּאָר אַיְּנָגָעָ
שְׁלֹגְגָעָן אַלְעָ "גַּגְזָעָטָן"...

אוריסער דעם. וואס חימיבער אין געווען אַ שערקלעכער קולטור-
מענטש, האט געקאנט ליענען אַ בלט, האט ער געהאט נאך אַ שוואָ-
קייט — ער האט ליב געהאט מזוייך. אַבער ניסט גלאָט מזוייך, נאך אַרטע,
קלאסישׁע מזוייך. בעטהוואווען האט ער ליב געהאט ווי סְלִיבּוֹן, ליסט, מאָ-
צָאָרט, פָּאָגָאנִינִי, שאָפָעַן — נאך זַיִּיר ער אויסגעגןגען.

יאנקליזשאָק אין נאך דעמאָלט געווען אַ גײַער בֵּי אַ קָּאמָאַשְׁ-
מָאַ-
כָּעָה, האט געאָרבעט דָּרְיִי חֲדַשִּׁים אַין זָמָעֶר אָון דָּרְיִי חֲדַשִּׁים אַין וַיְ-
טָעֶר אָון אָוּוּקְעָגְעָבָן דָּעֶר אַרְעָמָעֶר מַאֲמָעָן דָּאָס גַּעַלְתָּן, וואָס ער האט
פָּאָרְדִּינִיט. אַ סְּדָר מַאֲלָה האט זַיִּיך גַּעֲמָכְטָן, אַן יָאָנְקָלְ-
יזָשָׁאָק האט אַפְּגָעָ-
עָבָעָט אַיְזָן דָעֶר נָאָכָט אָריִין, אַבער דָעֶר מִיסְטָעָר האט
יעַדְעַן וּוֹאָר גַּעַגְעָבָן אַ קָּאנְטָעָן אָון דִּי רַעַשְׁתָּה האט מַעַן עֲרַשְׁתָּה גַּעַ-
דָּאָרְפָּט בָּאָקוּמָעָן עַנְדָעַן סְעֻזָּן, האט זַיִּיך דָעֶר מִיסְטָעָר עַנְדָעַן סְעֻזָּן פָּאָרָ-
גָּלוּסָט אַנְצּוּזָעָן. אַיְזָן מַעַן גַּעַלְעָפָן צָו אַיִּם, מַיהָאָט זַיִּיך גַּעַזְוִילָט אָון יַעַ-
נָרָה האט זַיִּיך גַּעַבְעָטָן בֵּי זַיִּיך:

— צְיַעַנְתָּן דָאָך יַדְיָשָׁע קִינְדָּעָר... מַהָאָט מִיךְ בָּאָגְנְבָּעָט... נָעַמְתָּ...
שְׁנִידִיט מִיר אָוִיך דָעֶר הַאלְדוֹן... מָאָכָט מִיטְמִיר וואָס אִיר ווַיְ-
לְעַדְעַט מִיסְטָעָר האט מַעַן דָעֶר נִישְׁתְּגָעָוָאָשָׁעָנָעָם הַאלְדוֹן נִישְׁתְּ אָוִיפְ-
גַּעַשְׁנִיטָן, אַן יָאָנְקָלְ-
יזָשָׁאָק מִיט זַיִּין אַרְעָמָעָר מַאֲמָעָן זָעַנְעָן טָאָקָע גַּעַ-
וֹעַן אָוִיך גַּמְתָּאָקָטָע צְרוֹת.

אוֹזְיִין, אַן יָאָנְקָלְ-
יזָשָׁאָק אַן חַיִּים-בָּעָרָן אַיִּ פָּאָרְמִיאָוָסָט גַּעַוְאָרָן דָאָס
לְעַבָּן אַין שְׁטָעָטָל. הַאֲבוֹן זַיִּי בָּאַשְׁלָאָסָן צָו פָּאָרָן אַין דָעֶר ווּעַלְתָּ אָרִין.
דָאָס שְׁטָעָטָל אַיִּ שְׁוִין סְיִּירָוִי גַּעַוְעָן צָו קְלִין פָּאָר אַזְׁעָלָכָע צְווֹיִן אַינְטָעָ-
לִיגְעַנְטָשָׂן. סְאַיִּין זַיִּיך גַּעַוְעָן צָו עַנְגָּ.

הַאֲטָמָעָן צְוָאָמָעָנְגָעָקָרָאָצָט אַ פָּאָר זְלָאָטָעָס אַן מַהָאָט זַיִּיך גַּעַלְעָזָט
אַין וּוְעַג אָרִין. זַיִּי הַאֲבוֹן גַּעַטְאָפָט אַ וּוֹאָנָט. גַּעַטָּאָן פָּאָרְשִׁידְעָנָעָן מְלָאָכָות.
אַין דִּיטְשָׁלָאָנְדָה האט חַיִּים-בָּעָר גַּעַקְלִיבָּן אַלְטָעָפָלְשָׁעָר, יָאָנְקָלְ-
יזָשָׁאָק האט גַּעַשְׁלָוְגָעָן דָאָס שְׁפִּיעִיכְץ, אַבער דָעֶרְפָּאָר זָעַנְעָן זַיִּיך גַּעַגְגָעָן הָעָרָן
קְלָאָסִישׁע קָאָגְצָעָרָט אַן אָפְּעָרָאָס. יָאָנְקָלְ-
יזָשָׁאָק האט אַפְּטָמָאָל אַיְנְגָעָר
דְּרִימָלָט אַן חַיִּים-בָּעָר האט גַּעַפְּאָטָשָׁט בָּרָאָוָא. אַזְׁוִי האט מַעַן גַּעַלְעָבָט
אוֹ אַינְטָעָלְגִּיגְנָטִישׁ לְעַבָּן. דִּי קָעַלְנָעָר פָּוָן דִּי העַמְדָעָר האט מַעַן גַּעַטְרָאָגָן
אוֹרִיף דָעֶר רַעֲכָטָעָר אַין אוֹרִיף דָעֶר לִינְקָעָר זַיִּיט. מִיט אַרְבָּעָט אַין שְׁוּעָר
גַּעַוְעָן, הַאֲבוֹן זַיִּיך אַונְדוּזָעָר אַינְטָעָלְגִּיגְנָטָן גַּעַלְעָזָט וְחַיְּטָעָר אַין וּוְעַג
אָרִין, קְלִין פְּרָאָנְקָרִין. דִּי פְּרָאָנְצּוֹיִין — הַאֲבוֹן זַיִּיך גַּעַהָעָרָט — זָעַנְעָן אַינְיִ-
טָעַלְגִּיגְנָטָן מְעַנְטָשָׂן. אַבער בָּאָלְדָה בֵּי דָעֶר דִּיטְשָׁעָר גַּרְעָנָעָץ.
הַאֲלָטָן אַן זְוִירְגַּעַשְׁקִים צָו דָעֶר דִּיטְשָׁעָר גַּרְעָנָעָץ.

— דאס האבן געמווט זיין נישט קיין אינטעליגענטע פראנצזיוין —
האט יאנקל'ושאך אויסגעטיטשט — אונישט וואלטן זיי דאס אועלכע
וויכטיקע מענטשן ווי מיר זענען אויפגענו מען מיט שאפענס מוויך...
מהאָט געמווט וויטער פֿרוֹוּן דעם גוֹרְלַז. צומאָרגנס פֿאָרטָאָג, ווען
די פֿאָרְנוּפֶלְטָעַ נַאֲכָטִישְׁטְּלִיקְּיַת אֵין נָאָר גַּעַהַנְּגָעַן אַיבָּעֶר דַּעַר גַּרְעָנְעָץ,
האָבָּן זיך אָונְדוּזָרְעַ אַינְטָאַלְגָּעָנְטָן וויטער גַּעַלְאָזָט אָן ווועג אַריַין אָן זיי
זענען בלְוָם אַנְגָּעָקְּמוּן אָין לאָנד פֿוֹן ווַיְקָטָאָר הַוָּגָּא...

אויך דאס זענען זיי אָין דער ערְשְׁטָעָר צִיְּטָע גַּעַוּעַן אויך צָרוֹת, גַּעַטָּאָז
פֿאָרְשִׁידְּעָנָעַ אַרְבָּעָטָן אָוָן זיך פֿאָרָט אָן עַצְחַ גַּעַגְּבָּעַן. גַּעַוּוֹנִינְטָהָאָבָּן זַיִּי
צְוָאָמָעַן אָין אַ מאָנְסָאָרְדָּע אַוְפָּן זַעַקְּסָטָן שְׂטָאָקָה, אויך דֵי סָצָן וְאַנְסָעָן,
אָין לאָן. מעַן דָּאַט דִּיסְקוּרִיט וְעוֹגָן שְׁפִינְגָּאָז אָוָן נִיטְשָׁע, מעַן אָין גַּעַר
גַּעַגְּגָעַן אָין דער אַפְּעָרָא אַוְפָּן לְעַצְמָן שְׂטָאָקָה.

אָין דער שְׂטָאָט לְיאָן זענען אָונְדוּזָרְעַ בְּיַדְעַ הַעַלְדָּן גַּיך בְּאַקָּאנְט
גַּעַוְאָרָן בְּיַי דִּי יִדְיִישָׁע שְׁנוּיְדָרָט, מְהָאָט זַיִּי צְוָעָשָׁאָנָצָט אַבְּיִסְלָאָרְבָּעָט
אָוָן אויך דאס הַאט מעַן זַיִּי גַּעַרְוָפָּן "די אַינְטָאַלְגָּעָנְטָן". בְּיַי אַיְנָמָאָל, אָין אַ
זְוָנִיק, אָין גַּעַשְׁעַן דֵי גַּרְעָסָטָע אַינְטָאַלְגָּעָנְטָישָׁ אַוְאַנְטָוָרָע, וְאָס אַוְיך
אַזְוָלְכָעָס הַאט זַיִּי קִינְעָרָבָּר גַּעַרְכִּיםָּט.

יַאֲנְקָלְוִישָׁאָק אָוָן חַיִּים בְּעֵרָה אָבָּן זַיִּי אַרְזִיסְגָּעָלָאָזָט אָין דער שְׂטָאָט
אַרְיִין שְׁפָאָצִירָן אָוָן זַיִּי אָבָּן גַּעַוְלָט עַפְּעָס אַ גְּרוּיִיסָּן קַאֲנְצָעָט. פֿאָרְבִּיִּי
גַּיְעָנְדִּיק דֵי לְיאָנְגָּרָה קַאֲטְעָדָרְאָלָעַ, אָבָּן אָונְדוּזָרְעַ אַינְטָאַלְגָּעָנְטָן דַּעְרוֹזָן
מַאֲסָן מַעְנְטָשָׁן שְׂטִיְּזָן, אָוָן חַיִּים בְּעֵרָה הַאט עַס בְּאַלְדָּ אַוְיסְגָּעָטִיטָשָׁט. אָוָן
דָּאַ וְעַט בְּאַלְדָּ פֿאָרְקָומָעָן אַ גְּרוּיִיסָּר בְּאַרְקָאַנְצָעָט. אָוָן אַיְדָעָר יַאֲנְקָלְוִישָׁאָק
זְשָׁאָק הַאט בְּאַוְיִזְן זַיִּי אַרְוּמְצָוּקָוָן, הַאט חַיִּים בְּעֵרָה אִים שְׁוִין גַּעַהָאָט אָבָּן
גַּעַנוּמָעָן פָּאָר אַ האָנְטָן אָוָן זַיִּי זְעַנְעַן שְׁוִין גַּעַוּוֹנִיק. וְוי נַגָּר
זַיִּי זְעַנְעַן אַוְיִינְגָּעָקְּמוּן, אָוָן זַיִּי אַקְעָגָגָלְעָפָּן אַ יְוָגָּג גַּלְלָהָל אָין אַ וְוִיסָּס
קְלִילִיד אָוָן גַּעַפְּרָעָגָט זַיִּי לְבָלָעָך :

— מִינְעָ קִינְדָּעָר, פֿוֹן וְוּולְכָעָר גָּס זְעַנְטָ אִיר ?

— פֿוֹן דֵי סַאְנְדוֹאָנְסָעָן — הַאט חַיִּים בְּעֵרָה גַּעַנְטָפָעָרָט מִיט אַ צִּיִּי
טְעַרְדִּיקָעָר שְׁטִימָג.

— אוּבָּ אָזִי, מִינְעָ לְיַבָּע קִינְדָּעָר, וּוּטָמָע אַיִּיך זְעַנְטָ אַוְיך דָּעָר
עַרְשָׁטָעָר בְּאַנְקָה, וּוּילָאַיְעָר גָּס אַיִּז אַ הַיְלִיקָע גָּס... אָוָן אִיר וְוּטָמָע
הָאָבָּן דָּעָם כְּבוֹד צָוּ זְעַנְטָ דָעָם קַאֲרְדִּינָאָל אַפְּרִיכְטָן דֵי הַיְלִיקָע גַּאֲטָעָס
דִּינְסָט...

— וְאָס זָאָגָט עַר ? — הַאט יַאֲנְקָלְוִישָׁאָק גַּעַפְּרָעָגָט בְּיַי חַיִּים בְּעֵרָה
אָוָן אַיִּם נַאֲכָגָגָאָנְגָּעָן מִיט צִיטָעָרְנוּדִיקָע טְרִיט.

דער געקייזיקטער אויף די ווענט האט אים מאדנע אונגעקסקט. האט זיך אים געדוכט. דער גלח אין וווײסן קליעד האט זיך בײַדז אונועקגעזעצעט אויף דער סאמע פאָדרערשטער בענץ, זיך געצלט איבער זיך. יאנקל-זשאָק האט, נבעען, באָלד געקקט צו דער טיר, אַבער וועגן צוּרִיך אַרוֹסְגִּין איז שווין קיין רײַד נישט געווען, ווילַ אַ מסע מענטשן האט אַן אויףֶר הער אַריינגעשטראָם. אַלְעַ בענץ זענען באָזעצעט געווארן, אַלְעַ דורך-גענג — פֿול מיט שטייענדיקע. לאָגַה האט יאנקל-זשאָק נישט קיין צייט געהאט צו טראָכָן. באָלד האט אַים דאס יונגע גחלַ אַריינגעשטופָט אַ פֿעלַ לְיכַט איז דער האנט אַריין אָז געהײַסן אַים צעטילַן עַס די אַיבָּעַר רֵיקָע, ווֹאַס זענען געוזען אַרוֹם. יאנקל-זשאָק אַיְנְגַּטְעַר געווֹאָרַן פֿאָר די אוּיגָן.

— ווֹאַס ווֹעַט דָא זַיִן, חַיְמַבָּעַר? — האט יאנקל-זשאָק אַ שְׁפְּטוּשׁ געטָאָן צו אַים.

— שׂוֹוִיגַ, גָּלוֹן!... מַפְּרַע וַיַּאֲלַע מִאָכוֹן, טַיִּיל די לְיכַט אָז לְאוֹ פֿאָר דֵּיר אַיְן לְיכַט....

זַיְהַ אָבָּן גַּעֲטִילִים די לְיכַט. יאנקל-זשאָק האט אַ צִיטְעַרְדִּיקָעַ דָּעַרְ — לאָגַט יַעֲדַן אַיְינְגָּעַס אָז וַיַּאֲנַר עַר האט זיך אַונְעַקְעַזְצָט. האָבָּן זיך אַלְעַ אוּפְּגַּעַהְיוֹבָן אָז חַיְמַבָּעַר האט אַים גַּעַשְׁטוּרָעַט, עַר זַאל זיך אַיְיך גַּעַשְׁוִוִּיצָט אָז גַּעַוְוִינְטָט מִיט בִּיטְעָרָע טְרָעָרָן.

— הער אויף צו דְּבָרַן, זָאג אַך דֵּיר.... — האט אַים חַיְמַבָּעַר גַּעַשְׁטוּרָעַט — ווֹילְסַט מַעַן זַאל דִּיך קְרִיְצִיקָן, וַיַּיְעַזְזַע?... דָעַרְוַיְיל האָבָּן די אַרְגַּלְעָן אַנְגַּעַהְיוֹבָן צו שְׁפִּילַן הַעֲכָר אָז די טַעַן גַּעַר האָבָּן זיך אַלְעַ גַּעַקְיִיקָלָט, וַיַּאֲזַן אַ בְּלַעַכְרָנָם בענַן האָרטָע אַר בעס....

— נַאֲדִיר, אַט האָסְטוּ דיַר דִּין מַזִּיק.... ווֹעַסְט מַיך נַאֲד אַומְגַלְיקְלָעַד מאָכוֹן.... — האט זיך יאנקל-זשאָק שִׁיעָר נִישְׁתְּ צְעוּוִינְט.

— לִיג אַיְנְגַּעַלְיגַּט.... הער בעסְעָר וַיַּיְוַנְּדַעְבָּאָר די אַרְגַּלְעָן שְׁפִּילַן....

— עַס שְׁפִּילַט מִיר אָז קָאָפַ, מַשְׁגַּעַנְעָר.... זָאג מִיר בעסְעָר וַיַּאֲזַוְּיַה קְרִיגַט מַעַן זַיך אַרוֹסְסַפְּן דָאָנוּן?....

— האָבָּן גַּעַדְוָלָד, יאנקל-זשאָק, אַנִּישְׁת ווֹעַט מַעַן דִּיך דָא צַעְרָאַיְ... בעזָן....

דָעַרְוַיְיל האָט אויף אַ בָּלְקָאָן אַנְגַּעַהְיוֹבָן צו רַעַד דָעַר קָאַרְדִּינָאַל וועגן גַּעַרְיִיצִיקָן, זיך גַּעַצְלָמָט אָז אוּפְּהָעָר אָז לְעַה האָבָּן זיך מִיטְגָּעַז...

צלאט. חיים-בראָר האָט געשטופט יאנקל-זשאָקָן, אוֹ ער זאל זיך אוּד מיטצַלעַן. אַין דעם האָבָן צוּווִי יְינְגֶלְעֵר אַין ווּוִיסָן אָונְטַעֲרַגְעָהוּבָן דָאָס קְלִיְיד פֿון קָאָרְדִּינָאָל, אָרְיִינְגְּקָלְנְגָעָן אַין בָּאָלְדָה האָבָן זַיך אַלְעָ, ווּאָס זַעַנְעָן גַּעַלְעָן אוּפָּיך דָּרְשָׂעָד, אוּפְּגָעָהוּבָן, אָנְגָעָזְנוּדָן די לִיכְטָן אַין זַיך גַּעַלְעָות צָום אָרוּסְגָּאנְג, מִיטָן קָאָרְדִּינָאָל אַין דער שְׁפִיךְ, ווּעָלְכָן מִהְאָט גַּעַטְרָאָגָן.

אָרוּסְקּוּמוּנְדִּיק אוּפָּיך דָּעָר גָּאָס, האָט זַיך פָּאָרְמִירָט אַ צָּוג מִיט אַנְגָּעָץ צָונְדַעַנְשׂ לִיכְטָן. דָעָר צָוג האָט מַאְרְשִׁירָט אַיבְּעָר די הְוִיפְּטְגָּאָסָן פֿון לִיאָזָן אַין חַיְימִיבָּעָר מִיט יְאָנְקָלְזָשָׂאָקָן — אַין דָעָר מִיט... מִיט אַנְגָּעָזְנוּדָעָץ לִיכְטָן אַין די הָעָטָן. פָּאָר זַיך אַין גַּעַגְעָן עֲפָס אַן אַלְטָעָר, אַ לאָמָעָר, ווּאָס האָט גַּעַזְגָּעָן מִיט אַ קוּוִיטִישָׂק שְׁטִימְעָלָה. מִיט אַ מאָל האָט יְאָנְקָלְזָשָׂאָק אַנְגָּעָכָאָפָט חַיְימִיבָּעָרָן ביִי אַ האָנָט:

— אַיך גַּי אַנְטְּלוּפָן!...

— זַאלְסָט נִישָׁט דָעָרוּגָן, יְאָנְקָלְזָשָׂאָק... שְׁטָעַלְסָט זַיך פָּאָר... גַּיְיסָט בָּאַלְיָדִיקָן דָעָם קָאָרְדִּינָאָל...

די גָּאָסָן זַעַנְעָן גַּעַוְעָן באַשְׁטָלָט מִיט טְרוּזְטָעָר מַעְבָּטָשָׂן, צַו זַעַן אַדְרָכְגִּין די פְּרָאַצְעָסִיעָ, אַין צוּוַשְׁוָן זַיִי — אַ סְךְ יִידָן. וּזְעָן זַיִי האָבָן דָעַרְזָעָן די צוּווִי "אַינְטַעְלִיגְעָנְטָן", אַין זַיִי פְּינְצְטָעָר גַּעַוְאָרָן אַין די אַיְוָגָן. — חַיְימִיבָּעָר, זַעַנְעָן, מַעַן קוּקָט אוּפָּיך אַוְדָז... מִיט ווּאָס פָּאָרָא אַוְיָגָן...

— שְׁוִיְיגָג כָּאַטְשָׁן... שְׁטָעַלְסָט זַיך פָּאָר, וּזְעָן מִיר אַנְטְּלוּפָן אַוְיִ מִיט די לִיכְטָן... ווּיסָט סְהִילִיסְט גַּעַבְעָן לִיכְטָן?... מַעַן שְׁטָעַכְתָּ אַוְנָדוֹן אַוְיסָט די אַוְיָגָן, אַוְיִ וּוְיִ פְּרָאַמְּאַטְעָאָסָן... ווּיְילָעָ ער האָט אַיך גַּעַוְאָלָט גַּעַבְעָן לִיכְטָן...

אַזְיִ זַעַנְעָן זַיִי גַּעַגְגָעָן שְׁהָהָרָלָגָן, בֵּין זַיִי זַעַנְעָן צְוָגְעָקָומָן צַו אַ גַּרְוִיסְטָרָעָר סְטָאָטוּעָ. סְאיָן גַּעַוְעָן די הַיְלִיקָעָ מַארִי. לְעָבָן אַיר זַעַנְעָן אַלְעָ גַּעַפְּאַיִן אוּפָּיך די קְנִי. דָעָר קָאָרְדִּינָאָל האָט ווּידָעָר גַּעַהְאָלָטָן אַ דָּרְשָׁה, גַּעַד שְׁפְּרִיצָט מִיט אַ בָּאַרְשָׁת "הַיְלִיק וּוּאַסְעָר" אַיבְּעָר די קָעָפָה; אַין אַיך אוּפָּיך יְאָנְקָלְזָשָׂאָקָן זַעַנְעָן גַּעַפְּאַיִן די הַיְלִיק טְרָאָפָּס. חַיְימִיבָּעָר האָט אַים פָּעָסָט גַּעַהְאָלָט בֵּין אַ האָנָט. ער זַאל נִישָׁט אַנְטְּלוּפָן.

צְוָמָאָרָגָן, וּזְעָן יִידָן האָבָן זַיִי דָעַדְוָן גִּינְזָרָן גִּינְזָרָן, האָט מַעַן אוּפָּיך זַיִי גַּעַטְיִיטָלָט מִיט די פְּינְגָעָר... אַוְ זַיִי האָבָן זַיך גַּעַשְׁמָדָט, די גַּעַמְיִינָעָ יְוָגְעָן...

די "צוּווִי אַינְטַעְלִיגְעָנְטָן" האָבָן גַּעַמְוָת אַנְטְּלוּפָן פֿון דָעָר שְׁטָאָט.

יאנקל-זשאקס געסל

און געסל, ווי יאנקל-זשאקס, האט קיינגער נישט. אזה מול קאו נאָר האָן יאנקל-זשאקס, פון וואָס אַיר ווֹלְט נאָר הָרֶן אָן גַּדְעָנְקָעָן, גַּפְנִינְט אַיר אָין דַּעַם גַּעַסֵּל. די "מעָרֵי" אַין צְוַויִּי טְרִיטְ פָּוֹן אַים אָוֹן ער וְעַט יַעֲדָן טָאג פָּאָרְבִּיגְגִּין די באָמְטָע. אַיר זָאַלְט זָעַן, ווי די מעַנְטָשָׁן יַאֲגָן זִיך. זַיִּילְיַהְיָה אָוֹן דַּעַם שְׂוֹוִיסִיס רִינְגְּטָ פָּוֹן זַיִּ. יאנקל-זשאקס צִיטָעָרט. אָזַן זַיִּ זָאַלְן זִיך נִישְׁט פָּאָרְקִילְן. באָזְוְנְדָעָרטָס האָט יאנקל-זשאקס רְחַמְנוֹת אַוְיְפָן מַעַר, ווָאָס מוֹן יַעֲדָן פְּרָאָסְטָן בִּירְגָּעָר עַגְּטָפָעָרָן אַ ברְיִיטְן "בָּאָגְּשָׁוָרְ", אַיבָּעָרְ הוֹיפְּטָ פָּאָר די זָאַלְן. ער צִיט דַּעַם הוֹט אָוֹן פָּאָרְנִיגְגַּט זִיך אַפְּילְוָן צַו די קִינְדָּעָר. ער טִילְלָט זַיִּ צְקוּעָרְלָעָד אָוֹן די קִינְדָּעָר שְׁרִיעָין: "וּוּוּוּ לְעַ מַעַרְ!".

מיַבָּשְׁט נִישְׁט, אָז ער האָט אַ סְּךְ אַרְבָּעָט, דַּעַם מַעַר. ער מַאְכָּת חַמְוֹנָה זַיִּינְעָ בִּירְגָּעָר, דִּיבְּסְטִיק די "בָּעַסְעָרְעָ" מַעְנְטָשָׁן, די, ווָאָס האָן די אַפְּוּרְטִיקָעָ: אָזַן מוֹן ער האָלָטָן אַ סְּפָעְצִיְּלָעָט לְיָדָעָ. די מַעְנְטָשָׁן צָאַלְן דָּאָר דַּעְרְפָּאָר. שְׁבַּת גִּיטָּס שְׁוֹין אַבְּיִיטְלָ גִּיכְבָּרוּ, דָּאָס זַעְגָּעָן דָּאָר אַרְבָּעָטָעָר, זַיִּ צָאַלְן נִישְׁט. זַעְגָּעָן דַּעַם מַעַרְסָ רְעָדָעָס אַבְּיִיטָל בְּלָאָסָעָר. ווּוּיְגָעָן ווּוּיְגָעָן דַּעַם מַעַר טָאָקָע אָזַן יאנקל-זשאקס גַּעַסֵּל. סְאַיִּ אַ גַּרְוִיסְעָר כְּבָוד פָּאָר יאנקל-זשאקס. זַיִּין הָעַלְ-גּוֹרְיָע "וּוּוּדָעָט" אַיְזָן ווי אַ צִּירְוָנָגָ פָּאָר גַּעַסֵּל, סְאַיִּין עַסְטָעָטִישָׁ, שְׁיַין, סְהָאָט טְוִיזָּנָט טְעַמְּנָן.

וָאָס שִׁיךְ די אַלְעָ אַיבָּעָרְקָעָ שְׁכָנִים, ווּטָ אַיר בָּאָלְד זָעַן, אָז דָּאָס זַעְגָּעָן זַיִּינְעָ אַינְטָעָרְעָסָאַנְטָעָ שְׁכָנִים. לְאָמֵיר נַעֲמָן צִוְּרָשָׁט דַּעַם בְּעַקָּעָר, ווָאָס ווּוִינְגָט קַעְגָּנָאַבָּעָר יאנקל-זשאקס. אָז יאנקל-זשאקס רְיִיסְטָ וְזִיך אַוּוֹעָקָ פָּוֹן דַּעַר אַרְבָּעָט אַרְוָם אַיְינָס בִּינְגָאָכָט אָזַן ווְזִיך אַוִּיסְרוּעָן זַיִּינְעָ מִידָּעָ בִּיִּנְעָר, גַּעֲבָן אַוִּיפָּ דַּעַר גִּיךְ אַכְּפָּ אַ דְּרָעָמָל, הַוִּיבְּט דַּעַם בְּעַקָּרָס אַוְיְוָן אָז צַו מַאְכָּן אָזַא טְנָמָל, אָז מַעַן קָאָן מַשְׁגָּעָ וּוּרָן. צַוְּהָלָפָן הַעֲלָפָט אַיִּם צַו דַּעַם קַצְבָּס גַּרְוִיסְעָר אַיְזָקָאָסָטָן. דַּעַר קַצְבָּס ווּוִינְגָט אָזַן זַעְלָבָן הַוִּזְוִוִּי ווּוּוּ יאנקל-זשאקס. בִּיּוֹזָע צִינְגָּעָר זָאַגָּן, אָז דַּעַר אַיְזָקָאָסָטָן קְלָאָפָּט אָזַי

הויך, וויל עס געפינט זיך אין אים אעלט פלייש. מען חוויסט נישט צי' ס'איין אמרת אדער נישט, נאר איין זיך וויסט ער, יאנקליזשאך, או זונט זיין וויביל קויפט פלייש בי זיין שכן, האט ער צו טאן מיטן דקטער, אוון ס'ערגסטע איין, וואס מען טאר דעם קצב גארנישט זאגן, או מען האט וויטיקן איין מאגן, או נישט ווערט ער אין בעס. איר מעט קראנק זיין אויף רעומאַטיזם, אויפן קאָפ, אויף וואס איר ווילט, נאר אין זיין געסל וויל ער נישט הערן, או מיטן צו טאן מיטן מאגן...

קעגנאַיבער יאנקליזשאָן ווינט אַ משוגענע, וואס האט אַ טבע צו קלעפּן מיט די אַיזערנע סטארין אין מיטן דער נאכט אַן שריינען: "ראָץ טעוועעט?". ווערט דאס אַ גערודער, די שבנים עפּענען די פֿענטער, עס ווערט אַ געוואָלד, אלען שריינען זי זאל שוין טיטוּס ווערן. וויל זי דאָך נישט אַן שריינט נאָך העכער. דערוּייל זענען אלע שכנים ביִי די פֿענטער אַן מען שמועסט זיך אַדריך פֿון איין זיטיג גאָס צו דער צוּוּיטער. עס העדן זיך געשריינען:

— מען דאָרכּ זי זען אין משוגעים-חווי!

בֵּין ס'קומט אַן פֿאַלְצִי. גיט אַבער די משוגענע באַצְיַיטְנוּס אַסָּרְ האָק די פֿענטער אַן לאָזֶט אלעמען שטיין ווי די נאָראָנִים. זי מאָכָּס אָווֹ אַ פֿאָר מַאֲלָן דער ווֹאָר, צוּוִי אַן צוֹוָאנְצִיךְ יַאֲר אָווֹ אַן מען קָאָן זי נישט אַבער ביִי דער האָנט.

דאָן האט איר אין געסל אַ שְׁפִּיזְגּוּעוּלָבּ, אַ מִילְּךָ-גּוּעוּלָבּ אַחַ אַ ווֹרְשְׁטִיגּוּעוּלָבּ. ווועט איר דאָך פֿרְעָגָן — אַן קָאָפָעַ? גָּאנְצָע זַעַקְעָד פֿעַס פֿאַרְמָאָגָט דאס געסל. עס היַבְּט זיך אַן מיט קָאָפָעַ אַין יַעֲדוּ רָגָן. דורך וועלכער זיטיג אַיד זאלט נישט וועלן אַרְיַינְקָמָעַן אַין געסל, מותח אַיר באַגְּעַגְעַנְעַן אַ קָאָפָעַ. אַין מיטן געסל זענען אויך פֿאָרָאָן צוּוִי קָאָר פֿעַס, אָווֹ אַן צוּ טְרִינְקָעַן פֿעַלְתָּא אוֹיך נישט. ס'זאל אַיך נאָר אַזְוִיטְפּֿיל דּוֹרְשְׁטָן.

אַבער די אַינְטְּרַעְסָאנְטְּסָטָע גַּעַשְׁעַנְישָׁן פֿאָרְלוּיְטָן זיך אַין דער "עֲפִיסְטְּרִיְּ" אַן אַין דער "לְעַטְּרִיְּ". דָאָרט קוּמָעַן זיך צוֹוָאמָעַן די וּמִיְּ בער, די גַּעַשְׁמִירְטָע שִׁינְעַן פֿרְאַנְצְּזָקְעַלְעָד, אַן מען דער צְיִילָט זיך ווער ס'איין "קָאָקִיְּ", אַז די בלְאַנְדִּינְקָעַ האָט אַן "אַמִּיְּ" אַן אַז אַיר מאָן אַין "אִידְיָאָ" אַן ווִיסְט אַפְּילָו נישט; אַז פֿאָל, דער רַעְפְּרַעְזְּעַנְטָאָנט, האָט אַין יַעֲדָעָר שְׁטָאָט אַ מַעְטְּרָעָס אַן אַז זיין ווֹבִיל לְאַזְט זיך אַיך נישט בלְאָן אַין דער קָאָשָׁע...

דאָס ווֹרְשְׁטִיגּוּשְׁעַפְּט אַז נָאָעַנְט צוּ דער קָאָפָע אַן דער בָּאַלְעָבָאָס האָט תְּמִיד אַ רְוִיטָע נָאָו, ווֹיְלָ ער אַז זַיְעָר אַ דּוֹרְשְׁטִיקָעָר מַעְנָטָש. אַין

זיין געשפט זיצט שטאנדייך אַ שווארצע קאַץ אין פענדטהער, לעבען די
חוּרְשָׁתָן, לעבען דעם „וְשָׁמְבָּאָן“. מען זאגט, אוֹ מען געפינט ווערטים אוֹן
זײַגע ווֹרְשָׁטָן. יַאֲנְקָלִיְזָשָׁאָק אַלְיִין הָאָט אַנוּמָלְטָן גַּעֲפָנוּנָן אַ קְלִין, וּוַיִּסְתָּהָר
אוֹמְשָׁולְדִּיך וּוֹעֲרִימָלֶה, וּוֹאָס עַס לְוִינְט זִיךְ בָּאָמָת נִישְׁתָּחָר
נָאָר סְעַרְגְּסָטָע אוֹן, וּוֹאָס דָּעֵר פָּן וּוֹרְשָׁטָהָאָנְדָל לְאָזְטָ אַיִּיךְ נִישְׁטָהָלָאָגָן
די שְׁכָנִים, וּוַיִּיל וּוֹעֵן עַד הָאָט אַן אַיְבָּרְיךְ גַּלְעָל אַין קָאָפְּ
זַיִּן וּוַיְיִבְּבָּה; נָאָר זַי לְאָזְטָ זִיךְ נִישְׁתָּה, זַי צְעַרְבָּעָטָל אַלְעָל טְעַלְעִירָס אַיִּיךְ זַיִּן
קָאָפְּ אַן יַעֲזַן אַיְנְדָרְפּוּי גַּעֲפִינְט מַעַן אַן זַיִּן מִיסְטִיקְאָסָטָן אַן אַוְצָר
מִיט צְעַבְּרָאָכְן גַּעֲפָעָס, פָּן וּוֹעַלְכָן דַּי שְׁמַאְטָעִיקְלִיְבָּרָס אַמְּכָן אַ פָּאָרְמָעָגָן.
זַעַט אַיר, פָּאָר דַּי שְׁמַאְטָעִיקְלִיְבָּרָס אַיְן אַונְדָּזָר גַּעַסְל אַ גָּאָלְדָן גַּעַז
שְׁעָפָט, וּוַיִּיל אַוְיְסָעָר דַּעַם וּוֹרְשָׁטָהָעָנְדָלָעָר, וּוֹוִינְטָ דָּאָרָט יַאֲנְקָלִיְזָשָׁאָק,
אַ שְׁנִידָעָה, וּזַי גַּעַזְיְינְלָעָךְ, שִׁיט עַד יַעֲזָן טָאָקָע אַרְאָפְּ אַיְן מִיסְטִיקְאָסָטָן אַ
פָּאָרְמָעָגָן מִיט שְׁטִיקְלָעָן. הָאָבָן זִיךְ שְׁוִין טָאָקָע אַיְבָּרְיךְ יַאֲנְקָלִיְזָשָׁאָק
מִיסְטִיקְעָסָטָל דַּי שְׁמַאְטָעִיקְלִיְבָּרָס גַּעַשְׁלָאָגָן, נָאָר גַּעַזְיְתָהָאָבָן דַּי שְׁמָאָר
טְעַקְלִיְבָּרָס. וּוֹאָס וּוֹיְנְגָעָן אַן זַעַלְכָן גַּעַסְל. זַיִּי זַעַנְגָּעָן פִּינְעָז
דָּאָס אַיְן אַמְּאָן מִיט אַפְּרוּי, וּוֹאָס הָאָבָן זִיךְ לִיבְּ סְלָעָבָן. יַעֲזָן פְּרִימָאָרְגָּן
זַעַצְנָן זַיִּיךְ אַוְעָק אַוְיְפָטָן מִיסְטִיקְאָסָטָן, טְרִינְקָעָן פָּן דָּעַר זַעַלְבָּרְיךְ פְּלָאָש
רוֹיטָן וּוַיִּוְן אַוְן וּוֹאָרטָן בֵּין יַאֲנְקָלִיְזָשָׁאָק וּוֹעֵט אַרְאָפְּרָעָנְגָּעָן זַיִּן אַוְצָרָה;
אַיְן יַאֲנְקָלִיְזָשָׁאָק שִׁיט זַיִּי אַוְיסָ מִיט אַ בְּרִיטְיְעָרְהָאָגָט. וּוֹאָס דָּאָרָט גַּעֲפִינְט
זַיִּיךְ נִישְׁתָּה אַלְצָ ! שְׁטִיקְלָעָרְ רִינְגָּעָן וּוֹאָלָה, זַיְדָעָנָה שְׁטִיקְלָעָרְ „דוּבְּלָעָ“, צַעַד
פְּלִיקְטָעְ קִישְׁעָלָעָךְ, פָּאָרְזָאָוּרְעָטָעְ שְׁפִילְקָעָס, צְעִירָסָעָן צַעַנְטִימָעָטָעָס,
צְעַברָּאָכָעָגָן נַאֲלָעָן אַוְן אַזְוִי וּוֹיְטָעָר אַוְן וּוַיְיטָרָה.
מַעַן זָאגְט אַיְן גַּעַסְל, אַז דַּי שְׁמַאְטָעִיקְלִיְבָּרָס זַעַנְגָּעָן רִיךְ גַּעַוְאָרָן
בְּלִוְיָזְ פָּן יַאֲנְקָלִיְזָשָׁאָק שְׁטִיקְלָעָךְ, נָאָר גַּיְיָהָבָּרָס, וּוֹאָס מַעְנְטָשָׁן זַעַנְגָּעָן
אַלְצָ.

דָּעַר אַינְטָעָרְעָסָגָטָעָר שְׁכָן פָּן גַּעַסְל וּוֹוִינְטָ אַ טִּירְ-אַיְנְ-אַ-טִּיר
מִיט יַאֲנְקָלִיְזָשָׁאָקָן. עַר אַיְן אַמְּאָלָעָר, נִישְׁתָּה עַפְעָס דָּאָרָט אַ שְׁטוּבְּ-מְאָר
לָעָר, נָאָר אַ רִיכְטִיקְעָרְמָאָלָעָר, וּוֹאָס מְאָלָט פִּיגְלָ אַיְן דָּעַר לוֹפְטָן. בֵּין
אַיְם קָאָן גַּעַמְאָלָט זַיִּן, עַר זָאָל נִישְׁתָּה הָאָבָן אַיִּיךְ קִיְּין מַטְאָגָה. זַיְיעָר אַ
פִּינְגָּרְ בְּחָורָה, עַר שְׁמִיכְלָט צַו אַיִּיךְ אַוְן רַעַדְטָ מִיט אַיִּיךְ פָּן קוֹגָסָט. דַּי
פְּרוּי זַעַגְעָ אַיְיךְ אַוְיְסָעָר, מִיט אַ שְׁיַין פְּנִימָלָה. יַיִּ הָאָבָן פִּיר שִׁיְּדָ
נָע קִינְדְּעָרְלָעָךְ. נָאָר אַיְין פְּעַלְעָרְהָאָבָן זַיִּי, דָאָס פָּאָרְפָּאָלָה, וּוֹאָס זַיִּי
הָאָבָן נִישְׁתָּה לִיבְּ קִיְּין לְאַגְּנוּוּיָה. אַ מַאְגָנָטָאָן לְעַבָּן, זַעַגְעָ אַיִּיךְ עַרְגָּעָר
זַיִּי גַּעַשְׁטָאָרָבָן. רַיִּיסָן זַיִּי זִיךְ פָּן צִיְּתָ צַו צִיְּתָ בֵּין דַּי הָאָרָה. אַנְהִיאִיבָּן
הַיִּבְּסָת זִיךְ דָּעַר קָרִיגָּ אַן צּוֹלִיבָּ זַיִּן מַאְמָעָן אַוְן אַיִּיךְ טָאָטָן.

— הא, דיין מאמע האט און "אמוי", אלע וווײיסן עס.
 — טא וואס זשע גייט עס דיין און? דו וואלסט אויך אפשר געווארלאַ
 האבן? און דיין טאטע? וויפל "מעטרענס" האט ער?
 — רעד נישט אויף מיין "פא"..."
 — וויל איך יא רעדן! ווועט מיר צומאָן ס'מויל?
 — ב'וועל עס דיין טאקע צומאָן!

און ער האט אַ מיטל דערצו: ער נעמט דעם ביפטוק פון טעלער און
 ווארפט איר אין פנים אַריין. ער זאגט, און דאס איז זינס אַ דערפֿינְדֶּנְגָּן
 אי ס'קלעפעט צום פנים, אי ס'טוט ווּיִי. זי וויסט אַבער מיט וואס אַים צו
 ענטפֿערן: זי כאָפְט זיניע אַינְגֶּרֶעֶםְטָע בַּילְדָּעָר אַון שְׂלִידְעָרָט זיִי אַרְיךָ
 דערעד. וווערט אַ גַּעֲבָרָגָעָרִי פָּונְ גַּלְאֹז אַון די קִינְדָּעָר הַיְּיָן אַון צו
 ווּיִינְעַן. דָּאַן כָּאָפְט ער די ווֹאלְיוּז צום הַוְּנְדָּעָרטְסְּטָן מָאַל, פָּאָקָט אַיִּינְ זַיִּיר
 בע זאָכָן, אַנְטְּלוּיפְט אַון מען גִּיט זַיִּיגְ... אַבער אַין אַ צְוַיְּידָרִי טַעַג
 אַרְום יָאוּעַט ער זַיִּיר צְרוּיקָאָרָאָפּ, קָוָשְׁת זַיִּיר מִיטָּן ווּיְבָל אַון מען פִּירְט
 זַיִּיר אַונְטָעָרָן הַאנְט אַין גַּעַסְל. מִיט אַיִּין ווּאָרט, מִהָּאָט זַיִּיר לִיבָּלְעָבָן...
 — פָּאָרְשְׁטִיסְט ? — קְלָעָרט מִיר אויף מיין שכָּן — אַזְוֵי האט דָאַס
 לְעַבָּן אַ זַּיִּינְעַן... כִּיקָּעַן נִישְׁט לְעַבָּן ווּיַּאנְדָּעָע, ווּאָס קִרְגִּיזְ זַיִּיד כְּמַעַט
 קִינְמָאָל נִישְׁט מִיט זַיִּירָעָפּ, לְעַבָּן אַיְסְגָּעָרָעָבָן. יְעַדְן טָאג דָאַס
 זַעַלְבָּע. כִּיהָאָב לִיב אַז סְרוּודָרָט זַיִּיר, אַז סְאָאי הַיְּמַלְעָךְ...

דאַס האט ער רעכָט, מיין שכָּן, בֵּי אַים רַודְעָרט זַיִּיד כְּמַעַט יְעַדְן
 טָאגָן, אַיבְּעָרוּהָיִיפְט וַיְנַט זַיִּינְ ווּיְבָל האט אַים גַּעַפְּקָט מִיט אַ גַּעַלְבָּטָעָר.
 נָה זַעַנְעַן דָּאָרָט גַּעַלְבָּיגָן פָּעַטָּש, בַּילְדָּעָר זַעַנְעַן גַּעַלְבָּוְגָן דָּוְרְכָּן פָּעַנְצָץָר
 טָעָר, די קִינְדָּעָר האַבָּן גַּעַיְאָמָרָט אַון דָאַס גַּעַסְל האט אַים. דָעַם מַאלְעָר,
 אַין פְּרִימָאָרגָן ווּידָעָר גַּעַזְעַן אַנְטְּלִיפְט מִיט דָעַר ווּאלְזָקָע. נָאָר זָרָגָט
 אַיִּיךְ נִישְׁט, ער אַיִּוֹ שְׁוִין צְרוּיקָגָזְקָוָעָן אַון מען האט זַיִּיר ווּיְטָעָר לִיבָּן
 סְלָעָבָן. אַבער דָאַס גַּעַסְל קָוָקָט אַרְויִיךְ זַיִּיר פָּעַנְצָטָעָר אַון אַיִּוֹ אָמָּר
 רְוָאַיִּק, ווּיל עַס זַעַנְעַן שְׁוִין אַ ווּאַד צִיִּיט נִישְׁט גַּעַלְבָּיגָן קִיְּין בַּילְדָּעָר
 דָּוְרְכָּן פָּעַנְצָטָעָר, מען רִיכָּט זַיִּיר, אַז אַ לְּאָדָע טָאג ווּעַט עַס אַרְיסְבָּרָעָן.
 האָב אַיִּיךְ נִישְׁט קִיְּין מָול, ווּאָס כִּיהָאָב זַיִּיר אַרְיִינְבָּאָקָוּמָעָן אַין אַ�וָּא
 גַּעַסְל ? סְיָהָאָט מִיד טָאָקָע גַּעַקָּאָסָט אַ פָּאָרְמָעָגָן אַפְּטָרָעָט-גָּעָלָט, אַבער
 סְאָזָן ווּוְרָט גַּעַוּעָן. דָאַס האָט מִיד אַ גּוּטָעָר פְּרִינְט צְגַעַשָּׁאָגָצָט, גַּעַר
 זַוְּנָט זַאָל ער מִיר זַיִּין, ווּ ער גַּעַפְּנִינְ זַיִּיד עַרְגָּעָץ.

א פָּאֻטִישׁעַר שְׂנִידָעַר

אוֹי, נִיְתְּזֵיךְ עַס בַּיְ אַנְקָלְ-זְשָׁאָקָן! סְגִינִיט זֵיךְ אָוֹן סְזִינֶגֶט זֵיךְ אָוֹן סְרָעָצִיטְרָט זֵיךְ... דַּי שְׁעָרָן גִּיְעָן דָּאָרטָן אַלְיָין, וַיְיָ שְׂנִידָן וַיְיָ אַינְ דָּעָר פּוֹטָעָר אַרְיָין. גָּאנְצָע בָּאַלְן סְחוּרוֹת צַעֲקִילָן זַיִ. נָאָר אָוּבָ אַיר מִיְּנָט, אָז דַּי שְׁעָרָן שְׂנִידָן בַּיְ אַנְקָלְ-זְשָׁאָקָן וַיְיָ בַּיְ יְעָדָן פְּשָׁוֹטָן שְׂנִידָעַר, הָאָט אַיר אָ גּוֹרִיסָן טָעוֹת. פָּאֻטִישׁ שְׂנִידָן זַי — זַיִ טָאנְצָן אָוּנטָעָר בַּיְם שְׂנִידָן.

וּוֹאָס אָן אַמְּתָה, קוּמָט עַס טָאָקָע נִישְׁטָ אָרוֹיס אָזְוִי פִּינְקְטָלָעַךְ וַיְיָ בַּיְ אָנְדָעָרָע שְׂנִידָעָרָס. אָבָעָר דָּעָרָפָאָר זָעָנָעָן דָּאָס פָּאֻטִישׁעַ מְאַנְטָלָעָן... וּרְיִיל אַיר בַּאַדָּאָרָפָט וּוַיְסָן, אָז אַנְקָלְ-זְשָׁאָק טְרָאָכָט אָזְן חָלוֹמָת בַּיְם שְׂנִידָן, אָז זָיְנָע גַּעַדָּאָנָקָעָן פְּלִיעָן אַינְ דִּי הִימְלָעָן; עַס דָּאָכָט זֵיךְ נָאָר אָזְוִי אָוִיס, אָז עַר שְׁטִיטִיָּת בַּיְם טִיש אָוֹן שְׂנִידָט. אַינְ דָּעָר אָמְתָה שְׁוּעָבָט עַר, עַר פְּלִיט אַינְ דִּי הַוִּיכָּע הִימְלָעָן...

אַיר פָּאֻרְשְׁטִיטִית, דַּי מְאַנְטָלָעָן בַּיְ אַנְקָלְ-זְשָׁאָקָן הָאָבָן עַפְעָס אָז וּלְ- טָעָנָעָם אָוִיסָצָעָן. זֵיךְ זָעָנָעָן אָוִיס וַיְיָ אַלְן, נָאָר נִישְׁטָ וַיְיָ קִיןָ מְאַנְטָלָעָן. דָּאָס זָעָנָעָן הַוּנְדָעָרְטָ-פְּרָאַצְעָנְטִיקָעָ פָּאֻטִישׁעַ פְּאֻטִישׁעַ מְאַנְטָלָעָן. זַיִ הָאָבָן אָזְן זֵיךְ רִיאַיַּץ, זַיִ הָאָבָן אָזְן זֵיךְ "מוֹזָעָ", זַיִ הָאָבָן אָזְן זֵיךְ פְּלָגְלָעָן צָום פְּלָעָן, זֵיךְ אָזְן זֵיךְ נְשָׁמָה, וּוֹאָס אַנְקָלְ-זְשָׁאָק לִיְגַּת אָזְן זֵיךְ אַרְיָין... נָאָר אָצָרָה אָזְן, וּוֹאָס דִּי פְּרָאַסְטָעָ, נִישְׁטָ-פָּאֻטִישׁעַ פָּאֻטִישׁעַ קָעָנָעָן זֵיךְ נִישְׁטָ אָוִיסָפָט אַנְקָלְ-זְשָׁאָקָס קוֹנְסָטָן... נָו יָא, דָּאָס עַרְגָּסְטָעָ אָזְן, אָז מַעַן הָאָט צָו טָאָן מִיטָּמָעָנָשָׁן, וּוֹאָס פָּאֻרְשְׁטִיָּעָן נִישְׁטָ דִּי הַוִּיכָּע פָּאַנְטָאָזְוִיעָ פָּרָן אַנְקָלְ-זְשָׁאָקָן. דָּאָס זָעָנָעָן דָּאָךְ וּרְיִקְלָעְכָּעָ פָּאַנְטָאָסְטִישׁעַ מְאַנְטָלָעָן! וּוֹעָן מַעַן לְאֹזֶט זֵיךְ אָרוֹיס אָזְן דְּרוֹוִיסָן, פְּלִיעָן זֵיךְ דָּאָךְ אָזְוָעָק וַיְיָ דִּי וּוּנְדָעָרָ- פִּיגָּל... אַינְ דָּעָר וּוּיְטָעָר וּוּלְעָטָר אַרְיָין. קוּמָעָן דִּי פְּרָאַסְטָעָ פָּאֻטִישׁעַ אָזְן מַוְתְּשָׁעָן אִים אָזְן זָיְדָלָעָן אִים אָזְן אִים אָהָלָבָן טָוִיט, בָּאַשְׁר בְּכָנָן:

דערפּון, אָז דַּי טאַשׁן מִזְוֹן שְׁטוּנְדֵּיק זַיִן גְּלִיכִיךְ אַרְיִינְגְּעֻזֶּצֶט. סַ'איַן צַו
מאָגָאַטָּן. וּוֹאָס אַיְן עַר עֲפָעַס אַזְּיגָעַר-מַאְכָעַר, וּוֹאָס? אַ מאָגָאַטָּן מִזְוֹן
דָּאָד נִישְׁתָּאָזְקָלָאָפּוֹן דַּי שְׁעהָן, דַּי מִינְבָּטָן. עַר מִזְוֹן דָּאָד נִישְׁתָּוּקְיָין
מַעֲנְצָהָן פָּהָן שְׁלָאָפּ. אַ מאָגָאַטָּן אַיְזָעָמָאָכָט צַו בַּאֲשִׁינְיָעָן דַּי פְּרוּי, וּוֹאָס
טְרָאָגָט אַיְם אָזְוַן אַוְיךְ דַּי גָּאָס, וּזְוּ זַי גִּיטְפָּאָרְבִּי. אָזְוַן נַאֲדָא אַ זַּאֲרָךְ:
יאַנְקָלְזְוָשָׁאָקָס פָּאַטְרָאָנָעָן פָּאַרְשְׁטִיעָן נִישְׁתָּאָזְקָלָאָפּוֹן אַיְזָעָמָאָכָט
שְׁנִיְּדָעָרִי, וּזְוּ לְהַבְּדִיל... פִּיקָּאָסָא בַּיִּמְאָלָעָרִי. אִיר בַּאֲדָאָרְפַּט וּוֹיסָן, אַזְוַן
אוֹירְבִּי בַּיִּמְאָלָעָרִי, פִּיקָּאָסָא זַעַנְעָן דַּי אַוְיָגָן נִישְׁתָּאָזְקָלָאָפּוֹן אַיְזָעָמָאָכָט
אָזְוַן דַּי נַאֲזָן מַאָכָט עַר אַסְדָּמָל גָּאָר אוֹירְבִּי פְּלִיעִיצָּה... גַּו, טָוטָה
אַיְם עֲפָעַס דַּעֲרָפָאָר? זַיְדָלָט מַעַן אַיְם דַּעֲרָפָאָר? פָּאַרְקָעָרְט, מַעַן הַיִּבְטָה
אַיְם אַיְן דַּי הַיִּמְלָעָן אַרְיִין...
אַנוּמָלָטָן אַיְן טָאָקָע יַאַנְקָלְזְוָשָׁאָק אַוְיךְ טְשִׁיקָאָוּס גַּעַגְאָגָעָן אַנְ-

קוּקָן פִּיקָּאָסָא אַן אַוְיִשְׁטָעַלְגָּוָגָן. הַאָט עַר דָּאָרְטָן גַּעַזְעָן אַ וּוּנוּדְעָרְבָּאָר
בַּיְּלָד, עַר אַיְן בַּיִּדְעָם בַּיִּלְדָּאָפְּגָעַשְׁתָּאָנָעָן שְׁעהָן אָזְוַן הַאָט זַיְדָגְרָוִישָׁת
גַּעַקְעָנָט אַוּוּקְרִיְּסָן דַּעֲרָפּוֹן, אַזְוַיְּ צְוָגָעַשְׁמִידָט הַאָט עַס אַיְם. יַאַנְקָלְ-
זְוָשָׁאָק הַאָט גַּעַמְיִינָט, אַזְוַיְּ גַּעַוְועָן זְוִיכָעָר, אָזְוַיְּ גַּעַטְעָלָט פָּאָר אַ
מַאְדָעָרָן הוֹיָן, וּוֹאָס מַעַן וּוֹעַט בּוּיָעָן אַיְן דָעָר שִׁינְיָעָר צְוָקָנָפָט. אַיְן גַּאֲרָ-
צְוָגָעַקְוּמָעָן אַ פְּרָאָפְּעָסָאָר, אַ קְוָנְסְטִּקְרִיטִיקָעָר, אָזְוַיְּ צְוָגָעָט אַיְם דַּעֲרָקְלָעָרט,
אָזְוַיְּ סַ'איַן גַּאֲרָאָר אַ פְּאָרְטָרָעָט פָּהָן אַ פְּרוּי. נַה זַאֲגָט אַלְיָיָן, אַיְן עַס נִישְׁתָּאָ-
וּנוּדְעָרְבָּאָר צַוְעָנָעָן זַעַן אַוְיָפָל זַעַן אַיְן בַּיְּלָד? ? וּוּלְסָטָן, אַיְן
עַס אַ הוֹיָן. וּוּלְסָטָן, אַיְן עַס גַּאֲרָאָר אַ פְּרוּי. דָאָס, זַעַט אִיר, הַיִּסְטָט קְוָנְסְטָן
נַאֲרָיָן יַאַנְקָלְזְוָשָׁאָק הַאָט, נַעֲבָעָד, נִישְׁתָּאָזָן אַזְאָזָן מַול וּפִיקָּאָסָא, וּוּלְכָעָר
הַאָט צַוְעָן מִיט אַמְתָעָ קְוָנְסְטִּמְבִּינִים, יַי פָּאַרְשְׁטִיעָן זַיִן. יַאַנְקָלְ-
זְוָשָׁאָק הַאָט נַאֲרָ צַוְעָן מִיט פְּרָאָפְּסָטָע שְׁנִיְּדָעָרָ פָּאַטְרָאָנָעָן... וּוֹאָס פָּאָרָ-
שְׁתִּיעָן זַיְדָגְרָוִישָׁת קְוָנְסָט? אָז זַיְיָ הַאלָטָן זַיְדָגְרָוִישָׁת
בַּיִּמְאָלָטָן, בַּיִּמְאָלָטָן דַּי קְנָאָפְּלָעָכָר אַיְן גְּלִיכִיכָּר, שְׁטָרָעָנָ-
גָּרָרְיִיעָ, אַפְּגָעָרָקָט אַיְינָס פָּוָן אַנְדָעָרָן, אַזְוַיְּפָל אַוְיָפִיטָל, גַּעַמְאָסָטָן
מִיְּתָן צְעַנְטִימְעָטָר. אָז אַיְינָן קְנָאָפְּלָעָכָל זַאֲלָ זַדָּ, חִילְלָה, נִישְׁתָּאָ-
רוּקָן. אִיר הַעֲרָט אַ מעָשָׁה, פּוֹנְקָט וּזְוּ פָּוָן אַ נִּשְׁטָרְגִּילִיךְ קְנָאָפְּלָעָכָל וּוּלְאָלָטָן
זַיְיָ וּזְיָיָ גַּעַטְאָן דַּי הַיְּנָעָר-אַוְיָגָן. אָזְוַן דָאָס קָאָן טָאָקָע יַאַנְקָלְזְוָשָׁאָק נִישְׁתָּאָ-
פָּאַרְשְׁטִיעָן.

עַר הַאָט לִיב צַוְעָן דַּי קְנָאָפְּלָעָכָר מִיט פָּאַנְטָאָזִיעָ, סַ'זָּאָל אַרְוִיסָ-
קָוָמָעָן — עַלְאָסְטִישָׁ... פָּלָאָסְטִישָׁ... פָּאַנְטָאָסְטִישָׁ... מִיט אַיְין וּאָרָט, קְיִנְסְטָרָ-
לְעַרְיִישָׁ... מַאָכָט עַר טָאָקָע קְנָאָפְּלָעָכָר אַז אַ צְעַנְטִימְעָטָר אַיְן דָעָר
הַאָבָט — אַיְינָס אַהֲיָן, אַיְינָס אַהֲרָ, סַ'זָּאָל זַיִן קָאָלָאָרִיסְטִישָׁ... מַאָדָעָרָ-
נִיסְטִישָׁ... אָז אַזְגָּלוּסָט זַיְדָגָעָ אַיְם, הַאָקָט עַר אַרְיִין אַיְן דָעָר פְּלִיעִיצָּה אַ

צוואר נאכט-לעכער, און אמאל אין די אקסלען א פאר קנאפ-לעכער... יאנקל-זשאקס פאנטאייז ארבעת, ער מאכט דארט נישט גלאט מען כאניש מאונטלען, אן אביסל פאעתישן טעם...

אבל מײַנט נישט, אז ס'גייט זיך איזוי גלייך, אז מ'חאָט שווין אנערקענט ווין פאעתיש טעアרייע. ווען איר וויסט וואס פארא צרות מען טוט אים אן פאר א נישט-גלייך אַרײַיגעזעצעט טועל, צוליב אַ קְרוּם שטעל, אַדער ווען אַ "שטיַַקְלַַה" ליגט דארט נישט איזוי, ווי ווילן, די פאטראָגען. רעדט מיט זיין זי! פֿאַרְשְׁתִּיעַן נישט, אן דער עיקר איז האָרְמָגְנִינְג, פֿאַרְבְּרִישְׁבֵּיל. אַין דעם ליגט די גאנצע קוֹנְסֶט פֿוֹן דער מאָ דערנען שנידער!

אבל ווי יעדער גראָיסער דערפֿינְדָּער, אַנטְדְּקָעָר, פֿילָאָ זאָף, האָט אוּךְ יאנקל-זשאָק אוַיסְצּוֹשְׁטִין שׂווערְקִיְּין. נאָר יאנקל-זשאָק וועט נישט מיד ווערְן צוֹ קְעַמְפָּן, בֵּין ער ווועט זייןְסַ נישט דערגרְַיכְּן אָון דָּאָן וועלְן די צענְטִימְעַטְּרָס אַיבְּרָהָהִיפְּטָן נִישְׁט עֲקוֹזִיטְּרָן, מען וועט בעכל מער נישט מעסְטָן. מען וועט מעגן וועצְן טאָשָׁן ווועט מען וועט וועלְן, לוּיט דער פֿרְיִיעָר פֿאנְטָאָזִיעָ. קְרִיטְּוּם וועט אַ פֿאַעְטִישְׁן שנידער אַיְנְפָּאָלָן אַרְיִינְצְּוָהָאָקָן אַ טָּאָש אַין אַ אַרְבָּל, וועט קִינְגָּר נִשְׁטָהָאָנוֹ דָּאָקָעָגָן, סִיוּעָט זִיְּן קוֹנְסֶט. עַס וועלְן זִיְּן קוֹנְסֶט-קְרִיטְּקָעָר אַיבְּעָר שנידער, ווי אַיבְּעָר מְאַלְעָרִי, ווי אַיבְּעָר לִיטְעָרָטוֹ אַון מְזַוִּיק...

אנטָאָן אַ וועלְט מיט מענטְשָׁן, מיט אַבְּיסְעָלָע פֿאַעְטִישְׁן גַּעַשְׁמָאָקָן, אַיְּזָ נִשְׁטָהָקִין קלְיִינְקִיְּטָן בֵּין יאנקל-זשאָקָן.

יאנקל-זשאך פילאֶזָּאַפִּידָּם...

ווען יאנקל-זשאך געטט זיך פילאֶזָּאַפִּירן, טוט זיך חושך איז זיין
אָרְעָמָעָן קאָפַ. עפָעַס דרייט זיך בי אַים אַלְץ ווי אַ קָּאָרוֹזָעָלְעַיַּעַן.
וואָס אַיְזָה זַעַלְתָּ ? אַיְזָה אַלְטָ ? זַעַלְתָּ ? דֵּי זַעַלְתָּ ? אַיְזָה
זַעַנְעַן דַּרְעַנְגָּעָר, אַיְזָה שְׂטָגָלָעָנָעָן דַּרְעַנְגָּעָר ? אַזָּא שְׂטִיקָלָעָן דַּרְעַנְגָּעָר
צַוְּהַאַלְטָן אַיְזָה דַּאֲרַעַפְּסָנְטָ נִישְׁתְּ קִין קְלִיבְּנִיקִיטָן. זַי זַעַגְטָן דַּאֲרַעַפְּסָנְטָ
שִׁינְעַן פָּאָר לְוִיטָן. וּוַיְיַיְלָעַ מַעַן וּוַעַט יְאַנְקָלְ-זַשָּׁאָקָן נִישְׁתְּ גִּין דְּעַרְצִילְעַן קִין
מַעַשְׁיַתָּה, אַזָּא דֵי עַרְדָּוּ וּוּרְעַטָּ עַפְּסָנְטָ דַּאֲרַטָּ גַּהְעַאלְטָן דַּוְרָךְ מַאְגָנָעָס, אַזָּא דֵי
זַי צַוְּטָן. מַיְיט וּוּאָס צַוְּטָן זַי צַוְּ ? מַיְיט וּוּאָסְעַנְעַן שְׁטְרִיךְ ? מַיְיט אַיְזָה
זַעַנְעַן קִיטְיַן ? דֵי אַלְעַגְּנָעַן נִאָרְשִׁיעַ מַעַשְׁיַתָּה זַעַנְעַן גּוֹט פָּאָר דֵי שְׁטוֹדְרִיטְרָעַן קָעַפְּ
פָּאָר דֵי, וּוּאָס האָבָן אוֹיסְגָּוְרִיבָּן דֵי הָוִזָּן אַיְזָה דֵי שְׁוֹלְ-בָּעַנְקָן, פָּאָר אַיְזָה
שְׁטִינְעַן, פָּאָר זְשָׁאָלְיאָקְרִיבָּן אַזָּא גַּאֲרַע אַזְּעַלְבָּעַן, "מעַנְטְּשָׁעַלְעַן", אַבעָר נִישְׁתְּ
פָּאָר יְאַנְקָלְ-זַשָּׁאָקָן.

יאנקל-זשאך גַּלוּבֶת אַיְזָה דֻּעַם, וּוּאָס עַר זַעַטָּ, מַעַן וּוַעַט אַים נִישְׁתְּ
איְנְרָעַן, אַזָּא דֵי עַרְדָּוּ הַעֲגָגָת אַיְזָה דַּעַר לְוֹפְטָ. וּוּאָס הַיִּסְטָן זַי הַעֲגָגָת אַיְזָה
דַּעַר לְוֹפְטָ גַּלְאָט אַזָּא זַי ? וּוּאָס אַיְזָה זַי, אַקְינְדְּ-עַרְבָּלָאָן, וּוּאָס מַעַן בְּלָאָט
אַים אַזָּא אַזָּא פָּאָרְטִיק, אַזָּא מַעַן לְאַזָּט אַים עַפְּסָנְטָ פְּלִיעָן ? מַיְילָא, אַקְינְדְּ-
בְּלָאָט, פָּאָרְשְׁטִי אַיךְ גַּאֲרַע, עַס וּוּגָט נִישְׁתְּ קִין גְּרוּסָעַ, אַבעָר דֵי עַרְדָּ ?
אַיר שְׁטָעַלְטָ זַיְכָן, פָּאָר, וּוּאָס דַּאֲס וּוּגָט, וּוּאָס פָּאָר אַמְּטָע דַּאֲס אַיְזָה ?
דֵי עַרְדָּ מַיְיט אִירְעַץ אַלְעַגְּנָעַן בָּעָרָג, מַיְיט אִירְעַץ אַלְעַגְּנָעַן, מַיְיט אִירְעַץ אַלְעַגְּנָעַן...
אַיר וּוַעַט מִיר נִישְׁתְּ אַיְנְרָעַן אַזְּעַלְבָּעַן זַעַכְעַן זַעַכְעַן, דַּאֲס אַיְזָה נִישְׁתְּ פָּאָר יְאַנְקָלְ-
זַשָּׁאָקָן קָאָפַ.

דֵי מַעַשְׁיוֹתָה, אַזָּא דֵי עַרְדָּ דְּרִיְיט זַיְכָן, אַיְזָה נִישְׁתְּ גַּעַנְגָּעַן,
פְּלִיגְגָּן. וּוּאָס הַיִּסְטָן דֵי עַרְדָּ דְּרִיְיט זַי ? פָּאָרְוּאָס זַאֲלָזַי זַי זַעַלְתָּ ?
וּוּה האָט זַי סְפְּרָעָנְזִישְׁנָעָס זַי צַוְּ דְּרִיְיעָן ? אַזָּא וּוַעַט זַי וּוַעַט זַי שְׁוִין
אַגְּדָרִיטָן, וּוַעַט זַי זַיְכָן דַּאֲרַע אַמְּאָל אַפְּגָעַשְׁטָעַלְטָ, זַי וּוַעַט דַּאֲרַע אַמְּאָל

מיד געוווארן. עס וואלט זיך דאך איר אמאל פאָרדעריט דער קאָפּ פֿון אַזְוֹפִיל דריינַן זיך. מײַזאגט, אָז דאָס משוגעת בעדויערט שווין אַזְוִי מֵרַ לְּיאַרְדּוֹן יַאֲרֹן, מְילְיאָגְנָעָן יַאֲרֹן. גַּיִּי גַּלוֹבּ זַיִּי, אָז אַיך בֵּין נִישְׁתְּ גַּעוּרָעַן דַּעֲרָבִי. זַיִּי וּוֹלְןַן מִיר עַפְּס אַיְנְרָעָן אַזְוָלְכָעַ זַאֲכָן, זַיִּי מִינְגָּעָן, אָז וּוַיְילַן אַיך בֵּין אַשְׁנִידָעָר, וּוּלְ אַיך זַיִּיך לְאָזֶן פֿוֹן זַיִּי.

אַיך וּוַיְין אָזֶן אַשְׁטָּאט שווין צַוְּאָגְצִיךְ יַאֲרָ אָזֶן זַיִּי יַעֲדָעַס מְאָל אַוְיָפּן זַעֲלָבָן אַרְטַּס. בַּיִּי מִיד אַיִּן לְאַגְּיִשּׁ: וּו־אָלְטַ זַיִּיך טַקְעַ דַּי וּו־אָלְטַ גַּעֲדָרִיט וּזַיִּי אַקְּרָזְוּלָעַ אַרְטַּס זַיִּיך אַלְיָין אָזֶן אַרְטַּס דַּעַר זַוִּן, וּו־אָלְטַ אַיך זַוִּן, צֻמּ בִּיְשְׁפִּילַ, גַּעֲלִיגַּט אָזֶן לְיָאָן אָזֶן זַיִּיך אַוְיְפְּגָעָהוּבִּן אַיִּן טַשְּׁיקָגָאָגָא אַדְעָרַ זַיִּיך גַּעֲלִיגַּט אָזֶן לְאַנְדָּאָן אָזֶן זַיִּיך אַוְיְפְּגָעָהוּבִּן אַיִּין מַאֲסְקוּעַ. אַיִּין טַאָג וּו־אָלְטַ אַיך גַּעֲוָעָן אָזֶן כְּנַעַן אָזֶן צַוְּיִיטַן טַאָג אָזֶן האַגְּאַלְוָן, אָזֶן טַאָג אָזֶן יִשְׂרָאֵל אָזֶן דַּעַם צַוְּיִיטַן טַאָג בֵּין דַּי וּוַיְלָדַעַ שְׁבָטִים. דַּאָס וּו־אָלְטַ בַּיִּי מִר גַּעַהַיִּסְן, אָזֶן דַּי וּו־עַלְטַ דַּרְיִיטַ זַיִּיך. אַכְּבָּר אָזֶן אַיך לִיגּ אַינְגְּגָעְלִיגַּט אַוְיָפּן זַעֲלָבָן אַרְטַּס שווין יַאֲרֹן אָזֶן קוּיטַ בַּאַדְאָרַף אַיך עַרְגָּעַץ פָּאָרָן, אָזֶן דַּי וּו־עַלְטַ דַּרְיִיטַ זַיִּיך. אָזֶן אַיך קִילְעַדְקִיךְ?

קוּיטַ זַאֲלַ דַּי גַּאנְצַע גַּעֲשִׁיכְטַע זַיִּין אַמְתַּה, זַעַנְעַן מִר דַּאָךְ עַרְשַׁת אוֹרִיףַ גַּעַהַאְקְטַעַ צְרוֹתַה. אַיך שְׁטַעַלְטַ אַיך פָּאָר, מִרְ העַגְעַן עַפְּס גְּלָאַט אַזְוִי זַיִּיך אַין דַּעַר לְוַפְּטַ, אַין וּוַיְסְטַן רַוִּים, מִרְ העַגְעַן אַיְנְגָעַר אַלְיָין אָזֶן קִיְּנָעַר קָאָן אָוְנְדָּז נִשְׁתְּ הַעֲלָפַן, כָּאַטְשַׁ שְׁרַי בֵּין זַיְבָּעַן הַיְמַלְּ. קָוִים גְּלָוָסַט זַיִּיך דַּי צָרַ צָוְ מַאְכַּן אַ משְׁוֹגָעַן קוֹנְצַן, קָוִים גְּלָוָסַט זַיִּיך אַרְאָפְּצַוְפְּאַלְזַן עַרְגָּעַץ וּזְעַר וּוַיִּסְטַן וּוֹו, אַיִּז זַיִּיך דַּאָךְ נִשְׁתְּאַ וּוֹו צָוְ זַוְעַנְדַּן. דַּאָס הַיִּסְטַן אָזֶן גַּוְרָלַ, מִיְּן לְעַבָּן, מִיְּן פָּאַרְמָעָגַן, מִיְּן גַּעַשְׁעָפַט, אַלְצַ אַיִּז אַפְּ הַעֲנִיקַ פָּוֹן דַּעַר נַאֲרִישְׁעַר עַרְדַּ, אַוְיִבְּ אַזְוִי אַיך דַּאָךְ מִיְּן לְאַגְּעַ אַבְּסָלָוֹט הַאַפְּגַּעַנוֹגְנַסְלָאָן. אַיך הַעֲנָגַן אַין דַּעַר לְוַפְּטַ, עַס שְׁנִיתַי אַיבָּעַר מִיְּן קָאָפַּ, עַס רַעַגְנַט אַיבָּעַר מִיְּן קָאָפַּ, עַס דַּוְנְגַּרְטַ אַיבָּעַר מִיְּן קָאָפַּ, עַס הַאַגְּלָט אַיבָּעַר מִיְּן קָאָפַּ אַיך קָאָן זַיִּיך גַּאֲרַנִּישְׁתַּ הַעֲלָפַן, וּוְיִילְ אַיך הַעֲנָגַן אַין דַּעַר לְוַפְּטַן, אָזֶן וּזַיִּי אַבְּיִין בֵּין אַיך בַּאֲגָּאַגְּגָעַן, וּוָאָס דַּעַנְקַ אַיך שְׂוִין אַלְיָין נִשְׁתַּ, וּוָאָס פָּאָר אַיך זַיְנַד בֵּין אַיך בַּאֲגָּאַגְּגָעַן, וּוָאָס מַעַן הַאַט מִיךְ אַרְוְיְפָגְעַוְאָרְפַּן אַוְיִיך אַבְּלָעַט עַד מִתְ שְׁטִינְגְּעַר, מִתְ זַאֲמַד, מִתְ אַיִּזְן, מִתְ וּוּאַסְטַר אָזֶן מַעַן הַיִּסְטַ מִיךְ דַּאָ לְעַבָּן?

זַיִּיך אַוְיְסָגְעַלְעַרְנַט שְׁנִיְידָעַרְיַי, בֵּין אַיך אַזְוִי פָּאַרְהָאַרְעָוָעַט אַגְּזָוָתָאָן דַּאָס "שְׁיִנְעַ מִין", אָז כַּהֲאָבְגִּישְׁתַּ קִיְּין צִיְּיט אַפְּלִילַן זַיִּיך פִּילְאָאַפְּרַן. נַאֲגַט, וּוָאָס סִיעַנְעַן פָּאָרָן אַזְוִיְפַּלְ נַאֲרִישְׁעַ זַאֲכָן אַוְיִיך דַּעַם וּוַעֲלַטְלַ, אָז סִיאַזְיַזְיַז קִיְּין פָּוֹן גַּעַלְעַכְתָּר. נַעַמְתַּ צֻמּ בִּיְשְׁפִּילַ אַבָּאָרָגַד. וּוָאָס אַיז אַבְּלָגַן? וּיִ אַהֲוֵיכָעַר אַוְיִיך אַגְּלִיכְעַר מַעַנְטַשְׁלַעְכָּר פְּלִיְיכָעַז. וּוָאָס זַשְׁעַ

טרען די מענטשן? זיין קרייכן אויף דעם הוייקער, לאוּן איבער וויב אָח
קינדער אָון קרייכן אָזוי לאָנג, ביַן זיין הרגעגען זיך אָזועל. פֿאָרָאן ווִידְעָר
אנדרעַש משוגעים. ווֹאס האָבן לֵיב צוֹ קרייכן אונטער דער ערֶד. שטעלט
אייך פֿאָר, לִיבָּע מענטשן, ווֹיפֿל מליאגען יָאָרָן עַס האָט גַּעֲדוּרְתֶּס בֵּין מִיר
זענען אַרוּיסגעקְרָאָכְן פֿוֹנוּם שְׁטוּבְּ פֿוֹן אָונְטָעָר דַּעַר ערֶד, בֵּין מעַן איַז
שׂוֹין גַּשְׂוֹאָרָן אַ „שְׁטִיקָל מענטשָׁן“, נַעֲמָען דיַיְשְׁוָגָעִים אָון קרייכן ווִידְעָר
אונטער דער ערֶד, הרגעגען זיך אָוּעָק אָון — גַּיְיַ פֿאָרְשְׁטַי אַ ווּעלְט.

כִּיאָג אַיְיך, ווֹאס עַס טוֹט זיך אָלֶץ אָפַּ אָוִיף דעם שְׁטִיקָל ערֶד — אַ
גַּאנְצָע „מענְאָזְשְׁעָרִיעַ“. מעַן קוּקָט צוֹ דער זוֹן, מעַן קָאָן זַי נִישְׁטָ דַעַר
גְּרִיכְּן; מעַן קוּקָט אָוִיף דעם בְּלָאָסְן פֿעַנְצִיל לְבָנָה, ווֹאס מעַן קָאָן עַס
כְּמַעַט אַגְּרִירָן מִיט דַעַר האָנטָן, אָון מעַן קָאָן עַס נִישְׁטָ דַעְרָגְרִיכְּן; מעַן
קוּקָט צוֹ דַי שְׁטָעָרָן אָון מעַן קָאָן זַי נִישְׁטָ דַעְרָגְרִיכְּן, טַא וְיַי אָזְוִי ווִילְט
איַר. אָזְן עַס זָאָל גּוֹט זַיְן, אָזְן מעַן אָיִז פֿאָרְשְׁמָשֶׁט צוֹ לְעַבְּן אָוִיף דַעַר?
וֹאס אָזְן אַמְתָה ווֹאלְט אַיְיך, יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָך, שׂוֹין אַוְיסְגַּפְּטָנוּן עַפְּעַס
אַתְּכִּילִית. אָוִיף דעם פֿילְאָזְפִּיר אַיְיך דָאָזְן; נַאֲר דַי יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָךְעַטְעַט לְאָסְטָ
מִיר נִישְׁטָן, זַי מַאְכָט מִיר אַ הַאֲלָבָן טַוִּיט, נַאֲר דַאָס שְׁנִיְידָעָרִי לִיגְט אַיְיך
אַיְן קָאָפְּ:

— יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָך — האָלָט זַי אַיְן שְׁרִיְעָן — דַו האָסְטָ מִיר אַיְיך
גַּאנְצָע צְוַעַרְהַרְגָּעַט דַי פֿאָר שְׁטִיקָל עַךְ אַרְבָּעַט... גַּיבְּ נַאֲר אַ קוּק דַי רַעַי
וועָרָן, ווֹאס פֿאָר אַ טַּעַם זַיְיַ האָבָּן... אָזְן דַי אַרְבָּל, יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָך! אַיְינְעָר
צְוַפְּלִיל אַוְרַת הַיְּינָן, דַעַר צְוַיְּוַתְעָר צְוַפְּלִיל אָוִיף פְּאָנְטָמָן... אַיְיך ווּעַל עַס נִישְׁטָן
גַּיְינְן לִיוּוּעָן... ווּוּ לְעַבְּסָה, יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָך, אָוִיף דַעַר לְבָנָה, צַי אָוִיף דַעַר
ערֶד? ווּעַסְטָמִיך אַוְמְבָרְעַנְגָּעָן? דַו ווּעַסְטָשׂוֹין קִין לִיְּטָ נִישְׁטָ זַיְן,
יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָך, דַו לְעַבְּסָה אָוִיף דַעַר לְבָנָה...

איַר הערט אַ מעַשָּׁה, אַיְיך לְעַבְּ אָוִיף דַעַר לְבָנָה! הַלוֹוַיְוַי ווּאָלְט אַיְיך
טַאָקָע גַּעַלְעַבְטָ אָוִיף דַעַר לְבָנָה אָון נִישְׁטָ גַּעַמּוֹת אַרְבָּעַטָן פֿאָר מִין נַאֲזָנָן
רִישְׁן פְּאָטְרָאָן; אָזְן אָזְן מעַן רַעַדְתָשׂוֹן פֿוֹן פְּאָטְרָאָנָן, זַאֲג אַיְיך אַיְיך, אָזְן
עַס אַיְן צּוֹם קִיבְּנוּ פֿוֹן גַּעַלְכְּטָעָר, ווֹאס עַס טוֹט יָרָא אָלֶץ אָוִיף דַעַט אַרְצָעָר
מעַן שְׁטִיקָל ערֶד. כִּיאָג אַיְיך, ווּעַן אַיְיך קוּק זַיך אָזְוִי צַי, ווּיְסָאַיך אַיְיך נִישְׁטָן
וֹאס צוֹ טְרָאָכָטָן פֿוֹן דַי מענטשָׁן, כִּימְיַן נִישְׁטָן פֿוֹן דַי פְּאָטְרָאָנָן, נַאֲר פֿוֹן
די אַרְבָּעַטָר. יַעֲדָן טָאָג הַיְּיָבָּן זַיְיַ זַיך אַוִּית, לוֹיְפָן אַרוֹיסָפָן דַי וּאַרְעָמָע
בעַטָּן אָזְן זַיך אַיְן פְּאָרְגָּעָלָן פְּרִימָאָרגָּן; לוֹיְפָן אַיְן דַי קוּלְנָגְרוּבָּן,
קְרִיכְּן אַרְוַנְטָעָר אַונְטָעָר דַעַר ערֶד, שְׁטָעָלָן אַיְן זַיְיַר לְעַבְּן, שְׁלָעָפָן אַרוֹיסָ
אוֹצְרוֹתָן; אָזְן פֿאָר ווּעַמְעָן, מִינְטָ אַיְיך, הַאֲרָעוֹעָן אָזְוִי שְׁוֹעָר? — פֿאָרָן
גְּרָאָבָן בּוֹיְך.

אנדרטער ווינדר לוייפן צו די שמעלץ-אויעונס, וווע מען קאן פאָרברענט
ווערטן אין איין רגע, אין איין סעקונדע, וווע עס שרפַט אַ גיהנוּמִיך
פייער. זיין גיטס דאס איין, פֿאָרְמַעְן עס, שאָפָן אוֹצְרוֹת, פֿאָרְבְּרַעְנֶן זיך...
די לונגען. און פֿאָר ווועמַען איין דאס אלְץ ? — פֿאָר דעם אָרְבָּן בְּיַיד...
און דער גראָבעָר בְּיַיד זָמַלְט סָגָעַלְט אַין אַיְזָעָרְנַע קָאָסָעָס, פֿאָרְהָעָע
מערט מיט שלעטער, פֿרְעַסְט אַון פֿרְעַסְט פֿאָר צָעָן, פֿאָר טוֹזְנַט, פֿאָר
טוֹזְנַטער אַון צָום סָוף שְׁטָאָרְבָּט עַר אַן אַיבְּרָעָגְעָפְּרָעָטְנָעָר. גַּאֲרְנִישְׂט
קָעָן עַר מִיטְנַעַמְעַן אַון אַנדְרָעָר לְאָוֹס עַר נִישְׂט לְעַבְּן, עַר מִינְטַן. אַז דַּי
וועטלַט איין נָאָר זַיְינַע, נָאָר עַר האָט רְעַכְּט צָו שְׁטִיְינַן בְּיַיד קָאָרְטִיכְעַע,
פֿרְעַסְט, זיך אַיבְּרָעָגְעָפְּרָעָסְן, אַווּוּקְפְּגַרְן אַון פֿאָרְטִיכְעַע. ווֹאָס האָט עַר אַוְיֵיפַ
געַטְאָן ? אַלְיַיְן זיך אַיבְּרָעָגְעָפְּרָעָסְן, אַנדְרָעָר נִשְׂט גַּלְאָזְט עַסְן צָו דַּעַר
זַעַם, אַון לעַבְּן אַיְבְּיךְ לְעַבְּט עַר דַּאְזַן נִישְׂט.

ווען עַר ווֹאָלְט אַבְּעָר אַזְּאָלְקְלִינִיקִיטַּיְּ פֿאָרְשְׁטָאַנְגַּן, ווֹי גַּלְיְקְלַעְד
וּאְלָטַן גַּעַוְעַן דַּי מַעְנַטְשַׁן. אַזְּוֹעַר דַּאְזַן אַבְּעָר אַן אַיְגְּנָעָשְׁפֿאָרְטָעַר, דַּעַר
גְּרָאָבָּעָר בְּיַיד. ווֹי אַ פֿאָרְקַּעְטַּעְטַּע, אַזְּוֹעַר ווֹילְגָּרְנִישְׂט גַּעַבְּן, אלְץ אַיְן זַיְינַע. עַר
פֿאָרְשְׁטִיכְעַט נִישְׂט, אַזְּוֹעַס אַיְן גַּרְנִישְׂט, אַזְּוֹעַס אַיְן בְּלוֹעַ אַן אַילְזְוַעַע,
אַזְּוֹעַר פֿרְעַסְט זיך בְּלוֹיָן אַיבְּעָר אַזְּוֹעַס מִיטְ אַיְם... אַזְּוֹעַר גַּאֲרִירִי¹
שְׁעַר זַעַנְעַן דַּי, ווֹאָס לאַזְּוֹעַן אַיְם אַזְּוֹעַס פֿרְעַסְט, בְּשַׁעַת זַיְשְׁיַעַן קוֹ�ן זיך
צָו אַזְּוֹעַן הַוְּנָגְעָרַן. אַזְּאָלְקְלִינִיקִיט אַיְן דָּאס בעַטְעַע, אַזְּוֹעַס גַּיְט אַיְם אַ
קָּאָפְּעַ אַיְן הַיְּנַטְּן... מַעַן שִׁקְטַּת אַיְם צָום טִיוּוֹל אַזְּוֹעַס פֿאָרְטִיכְעַע...

נוֹ, ווֹאָס זָאגְט אַיְר, מַעְנַטְשַׁן, צָו יַאֲנְקְלִיזְשָׁאָקָס פֿילְאָזְאָפְּיַע ? נִשְׂט
שְׁלַעַכְט, אַזְּ אַזְּוֹי אַיְנְפָאָר, נָאָר גַּיְיִ פֿאָרְשְׁטִיכְיִ אַ וּוּעַלְלַ...

נָאָר דַּא מַזְּוֹ אַיךְ אַיבְּרָעָיְסַן מִינְיָע פֿילְאָזְאָפְּיַע גַּעַדְאַנְקָעַן, ווֹיְלַ דַּי
יַאֲנְקְלִיזְשָׁאָקָעַטְעַ אַהֲטַן זיך זַיְינַע, אַזְּוֹעַס לִיגְן נִשְׂט
דַּי וּשְׁאָקְעַטְלַעַד ווֹי מַעַן סְבָּאָדָאָרְטַּע צָו זַיְינַע, אַזְּוֹעַס קְנוּטִישְׂט זיך אַונְטָעַר
דַּעַר בְּרוֹסְטַּע, אַזְּוֹעַס "לְגַטְטַּע" נִשְׂט גּוֹט. צְיַאָג אַיךְ, דַּי יִידְעַנְעַ מַאֲכָטַן מִיר
אַחֲלָבָן טְוִיטַּע, זַיְינַע זיך גַּאֲרִינִישְׂט אָפְּ קְיַיְן רַעֲכַעַנוֹגָג, אַזְּוֹעַס הַעֲגַעַן
אַזְּ דַּעַר לוֹפְטַּע. אַזְּוֹעַס קִיְּם ווֹילְגָּרְנִישְׂט אָפְּ קְוֹנְזַן, קָאָן אַונְדוֹן קִיְּיַעַד
נִשְׂרַר נִשְׂט הַעֲלַמְּפָן... אַזְּוֹעַס זַיְינִישְׂט אַיְגְּרִינִישְׂט, ווֹיְלַ שְׁרַעַלְלַעַד עַט אַיְזַן
צָו ווֹיסְן, אַזְּוֹעַס הַעֲגַעַן אַזְּ דַּעַר לוֹפְטַּע אַזְּוֹעַס אַרְוֹם דַּיְר אַיךְ שְׁטָאָרְק
פֿינְצְטָעַר, אַזְּוֹעַס זַעַט נִשְׂט ווֹו אַפְּסַן צָו שְׁטַעַלְן, מַעַן קָאָן זיך האַלְדוֹן
אוֹ נַאֲקָן צְוּבְּרָעַכְנוּ...

מַעַן מַזְּוֹ אַבְּעָר וּוּאַלְטַן בְּיַיְן עַס ווּעַט קְוֻמְעַן אַ בעַטְעַר צִיְּטַן. ווען
מַעַן ווּעַט קָאָגְעַן אַוִּיסְטוּשַׁן אַונְדוֹזְעַר "פֿלְאָגְעַטְלַ" אַוְיֵיפַ אַ צּוּוִיְיטַס... פֿאָרְ
שְׁטִיְיט זיך, אַזְּוֹעַס מַאֲרָגָן אַדְרָר אַיבְּרָעָמָרָגָן ווּעַט עַס גַּעַשְׁעַן, אַבְּעָר
הַאֲפְּעַנְגָּג דַּאְרָף מַעַן האַבָּן. דַּי לְצִים ווּילְגַּעַר וּוּיְלַעַגְלַעַג נִשְׂט אַיסְגִּיסְטַן דָּאס

אומריינע וואסער, בייז זיי וועלן האבן רייןנס, וויל עפֿעס פֿאכֿעַט מען מיט "באָמְבָּאנִיכְּרָקָעַס" אַיבָּעֶר אָונְדְּזָעֶרֶע אַרְיעָמָע קָעֶפֶס; אָן דֵּי עָרֶד הָאלָט זַר שׁוֹין נְעָבֶעֶךְ קְוִים. קְוִים אַין גִּילִּיכְּגָעָוָוִיכְּט... אָן אוּבָּגִיט מעַן אַיר נַאֲךְ אָ צַו שְׁתָאָרְקָן שְׁטוֹס, טָא וּוּרָה וּוּיִיסְט וּוּהָן מִיר וּוּלָן פְּלִיעָן, זַיכְּעָר צַד גָּאַט אַין דֵּי וּוּיִיטָּע, וּוּיִיטָּע הַיְמָלָעָן, פָּוּן וְאַגְּנָעָן מַעַן הַאַט שְׁוֹין מַעַן קִיְּנָה כּוֹחַ נִישְׁתַּחֲזִיקְׂקָוּמָעָן... אָן אוּבָּגִיט סְזִוְעָט אָזְׁוִין, וּוּטָּשׁ דַּאֲךְ זַיְּנָה בִּיטָּעָר, זַיְּעָר בִּיטָּעָר. טִיְּעָרָע שְׁנִידָּעָר, וּוּאָס וּוּטָּשׁ וּוּרָן פָּוּן אָונְדְּזָעֶרֶע מְאַגְּנָלָעָן, פָּוּן אָונְדְּזָעֶרֶע רַעֲלָעָךְ? מַעַן קָאָן זַיְּנָה נַאֲךְ אַין דֻּעָם וּוּיִיטָּן וּוּגָן פָּאָרְלִירָן, אָונְדְּזָעֶר אַרְבָּעָט קָאָן אַמְּאָלָה אוּסְגִּין זַר אַש אַן צַו פִּיעָר. אָן קוּים טָוָת מַעַן נִשְׁתַּחֲזִיקְׂקָוּמָעָן פָּוּן דִּי מְשֻׁגְּבָנָה הַעַנְתָּדָה דִּי שְׁרַעְקָלָעָכָה שְׁפִּילְצִיגָּג. קַאֲגָעָן זַיְּ אָונְדְּזָעֶר אַמְּאָלָה אָזְׁוִי פָּאָרְשָׁפִּילָן, אָז עַס וּוּטָּשׁ זַיְּ וּוּיָה צַו אָונְדְּזָעֶרֶע שְׁנִידָּעָרִישׁ יָאָרָן...

מיינע לִיבָּע פָּאָרְ-קָאָלָעָגָן, מִיְּנָה חָוב אַיְּזָה גַּעֲוָעָן אַיְּדָה צַו זָאגָן וּוּ מִיר הָאלָטָן אָן וּוּיִמְּרָזְעָן אוּסְאָס אָוְרָף דֻּעָם פִּיצְּלָעָרָד, וּוּאָס מִרְּבָּאָזָה וּוּוּגָעָן, אָן אַיְּצָטָמָאָכָט, וּוּיִאָרָ פָּאָרְשְׁטִיטִיט... אָזְׁוִין אַיְּדָה אַיְּעָר שְׁנִידָּעָר רִישׁ לְעַבָּן עַפְּעָס וּוּרָטָה. טָא שְׁטָעָלָט אָונְטָעָר אָ פְּלִיעָצְּעָן... אָן אוּבָּגִיט נִשְׁתַּחֲזִיקְׂקָוּמָעָן —

וּוּיִהְאָבָן אָונְדְּזָעֶרֶע פִּילְאָזָאָפָן גַּעֲזָאָגָט, אַיר וּוּיִסְטָה דַּאֲךְ, שְׁפִּינְגָּזָעָן, מְעַנְדָּעָלָסָאָן, אַרְיסְטָאָטָלָעָס, אַכְּלָעָס, טְשָׁאָרְלִי, טְשָׁאָפְּלִין, פּוּטְשְׁנִין, שָׁאָלְלִיְּפִּין, אַיְּוֹ מְאַגְּטָאָן אָן אַיְּנְשְׁטִיְּינָן... אַיר וּוּילָט דַּאֲךְ נִשְׁתַּחֲזִיקְׂקָוּמָעָן, אָזְׁוִין זַיְּנָה אַיְּדָה, מַעַן וּוּטָּשׁ דַּאֲךְ נִשְׁתַּחֲזִיקְׂקָוּמָעָן, הָאָבָן זַיְּ גַּעֲזָאָגָט... כְּזַוְּעַל אַירָה שְׁוֹין אָן אַנְדָּרָשָׁמָה מְאָל דְּעַרְצִיְּלָן וּוּאָס זַיְּ הָאָבָן גַּעֲזָאָגָט. זַיְּתָּ אָזְׁוִי גּוֹט אָן שְׁטָעָרָט מִרְּבָּאָזָה נִשְׁתַּחֲזִיקְׂקָוּמָעָן. וּוּיִיל וּוּעָן יָאָנְקָל זְשָׁאָק פִּילְאָזְּפִּירְט, אַיְּזָה עַר זַיְּעָר וּוּיָט אַיְּדָה רְוִימָעָן.

דער שרייבער, דער קידישקער און דאס זשאקסטל

יאנקל-זשאך האט זיך אריינגענומען אין קאפּ אריין צו ווערטן אַ שריידּ
בער, און מײַנט נישט, אָז אַבְּיַוועֶר, עפֿעס דארט אַ שרייבערל, אָן אַנְׂדרִ
פָּאנְגָּעֶר. מער נישט — אַיִּין צָרָה : מעַן אַנְעַרְקָעֶנְט אִים נישט. אַ צָּרָה אַיִּין
עס, נאָר אָז מעַן ווֹילַ, אוֹיךְ אַ שְׂטִיקָל טְרִיזֶיט. ווֹאוֹרָם אַלְעַ גְּרוּיסֶעַ
מעַנְטָשָׁן האט מעַן אוֹיךְ נִישְׁתְּ גְּעוֹווֹאַלְט אַנְעַרְקָעֶנְט בֵּי זַיְצָר לְעַבְּן. אַיִּין
דאָר ווֹידָעֶר אַ רָּאיָה, אָז יַאֲנְקָל-זְשָׁאָך אַיִּין טָאָקָע אַ שְׁרִיבָּעֶר מִיטּ עַפְּעַס
אַזְוֹנוֹס אַיִּין זַיְכָּר, ווֹאָס מַעַן דָּאָרָף טָאָקָע זַיְכָּר גְּרוּיסֶעַ מַבִּין, כְּדִי עַס אַרוֹיסֶ
צְגַעְפְּנִינְעַן. נאָר ווֹאָס זָאָל מַעַן מאָכְּן, אָז עַר האָט, גַּעֲבָעַן, כְּסָדָר צָו טָאָן
מִיטּ מעַנְטָשָׁן, ווֹאָס פָּאָרְשְׁטִיעָן זַיְכָּר נִישְׁתְּ אַוִּיפּ זַיְינְ
גְּרוּיסֶקְיִיטִים...

דעְרִיבָּעֶר טָאָקָע אַיִּין יַאֲנְקָל-זְשָׁאָך בֵּי זַיְכָּר נִישְׁתְּ גַּעֲפָלָן. הָגָם דֵי פָּאָרִי
לְעַגְּעַר ווֹילַן נִישְׁתְּ אַרוֹיסֶגֶעַן זַיְינְ וּוֹעֶרֶק, אָז דֵי רַעֲדָקָטָאָרָן ווֹילַן נִישְׁתְּ
דְּרוֹקָן זַיְינְ דְּעַרְצִיְּלָוְנְגָעַן, זַיְינְ פָּאָעָמָעַס, פָּוֹנְדָּעָסְטוּרְוָעַן שְׁטָעָרַט עַס נִישְׁתְּ
יאַנְקָל-זְשָׁאָקָן ווַיְתָעַר צָו שָׁאָפְּן. עַר אַיִּין, פָּאָרְקָעָרֶט, זַיְינְ פָּרָאָדוֹקְטִיוֹ.
אָז דָאָס גַּעַנְיָאלָעַ בֵּי אִים אַיִּין דָאָס, ווֹאָס עַר באָדָרָף זַיְכָּר זַיְינְ צְעַבְּרָעָכְן
דָעַם מָוח צָו גַּעַפְּנִינְעַן אַ טְעָמָעַ. דֵי טָעָמָעַשׁ שְׁלָאָגָן זַיְכָּר מִשְׁבִּין אִים אַרוֹם
אַיִּין קָאָפּ : יַעֲדָע אַיְינְ ווֹילַ אַרוֹיסֶס ווֹאָס פְּרִיעָר אַזְהָבָן דֵי זַכְּיהָ צָו גַּעַפְּן.
גַּעַן זַיְכָּר שְׁנָעַלְעָר אַוִּיפּ זַיְינְ שְׁפִּיצְ פְּעָן.

קוּמֶט אִיר אַרְיַין צָו אִים, זַעַט אִיר ווַיְיַאלְעַ צִימָעָרָן זַעַנְעָן פָּאָרְלִיְּגֶט
מִיטּ זַיְינְ וּוֹעֶרֶק, אָז סְאַיְן נִישְׁטָאָן ווּאָ פָוָס צָו שְׁטָעָלָן. אלָעַ שְׁעָנָק, אלָעַ
טִישָׁן אָזְן אַפְּילָו אַונְטָעָר דֵי טִישָׁן זַעַנְעָן פּוֹל, אַרְמָעָטָוָם לִיגַּן זַיְינְ שְׁאָפְּנוֹ-
גַּעַן. אָזְן וּזְעַן אִיר באָדָרָפְּט מִיטּ אִים רַעַדְן אַ וּזְאָרָט, הַיִּיסְט עַר אַיִּיךְ
וּוֹאָרָט, ווֹילַ עַר אַיִּין גַּראָד פָּאָרְנוּמוֹעַן מִיטּן פָּאָרְעָנְדִּיקָּן אַ קָּאָפְּטָלָ פָּוָן אַ
כִּיְּעַם רַאְמָאָן, ווֹאָס וּוֹעַט, זַאָגָט עַר, אַנְמָאָכוֹן אַ גַּעַרְדָּעָר אַזְהָבָן וּוּעָלָכוֹן

אלע פארלעגעער וועלן זיך רײיסן און אלע קרייטיקער וועלן איינגעמען א מיתה-משונה...

— בו — זאגט ער — איז עס נישט קיין זינד, וואס איז טאלאנט זאל פאלאוין גיין? זי שפטערדייקע דורות, — זאגט ער — וועלן עס קיין מאל נישט מוחל זיין!

אווי רעדט ער און צעוווינט זיך שיר נישט ווי א קליען קינד. איר וווײסט דעג, זאגט ער, וואס עס ליגט איז מינען ווועرك? מײין גאנץ לעבען גאלד מיט בריליאנטן ליגן דארט — וווײסט ער אויף א פעלקל תחבים — און עס זענען נישטא קיין מבינימ. און איזו לאזט מען פטרן מינען טאג ביי שנידער. ביי אנדערע פעלקער וואלט מען מיך אויף די הענט גע' טראגן. איר שפיטל זיך, ווי אנדערע פעלקער באהאנדלען זיעערע שרײַ בער. אדרבא, דערלאנגט א קוּק : מאגונומענטן שטעלט מען זי אוית, אין מאזאלאעזאוםס לייגט מען זי אריין. ציאג איז, אפלו שטארבן לוינט זיך נאָר ביי אנדערע פעלקער...

קאָטש צוּרִיקְגַּעַשְׁמֹועֵסֶת, וואס פֿאָר אַ לְּעָבָן אַיְזָעַס, אַז דִּי רְעַדְאַקְטָאָרָן אָוֹן דִּי קְרִיטִיקָעָר טוֹעַן מִיר אָן אָזְלְכָע גַּעֲרָבָנְטָעָן צְרוֹת?

איי, דִּי קְרִיטִיקָעָר, דִּי קְרִיטִיקָר... אַיר מַעֲגָע טַאַקָּע אַרְיסְהָרָן אָטְשָׁקָאָרוּעָה מעשה, וואס אַ קְרִיטִיקָר קָאָן. כְּקָעָן, פָּאָרְשָׁטִיט אַיר, דִּי קְרִיטִיקָעָר. וואס פֿאָר אַ שְׂרִיבְעָר וּוְאָלָט אַיך שְׂוִין גַּעֲוָעָן, כְּזָאָל נִישְׁטָהָבָן צָו טָאָן מִיט קְרִיטִיקָעָר. בְּקִצְוֹרָה, צָו אַיְנָעָם פּוֹן זַי בֵּין אַיך טַאַקָּע אָפְט גַּעֲפָאָרָן מִיט מִינְעָן ווּוּרְקָה, ווי מַעַן פָּאָרָם, להבדיל, צָו אַגּוֹטָן יַיְדָה. אָוֹן אַז כְּהָאָב גַּעֲזָעָן, אָז דָעַר מַעֲנְטָשָׁה האָט גַּרְנִישָׁט קִיְּנוּ חַשְׁקָה זַי צָו פָּאָרְגָּעָמָעָן מִיט מִיר אָוֹן אַז מִינְסָטָן האָב אַיך גַּאֲרַגְעָסָת שְׁמוּעָסָן מִיט זַיְן ווּיְבָל, ווּיְלָעָר, אָז עָר פָּלָעָגָט מִיךְ דָעַרְזָעָן, האָט ער זַי פָּאָרְמָאָכָט בְּחַדְרִיחָדָרִים; בֵּין אַיך גַּעֲפָאָלָן אַוְיף אַ המְצָאת, ווּאָרט, ווּאָרט נָאָר, האָב אַיך זַי גַּעֲטָרָאָכָט, ווּעַסְטָה שְׂוִין מִיט מִיר רְעַדְן.

וּוְיל, ווי אַיר ווּוִיסָּט, בֵּין אַיך נִשְׁטָה בְּלוֹזָן אַ שְׂרִיבְעָר, נָאָר בְּעֻנוּנוֹתֵינוּ הָרִיבִּים, אַוְיך אַ שְׂנִידָר. סְאַיִן טַאַקָּע טְרוּיְעִירִק, וואס אָז טְאַלְאָנָט דָאָרָף פָּאָרְלִיְּרָן גִּין בְּיַיְדָעָמָשָׁן, אָבָרָה וואס קָעָן מַעַן הַלְּפָנָן? אָז מִיר לעבען אַין אַ ווּעָלָט, וואס אָגְנָעָרְקָעָנָט נִישְׁטָה קִיְּנוּ גַּרְוִיסָּט מַעֲנְטָשָׁן בְּיַיְזָעָר לעבען. הַלְּלָה, האָב אַיך זַי גַּעֲטָרָאָכָט, כְּיוּעָל דִּיר, מִינְיָן לִיבָּעָר קְרִיטִיקָעָר, נִעְמָעָן אַוְיפָּן צִימָבָל. כְּיוּעָל גַּעָּבָן אָז אַרְבָּעָט אַפְּרָעָט דִּין ווּיְבָל אַ וּשְׁאָקָעָט, אָז סְיֻוּעָט טְאָגָן.

אוּסְגַּעְקָלִיבָן דִּי שְׁעַנְטָעָט חֹורָה אָוֹן גַּעֲגָבוֹן אַ מאָר אַ וּשְׁאָקָעָט, אָז סְחָאָט דִּי אַיְגָן פָּאָרְבָּלְעָנְדָט; פָּאָרְפָּאָקָט אַיְן זִיְּדִי-פָּאָפָּה, ווי סְפָאָסְט פֿאָר

אַ קָּוְלוֹטֶרֶן-מְעַנְּטֵשׁ, אַ שְׁרִיבָּרֶר, אָוּן אַיְנוּעָגֶס, הָאָב אַיְדָּזְיךָ, וְעוּלָּאַיְדָּזְיךָ מִיְּנָעָ שְׁאָפּוֹנְגָּעָן צְוֹזְאָמְעָן מִיטָּזְעָרְמָה פָּאָר זַיִן זַיִן וּבַיְבָּלֶר. אָוּן אַוּוּקָגָעָשְׁקָטֶדֶס פָּעָקְלָמִיט עַקְסְּפָרָעָס אָוּן רַעֲקָעָמְעַנְּדִירְטֶר.

וְואָס זָאַל אַיְדָּזְיךָ זָאָגֶן, וְואָס כְּהָאָב אַיְבָּרָעָגָלָעָבָט גָּלִיְיךָ נָאָכָן אַוּוּקָשְׁקָוּן דָּסֶס זְשָׁאָקָעְטֶל ? וְואָרָעָם אַיְין קָלִינִיכְיָטֶס, כְּהָאָב דָּאָךְ אַרְיִינְגָּעָלְגִּיט אַיְין פָּעָקְלָמִיט אַיְינָס אַ בִּיסְלָפָאָעָמָעָס, אַ פָּאָר דָּאָמָּנָעָן, עַטְלִיעָכָעָן דָּרָאָמָּעָס, אַחְוָץ סְתָמָן גָּאָטִיצָן, פָּעָדָעָרְשָׁפְּרִיצָן, גַּעַדָּאָנְקָעָן-בְּלִיצָן. מִיטָּאַיִן וּאוֹרטָט, אַן אַוְצָר.

נוּ, פָּאָרְשְׁטִיטִיט אַיְרָדָן, אָזֶן כְּהָאָב גָּעוֹוָאָרֶט דָּעָרְ קְרִיטִיקָעָר זָאַל אַנְהִיבָּנוּ צֹו שְׁרִיבָּנוּ אַרְטִיקְלָעָן וּוּעָגָן מִיר, גְּרוּוּסָע אַפְּהָאָנְדָּלְגָּוָעָן, עַסְּיָעָן. כְּהָאָב זַיִד גַּעַטְרָאָכֶט, אָזֶן אַלְאָדָעָמִינְגָּוּ וּוּעָט אַנְקָוּמָעָן דָּעָרְ בְּרִיוּוּ-טְרָעָ-גָּעָר מִיט אַ רַעַקָּאָמְעַנְדִּירְטָן בְּרִיוּוּ פָּוּן דָּעָרְ רַעַדְאָקְצִיעָ, אָזֶן מַעַן פָּאָרְלָאָנְגָּט מִין פָּאָטָאָגְרָאָפִיעָ. כְּבִין גַּעַלְאָפָן צָוָם פָּאָטָאָגְרָאָפָּא אָוּן הָאָב גַּעַמְאָכָט אַיִן שְׁרִיבָּרִישָׁע מִינָּעָ אָוּן אַ פָּאוֹעָז מִיטָּזְעָרָהָן אַוְיִפְּנָ שְׁטָעָרָן. אַזְוִי הָאָב אַיְדָּזְיךָ פָּאָרְלָאָנְגָּט בִּים פָּאָטָאָגְרָאָפָּא, זָאָגְנְדִּיקָּא, אָזֶן כְּבִין אַ שְׁרִיבָּרֶר; אָזֶן עָרְ הָאָט טָאָקָע גָּלִיְיךָ גַּעַרְאָגָן דָּרְקָרָאָרָזָ פָּאָרְ מִיר. אַרְטִיסְקָעָמוּנָן אָזֶן דָּסֶס בִּילְד — אָזֶן אַנְטִיקָּא. וּוי נַאֲרָזְמָעָן הָאָט דָּאֶזֶן קָוק גַּעַטְמָאָן, הָאָט מַעַן גָּלִיְיךָ גַּעַוּנָן, אָזֶן מַעַן הָאָט דָּאֶזֶן מִיט עַפְעָס אַ מְעַנְשָׁן נִישְׁתָּאָפְּרִיסְוָן. זַיִן לְעָכָן, כְּבִין זַיִד מְוֹדָה, כְּהָאָב אַלְיִין אַגְּנָה גַּעַהְאָט צֹו קָוְן אַוְיִפְּנָ בִּילְד, אַוְיִפְּנָ דָּעָרְ הָאָנָט, וְואָס הָאָלָט אַוְנְטָעָר אַ שְׁטָעָרָן, פָּוּן וּוּלְכָן עָס זַעַנָּעָן שְׂוִין אַרְוִיס אַוְיִפְּנָל וּוּדְרָקָ...

בִּים אַנְקוּקוּן דָּסֶס בִּילְהָ, הָאָט זַיִד מִין שְׁאָפְּעָרִישָׁר בָּותְהָדְמָיָן פָּוּנְאָנְדָּזְעָשְׁפִּילָט אָזֶן גַּעַנוּמָעָן אַיְסְמָאָלָן, וּוי דָעָרְ קְרִיטִיקָעָר נַעַמְתָּעָס פָּוּנְאָנְדָּעָר דָּסֶס פָּעָקְלָמִיט, זַעַט דָּסֶס זְשָׁאָקָעְטֶל, זַעַט דִּי תְּחִבָּמִים, כָּאָפְּטָאָט אַ בְּלִיק אָזֶן זַיִן אַוְן בְּלִיבָּט פָּאָרְגָּאָפָּט, בָּאָנוּמָעָן, אָזֶן זַיִד מַעַר נִישְׁתָּאָפְּרִיסְוָן. זַיִן וּוּבִיבָּ דָּרִיאִיט זַיִד מִיטָּן זְשָׁאָקָעְטֶל, פָּאָסְטָעָס אָזֶן, וּוּילְהָרָעָן מַבִּזְוֹתָן פָּוּן אַיִרְמָאָן. אַבְּעָרָעָר — וְואָס זְשָׁאָקָעְטֶל, וּוּעָן זְשָׁאָקָעְטֶל ? .. עָרָ אַזְוִצָּט אַיִן דִּי עַולְמָה הָעַלְיוֹנִים, עָרָ שְׁוּבָעָט אַיִן דִּי חִימְלָעָן פָּוּן מִינָּעָ שְׁלִידָעָר, עָרָ נַיְדָעָרָט אַרְאָפָּא אַיִן דִּי תְּהִוָּהָהָן פָּוּן מִינָּעָ דָּרָאָמָּעָס, עָרָ שְׁלִינְגָּטָמָיָן דָּרָאָמָּנָעָן אָזֶן קָאָזֶן זַיִד גָּרְבִּישָׁטָגָן. סְטִיְיטָשׁ, שְׁרִיבָּרֶר עָס אַיִם, סְטִיְיטָשׁ, אָזֶן طָאָלָאָנְטָהָבָן הָאָבָן מִיר שִׁיר נִשְׁתָּאָפְּרִוזְעָן ! אָזֶן עָרָ זַעַצְטָזַעַט זַיִד אַוְעָקָר שְׁרִיבָּנוּ קְרִיטִיקָעָס אָזֶן אַרְטִיקְלָעָן אָזֶן אַיִן דִּי רַעַדְאָקָר צִיעָס וּוּרְעָט אָזֶן עָרְדָ-צִיטָעָרָנִישָׁ. אַלְעָ רַעַדְאָטָאָרָן רַיִיסָן אָפָּ דָעָם טָעָיָס לְעָפָּאָן : „אָפָּשָׁר הָאָט אַיְרָ נַאֲרָזְמָעָן אַלְפָוּן יַאֲנְקָלְזָוָשָׁק ? .. נַאֲרָזְמָעָן פָּוּן יַאֲנְקָלְזָוָשָׁק רַאָמָאָן ? .. גַּיִיט אַונְדוּן יַאֲנְקָלְזָוָשָׁק אַ דָּרָאָמָּטִישָׁ פָּאָעָמָעָס, אַ פָּאָעָטִישָׁ דָּרָאָמָעָס, אַ נַּאֲוּלִיטִישָׁ דָּרָצִילָונָגָ...

א דערציאליירישע נאוועלע, א מעשה, א משל, דאס. יענק, אבי פון יאנקל זשאכן..."

און איזו פארטראגן אין מינע דמיונות, זעך איך זיך טאכע אווועק און שריבּ און א בריוועלע צום קרייטיקער, און אויבּ דאס, וואס כהאָבּ אַס געשיקט, איזו וויניק, זאָל ער זיך קיין זאָרגן נישט מאָן זאָל ער זיך נישט שעמּען בי מיר צו בעטן נאָר. ווילְסָאיִז, גאט צו דאנקען, דאָ פון וואָס צו שעפּן. און מיטן האָגָאנָאָרָר ווועט מען שיין אָדרָאָקָומּען... אַיר פֿאָרֶשְׁטִיטְסְׁטִיטְסְׁ דאָךְ אַלְיִין, אַז אַוְיףּ אָן ענטפּער האָבּ אַיךְ גַּעֲוָאָרט, ווי מען וואָרט אַוְיףּ מְשִׁיחָן. כְּבִין אָרוֹמְגָעָאנְגָעָן ווי משׂוּגוּעָ.

אַבְּעֵד דאס מאָל איזו דער ענטפּער געלטְמָעָן דוּוקָאָ וַיְיַעַר שְׁנָעַל. אַיר זעט, וואָס אַשְׁרַיבְּבָּרָס אַשְׁאָקָעָטְלָן קָאָן אַלְץְמָאָכָן... דעם בְּרִיוֹו האָבּ אַיךְ אָוְיפּ-גַּעֲוָאָרט מִיטּ צִיטְעָנְדוּקָעָטְפּּ פְּנִינְגָּרָט : "טִיעַרְעָרְ פְּרִינְגָּט, שְׁרִיבְּבָּטְעָרְ מִיר, דַּעַהַלְתָּן אַיעַרְנְגָּעָטְלָן. מִין לִיבְּעָ פְּרִויְ אַז גָּאָר אַיבְּעָרָאָשְׁטָן ווי שיין דאס וַשְׁאָקָעָטְלָן. אַז נִשְׁתְּ קִין וַשְׁאָקָעָטְלָן, נָאָר אַ פְּאָעָמָעָן. אַזְּאָ מִין צְוִיבְּעָר ! סָאיִין פְּרִויְ לִנְגְּדִיקְ-צָאָרָט אָן קִינְסְּטְּלִירְ-פְּילְקָאָלִירְיקָן; סָהָאָט עַפְּעָס אָן זיך אַזְּאָ מִין עַפְּיִישְׁ-לִירְישְׁ-דְּרָאָמָטִישְׁ שְׁנוּיָה, ווי סְזְוָאָלָט נִשְׁתְּ קִין שְׁבִּינְדָּרָעָר. אַ דִּיכְטָעָר אָהִין אַדְיְינְגָּעוּרְבָּטָן זִינְגָּעָלְבָּהָקָעָטָן אָן עַס גַּעֲנִינִית מִיטּ דַּי פְּעָדִים פָּוּן זִינְגְּיִיסְטִישְׁעָרְ נְשָׁמָה. אָרָקְ פְּאָרוֹאָזָן בֵּין אָרָקְ נִשְׁתְּ קִין דִיכְטָעָר, נָאָר אָן אַרְעָמָרְ קְרִיטִיקָר. אַבְּעֵד כְּוּוּלְ זיך נָאָר, צּוֹוִישָׁן אַנְדָּעָרָן, אָוְמָקָעָרָן, צּוּם דָּזְיִיןְ הַוִּיךְ-אִינְטְּרָעָסָאנְטָן אָן גַּיְיסְטָרְ רִיכְוּן וַשְׁאָקָעָטְלָן וּוּלְ עַס נָאָר אַוְיסְפְּרָוְלְעָכָרְ בְּהַאֲנְדָּלָעָן".

און ווועגן מינע כתבים — גאנְרִינְשְׁטָן. קִין אַיזו וַאֲרָט נִשְׁתְּ... אַז כַּהָּאָבּ דַּוְרְכְּגָלְיִינְגָּט דאס בְּרִיוֹוֹל, אַיז מִיר שְׁלַעַכְתָּן גַּעוֹאוֹרָן. מִין וַיְיַבְּ הָאָט מִיךְ גַּעֲמֹזָט מִינְטָעָרָן מִיטּ קָאָלָט וַוְאָסָעָר. וַואָרָעָם סָאיִין דָּאָךְ גַּעוֹעָן קְלָאָר : מִין הָאָט מִיר צּוֹגְעָנְבָּעָט מִינְיָן כְּתָבִים. אַלְץְ צּוֹגְעָנְרָעָן, צּוֹגְעָנְבָּעָט — מִינְיָן פְּאָעָמָעָן. מִינְיָן רַאמְאָנָעָן, מִינְיָן דְּרָאָמָעָן, אַחֲרֵי סְתָמָן גַּאֲטִיכְן, פְּעַדְעָרְ-שְׁפָרִיצָן, גַּעַדְאָנְקָעְזְּבָלִיצָן. בְּקִיצְוָר, ווי נָאָר כְּבִין גַּעֲקָוּמָעָן צְרוֹזִיךְ בֵּין אַיךְ תִּיכְרַפְּנָה גַּעַלְאָפְּן אַוְיףּ דַּעְרָפָסְט אָן גַּעַדְ קְלָאָפְּט אַ טַּעַלְגָּרָאָמָעָ מִיטּ אַ בָּאָצָאָלָטְן עַנְטָפָעָר, אַז אוֹבּ ערְ וַיְיַלְּ נִשְׁתְּ הָאָבּוֹן אַוְיףּ זִינְגָּעָסְגָּן, אַז אַמְעָנְטָשָׁ אַיז צְרוֹלִיבְּ אַיִם אַרְאָפְּ פָּוּן זִינְגָּעָן, זַאָל ערְ מִיר לְמַעַן הַשְּׁמָהָכְךָ עַנְטָפָעָר, צִי ערְ הָאָט בָּאָקָוּמָעָן דַּי כְּתָבִים. הָאָט ערְ מִיר בָּאָלְדָגְעָנְבָּעָט, אַז יִאָ, ערְ הָאָט זִיְּ בָּאָקָוּמָעָן. אַז מִיר גַּעוֹאוֹרָן גַּרְיְינְגָּעָר אַוְיףּ דַּעְרָנְשָׁמָה. ווי בָּאָלְדָגְעָנְבָּעָט ערְ זִיְּ דָאָךְ גַּעוֹוִיסְ לִיְיַעַנְעָן אָן אַז ערְ וַוְעַט זִיְּ לִיְיַעַנְעָן, אַיז דָאָךְ גַּוּט. אָן מִין כּוֹחַ הַדְּמִין טְרָאָגְטְ מִיךְ שְׁוִין וַיְדָעָר אַווּעָק אָן צִיעָ, ווי דַעְרָ

פארגאפטער קרייטיקער שלינגרט מײַנע כתבים און די טעלעפאנגען קליבּן-גען און די רעדאקטאָר בעטן זיך ממש, אָז מען זאל זיין עפֿעס געבען... הכלל, מען דארף נאָר האָבן אָ ביסעלע געדולד אָזן צוּוֹוארְן... כ'האָב געווארְט אָזֶן געווארְט. אָז ס'איַן מיר מיאָס געווארְן דאס וואָרטן, ענדלעָר, כמעט נאָך אָ יאָרְקָומְט אָז אָ ברילּוּל, אָזֶן דזוקאָ רעדּ קאָמְעַנְדרִיט. אִיךְ באָשְׁרִיבּן, וואָס כ'האָב אַיבְּרָגְעַלְעַט, וועָן כ'האָב געהאלטן אָט דאס ברילּוּל אֵין די הענט. אַיז אָפְּלוּ פָּאָר אָזֶאָ שְׂרִיבָּר ווי אַיד נישט אָזֶי לְיִיכְּט. אָז אַנגְּסְּטְּשָׁוּוּיס האָט זיך מיר אַרְוִיסְגָּעָז עצט. אִיךְ עפֿן דאס ברילּוּל אָזֶן הערט וואָס אַקרְיִיטְקָעָר פָּאָלְט אַיז. הוּא — שְׂרִיבָּר ער — ס'איַן געווארְן אָ יאָרְקָומְט אָזֶן געשיקְט דאס ווֹנוֹדְעַרְבָּאָרְעָז וּשְׂאָקְעַטְל, (אָזֶן וועָן כ'זָאָג: ווֹנוֹדְעַרְבָּאָר, אַיז עס, גְּלוּבִּיכְט מִיר, נישט סְתָם קִין מַעֲטַפְּאָרָע, קִין גּוֹמָא). ווֹילּ ס'איַן בָּאמָת נישט קִין וּשְׂאָקְעַטְל, נאָך אָ קוֹנוֹסְטָבְּילִיל. ווֹילּ ער הייסט עס, נאָך אָ מָאָל מִיר באָדָאנְקָעָן, אֵין זִין גָּמְעָן אָזֶן אוּיךְ אֵין גָּמְעָן פָּוּ זִין פָּרוּי. וּאָרְעָם מִין פָּרוּי — שְׂרִיבָּר ער — קָאָז זיך גָּלְגִּישְׁת גָּעוֹג אָנוֹלְיוּבָן אָזֶן טְרָאָכְט וּוְעָגָן אַיךְ טָאג אָזֶן נָאָכְט. ער אָז שָׁוִין באָלְדָאָלְדִּי אַיפְּעַרְזְּוִיכְטִיךְ...).

נוּ וואָס זָאָגְט אִיךְ עפֿעס צוּ אָזֶאָ מִין ברילּוּל ? דָאָרְפּ מָעַן נִישְׁט זִין שְׂטָאָקְעָר פָּוּ אַיזְיָין, אָז מָעַן זָאָל אָזֶאָ ברילּוּל נִישְׁט דָעַרְלָאָגְעָן אָ טְרָאָס אַיז דָרְעַדְרָאָרְיָן מִיט דָעַר גָּנְצָעָר לִיטְעַרְאָטוּר ? אָבָּעָר וּוּלְלָעָ גְּרוּיְישְׁ גִּיסְטָעָר האָבָּן דָעַן נִישְׁט גַּעַהְאָט אַוִּיסְצּוּשְׁטִיךְן כְּלֻעְרָלִיְיךְ צְרוּת אָזֶן פּוֹרְעָנִיותְ פָּוּן וּוּיְיָרָעָ קְרִיטִיקָעָר ?

טוּ אַיךְ זִיךְ טָאָקָע אָז כּוֹחַ אָזֶן שִׁיק אָוּזָעָק מִין קְרִיטִיקָעָר אָ פָּאָר נִיעַ פְּאָעָמָעָס אָזֶן אַהֲיָשְׁ בִּיסְלָ פְּרָאָגְמָעָנָטָן פָּוּ אָ נִיעַמְסָ רַאְמָאָן, אָזֶן וּוֹאָרְט וּוֹידְעָר אָז עַרְךְ אָ יָאָרְקָומְט אָדוֹדְד אָ יָאָרְקָומְט וּוֹידְעָר אָזֶן אָ ברְיִולּוּל אָזֶן וּוֹידְעָר רַעְקָאָמְעַנְדרִיט. עַפְּן אַיךְ אוּיךְ דָעַם בְּרִיּוּ, דִּי הָעַנְטָ טְרִיסְטָלָעָן זִיךְ מִיר, אַיז דִּי שְׁלִיפְּיָן האָקָט אָזֶן פָּאָר דִּי אוּיגָן שְׂוֹנִידָלָט. אַיךְ לִיְעַן אָזֶן לִיְעַן אָזֶן קָאָז נִישְׁט פְּאָרְשְׁטִיךְן, וּאָרְעָם דִּי אָותָהָיָות טְאָנְצָעָן פָּאָר מִינְעָ אַוְיגָן. הִיוּתָ, שְׂרִיבָּר ער, ער הָאָט שְׁוִין סִיְּיָ וּוְיִ מִיר גְּעוֹזָלָט שְׂרִיבָּר, הָאָט ער זִיךְ אַצְּטָאָ בִּיסְלָ צְוֹעָאַיְילָט. אָזֶן אַוְיִ וּוְיִ דָאָס וּשְׂאָקְעַטְל, אָ ווֹנוֹדְעַרְבָּאָר וּשְׂאָקְעַטְל, אָזֶן אַינְסְפִּירָאַצְּיָה, נִישְׁט קִין וּשְׂאָקְעַטְל, זָאָל ער, זִין פָּרוּי אָזֶן זִיְּגָעָן קִינְדָּעָר אָזֶן דָעַלְעָבָן אַלְדָאָס גּוֹטָס, וּאָס פָּאָר אָ טְאָלָאָנְטִירָט וּשְׂאָקְעַטְל דָאָס אַיזְיָן, אָזֶן, אלְזָאָ, וּוְיִ דָאָס וּשְׂאָקְעַטְל הָאָט זִיךְ שְׁוִין אָ בִּיסְלָ אַפְּגַּעַנוֹצָט, זִעְנָעָן זִיךְ גַּעַפְּאָלָן אַוְיִ אָזֶן המְצָהָה עַס צוּ טְרָאָנְסְפָּאָגְנִירָן אַוְיִחְדָּה אַהֲכָרָעָן, אָזֶן האָבָּן עַס אַיבְּרָהָגְנִיצְעָוָעָט אַוְיִחְדָּה דָעַר לִינְקָעָר זִיְּט. אָזֶן שְׂטָעָלָט אַיךְ פָּאָר, שְׂרִיבָּר ער

מיר, און אויף דער לינקער זויט איז עס נאך רעליעפער און בילדערישער ווי אויף דער רעכטער זייט. און די פרייך פון זיין פרוי איז גאר אין לשער. און היהת, ווי דער עמאציאנגעלער קאעפיכיגען זונגער בנוגע זיין פרוי איז נאך אלץ דער זעלבער ווי אינעם ערשותן טיל פון זיין לעבנשי ראמאן, אין וועלן ס'זאט זיך פארקנטט די גראנט-אנטרגען, איז עס אויך זיין אומבאשריבעלכע פרייך. און בגין דאנקט ער מיר, היסט עס, נאך אַ מאָל פון זיין גאנצן קרייטישן האָרצֶן.

טו איך זיך אבער אַ כוח און שוועיג, און ווארט נאך אַ יאָר, טאמער וועט אָפֶר פָּאָרֶט עפֶס קומען. און אַזְקּוֹמֶט נִישְׁתָּאַת, זעַץ אַיך זיך אָוועֵק אָזְשְׁרִיבָּאָן צָוְם קְרִיטִיקָר אַ בְּרוּוֹל, קְרוּץ אָזְ שְׁאָרָה, בָּהָה הַלְשׁוֹן, אָזְ הַיּוֹת, וּזְכִיּוֹל וּזְיסָן וּזְאָס עַס אָזְ גַּעוֹוָאָן מִיט מִינְגָּע וּוּרְקָאָן וּזְאָס רַעֲבָנָט עַר מִיט זַיְדְּ צָוְטָאָן, אָזְן כְּשִׁקְעָס אָזְ אָוועֵק רַעֲקָמְעַנְדִּירָט. סָגִיטָּאָן נִישְׁתָּאָוועֵק קִיןְ וּזְאָר, קְרִיגָּאָיך אַדְּ אַתְּשָׁוֹבָה. אַיך עַפְּן אוֹיף דָּאָס בְּרוּוֹל אָזְ לִיְעָן, אָזְ הַיּוֹת עַר הַאָט טַאָקָע גַּהְהָאלָטָן בִּים שְׁרִיבָּאָן מִיר אַ פָּאָר וּוּדְרָטָר, עַנְטָפָרָט עַר מִיר תִּיכְתָּ וּוְיל סָהָאנְדָלָט זַיְדְּ וּזְעַגְּן אַ דְּרִינְגָּעְנְדִּיקְ אַיְמְפָרָאָטָוָן פָּאָסְטָוָאָט. אָזְ אָוֹדָאָי דַּעֲרָמָאָנְט אַיך זַיְדְּ נָאָך — שְׁרִיבָּט עַר — דָּאָס וּשְׁאָקָעְטָל, וּזְאָס אַיך הַאָט קְאָמְפָאָנְרָט פָּאָר מִיןְ פִּרְויָה. אַ טִּיעָר וּשְׁאָקָעְטָל, נִישְׁתָּאָקִין וּשְׁאָקָעְטָל, נָאָר אַ סִּמְפָאָנְיָה. נָאָר אַיצְט אָזְעַס שְׁוִין אַ בִּיסְל אַפְּרָ גַּעַנוֹצָט. פָּאָרָט אַ בְּגָד. וּוְיל זַיְדְּ אָבָּעָר זַיְדְּ פָּוָן דָּעַט וּשְׁאָקָעְטָל אָזְנָה. עַר אָזְ שְׁוִין בַּאָלְד אַיְפָּעָרְזִיכְטָק אַוְיפָּן וּשְׁאָקָעְטָל. אָזְ הַיּוֹת, וּזְאָזְן עַמְאָצְיאָנְגָּעָלָע עַקְסְפָּלְעָסְיוֹקִיט בְּנָוגָע זַיְדְּ פִּרְויָה וּבִירָרָת נָאָך אלְצָ מִיט די קְלָאנְגָּעָן פָּוָן זִיעָר עַרְשָׁטָן לִירָיְשָׁן אַינְטָרָמְעָצָא, בעַט עַר מִיר. הַיִּסְטָט עַס, אַוְיבָּאַיך אַים נִישְׁתָּאָקִין צְוָשָׁקָין אַ שְׁטִיקָל פָּוָן דָּעַט וּשְׁאָקָעְטָל סְחוֹרָה אוֹיף אַ קְעָלְנָעָרָל. וּוְיל אַוְיבָּאַיך מַעַן וּזְעַט בִּיטָּן דָּאָס קְעָלְנָעָרָל, וּזְעַט דָּאָס וּשְׁאָקָעְטָל וּזְיִידָּעָר זַיְדְּ דַּעֲרָהִיבָּן צָו זַיְדְּ פָּוָן אַוְיסְדָּרְקָהָוָת אָזְ וּזְעַט נָאָך אַ סְדִּ יָאָרְן גְּלִיקָלָעָד מַאֲכָן זַיְדְּ פִּרְויָה אָזְ בִּמְילָא אַיך אַים. אָזְ עַר דָּאָנְקָט מִיר אַין פָּאָרָוִס אוֹיך אַין נָאָמָעָן פָּוָן זַיְדְּ פִּרְויָה טִי פָּעָבִישָׁן פָּוָן זַיְדְּ קְרִיטִישָׁר נִשְׁמָה.

וּזְאָס זָאָל אַיך אַיך זָאָגָן ? אַוְיבָּאַיך לְעַבָּנָה נָאָך אוֹיף דָּעַר וּזְעַלְתָּ אַיז עַס נָאָר דַּעֲרָפָאָר, וּוְיל אַשְׁרִיבָּעָר דָּאָרָף אלְצָ אַרְיְבָּעָרְטָאָגָן. דַּעְרְוִיָּא אַיז עַר דָּאָר אַשְׁרִיבָּעָר. נָאָר צְוִוִּישָׁן אָוְנְדוֹז גַּעֲרָעָט, גִּיטָּע עַס מִיר דָּעַן וּזְעַגְּן מִר ? וּזְעַגְּן מִר וּזְאָלָט מִיךְ שְׂוִין נִישְׁתָּאָקִין גַּעֲרָאָט. אָבָּעָר וּזְעַגְּן מִינְגָּע וּוּרְקָאָן ! גְּלוֹיְבָט מִיר, די מַעֲנְטָשָׁהָיִט וּזְעַט עַס קִיןְ מַאָל בִּשְׁתָּאָל זַיְדְּ ? קִיןְ מַאָל נִישְׁתָּאָל !

אוֹסְעָזָאָן הַאָב אֵיךְ גַּעֲהָאָט

יאנקל-זשאָק אוֹז בְּטוּב זִיעֶר אַ פִּינְקְטַּלְעַכְּעַר מענטש. צוֹם סְעָזָאָן גְּרִיטַת עָר זִיךְרַעַר גְּעֻנוֹי צָו: עָר פּוֹצַט אוֹז שְׁמִירַת אוֹיסַט דַּי מַאֲשִׁינְעָן, שְׁלִיפַת דַּי שְׁעָרַן, בָּאוֹאָרְגַּט זִיךְרַעַר מִיט אַרְבְּעַטְעַר. דַּי אַלְעַ אַרְבְּעַטְעַר, וּוֹאָס הַאָבָּן זִיךְרַעַר נִישְׁתַּאֲוִיגְגַּפְּרִיט וְוַי סְבָּאַדְאָרְפַּת צָו זִין אַנְסָאָן פָּאָרְגָּאָנְגָּעָנָעָם סְעָזָאָן, אַבְּיַסְלַּט צְוִילַּל „גַּעֲפָאַדְעַרְתַּ”, אוֹז עָר בָּאָלְדַּ מְשַׁלְּתַה. עָר גִּיט אַן אַנְאָנס אַין דַּעַר פְּרַעַסְעַ: אוֹז עָר, יַאֲנְקְלִיזְשָׁאָק, זַוְּכַט גּוֹטַע הַאַנְטַּנְיַעַרְינָס אַן אַ גּוֹטַע אַוְנְטַּעַרְמַאְשִׁינְעָרִין. נִישְׁטְרִיקְוָאָז לְפִיצְרַטְעַ — זַאלְזַן זִיךְרַעַטְוָן...

אוֹיךְ מַאֲרָגָן קְוָמָעַן אַרְבְּעַטְעַר אַן אַרְבְּעַטְעַרְינָס קְלִינְגָּעָן אַין דַּעַר טַר. יַאֲנְקְלִיזְשָׁאָק גַּעַמְתַּז זִיךְרַעַן אַין סָאָלָן, רַעַדְתַּ מִיט יַעֲדַן פּוֹן זִיךְרַעַר הַעֲפַלְעַר. אַיר טָאָרְטַּ נִישְׁתַּ פָּאָרְגָּעָסְן, אַן יַאֲנְקְלִיזְשָׁאָק אוֹז זִיכְרַעַר אַ הַעֲפַרְעַלְעַר מְעַנְטַש. עָר שְׁלִיבַת אַיְזַן יַעֲדַנְס אַזְרַעַס אַוְן בַּי דַּי יַגְגַּסְטַע אַוְן שְׁעַנְסַטְעַ מַאֲכַט עָר זִיךְרַעַן בָּאַזְוְנְדְּעַרְן צִיכְוָן, צוֹם בַּיְשְׁפִּילַּ, בַּי דַּי בְּלָאָנְיַעַקְעַס אַ “בָּ” אַן בַּי דַּי שְׁוֹאַרְץְּ-חַנוֹדְקִיעַ אַ “שָּׁ”. אַזְוֵי וּוֹיְסַט עָר שְׁוֹן וּוֹעֲמַן אַוְיסְצּוּקְלִיבַן.

בָּאַזְוְנְדְּעַרְן, וּוֹיְל יַאֲנְקְלִיזְשָׁאָק, אַן דַּי שְׁעַנְסַטְעַ זַאל זִין דַּי אַוְנְטַעְרַיְמַאְשִׁינְעָרִין, וּוֹיְל זִיךְרַעַן אַקְעַגְּאַבְּעַר אַיְם אַן עָר בָּאַדְאָרְפַּת זִיךְרַעַן זַאל אַגְּנְצַן טָאָג אַנְקוּזָן... זַאל כָּאַטְשׁ זִיךְרַעַן, טָרָאָכַט עָר זִיךְרַעַן, וּוֹאָס אַגְּנְצּוּקְוָן... אַ פְּרַעְסְעַר הַאָס זִיךְרַעַן יַאֲנְקְלִיזְשָׁאָק אַוְיסְצּוּקְלִיבַן פּוֹן זַעֲלַבְן הַיִּתְהָ, וּזְ עָר וּוֹיְנַט, אַזְוֵי, אַן עָר זַאל אַיְם קְעַנְעַן הַאָבָּן אַוְנְטַעְרַ דַּעַר הַצְּנַט צָו יַעֲדַעְרַ מִינְוָתַה, יַאֲנְקְלִיזְשָׁאָק רַעַכְנַט אַלְצַ אַוְיסַט... וּוֹעַן דָּאָס גַּאנְצַע קְלָאַפְּרַעְגַּעְצִיגַּג אַיְ פָּאָרְטִיק, לְאַוְתַּ יַאֲנְקְלִיזְשָׁאָק דַּי מִאְשִׁין אַין גָּאנְגַּ, אַנְהִיבַּן הַיִּבְטַה עָר אַן פּוֹנְקַט וְוַי אַ בָּאַנְ-מִאְשִׁינְיסְטַה: צְרוּרְשַׁט פְּאַמְעַלְעַד, פָּאַרְזִיכְטִיק אַן נַאֲכַדְעַמְלַעְטַה לְאַוְתַּ עָר דַּעַם צָוּג מִיט דַּעַר גַּאנְצַעְרַ פָּאָרְעַ, אַן סְשַׂוְוִינְדְּלַט אַוְשַׁ פָּאָרְ דַּי אַוְיגְּן...

אוזי ווי דער סעזאן היליבט זיך און מיט גענאנג און געלעכטער, אוזי טאר מען נישט אין ברענֿסעזאן אַרוּיסְרָעָדָן קִין וְאֶרְטָה. אַיר פָּרְשְׁטִיטִיט, עַס מָוֹ גַּעֲזָרְבָּעַט וּוּרְן. וּוֵיל קְוִים אַרְבָּעַט מָעַן נִשְׁתָּאַן סֻעַּזָּן, טָא וּוּן דען? דער סֻעַּזָּן אַיז וּוֵי אַ קָּאָצָּעָר גִּיט אַ שְׁפָרָונְג פָּרָרְבִּי אַיז גַּי יַאֲגַזְזַעַן זיך נַאֲדָר אַיז!

אט נעט, למשל, יאנקל-זשאָקָן אַין מאָרטְסְ-סֻעַּזָּן: ער קוּקָס אַריַין אַין אַ בּוֹר, לִיעַנְטְ צִיְתּוֹנְגָעָן אַין פָּאָרְנוּמָט זיך אַפְּלָיו מִיט זַיִן וּוַיְיַבְלָא אַוְיך... אַבְּעָר אַז עַס קְמָט דָעַר סֻעַּזָּן, לְאַזְטָעַר דִי אַלְעָגָן גַּאֲרִישְׁקִיטִין" פָּאָלוֹ... ער אַיז אַז אַבְּאַנְעַנְטְ פּוֹן דָעַר "נִיעַיְ פְּרָעַטְעָ" אַיז סֻעַּזָּן הַאַט ער אַפְּלָיו קִין צִיְיט נִשְׁתָּאַרְפְּצּוּרִיסְן דִי בָּאַנְדְּעָרָאָלָן... ער לְאַזְטָעַר לִיגָּן דִי צִיְתּוֹנְגָעָן אַוְיכָן מָאָרְטְסְ-סֻעַּזָּן, ער הַאַט טָאָקָעָ פָּאָר דָעַם אַסְפָּעָ צִיְעָל וּוַיְינְקָל לְעַבְנָן דָעַר מַאֲשָׁין. וּוּן עַס קְומָט דִי צִיְיט, וּוּן מָעַן קָעָן אַבְּיִסְל אַפְּאַטְעַמְעָן, גִּיט ער דִי אַלְעָגָן צִיְתּוֹנְגָעָן אַ "שִׁיבָּ" אַדוֹרָה, אַז עַס גִּיט אַ רְוִין...

אַין סֻעַּזָּן אַבְּעָר טִילְט זיך יַאֲנְקָלְ-זַשְּׁאָקָס אַרְבָּעַטְ-טָאָג אַיִּין אַוְיכָן אַוְפָּן: אַוְיכְשִׁיטִין שְׂטִילְט ער אַוְיכָן הַאַלְבִּיזְ-זַעַקָּס אַינְדְּרָפְרִי. זיך אַיְנִינְגָעָן דִי שְׁפִּיצְ-פִּינְגָּר אַז אַבְּיִסְל אַוְיכְפְּלָעָפָן דִי אַוְיכָן, גַּעֲדוּיְעָרְטִין פִּינְגָּר מִגְּנוֹת. רָאוּרִין רָאוּרִיט זיך יַאֲנְקָלְ-זַשְּׁאָקָס אַין סֻעַּזָּן אַיִּין מָלָא אַז דָעַר וּוֹאָר, אַזְוִי אַז ער אַז בִּי דָעַר אַרְבָּעַט פִּינְקְטָלְעָךְ פִּינְגָּר אַזְוֹאַנְצִיךְ מִגְּנוֹת פָּאָר וּזְעָקָס. פְּרִישְׁטִיקָן פְּרִישְׁטִיקָט ער שְׂטִיעַנְדִּיקְעָרְהִיט בִּים צָרָשְׁנִידְ-טִישׁ. ער כָּאָפְט אַרְיִין אַין מִיטָן דָעַר אַרְבָּעַט דָא אַ בִּיסְן בְּרוּתָן אַז דָא אַ טְרִינְק פּוֹן "בָּאַלְ" קָאָפְעָן אַזְוִי, אַז עַס וּצְעַנְתָּ זיך נִשְׁתָּה... מִתְאָגָן גַּעֲדוּיְעָרְטִין עַס שְׂוִין אַבְּיִסְל לְעַנְגָּר — גַּאֲנְצָעָ פּוֹפְצָן מִגְּנוֹת...

יאֲנְקָלְ-זַשְּׁאָקָס וּוַיְיַבְלָא וּוַיְיַסְטָ שְׂוִין, אַז וּוּן אַיר "מַאנְדָּלָן" זַעַט זיך צָום טִישׁ, מָוֹ אַלְץ זַיִן צּוֹגְעָרִיט, וּוֵיל אַנְיִשְׁתָּ שְׁטָעַלְטָ ער זיך אַוְיכָן אַז אַנְטְּלוּיפְט דָעַרְוּיְיל צַו דָעַר מַאֲשָׁין... וּוֵיל אַז מִינְוֹת אַז טִיעָר...

אַין אַוְונָט, פָּרְשְׁטִיטִיט זיך, גִּיט עַס שְׁנָעַלְעָר... ער כָּאָפְט אַרְיִין אַבְּיִסְל זַוְּפָ בִּי דָעַר מַאֲשָׁין אַז אַשְׁטִיקָל בְּרוּתָמִיט "זַשְּׁאָמְבָּאָן" בִּים צּוֹשְׁנִידְ-טִישׁ. אַיְגָנְטָלְעָךְ בָּאַדְאָרָךְ יַאֲנְקָלְ-זַשְּׁאָקָס דִי גַּאנְצָעָ "עַסְ-מַאֲיסְטָעָ" אַינְגָנְצָעָ נִישְׁתָּה האַבָּן. דָעַר סֻעַּזָּן אַיז גַּעֲמָאָכָט גַּעֲוָאָרָן צַו אַרְבָּעַטְעָן אַיז נִשְׁתָּה צַו שְׁטָאָפָן זיך דָעַט מַאֲגָן... נָה, יַאֲ, טָאָקָעָ, צּוֹלִיב וּוָאָס דָעַן הַיִּסְטָעָס סֻעַּזָּן?...

אַבְּעָר זַיִן וּוַיְיַבְלָא חַנְהָלָעָמָאָכָט אַים אַחֲלָבָן טִוְיט מִיטָן עַס, — עַס. נָה, עַס שְׂוִין! וּוּן וּוּסְטָו שְׂוִין עַס? סְיוּעָרָט דָאָךְ קָאָלָט, יַאֲנְקָלְ-זַשְּׁאָקָעָשִׁי קָרוֹין. דָו וּוּסְטָו וּוּרְן סְרָ...

כָּאַטְנָע... קוֹק אַז דִּין פְּנִים... אַ שְׁעַנְרָעָן לִיְיָגְטָ מָעַן אַין קָבָר אַרְיִין...

און קוים העלפט דאס אלץ נישט, הייבט זי און ווינגען. האט דאר יאנקל-זשאך רחמנות אויף זיין וויבל, זי איזו דאר א מאמע פון צווויי קינדרער. עסט ער נאך צוליב צו טאן זיין וויבל...

צועעלף א זיגער ביניינאכט, מעג עס ברעגען מיט ארבעט, שטעלט ער זיך אויף פון דער מאשן. דאן שנידט ער צו א פאר שטיקלעך. אזי ארטום צוויי ביניינאכט איז ער אין בעט. און דאס גייט בי אים ווי א זיגער. יעדן-tag דאס זעלבע.

— מיט מיר וואלאט אלץ גוט געווען — שריט יאנקל-זשאך — איז בין איז ערשותיקלאסטיק פערד, נאך מינען ארבעטער, פון זיי האב איך גע' ברענטע צרות. וווען איר וויסט, טיעערע מענטשן, וואס זיי טווען מיר איז? זיי פארשטיטיונן דאן מיין "צער"?... איך ווועל איז אומישנע דער צילן א פאר אזעלכע שפיגעלעך, זיי זיין צאנט מיר מיין בלוט... נעלטן, צום ביישפיל, די ערשטע, די הויפטהאנט-גניערין מינען, פאלעט הייסט זי. געונט איזו דאס ווי א פערד און שיין איזו דאס ווי גאלד, נאך איז שפאן וויל זיי נישט גיין. איזו עס קומט צען איז אונט, מעגן ליגן קופעס ארבעט, שטעלט זיך אויף אווי רואיך, זוי עס וואלאט גארנישט געשן, שאקלט זיך אט דעם שטובי, פארקעט זיך די האר, פארבט זיך אן די ליפ, שמירט זיך די אויגן; איזו מיר ווערט דאס הארץ צועעצץ — ווי דאס האט א "אנדעס", ווי דאס האט א החזפה. געוואלאט און געשיגן, ווי לאנג דאס פוצט זיך אווי, וואלאט זיך דערווויל געקאנט ארייניכאפען נאך א שטיקל. נאך זי קלערט גארנישט דערפונ, זיי גייט זיך אושעך מיט א זיס שמיי-ceil, וואס שטעלט מיך ווי מיט נאדלען.

— ארעווואר מעסיע יאנקל-זשאך — זאגט זי מיט איז רואיך שטיי-מעל און פארשוינדט...

נו, וואס זאגט איר צו דעם, יידן? קאו מען דאס אויסהאלטן?

מיט דער אונטער-מאשיינערין, די הויפטהאנקעערין מינען, מיט איר איז נאך ערגער. זי, הערט איר, האט א מאן א ואיאושאר, אן ארוםפארער. איז ער נישט איז דער הימ, איז א מהיה, זיצט זי נאך בין עלה איזיגער איז אונט. נאך קוים גלווט זיך איר צו פוילענצען, צו זיצן איז דער הימ, בין איך שוין אויף געהאקטע צרות. זי שטעלט זיך אויף צען איזיגער איז פארשוינדט...

אייצט הייבט זיך איז א געשיכטע מיטן פרעסע. זט איר, אויף דעם פרעסעער האב איך א בין הארץ, וויל וואס איך האב געתאן פאר דעם מענטשן, קאו איך איז אלץ נישט דערציילן. דאס איז מינס א שכן,

הארט איר, א טאטש פון פיר קינדרער, א פראנציז, האט זיך געשפיטט מיט מאלעררי און נישט פאָרדינט ס'לעבן. בין איך זיעער א גוטער מענטש, כ'קאו דאך נישט צווען ווי מענטשן הונגערן, האב איך אים געזאגט:

— יונגעעלמאָ, איך וועל דיך אויסלערבנען אַ «מעטיעַ» און דו וועסט פאָרדינען געלט און ווערַן אַ מענטש מיט מענטשן גלייך.

האַט ער מיר צוגעזאגט גאלדנע גליקן, אַ ער וועט אָרבעטן טאג און נאכט. האַב איך אָזוקעגעבען מיין צייט בחצִי חינַם אָון אַים אָיס-געלערגנט דאס פֿאָר. כ'האַב געמיינַט, אַו אלּץ וועט גִּין. מײַנט אַר, אַו ער האַט געהאָלְטַן וואָרט? גִּיט שווֹין, ס'הַיבַּט זיך נישט אַו. אַין מִיטַּן פרעַסְן אַ שטִיכְלַן, גַּלוּסְטַן זיך אַים מאָלַן, ער וואָלְטַן בָּאתְשַׁן געקענַט מַאלַן — אַ מענטש קומַט בֵּי אַים אָרוֹיס ווי אַ לאָמְטַעַרְן אָון אַן אַקס ווי אַ לאָקָאמָטְיוֹ.

אַט דער דאַזְיכָר מַאלְעַרְפַּרְעַסְעַר האַט זיך גענַאכְט אַ טְבַע צו שלעַפְן די פָּאָסְטְּרִיגְּגַעַס מִיט שְׁפִילְקָעַס. אַר וְאַלְטַן וְעַן, ווי ער האַט גענַאכְט די שְׁפִילְקָעַס, ווי עַס ווְאַלְטַן גַּעוֹזָן בִּינְדְּלָעַד פָּוֹן גַּעֲבָרָאָטְעַנְעַט טְוִיבְּן... אָון דָּעָרְבִּי גַּעֲפִירְט גַּאנְצָעַ דִּיסְקוּסְעַס — מִיט די שְׁפִילְקָעַס אָין מוֹילַן. אַיך האַב צו אַים גַּעֲרַעַדְתַּן ווי אַ מאָמָע. אַים גַּעֲגַעַבְן צוֹ פָּאָרְשְׁטִיְּוָן, אַו עַס קָאוֹ גַּעַשְׁעַן אָן אָוְמָגְלִיק, אָון ער האַט מִיר גַּעֲהָרֶט ווי דַעַט קָאָטָעַר. אַין מִיר, טִיעַרְעַע מענטשַׁן, האַט דָּאַס הָאָרֶץ גַּעֲצִיטְעַרְט: קוּסְטַּעַט אָן אָוְמָגְלִיק, טָא ווָס ווּעַט זִיכְרַעַט מִיט מִין אָרְבָּעַט?... אָון דָּעָרְצַוְוּ בֵּין אַיך נָאָר אַ מענטשַׁן, ווָסְטַן פָּוֹן פָּאָרוֹאִיס אָן אָוְמָגְלִיק. אָון ווָס מִינְט אַר, ס'אַיְן טָאָקָעַ גַּעַשְׁעַן אָן אָוְמָגְלִיק. פָּוֹנְקָט אָין רַעַכְטַן סְעוֹזָן, סְבָּרְעַנְט, מַעַן יַאֲגַט פָּוֹן זִיךְרַעַט אָרוֹיסְטַן דִּי קִשְׁקָעַס, דָּעַר טַעַלְעַפְּאָן קְלִינְגְּט, דִּי קְלִינְעַטְוָן זִידְלָעַן אַיך יַעֲדַעְתָּ פָּאָרְמִינְט אָון מַעַן אַין גַּעַזְוּנוּגָעַן צוֹ פָּאָרְלָעְגָּעָרָן אַבְּסַלְדִּי אָרְבָּעַטְשׁ שְׁעוֹה... אָון ער שְׁפִילְקָעַס זִיךְרַעַט מִיט די שְׁפִילְקָעַס. אָון אַט אַזְוִי ווּאַרְפַּח אַיך אַים צו אַ צִּיגָּאָרָעַט, ווּילְיַיְלַי ווּעַן עַס אַיְוַן דָּאַס סְךְ אָרְבָּעַט, טִילְיַי אַיך מִינְעַע מענטשַׁן צִּיגָּאָרָעַט... אָון אַזְוִי ווי אַיך בֵּין דָּאַס אַ פָּאָרְיָאָגְטָעַר מַענטשַׁן, ווּעַל אַיך דָּאַס נִישְׁטַגְּיַי יְעַדְן צוֹטְרָאָגְן צָום מוֹילַן דִּי צִּיגָּאָרָעַט. ווּאַרְפַּח אַיך זִיךְרַעַט ווּיְתַיְּתַן, אָון אַזְוִי ווי דָּעַר חַבְרָהָמָן ווּילְיַי כָּאָפָן דַעַט צִּיגָּאָרָעַט, שְׁלִינְגַּט ער דָּעַרְוּוֹיְלַי אַרְוָנְטָעַר די שְׁפִילְקָעַס. נָה האַט זִיך עַס גַּעַטְאָן הַיְמָלָעַ. אַיך האַט בָּאַדְאָרְפַּט זֻעַן, ווי דָּעַר מענטשַׁ האַט דָּאַס אַרְוָמְגַעְאָרְבָּעַט. ער האַט גַּעַשְׁרִיגַן: «אַ סְעַקְרוֹ! אַ סְעַקְרוֹ! רַופְטַּאְדָּקְטַּר!». ער האַט זִיך גַּעַלְיִיגְט אַוְיַיְךְ דָּעַר עַרְדַּן, אַוְיַגְעַשְׁטָאָנְגַּעַן, גַּעַלְאָפְן הַיְן אָון צּוּרִיק, ווי אַ פָּאָרְסְמַטְעַ מַוְיִן... אָון אַר, פָּאָרְשְׁטִיט אַרְמִיךְ, ווּעַן

איך קאן אים פאטשן! איך האב אים די גאנצע צייט געבעטן ער זאל נישט האלטן קיין שפילקעס אין מיל...

פונדעסטוועגן האט מיר ס'הארץ וויי געטאן — א טاطע פון פיר קיג'ן דער. קוים, חיליה שטאַרבט ער אָוועק... נאך איזן זאָר האט מיך גוט פֿאָרדראָס, וואָס ער האט גלייך אָוועקגעשטעלט דאס איזן אוּן האט שווין אוּיסגענטצט די געלגענהייט אוּן אוּיפֿגעעהערט צו פרענסן. וואָס ווועט זיין מיט מײַן אָרבעט? — טראָכט איך — די קליענטן וועלן מיך אָומְברענען. אוּן ער מאָכט זיך גאיִינְשְׁטַוּסֶן, עפָּנֶט די טיר אוּן אָונְטְּלִיפְּט ווי אַ גַּבְּנָה

טאָ שטעלט איך פֿאָר מײַן לאָגָע. נאך גוט איך האב אַ גַּזְוֹנָת האָרֶץ... פֿאָר צְרוֹת, הִיבֵּא איך אָן שְׂרִיעָן אוּף מִין ווַיְבֵל אוּן ווַעֲן אַיך קָאָן צַעַד האָקוֹן ס'אָגְאנְצָע גַּעֲפָעַס פָּוּן שְׁטוּבָן. ווֹאָלֶט עַס מִיך אַבְּסִיל אָפְּגַּעַקְּלִיט... נאך דָא הִיבֵּט מִין ווַיְבֵל אָן צָו ווַיְגַּעַנְעַן. "שְׁטַעַנְדִּיק" — שְׁרִיעָת זַי — אַיז זַי ס'כְּפָרָה-הִינְדָּל". איך זַג אַיך אָרֶיך האָב אַ מאָנדָע ווַיְבֵל. גְּלִיךְ ווי אַיך עפָּן סְמוּיל, ווַיְגַּנְעַט זַי שְׁרוּין... כִּיהָבָּא אָפְּלִילוּ נִישְׁטְקָהָן רַעַכְתָּן צָו שְׁרִיעָן...

ערשות צומאָרגָנס קומָט ער צוֹגִיאַי, דער פרענסער, אוּן דער צְרָצְיָילָט מִיר, אָנוּ מעַן האָט אִים גַּעֲבָעָן צָו טְרִינְקָעָן באָלָם אוּן מעַן האָט אִים רְאַדְּיָאָר גְּרָאָפְּרִיט אָנוּ ער ווַיְיִזְתְּרֵא מִיר אַ גְּרוּסָע פְּאָטָא פָּוּן זַיְן מָאגָן. טְאָקָע, יָאָזָע זַעַט קָלָאָר די שְׁפִּילְקָע, ס'אָיזָא אָמָתָה, מעַן קָאָן נִישְׁטְאָפְּלִיקָעָנָן, ס'אָיזָא אַלְּזָ גּוֹט אָנוּ שְׁיִי, אָבָּעָר ווּעָט זַיְן מִיטָּן פְּרָעָסָן?... בְּקִיצָּוֹר, ער דער צְיִילָט מִיר, אוּנָה ער מוֹעֵן אָסְפָּעָרְזָה אָנוּ אוּבָּה די שְׁפִּילְקָע ווּעָט נִישְׁטָאָרִיסָה, ווּעָט מעַן אִים מוֹעֵן אָסְפָּעָרְזָה.

לוֹיפְּט מִין גּוֹט ווַיְבֵל זַוְּכוֹן אָסְפָּעָרְזָה... מְשֻׁגָּעָ זַעֲנָעָן זַי, די דְּזָקָה טְוִירִים. ווּוּ קְרִיגָּט מִעַן אָסְפָּעָרְזָה? אָנוּ, וואָס מִין ווַיְבֵל אַיִן אָנוּ אָוִיסָּטָה טְוִיגָּרִין. זַי בְּרַעַנְגָּט צְעַטְרָאָגָן גַּאנְצָע צָעַן קִילָּא אָסְפָּעָרְזָה אָנוּ דָאָס גִּיטָּאָלָן אוּיִי מִין רַעַכְעָנָגָן... אָנוּ אַיְגָּנְטָלְעָן, פְּאָרְשָׁטִי אַיך נִשְׁטָא פְּאָרוֹגָס, ווּעָן מעַן שְׁלִינְגָּט אָרָאָפָּה אַ שְׁפִּילְקָע, זַאָל מעַן נִישְׁטָאָפְּגָעָן? וואָס האָט דָאָס פְּרָעָס-אַיזָּן צָו טָאָן מִית אַ שְׁפִּילְקָע?

יאָה, דער עַיְקָה, וואָס זַאָל אַיך אָרָאָפָּה אַ שְׁפִּילְקָע אַזְעַט דָעַם מעַנְטָשָׁאָגָעָה-יְבָן צָו שְׁטָאָפְּן מִיט אָסְפָּעָרְזָה. אַ גַּאנְצָע טָאָג אַיז גַּעַקְאָכָט גַּעוֹוָאָרָן אָסְפָּעָרְזָה אָנוּ דער פרענסער אַיז גַּעַלְעָגָן אָנוּ מעַן האָט אִים גַּעַשְׁטָאָפְּט.

דער סּוֹף אַיז גַּעוֹוֹן, אָז נאָך פֿיר טָאָג אַיז טְאָקָע די שְׁפִּילְקָע אָרוּסָה אַיְגָּאנְצָע אַ פְּאָרְשָׁוֹאָרְצָטָע ווי אַ נְעָגָר... בִּין אַיך דָאָר גַּעוֹוֹן צְוּפְרִידָן, גְּלִיקְלָעָר, כִּיהָבָּא אָפְּלִילוּ גַּעַצְאָלָט אַיז אָסְפָּעָרְטִיוּ די גַּאנְצָע אַטְעָלָע. ער אַיז דָאָך אַ טְאָטָע פָּוּן פֿיר קִינְדָעָר אָנוּ אַ גּוֹט האָרֶץ האָב אַיך... דער עַיְקָה,

טראכט איך מיר: איצט וועט ער זיך א נעם טאנן צו דער גראבעט, איז די
שטייקלעך וועלן פלייען ווי די פיגל... און וואס מיינט איר טוט ער, דער
פרעסער? ער טרינקט אויס דעם אפעריטיוו, פרייט זיך און. און איצט,
זאגט ער מיר, מוו איך א פאָר טאג אַפְּרוּעָן. ייִדְעָן, כהאָב געמיינט, איז איך
ווער איינגעזונקען...

אייאַ סעוזאן האָב איך געהאָט. זאגט, ייִדְעָן, קאָנוּ מעַן נישט משוגע ווערין?
זאגט איר אַלְיַין...

יאנקל-זשאך גיט איד א באקס-לאטש

ס'אייז מיר, יאנקל-זשאך, הערט איר, אינגעפֿאלַן נישט אנדערש, ווי צו גיין זען א באקס-לאטש. וויליל כ'האָב דערפֿילט א זיעער שטאָרְקָן אַינְטערעס פֿאָר סְפֿאָרְט, פֿאָר אַנְטוּוּיקָלָעַן מִינְיָעַ גַּלְדְּדָעַר אָוֹן מַסְקוּלָן. אַמְתָּה, כ'בִּין נִישְׁתְּ מַעַר קִיןְ יְוִינְגְּרֶםָאָן אָוֹן סְאיִיז שְׂוִין אָפְּשָׁר אַבְּיסָל צַו שְׁפָעַט צַו וּוּרְוָן פּוֹן אַדְּמָעַן-שְׁנִידָעַר אָן אַטְּלָעַט. נָאָר גָּאָרְנִישְׁט, דֵי פֿרָאַנְצְּזָוִין זָאגָן דָּחָה, אָז סְאיִיז קִיְּנָמָאָל נִישְׁתְּ צַו שְׁפָעַט גּוֹט צַו מַאֲכָן....

הָאָב אַיךְ טָאָקָע אַגְּעָטָאָן אָן עַקְאָסְעַ-הָעָמָד, אַ פֿאָר קוּרְצָע, שְׁמַאְלָע, וּוַיְסַע הַיְּוָן, זִיךְרַע גַּעֲזָגָנָט מִיט וּוַיְבַּי אָוֹן קִינְדָּעַר אָוֹן זִיךְרַע אַלְאָן גַּעֲזָבָן אַין דֵי גָּאָסָן. כ'הָאָב גַּעֲנוּמָעַן אַ מַעְטָרָא, גַּעֲכָאָפְּט טְרָאָלְעָבוּסָן, זִיךְרַע אַרְיִינְגְּזָעָצָט אַין אַ טָּאָקָסִי, גַּעֲכָאָפְּט נָאָךְ אַמְּאָל אַ מַעְטָרָא אָוֹן בֵּין עַבְדָּלָעַ דְּעַרְפָּאָרוֹן.

אַרְוִיס פּוֹן מַעְטָרָא, בֵּין אַיךְ גַּלְיִיךְ אַזְוּעַק צֻוּם סְפֿאָרְט-פֿאָלָאָץ, צַו זען דָּעַט מַאֲטָש פּוֹן דֵי צְוַיִּי גַּרְוִיסָע בְּאַקְסְּעָרָס-שְׁאָמְפָאָגָעָן. וּוֹאָס אָז דָעַן דָּעַר אַונְטָרְשִׁיד וּזִיךְרַע הַיְּסָן? אָז מַעַן זָאגָט אַיךְ סִיעְנָעָן גַּרְוִיסָע בְּאַקְסָעָרָס, מַעְגַּט אִיר מִיר גַּלוּיָּבָן.

אַיךְ בֵּין מִיט פֿעַסְטָע, סְפֿאָרְטִיוּעַ טְרִיטִיט צַו צַו דָּעַר קָאָסָע, גַּעֲנוּמָעַן אַ בְּיַלְעַט אָוֹן בֵּין אַרְיִין. אַיְזָנָאָר גַּלְיִיךְ אַקְעָגָנְגָעָלָאָפְּן אַ שְׁיַין פֿרָאַנְצְּזָוְקָעָלָעָמִיט אַ זִּיס שְׁמִיכְעָלָע, צְיַאָג אִיר, זִיךְרַע הַאָט גַּעֲהָאָט טְוִיּוֹנָט טָעַם. זִיךְרַע הַוּנְדָעָטָעָר שְׁטִיגָן אָוֹן אַרְיִינְגְּזָעָטָוּפְּט צְוִישָׁן צְוַיִּי דָּמָעָן, אַיְגָע אַ שְׁוִין אַבְּיסָעָלָע אַן עַלְטָעָרָע.

וּוֹאָס אָז אַמְתָּה, הָאָב אַיךְ נִישְׁתְּ גַּעֲוּוֹסָט וּוּ זִיךְרַע אַהֲנָצּוֹתָאָן, וּוַיְלִיל דָאָס

פלאץ' מינס האט זיכער געמוות זיין אַ קינדעריש פלאץ' פאר אַ האַלבּן בילעט, אָזוי שמאָל. בְּהָאָבּ זיך דָּאָרֶט מִשׁ גַּעמוֹת אַרְיִינְקוּוּעַטְשָׁן אָוָן זאגָן "פֿאַרְדָּאָן" דער גָּאָר יונְגָעָר דָּאָמָע רַעֲכָטָס אָוָן אַ "פֿאַרְדָּאָן" אוּף לִינְקָס, דער עַלְתָּעָרֶר דָּאָמָע אֵין דִי מִיטָּעָלָע יָאָן.

בַּיַּדְעַ האַבָּן צוֹ מִיר גָּאָר לִיבְלָעָס גַּעַשְׂמִיכָלָט, אָז כִּבְין אָושׁ רַוִּיט גַּעַוָּאָרִין בַּיַּי אַיבָּעָר דִי אוּנְעָרָן אָוָן גַּעַבְלִיבָּן זִיצְנָן נִישְׁתָּוּסְנְדִיק וּוָאָס וּוִיטָּעָר צוֹ טָאן.

מִיטָּאמָאל רַוְּפֶט זיך צוֹ מִיר אָן דִי מִיטָּלְיאָרִיקָעַ דָּאָמָע : — מַעֲסִיעַ, מַעֲן זַעַט דָּאָרָ, אָז אַיר זַעַט נִישְׁתָּאַבְּיוּוּר. אַיְעָרָס אַמִּינְגָּן דָּאָרָפּ הַאַבָּן אַ גַּרְוִיסָן וּוּעָרָט, טָא זַאנְטָס מִיר — וּוּטָמִין פִּיעָר גַּעַוְיִינְגָּן ?

— זַיכְעָר, מַאָדָם — עַנְפָּעָר אֵיך . מַעַר הַאַט מִיר נִישְׁתָּוּס גַּעַפְעָלָט ! דָּאָס יונְגָעָר דָּאָמְעָלָעָס גִּיט אַ שְׁפָרוֹנוֹג אָוִיך :

— קָעַסְקָעָס וּוּ דִיט ? מִין פָּאָל וּוּטָפָּאַרְשְׁפִּילְוִן ? ... בַּאָקוּם אַיך רִיחְמָנוֹת אָוִיך דָּעַם יונְגָעָר דָּאָמְעָלָעָס אָוָן אַיך פָּאַרְכָּאָס גַּלְיִיך דִי פִּישְׁ פָּאָר דִי נַעַץ אָוָן רַוְּפָאָוִיס : — וּוּטָר זַאנְטָס דָּאָרָ, אָז אַיְעָרָס פָּאָל וּוּטָפָּאַרְשְׁפִּילְוִן ? עַר וּוּטָר גַּעַוְיִינְגָּן .

— אַיר הַאַט דָּאָרָ אַבָּעָר גַּעַזְאָגָט, אָז פִּיעָר וּוּטָר גַּעַוְיִינְגָּן ? — קָעָן זיך נִישְׁתָּאַבְּרוֹאַיְקָן . — אַזְוְדָאי וּוּטָר גַּעַוְיִינְגָּן — עַנְפָּעָר אֵיך — אַבָּעָר אַיְעָרָס פָּאָל חַוּט אָוִיך גַּעַוְיִינְגָּן . בַּיַּדְעַ וּוּלְעַן זַיכְעָר גַּעַוְיִינְגָּן ... אָזּוּי וּוּטָר נִישְׁתָּוּס זִין קִיְּין זַיכְעָר אָוָן קִיְּין בָּאַזְגְּטָעָר אָוָן עַס וּוּטָר גַּעַוְיִינְגָּן .

נוּ, הַאַט זיך דָּאָס אַגְּנָהִיבָּן אַ דִּיסְקָוִיעַ, בַּיַּדְעַ דָּאָמָעָס הַאַבָּן מִיךְ גַּעַשְׁלָעָפָט פָּאָר דִי אַרְבָּל. נָאָר צָוָם גִּלְּיק הַאַט עַפְעָס אַ גַּלְעָלָק זיך צָעָר קְלוֹנוֹגָעָן אָוָן אַיְן זָאָל אָיוֹ מִיטָּאָמָאל שְׁטִיל גַּעַוְיָאָרָן. אַלְעָ אַוְיגָן הַאַבָּן זיך גַּעַוְיִנְגָּדָן צוֹ דָעַם פָּלָאָצָן, וּוּס אָיוֹ גַּעַוְיִנְגָּדָן אַרְוָמְגַעְבָּנוֹדָן מִיטָּוּסְנְדָרִיך . בַּאָלְדָה הַאַבָּן זיך אַרְיִינְגָּעָלָאָזָט צְוּיִי שְׁטָאָרָקָעָס יְוָגְגָעָן אַיְן דִי "פֿעַנְיָרָאָס". פָּאַרְוּוֹאָס עַפְעָס אַיְן שְׁלָאָפְּרָעָק ? — הַאַבָּן אַיך נִשְׁתָּאַבְּרוֹאַיְקָן . הַאַט מַעֲן זִי אַרְוִיסְגַּעַשְׁלָעָפָט פָּוֹן דִי בַּעַטְזָן ? עַס אַיְן דָּאָרָ אַחֲרָה אָוָן אַשְׁאנְדָע זיך אַזְוִי פָּאַרְצְשָׁוְתָעָלָן פָּאָרָ מַעֲנָטָשָׁן ! וּוּ אַיְן דָּאָס גַּעַהְעָרָט גַּעַר וּוּאָרָן ? אַוְן דָּאָס עַרְגָּסְטָעָ, דָעַר עַוְלָם פָּאָטָשָׁט נָאָר בְּרָאוֹא... אַוְן גַּיְיָ פָּאָרָ שְׁטִי. פָּאָר דָעַם גַּעַמְטָמָעָן גַּעַלְטָ !

אַוְן נָאָר אַ זָּאָר הַאַט מִיר אַוְיסְגַּעְזָעָן קָאָמִישׁ : מַעֲן הַאַט עַפְעָס גַּעַר

נומען די צוויי חברה-לייט אין די שלאָ-ידראַק און מען האט זיי צויזע. מענגעפערט ווי חתנ-כללה און מען האט זיי דארט עפערס אַיינגעראַט אין אויער אַריין. וואס אַזווינס? — האט קיינער נישט געהערט. דאס אלילין איז שווין נישט פִּין. צוישן אַויפֿיל מענטשן זיך סודלען! אַיר האט עפערס צו זאגן? זאגט, אֹז אלען זאלען הען. אַמת, אַיך האב געהאט פְּאַרגְּרָעַס-עֲרַגְּלָעָזֶר, נאָר הערְן מיט זיי האב אַיך נישט געהאנט.

בקיזור, ס'האָט אַזוי געדויערט אַ שיינע פֿאָר מינוט, בֵּין זיי זענען זיך צענאנגען, יעדער איז זיין ווינקל אַריין און זיך האָבָן גענוארט בֵּין ט'האָט ווידער אַ קלונְג געטאָן. דאן זענען זיך אַקענונג-געאנגען, זיך גענומען אַרוּמְדְּרִיעָן אַיְינָר אַרום אַגְּדָרָן, זיך גות אַגְּגָקְוָט, בֵּין אַיְינָר האט מיט דער האָנט געגבען דעם צוויתן אַ דראָפָע אַיבָּעָן פֿינְט. איז דאָר דער צוויתער בֵּין געוואָן, האט עַל אַים צוֹרִיק-געגבען צוֹויִי "כְּמַאְלִיעָס", אֹז דער קאָפָה האט זיך יונעט אַוש אַ שאָקָל געטאָן. האט יונעט ווידער אַיסְגַּשְׁטָרָעָט דִּי האָנט אָן געוואָלָס צוֹרִיק-געבָּן אַ קלְאָפָּ. האט דאס גלעקל ווידער אַ קלונְג געטאָן און זיך פֿאנְגְּנָדָעָר-געאנגען יעדער אַין זיין ווינקל אַריין, ווי קיינמאָל גאָרְנִישָׂט.

האב אַיך זיך געטראָכָט: אַיְינָט-לְאָר אַין גָּאנְץ גות אויף אַים, וואס ער האט באָקְמוּן די צוֹויִי "כְּמַאְלִיעָס". וווער האט אַים געבעטן אַנְצָר-הוּבָּן? אַ שיינְע, רִיְנְעַס כְּפָרָה אויף אַים.

דערוויל האט ווידער דאס גלעקל אַ קלונְג געטאָן אַין די צוֹויִי חברה-לייט זענען זיך ווידער אַקענונג-געאנגען, זיך ווידער באָקוּט אָן ווידער האט דער זעלבער אַגְּנָהָוִוִּין אָן מיט דער האָנט געגבען דעם צוֹויתן אַ דראָפ אַיבָּעָן פֿינְט. עס האט אַים אַגְּנָהָוִוִּין רִיְנְעַס דאס בלוט אָן מִיר אַין אַוש שוואָר געוואָן אויפָּן האָרֶץ. אַבער אַין זאל האָבָן מענטשן גאָר געקל-אָפָּט בראָוָא. ס'האָט זיך געטאָן אויף טיש אָן אויף בענק. עס האט געקבָּט ווי אַין אַ קלְעָס, געשְׁרִיעָן, פֿיְפְּעָרִיעָן. אָן מִינְעַס צוֹויִי דאמען האָבָן זיך דאס אַגְּנָהָוִוִּין צו קְרִיגָּן. די יַינְגָּעָרָע האט געשרען: "וואֹזִי, פָּאָל..." אָן די מיטלעָרִיקָּעָד דאמע האט אַגְּנָהָוִוִּין צו צִיטָעָן, אַרוּיְסְגָּעָרִיסְן בֵּי מִיר די פְּאַרגְּרָעַס-עֲרַגְּלָעָזֶר אָן זיך אַוְיְגָּשְׁטָעָלָט קוּקוּ. נָהָה האט זיך דאס געמאָכָּט אַ געשְׁרִי "אַסִּינוּ, אַסִּינוּ..." די מענטשן האָבָן זיך געוואָלָס אויפָּעָן לְעַבְּדִיקָּהָיִיט. נאָר אַ נְסָס, וואָס דאס גלעקל האט ווידער אַ קלונְג געטאָן אָן דאס געשְׁרִי האט זיך אַבְּסָל אַיְינְגָּעָט-שְׁטִילָט.

נאָר אַין זאָך האָב אַיך נישט געקָאנְט פְּאַרְשָׁטִין: פְּאַרוֹאָס, וווען זיי האָלָטָן אַין מִיטָּן בעסְטָן בְּרָעָן אָן עַס וווערט לְעַבְּדִיקָּה, גִּיט גאָר דאס גלעקל אַ קלונְג, זיי גִּיעָז זיך פֿאנְגְּנָדָעָר אָן פְּאַרְטִּיך?

כידערמאן זיך, און מײַן שטעל, שידלאווצע, ווען יידען פֿלעגן זיך
אָמָּל שלאגן אין מיטן מאָרָק, האָט מעָן זִי דָאָר גָּרְנִישֶׁט גָּעְקָאנְט פֿוֹנוֹאנְ-
דָּרְיִיסְן. אָן דָאָגִיט אָ גְּלָעֵל אָ קְלוֹנְג אָן זִי גִּיְעָן זִיך אָוּוּק וּזִיך קִינְ-
מָאָל גָּרְנִישֶׁט. פֿוֹן אַיְנָהָם רִינְט סְבָּלוֹט, דָעַר צָוִוִּיטָעָר האָט אָן אָונְטָעָר-
גַּעֲהָאָקָט אוֹיג אָן — גָּרְנִישֶׁט...

דָּעְרוֹוַיְיל גִּיט וּוִידָּעָר אָ קְלוֹנְג אָן אַיְנָס-צְווּיִי שְׁפִּרְיְּגָנְגָן זִי וּוִידָּעָר
אָרוּט וּזִיך דִּי הָעֲנָעָר אָוָן וּוִידָּעָר הַיְּבָט דָעַר עַרְשְׁטָעָר אָן, נָאָר עַר בָּאָקוּמָט
יעַנְעַע פָּאָר וְעַז אָן פָּאָלָט אָוָם. אָן אַיְנָהָר צִילִּיט עַפְּעָס אַיבָּעָר אִים. דָעַר
גָּאנְצָעָר עַולְמָ שְׁטָעָלָט זִיך אַוִּיך אָן עַס הָעָרָן זִיך גַּעַפְּיְפָרְעָיָן. דָאָס
יוֹנְגַּטְשָׁקָע דָּמָעַלְעָ שְׁוִירִיט: "מַיְּנָן פָּאָל לִיגְט אַוִּיך דָּרְעַדְדָּ" ... אָן פָּאָלָט
אוֹיך מִיר אַרְוִיף מִיט צְעַפְּרִיטְיָעָה הענט אָן הַיְּבָט אָן חַלְשָׁן...

דָּעְרוֹוַיְיל שְׁטָעָלָט זִיך אַיר פָּאָל בַּיְּמָן צִילִּין "גִּנְיָן" אוֹיך, אַבָּעָר זִי
חַלְשָׁט גָּאָר אלְז. נָאָר אִיר, אַיְנָקְלִיזְשָׁאָק, דָאָרְפָּט אִיר וּוִיסְן, בֵּין אָ קִינְסָט-
לָעָר אַוִּיך רָאָטוּוּן גַּעַלְשָׁטָה. דָאָס הָאָב אִיך זִיך אַוִּיסְגָּעָלְרָוָנָט בַּיְּ אָ
שִׁידְלָאָוּצָעָר רְבִין. דִּי מַעַשָּׂה אָזִי גַּעַוּוּן אָזִי: דָעַר רְבִי הָאָט גַּעַהָאָט אָ
גּוֹרִיסְן זָוָן, הָאָט עַר זִיך נִישְׁתְּ גַּעַלְאָזָט פֿוֹן טָאָטָן, דַעַט רְבִין... אָן דָעַר
טָאָטָע הָאָט גַּעַשְׁלָאָגָן, הָאָט עַר צְוִירְקָעְשָׁלָאָגָן. נָוָה, הָאָט זִיך גַּעַגְּאָס בְּלוֹט
אָזִן דִּי תַּלְמִידִים הָאָבָן צְוִוְעָקָות אָזִן גַּעַוּוּן צְוּפְרִידָן, וּוָאָס דָעַר רְבִין, וּוָאָס
שְׁלָאָגָט זִיך מִיטָּן קָאנְטִישָׁק, בָּאָקוּמָט צְוִירְקָעְשָׁלָאָגָן. אַבָּעָר אָזִי דִּי רְבִיצָן
הָאָט דָאָס דָעַרְזָעָן, הָאָט זִיך אַגְּגָהָוִיכְן חַלְשָׁן. אָזִן אָזִי דִּי רְבִיצָן הָאָט גַּעַ-
חַלְשָׁט, הָאָט זִיך דָאָס גַּעַשְׁלָג אַפְּגָעָשְׁטָעָלָט אָזִן דָעַר טָאָטָע מִיטָּן זָוָן הָאָבָן
גַּעַבְּלָזָוּן אָזִן דָעַר רְבִיצָן נָאָן אַוִּיעָרָן אָרְיָן אָזִן אַוִּיך אָרוּט הָאָבָן זִיך
אַיר גַּעַרְאָטָעָוּט.

אָזִי הָאָב אִיך אַוִּיך אַיְצָט גַּעַטָּאָן. אִיך הָאָב גַּעַגְּעָבָן אָ נָעַם דָאָס
דָּמָעַלְעָ אָוָן אַיר גַּעַגְּעָבָן אָ בְּלָאָן אַרְיָן אָזִן דִּי אַוִּינְ-
זִי אָזִן טָאָקָע, וּוּי נָאָר דָאָס גְּלָעֵל הָאָט זִיך וּוִידָּעָר צְעַקְלָגְגָעָן, אַוִּיפְּגָעָ-
קוּמָעָן, מִיךְ אַגְּגָעְכָּאָפָּט בַּיְּ מַיְּנָן גַּיְעָם קְרָאוֹוָאָט אָזִן מִיךְ שִׁיר נִישְׁתְּ דָעַר
שְׁטִיקָט...

דָּעְרוֹוַיְיל הָאָבָן דָאָרט דִּי צְוּוִי חַבְּרָה-לִילִיט וּוִידָּעָר גַּעַפְּרִיט זִי יְעָר
בְּרוֹגְזִיטָאָגָן. אָוָן וּוּעָר, מִיְּנָטָאָר, הָאָט אַגְּגָהָוִיכְן? וּוִידָּעָר דָעַר זַעֲלָבָעָר.
נוָה, אָזִי דָאָס יְעַנְעַר גַּעַוּוֹאָרָן אִין כָּעֵס אָזִן אִים גַּעַגְּעָבָן "לִיְּגָעָס" אַיְנָבָן
בָּאָדִי אַנְדָּעָרָע, אָזִי אַגְּגָהָוִיכְן אִין כָּעֵס אִים גַּעַגְּעָבָן. בֵּין עַר הָאָט אִים גַּעַגְּעָבָן
אָ טְרָאָסָק אָוּוּק, אָזִי יְעַנְעַר הָאָט שִׁיר נִישְׁתְּ דִּי פָּאָדָלָאָגָע אַיְנָגְגָעָרָאָכָן. עַס
הָאָט שְׁוִין גָּאָרְנִישֶׁט גַּעַהָאָלָפָן, נִישְׁתְּ דָאָס צִילִּין, נִישְׁתְּ דָאָס "גַּנְהָאָרָע
אַפְּשָׁפְּרָעָכָן". עַר אָזִי גַּעַלְעָגָן וּזִיך אָ פָּלָאָזָן, בֵּין מַעַן הָאָט אִים אַרְוִיסָ-
גַּעַטְרָאָגָן.

נו, האט זיך דאס פראנגנץ-זוקעלע צעוויינט. זי האט געגעסן מיט ביר טערען טרערן. האב איך איר געבעגט מיין טאשנ-טיכל און אויף איד גרויס רחמנות געהאָט, נאָר פונדעסטוועגן האב איך איר געזאגט: "מיין ליב קינד, דאַרפסט וויסן, אָנוּ נישט שטענדיק געווונט דער, וואָס הייבט אָן. ס'איין נאָר דֿאַ יושר אויף דער ווועלט"...

כ'בִּין אַרוֹיס מיט אַ צעריסטענעム קראָוָאָט, די פֿאָרגֿרָעְסֿעְרְ-גֿלְעוֹזְרְ האט די מיטלֿיֿערֿיקֿעְ דֶּאמָעְ מִיר פֿאָרגֿעָסֿן אַפְּצָזְגֿעָבְן אָנוּ מיט מיין טאשנ-טיכל האט זיך דאס יונגעַ דֶּאמָעְלָעְ גֿעוֹוִישָׁת די אַיגָּן.

אוֹן מײַנט אַיר, אוֹ דאס אֵיז שׂוֹן אַלְץ? בְּיַם אַרוֹיסְגֿיַין פֿאָלָט אויף מִיר אָנוּ דַעַר חַבְרָה-מָאָן, וּוּלְכָעָר האט גֿעְדְּרָאָפְּעָט אָנוּ לְאָוֹט מִיר נָאָר צוֹוַיִי "לייגָעַס", אוֹ אָנוּ אָוְיג אֵיז מִיר בְּאַלְדָּ אַוְיפֿגְּעָלָאָפְּן.

— אָט האָסְטוֹ דַּיר! — זַאנְגָּט עַר — פֿאָרָן טַשְׁעָפָעַן זיך צו מײַן ווּיבָל!...

געעהרט אַ מעשה? אַיך, יאנקל-זשאָך, האב אַים אַפְּגֿעָרְאָטְעָוָעָט דאס ווּיבָל זַיִינָס, אַיר גֿעְבָּל אָנוּ אַין די אוּיעָרָן, אַיר גֿעְגָּבָן מיין טאשנ-טיכל, זיך זַאל זיך אַוְיסְוִישָׁן די טְרָעָר... אָנוּ ער האט גֿאָר טַעַנָּות, אָנוּ כְּטַשְׁעָפָעַן זיך צו זַיִן ווּיבָל...

דעַם חַלְקַה האב איך באָקְומָעָן פָּוָן באָקְסָעָר. אָנוּ אַיצְטָן, וואָס ווּעָלָאָן איך נאָר באָקְומָעָן פָּוָן מיין ווּיבָל, אֲהַיִימְקָומְעָנְדִּיק מיט אָנוּ אַוְיפֿגְּעָלָאָן פְּעַנְעָר באָקָה אָנוּ אַ צעריסטענעム קְרָאָוָאָט? אַיר קַעַנְטַן זיך שׂוֹן אַלְיַיִן פְּאָרְשְׁטָעָלָן.

וואָס זַאל איך אַיך זַאנְגָּן? אַיר ווּיסְטַן דַּאָר, ווּאַיך, יאנקל-זשאָך, האב לֵב סְפָּאָרָט. נאָר דאס דָּאָזְיֿוקָעָמִין באָקָסָה, דאס זַעַט אַיר, הַיְּבָט מִיר נִישְׁט אָנוּ צוּ גֿעְפְּעָלָן... נַיִן, איך זַאנְגָּן אַיך בְּפִירָוּשָׁה, איך, יאנקל-זשאָך, ווּלְכָעָר נִישְׁט ווּרְעָן קִין באָקְסָעָר, אַיר זַאלָט מִיר אָפְּלָוּ צַוְּצָאָלָן אַ פֿאָרָן מעָגָן!

לייד גיינט צו-קינד...

אייד הערטען, אייד האב זיך גארניישט פארגעשטעלט. איז עס איז איזו שוווער דאס גיין צראָקינד. ס'היסט, אייד האב געוועסט מער-וואַויניק, איז מען האט וווײַען און און די וווײַען דיעערן אַ געוועס ציטט; אַבער אייד האב זיך נישט פאָרגעשטעלט, איז זיך קאנגען אַונַהאלטן אַזְזִי לאָנג. מלָא, אייד ווּ אַיך, נאָר זיך, מײַן ווּיבַּל, זיך האט דאס אַזְזִי מַוָּרָא בעהאט, איז פֿהָאָב געמײַנט כְּקוּם אָומַּה. זיך האט געהאלטן אַין אַיזַּן טענַהן, איז זיך ווּעַט עס בִּישְׁט אַוְיסַהְאַלטן אָונַן אוֹ סְאַיְן שׂוּעָר צוֹ טְרָאָגָן. כָּאַטְשְׁטַגְּיַה הָעָלָף אַיך טְרָאָגָן! אַיר דָּאוֹפֶט פָּאוֹרְשְׁטִיְּה, אַיז דאס אַיז געווען ביַי אַיך צוֹם עַרְשְׁטַן מַאְלָל, זיך האט נאָך נישט געהאט קִיְּן שׂוֹם פְּרָאָקְטִיק. אַיר האט זיך גע-דָּאָכָט, אַז די גאנַצָּע ווּולְטַט דָּאָרְפַּט מִיטְלִיְּדַן אָונַן מִיטְקָרְעַצְּן, אַדְעַר מִינְדְּעַסְטַּן — אַיר העלְפָן טְרָאָגָן...

כִּיאָגֵג אַיך מעונטשָׁה, אייד האב זיך געלִיגַט אַין דָּעַר לענְג אָונַן אַיז דָּעַר בְּרִיטַס לִייכְטָעַר צוֹ מאָכוֹן מִיְּן ווּיבַּל דיַיְשָׁה. ווּאָס האָב אייד דָּעַן אַלְּצַן נישט געטָאָן? אייד בין מִתְגַּעַנְגַּעַן צוֹם דָּקְטָעָה, ווּאָס זָאָג אַיך, צוֹם דָּקְטָעָר? צוֹ צְעַדְלִיקָעָר דָּקְטָוִירִים! אָונַן אַלְּעַ האָבוֹן זיך דָּעַרְעַט, אַז אַלְּצַן אַיזַּן בְּעַטְשַׁן אַרְדְּעַנוֹגָג. אַבער מִיְּן ווּיבַּל האָט זיך נישט גַּעֲגָלוֹבַּט אָונַן אייד האָב זיך געמוֹזַט פִּרְוָן צוֹ אַנדְעַרְעַ דָּקְטָוִירִים, ווּאָס האָבוֹן צוֹנִישַׁט גַּעֲמַכְּט דִּי פְּרִיעַרְדִּיקָע. מִיְּן ווּיבַּל האָט אַבער גַּעַד הָאַלְּטוֹן אַיזַּן טענַהן, אַז סְאַיְן אַיך בִּיטָּה, אַז סְקִינְד רִירַט זיך נישט גַּעַנְגָּג, גַּלְּיִיך ווּיְסְוֹאָלֶט זיך כָּאַטְשַׁ בְּאַדְאָרְפַּט שְׁטוֹפָן ווּיְ אַין דָּעַר רִיְּצָוּם סִינְעַמָּא. אַחֲזַז דָּעַם האָט זיך געהאלטן אַיזַּן אַיזַּן אַרְיִינְקָלְעָרְן צַיְּסְקִינְד ווּעַט אַיך זִיְּן אַיְנְגָּל, ווּילְטַט קִיְּן מִידָּל ווּלְטַט זיך פָּאָר קִיְּן שׂוֹם גַּעַלְטָעַר נִישְׁטַמְּ...

וּוּאָס האָב אייד דָּעַן אַלְּצַן נישט געטָאָן דִּי דָּקְטָוִירִים זָאלָן אַיך פָּאָרְזִי-כָּעָרָן, אַז סְיֻוּעַט זִיְּן אַיך יְבַּגְּלַע? אַוּוּקְגַּעַלְיִיגְט אַיז מִיטְוָן הָעַלְן טָאגְדִּי

אַרְבָּעָת, גַּעֲלָפָן צֹו זַיִי, גַּעֲפְּלוּגַן אֵין טַקְסִיס אָן אוּטְאָבּוּסָן; אָן דָּא
בְּרַעַנְטַ דָּאָרַטַּשְׁטָן... סַפְּלָאָקְעָרֶט...
דָּאָס עַרְגָּסְטָע אֵין גַּעַוּעַן מִיטַּ דַּי "פָּאַלְשָׁע אַלְאָרְמָעָן", סַהְיִיסַט, דַּי
כְּלַמְּרַשְׁטָע וּוַיְיעַן, וּוּלְכָעַן מִירַ האָבָן אַנְגְּעָנוּמָעַן פָּאָרַ דַּי רִיכְטָקָע. מִרַּ
הָאָבָן בְּפִירּוֹשׁ גַּעֲמִינַט, אָן אַטַּ, אַטַּ, קְוּמַט עַס, אַטַּ גַּיְעַן מִרַּ צָדָר
קִינְד..."

אַבְּעָר דָּאָס זַעַנְעַן גַּעַוּעַן בְּלוּזַן קְלִיְינִיקִיְיטַן, אַ פָּאַרְשְׁפִּילַ צָום גַּיְינַ
צְוַיְינְדַר. אָן דָּאָס "גַּיְינַ", דָּאָרְפַּט אִירַ וּוַיְסַג, אֵין עַרְשַׁת גַּעַקְוּמָעַן מִיטַּ
עַטְלְעָכָעַ חֲדָשִׁים שְׁפַעְטָעַר. עַרְשַׁת דֻּעְמָאַלְטַ האָבָן זַיִד אַנְגְּעָחוּבַן אַונְדוּזְעָרַ
בִּיְדָנַס אַמְתָעַ לִיְדָן..."

סַהְאָט זַיִד אַנְגְּעָחוּבַן אַ סְדָּרַה פָּוּן לוּפַן אֵין דַי שְׁפִיטָאַלְגַן, אָן דַי
קְלִינִיקָעַס. דַי דָּאָקְטוּרִים האָבָן אַונְדוֹן גַּעַזְאַגְט, אָן סַאיַן נַאֲרַ נִישְׁתַּחַת
צִיְּמַה דָּאָס קִינְד אַיְילַט זַיִד נִישְׁתַּ, דָּעַרְבִּעְרַ זַאֲלַן מִירַ אַהֲיְמָגִינַן אָן האָבָן
גַּעַדְוָלַד. האָבָן מִרַּ אַזְוִי גַּעַטְאַן. אַבְּעָר אֵין האַרְצַן האָבָן מִרַּ גַּעַטְרָאַגַּן אַ
פָּאַדְרוֹס אָנוּ אַ בִּיטְעָרְנִישַׁ צֹו דַי דָּאָקְטוּרִים, וּוָאַס וּוְיִינַן אַרְוִיס אָזָא
לִיְכְּטַע בָּאַצְיָאָגָן צֹו מַעֲנְטָשַׁן, וּוָאַס מַוְתְּשָׁעַן זַיִד אָנוּ טַוְאָגָן..."

הָאָבָן מִרַּ גַּעַוּוֹאָרטַן, אָן דָּעַרְוּיַילַ זַעַנְעַן מִרַּ נִישְׁתַּ גַּעַשְׁתָּאַנְעַן לִיְיַ
דִּיק. מִרַּ האָבָן גַּעַשְׁתְּרִיקַט "זַאֲכָלְעָךְ", מִרַּ האָבָן גַּעַנְיִיט וּוַיְנְדָלָעַן,
מִרַּ האָבָן גַּעַקְיִיפַּט אַ בְּעַטְלָעַן. אָנוּ אַלְצַ אַיִן בְּלוּי, וּוְיִלְמַזְמַן
גַּעַוְאָלַט אַ יְנָגֵל, נַאֲרַ אַ יְנָגֵל. אָנוּ אַזְוִי מִרַּ האָבָן צִיְּמַת גַּעַהָאָט, האָבָן מִרַּ
גַּעַרְעַדְתַּ וּוְעַגְן דָּעַרְ צְוּקָנְפַטַּ פָּוּן אַונְדוּזְעַר זַו... אַיִד האָבָן גַּעַזְאַגְט, אָנוּ
מַיִּין זַוְּן וּוְעַט גַּרְיִיס וּוּרְעַן, וּוּלְ אַיִד אַיִם מַאֲכַן פָּאָרַ אַ שְׁוִינְדָעַר. נַוְּ הָאָט
זַיִד דָּאָס מַיִּין וּוְיִלְמַזְמַן :

— וּוְיִלְסַטַּ עַס שְׂוִין בָּאַצְיָאָטַן פָּאַרְשְׁקָלָאָפַן, מַיִּין אַרְעַם קִינְד... קִינְד...
אַנְדוּזְרַ פָּאָרַ האָסְטוֹ שְׂוִין נִישְׁתַּ גַּעַפְּנָעַן, וּוּי אַ שְׁנִידְעַר ? אַויַּ, האָסְטוֹ אַ
טָּאַטַּו, מַיִּין אַרְעַם קִינְד ! נַאֲרַ גּוֹט, וּוָאַס דַי מַאֲמַע אֵין דָאַ זַי וּוְעַט דַי
אַפְּהָאָטַן, וּוּי אָן אוִיגַּ אֵין קָאָפַ !

— טָא זַאֲלַ עַרְ כָּאָטַשׁ זַיִן אַ שְׁרַיְבָּעַר... — הָאָט זַיִד יַאֲנְקָל-זְשָׁאָק
גַּעַבְעַטַּן.

נוּ מַעַרְ האָט שְׂוִין דַי יַאֲנְקָל-זְשָׁאָקָעַטַּ נִישְׁתַּ בָּאַדְאָרְפַּט.
— אַרְעַם קִינְד, גַּעַבְעַר ! אַ יְדִישַׁן שְׁרַיְבָּעַר וּוְילַ עַרְ פָּוּן דַיַּרְ מַאֲכַן...
כְּזִוְיִיל שְׂוִין בְּעַסְעַר זַאֲלָסַט וּוּרְעַן אַ קְוַלְיַן-גְּרַעְבָּעַר, אַ גָּסַן-קְעַרְעַר, אַ
כְּזִוְיִיסַט אַלְיִין נִישְׁתַּ וּוָאַס... אַבְּיִ נִישְׁתַּ קִיַּין יְדִיְשַׁרְ שְׁרַיְבָּעַר. כִּיהָאָבַד דַעַן
וּוְיִינְיקַ צְרוֹתַ פָּוּן דַיַּן טָאַטַּן ? .. נַאֲרַ אַ דָּקְטָעַר וּוְילַ אַיִד !
— טָא זַאֲלַ עַרְ כָּאָטַשׁ זַיִן אַ שְׁרַיְבָּעַרְ דָּקְטָעַר ! — הָאָט זַיִד
יַאֲנְקָל-זְשָׁאָק גַּעַבְעַטַּן — אֹזָא וּוָאַס גִּיט עַצְוֹת דַיַּרְוִיעַן, וּוּי אַזְוִי זַיִ

זאלן ווערטן שיין, ווי אוזי זיי זאלן זיך היילן די **הארמאטן**, ווי אוזי זיי זאלן ליב האבן זיירע מענער... וואס פארא מיגנאאל-וואסערן זיי זאלן טריינקען, אין וואס פארא בלאטעס זיי זאלן זיך לײַגן, כ'מיין, וואס פארא בעדר זיי זאלן נעמען. פון אוזא דאקטער הערט מען דאר עפֿעס און די געוזלשלאפט גענישט פון אים. שטעל זיך פָּאָר — **עהַ** באקענט אונדו מיט אלע קראען. אסורה, צי א פְּרִיאָפֶעֶסֶר קען איזיפֶּל קראען, ווי אַיך. און פון וואגען, מיינסטו ? וויל אין דער יידישער צייטונג שריבט אַ דָּקִי טעריעשר שריבער, האט דער מענטש עפֿעס אַ באגאוש פון איזיפֶּל קראען, אַו צוֹויס גָּרְבִּישָׁת ווּ ער בעט זיי... צַיאָג דִּיר, סַיאָז נִישְׁתְּ קִין דָּקְטָעֵר, נָאָר אַ קִּינְסְּטָלְעֵר פון קראען. פָּאָר אַוְ דָּקְטָעֵר ווּיל אַיך מאכָן מִין זָו...

ב'ז'וויס נישט צי מִין יאנְקָל-זְשָׁקָעַטָּע אַיְזָמְסִים גַּעֲוָעַן מִיט מִיר, וויל מִין ווַיְבֵל אַיְזָן דַּעַר מִיט אַיְנְגָעַשְׁלָאָפָּן אַיְזָהָב גַּעֲדָנָאָקְט גַּאָט, וואס דַּי ווַיְיַעַן לאָן אַונְדוֹ אַבְּסִיל צָרוֹו...

אַיְזָהָב גַּעֲוָאָרֶט בִּזְ... דַּי אַמְּתָע צִיְּתָא אַיְזָ גַּעֲקָומָעָה, אַוְ גַּעֲרָמָעָן אַיְזָ זַי דּוֹקָא אַיְזָ מִיטָּן דַּעַר נָאָכָט, ווּעַן אלְּצָן שְׁלָאָפָּט. אַיְזָ דָּרְשָׁפִיר פְּלוֹצְלִינְג, ווי מעַן ווּעַקְטָמִיד. אַוְן אָפְּשָׁר מִינְטָא אַיר, אַוְ זַי ווּעַקְטָמִיד אַיְדָל, מִין יאנְקָל-זְשָׁקָעַטָּע, מִיט אַ צָּאָרָט וּוְאָרָט. הַיְבָט זַיך נִשְׁתְּ אַוְ — **יאַנְקָל-זְשָׁאָק !** — שְׁרִיְּתָא זַי — טַו זַיך אַן, סַחְאָט זַיך אַגְּגָהוּבָן אוּרִיף אַ רְעַכְתָּן אָמָת !

גַּיְיַעַן מִיר, הַיִּסְטָט עַמְּ, טָקָע צְוָקִינְד... זַי האט אַזְׂיִי גַּעֲשָׁרְעִין, אַוְ דַּי שְׁכָנִים האָבָן זַיך אַיְפְּגָעוּוּקָט, אַרְיִינְגָעַקְלָאָפָּט מִיט שְׁטָעַקָּעַנָּעָס אַיְזָ אַונְדוֹ גַּעֲוָאָרָנְט, אַו זַי גַּיְיַעַן צָוְם קָאָמִיטָעָר... אַבעָר וואס האָבָן מִיר מָוָא צַוְּהָבָן, אַזְׂיִי מִיר גַּיְיַעַן צְוָקִינְד ?

אַבעָר פָּאָרְדָּרָאָס האט מִיד פָּאָרָט : פָּאָרְוּוָס עַפְּעָס אַיְזָ מִיטָּן דַּעַר נָאָכָט ? וואסִי, סְבָּרָעָנְט ? אַ בְּחָולֵל קָעָן שְׁוִין נִשְׁתְּ צַוְּוֹאָרָטָן בֵּין אַיְזָ דַּעַר פְּרִי ? דַּעַר חַבְרָהָמָן האט מִיר עַפְּעָס גְּלִילִיךְ אַוְיְסָגְעָזָעָן צַו זַיְן צַו חַצְפָּהָדִיק. פָּאָרְוּוָס זַאל עַר מִיד עַפְּעָס ווּעַקְטָן אַיְזָ מִיטָּן דַּעַר נָאָכָט ? אַוְ ווּ אַיְזָ עַפְּעָס דָּרְךְ-אַרְץ פָּאָר אַ טָּاطָן, ווּ ? ...

אַזְׂיִי האָבָן אַיְדָל מִיר גַּעֲטָרָאָכָט בֵּין עַרְשָׁתָן גַּעֲשָׁרִי פָּוּן מִין ווַיְבֵל. ווּעַן זַי האט אַבעָר גַּעֲגָעָבָן דַּעַם צַוְּיִיטָן גַּעֲשָׁרִי, בֵּין אַיְדָל אַרְאָפְּגָעָשְׁפָּרָנוּן גַּעַן ווּי אַ צְעָדוֹלְטָעָר אַונְדוֹ אַגְּגָהוּבָן אַרְוּמְלָוִיְּפָן אַיְבָרָעָן צִימָעָב : וואס טָרַט מעַן ? אַיְזָ אַיְלָעָנִישָׁ האָבָן אַיְדָל גַּעֲנוּמָעָן זַוְּנָן דִּי הַוִּוְיָן, אַבעָר ווּי אוּרִיף צְרָלְהַכְּבָעִיס וּעְנָעָן נִשְׁטָא, דִּי הַוִּוְיָן ! גַּעֲוָאָלָד, יִידָּן, ווּ האָבָן אַיְדָל דִּי הַוִּוְיָן ? אַזְׂיִי הַאָבָן שְׁוִין גַּעֲפָנוּנָן דִּי הַוִּוְיָן, האָבָן אַיְדָל נִשְׁתְּ דִּי שְׁקָאָר-

פעטן, די שיר ! אבער איר קווק שוין אויפֿ גאָרנישט, איך לײַפֿ איבער די גאנַן זוֹן אַ טאָקסִי.

געפֿין איך שוין אַ טאָקסִי, זיצט דער שאָפֶער און שלאָפֶט זוי גע-הרגעט. איך וועק אים און טרייסל אים, ס'העלפט נישט. בין איך אבער יאנְקל-זשאָק, קלער איך נישט לאָנגּ זעַץ מיך ארײַן מיט מיין ווייבַּל און איך אלְיין פִּיר די טאָקסִי. ס'איַן גָּלאָט אַ רְחַמְנוֹת אַוְיפֿצְוּוּקָן דעם שאָפֶער. איך לאָז אַים רְוַאֵיך שלאָפֶן און פָּאָר מִיר צוּ דער קלְינִיכּ. אַוְיפֿגַּעֲוָעָקָט האָט ער זיך פּוֹנְקָט זָםּ כָּאָפָּן אַ בְּלִיךּ ווּפִיל דער זַיְגַּד האָט אַוְיסְגַּעֲקָלְאָפָּט. אַ גָּאנְץ פִּינְגָּר מָאגּ, דער שאָפֶער, ער האָט אַונְדוֹן שטָארָק מִיטְגַּעֲפִילָט אָוּן ער האָט אַונְדוֹן אַפְּלוֹ גַּעהָאלְפָן טְרָאָגּן, ס'הַיִיסְט, ער האָט מִיר גַּעהָאלְפָן אַרוֹפְּטָרָאָגּן מיין ווייבַּל די שְׁטִיגְּן. מִינְגּעַ האָט דערבי גַּערְיסְּן פּוֹן אַונְדוֹן בִּינְדָן די האָר פּוֹן קָאָפָּט. דער שאָפֶער האָט אַבער גַּאוּבִּישְׂט גַּעְזָאָגָט.

אָוּן האָט לִיגְטַּמִּין ווייבַּל אַין אַ ווּוִיס בעט. מען באַהָאנְדָלַט זַי ווי אַ קִּיסְעָרְגִּינְעַ. פּוֹן צִיטַט צוּ צִיטַט כָּאָפָּט זַי אָן מִינְגּעַ קְלָאָפָּס, אָוּן מִיט אָזָא כֻּסּ, אָוּ אַיךְ קְרִיגּ מָוֹרָא פָּאָר מִין ווּעַסְטָאן. נָאָד גּוֹטּ, ווֹאָס עַס זַעַד בְּעַן אַגְּעַלְאָפָּן די דָּקְטוֹרִים אָוּן מִיךְ אַרוֹטְגַּעְרָאָטְעוּוּט פּוֹן אַרְיעַ הענט, אָוּ נִישְׁטָוּן וּזְאָלָט נָאָר מִין קִינְדַּגּ עַקְעַנְטַ גַּעֲבָרִין ווּעָרָן אַיְתָומּ... כִּבְין גַּעוֹרָעַ שְׁטָארָק מִיד אָוּן זַעְנְדִּיקּ אַין קָאָרְדִּיךְ אַסְפָּעַן, בֵּין אַיךְ אַרְיְינְגַּעְפָּאָלַן אַין אַיךְ ווי אַ גַּעהָרגְּעַטָּעַר. אַבער לאָנגּ בֵּין אַיךְ נִישְׁט גַּעַשְׁלָאָפָּן, ווּיל בַּאֲלַד האָט מעַן מִיךְ גַּעוֹעָקָט מִיט דער בשׂוֹרָה, אָז בַּעַת אַיךְ בֵּין מִיר אָזָיִי גַּעַשְׁלָאָפָּן, הָאָב אַיךְ גַּעהָאָט אַ צוֹּוְילְנָגּ, צוֹוְיִי מִידְעַעַד לְעַךְ... אָוּן טָאָמָעָר גַּלוֹיבּ אַיךְ אַיךְ נִישְׁט, נַעֲמַת מִיךְ די שִׁינְגּעַ אַינְפְּרָעַד מִירְקַע אַונְטָעָרָן אַרְעָם אָוּן פִּירַט מִיךְ צוּ צוּ אַ בְּעַטְעַלְעַ, צוּ בָּאוּוּיְוָן מִיר מִינְגּעַ צוֹוְיִי טְעַכְּטָעַר. טָאָקָעַ מִינְגּעַ טְעַכְּטָעַר — יְאַנְקְלַזְשָׁאָק אַוְיסְטָוּ אַוְיָגּ !

אָט אָזָוִי זַעַנְעַן מִיר גַּעַגְּאָנְגָּעַן צוּ-קִינְדַּגּ... בְּמִין, צוּ צוֹוְיִי קִינְדַּגּ.

יאנקל-זשאך לערנטש שכל זייןע קינדער...

יאנקל-זשאך לערנטש שכל זייןע קינדער, וואס ווילן נישט עסן קיין "ושאמבאָן". קינדער זאלן נישט וועלן פֿאַרְשְׁטִין, אָן "ושאמבאָן" אַיז זיעיר אַ גוטע אַךְ פֿאָרְן גַּעֲונֶט, אָן אַין "ושאמבאָן" זענֶן פֿאָרְן ווַיְתָאַמֵּן מִינְעָן אָן אַז ווַיְתָאַמְינֶן זענֶן זיעיר גַּעֲונֶט פֿאָרְן גַּעֲונֶט. יאנקל-זשאָך רעדט אָן זַי אַריַין, גִּיט זַי צַו פֿאַרְשְׁטִין מִיט גּוֹטָן אָון מִיט בִּינְין, ווי גַּוְיִיטְקַס סַאיַן פֿאָרְן מַעֲנְטַשְׁלָעָן קָרְפָּעָר "ושאמבאָן", ווַיְתָאַמְינֶן, האָרְכָּן זַי זַי צַו, אַבְּעָר ווַיְלָן נִישְׁט עַסְן, נַאֲרַ פֿרְעָגַן זַי, וואס אָין עַס אָזְוִינָס ווַיְתָאַמְינֶן, ווי אַזְוִי זעַן זַי אַזְוִיס... כָּאַטְשַׁ גַּי אָזְנָעַם אַפְּטַאַרְטָאָן אָון פֿאַטְאַגְּלָאָפְּרָהָר זַי אַפְּ דִּי ווַיְתָאַמְינֶן..."

די קינדער שע פֿראָגָע אַיז זיעיר שׂוֹועָר צַו פֿאַרְעָנְטְּפָרָעָן פֿאָר יאנקל-זשאָך, ווַיְלַיְלָה ער אלְיַיְהָן האָט נַאֲדָק קִינְמָאָל אַיז לעַבְן נִישְׁט גַּעֲונֶן פֿאָר זעַן אַוִּיס ?

ווַיְתָאַמְינֶן, ווַיְתָאַמְיבָּעַן, ווַיְתָאַמְינֶן, וואס פֿאָר אַ נְפָשָׁ אַיז דָּאָס ? ווַיְפַלְּ פִּס האָט עַס ? פִּיר, אַדְעָר צוֹויִי, אַכְטָה, אַדְעָר צוֹוְעָלָף ? אַיז וועלְכוֹן לאָנד לעַבְן זַי, די ווַיְתָאַמְינֶן, אַין סִבְּיר, אַדְעָר אַין יְשָׁרָאָל ? ...

יאנקל-זשאָך האָט שַׁוִּין גַּעֲונֶן פֿאַרְשִׁידְעָנָעָה וְאָס : יְאַפְּאַנְעָר, כִּיְנָעַ ער, מאָגָאָלָה, פֿרְאַנְצִיּוֹן, עַסְקִימָאָסָן, יִדְן אַבְּעָר קִין ווַיְתָאַמְינֶן האָט ער נַאֲדָק קִינְמָאָל נִישְׁט גַּעֲונֶן. אַיז זַאֲגָלָגִישָׁן גַּאֲרָטוֹן האָט ער שַׁוִּין גַּעַז וְעַן פֿאַרְשִׁידְעָנָעָה חִוּת : לִיְבָן, הַעֲלָפָנָטָן, קְרָאַקָּאַדְלָהָן, מַאֲלָפָעָס, זְשִׁירָאָפָן, אַדְלָעָס, אַבְּעָר קִין ווַיְתָאַמְינֶן האָט ער נַאֲדָק קִינְמָאָל נִישְׁט גַּעֲונֶן פֿאָר זַיְנָע אַוִּיגָן. טַא ווי אַזְוִי זַאֲלָ ער עַס דּוּרְקָלָעָרָן פֿאָר זַיְנָע קִינְדָּעָר ? אַזְוַלְכָע

מזהרים, איך האט שווין געהרט אַ פֿראָגעַ? אָוּן יַאנְקֵל'זַשָּׂאָךְ שַׁוְּצִיךְ
אוֹן קָאָן נִשְׁתַּחַט אַרוֹסְקִירִיכְן. דִּי קִינְדָּעֶר גִּבְּוֹן אַיְיךְ אַ שְׁטָעַל אַ קְלָאַצְּקִשְ׀הַ
אוֹן גַּי עַנְטֶפֶר זַיִ. סַאיַּו טַאָקָעַ אַ שְׁאַנְדָּעַ נֶאָר הַעֲלָפָן קָעַן עַר זַיִ נִישְׁטַ...
אַבָּעַר אַ טַּאָטָעַ בַּאַדָּאָרַף דָּאָרַף הַאַנְדָּלָעַ וַיִּ אַ טַּאָטָעַ, דָּאָס הַהִיסְטַ...
נִישְׁטַ פֿאָרָלִירִין קִיְּין שְׁלָאָכְטַ, נֶאָכְטַ דַּעֲרָצְוַן קִעְגְּנָעַ אַיְיגְּגָעַן
עַר זַיִ אוֹיףַ, יַאנְקֵל'זַשָּׂאָךְ, אָוּן בַּאַפְּעָלַט צַו עַטַּם "וּשְׁאַמְבָאָן". אַנְשִׁיט
וּעַטַּם זַיִ טָאָן חֹשֶׁר. אָוּן עַר הַיְּבַט דַּעֲרַבְּיַי אַזְּ צַו דַּעֲרַצְיַיְלַן זַיִן אַיְיגְּגָעַן
טְרוּעַרְיקָעַ קִינְדָּהִיטַ, אָזְּ קִינְמָאָלַה אַבְּוֹן זַיִנְגַּעַן אַרְעַמְעַ
הַאָט אִים צַו גַּעֲבַן כַּאֲטַש אַ לְוִיטַ "וּשְׁאַמְבָאָן", וַיִּ אַזְּיַיִן שְׁטִיקָל בְּרוּיטַ
גַּעַרְטַ, וַיִּעַן עַר אַיִזְ גַּעַוּעַן אַיִן זַיְעַרְ יַאֲרַן, אַפְּילַו קִיְּין שְׁטִיקָל
נִשְׁטַ גַּעַהָאָט צַו דַּעַר זַעַט, הַוְּנָגְעָרִיקַ הַאָט עַר זַיִ גַּעַלְגִּיגַט אָוּן הַוְּנָגְעָרִיקַ
איַיִן עַר אַוְּנִיגְעַשְׁטָאַנְגָּעַן.

שְׁטָעַלְן זַיִ טְרָעַרְן אַיִן דִּי אַיְיגְּעַלְעַד פּוֹן דִּי קִינְדָּעַר, זַיִ בַּאַדְוִיעָרַן אִם
אוֹן זַיִ הַוִּיבַּן אַזְּ צַו וּוּיְגַעַן.

געַמְטַ עַר זַיִ שְׁרִיעַיַּן:

— איך האט גַּאֲרַנְיִשְׁטַ פֿאַרְשְׁטָאַגְּעַן, וּוּאָס אַיךְ הַאָבַּא אַיְיךְ דָּא דַעַרְ
צַיְּילַטַ, איך האט נִשְׁטַ קִיְּין רַחְמָנוֹת אַוְּיףַ אַיְיעַרְ טַאָטַן יַאנְקֵל'זַשָּׂאָךְ, וּוּאָס
עַר האט גַּעַהָאָט אַזְּאָ אַוְּמָגְּלִיקְלָעַכְעַ קִינְדָּהִיטַ אָוּן אַיר וּוּילְטַ נִשְׁטַ עַסְן
קִיְּין "וּשְׁאַמְבָאָן", וּוּאָס האָט אַיִן זַיִ אַזְּוִיפְּלַן וּוּיטְאַמְנִינְגַּעַן. דָּאָס טָוֹט אַיר
מִיר צַוְּהָכָעַס אַזְּוֹוי, וּוּילְ אַיר זַעַנְטַ שְׁלַעַכְעַטַ קִינְדָּעַר, איך זַעַנְטַ שְׁלַעַכְעַטַ
דַעְרְצִוְגַן. דָּאָס אַיִזְ אַיְיעַרְ מַאֲמָעַס שְׁוִילַד, זַי גַּיְטַ אַיִר צַוְּפִילַ נֶאָרַ.

אַבָּעַר דִּי יַאנְקֵל'זַשָּׂאָךְעַטַּעַטַ האָט נִשְׁטַ לִיבַ צַו הַעֲרָן אַזְּוּלְכָעַ רַיְיךְ
אוֹן סְעוּרָטַ אַגְּרוֹדָעַר. מַעַן צַעְהָקָט אַטְוַן טְעַלְעַר, מַעַן צַעַר
קְרִיגַט זַיִ, מַעַן בָּעַט זַיִ אַבָּעַר אַזְּנַעַר סְוֻףַ אַיִזְ, אָזְּ יַאנְקֵל'זַשָּׂאָךְ מִיטַ
דַעַר יַאנְקֵל'זַשָּׂאָךְעַטַּעַטַ זַעַנְטַ זַיִ אַזְּוֹעַק וּוּי צַוְּיִי טְיִבְעַלְעַךְ צָוַם טִישַ אָוּן
עַסְן אַלְיַיִן אַוְּיףַ דַעַט גַּאֲנַצְן "וּשְׁאַמְבָאָן".

אַבָּעַר מִיטַ דַעַט אַיִזְ דִּי זַיִ נֶאָד נִשְׁטַ גַּעַנְדִּיקְטַ, וּוּיְילַ וּוּאלְטַן דִּי
קִינְדָּעַר בְּלוֹזַי נִשְׁטַ לִיבַ גַּעַהָאָטַ קִיְּין "וּשְׁאַמְבָאָן", וּוּאלְטַן שַׁוְּיִן אַזְּוִי שְׁלַעַכְעַטַ
נִשְׁטַ גַּעַוּעַן מִיטַ זַיִ, הַאָבָּוַן זַיִ דָאָרַף אַבָּעַר אַיִדְ נִשְׁטַ לִיבַ קִיְּין אַנְדְּרָעַ
גּוּטַע זַאָכָן, וּוּאָס הַאָבָּוַן דָוּקָאָ אַסְטַ וּוּיטְאַמְנִינְגַן. גַּעַמְטַ צָוַם בִּיְשְׁפִילַ בְּרוּיטַ
וּוּאָס בַּאַדָּאָרַף מַעַן דַעַן אָזְּ אַיְגְּפָאַכְעָרַעַ זַיִ וּוּי בְּרוּיטַ? סְהִיסְטַ, יַאנְקֵל'
זַשָּׂאָךְ וּוּטַ אַיִד זַאָגַן אַלְיַגַּן, אָזְּ זַיְגַּעַן קִינְדָּעַר עַסְן אַיְגְּגַנְצַן נִשְׁטַ קִיְּין
בְּרוּיטַ, יַאנְקֵל'זַשָּׂאָךְ קִינְדָּעַר הַאָבָּוַן אַטְבַּע אַיְבְּרָצְוָלָאָזַן שְׁטִיקָלָעַךְ בְּרוּיטַ
אוֹפְּנַטְ טִישַ אָוּן דָאָס פֿאַרְדְּרִיסְטַ וּוּיְילַ יַאנְקֵל'זַשָּׂאָךְ. עַר גַּיְטַ זַיִ צַוְּ פֿאָרַ
שְׁטִיַּן :

— וווען איר וויסט ווי שוער מענטשן אַרבעטען אוית ברויט, ואַל איר זיך נישט אווי געוווארטן מיטן ברויט. צי וויסט איר, שלעכט-דער צויגעגע קינדרער, אָזֶה כדי צו האָבָן אַשטיַּקְלָבָרְטָן. ווֹאָס פָּאָרָא האָרְעָא ווֹאָנוּיַּעַן מַעַן באַדָּאָרְפַּט אַוּוּקְלִיגַּן? כַּדִּי צו האָבָן אַשטיַּקְלָבָרְטָן. מַעַן אָוָונְדָּן גַּעֲבָן רָגְעָן, אַפְּוּירָן, זִיְעָן, פָּאָרְגִּיסְטָן שְׂוּוּיסִיס... דָּעַר הַימָּל מַזְוָן אָוָונְדָּן גַּעֲבָן רָגְעָן, אַשְׁיָּין ווּעַטְעָר אָזֶן דָּעַם מַזְוָן מַעַן ערְשָׁת שְׁבִּידְן דִּי תְּבָוָהָא, לאָ דְּעוֹזָעָן אוּרְפַּט ווּגְעַגְעַנְעָר, פִּירְן עַס אַיִּינְמַל אַרְיִין. מַעַן מַאֲלָט דָּאָס מַעַל, דָּאָן קְוּמָט עַס ערְשָׁת צָוָם בעַקְרָר, ווֹאָס האָרְעָוּוּט גַּאנְגַּעַנְעָע נַעַכְתָּ. כַּדִּי צו באָקוֹן דָּאָס ברויט. אָזֶן אִיר, יַאֲנְקָל-זַשְּׁאָק, מַזְוָן מַאֲנְטָלָעָן, כַּדִּי צו האָבָן פָּאָרוּוּאָס צוֹ קַוְיִפְּן דָּאָס ברויט. זַעַט אִיר שְׁוֵין ווי שׂוּוּרָעָר עַס קְוּמָט אָזֶן עַס קְוּמָט אַשְׁטִיקָלְבָרְטָן אוּפְּפָן טִישָׁ...

דעָרְבִּי ווּיְיִזְטָר עַר זַיְמִיט אַפְּגָעָר דִּי שְׁטִיקְלָעָךְ ברויט, ווֹאָס זַיְיָה האָבָן אַיבְּרָגְעַלְאָזָט.

— אִיר ווּאָרְפַּט אַרְוִיסָּס מַעְנְטְּשָׁלְעָכָעָ פְּרָאָצָע. אִיר לאָכָּט זַיְיָ אָוִיסָּס פְּוֹן פְּוּעָרָס שְׂוּוּיסָּס, פְּוֹן מַילְגָּעָרָס שְׂוּוּיסָּס, פְּוֹן בְּעַקְרָרָס שְׂוּוּיסָּס אָזֶן פְּוֹן אַיְגָעָנָעָם טָאָטָנָס שְׂוּוּיסָּס...

פָּאָרְטָאָכָּטָן זַיְיָ יַאֲנְקָל-זַשְּׁאָקָס קִינְדָּעָר אָזֶן טָרְעָרָן שְׁטָעָלָן זַיְיָ אָזֶן זַיְיָעָרָן שְׁיָנָעָ אָוִינָן; זַיְיָל זַיְיָ האָבָן גַּאֲרְנִישָׁט גַּעֲוּוֹסָט, אָזֶן אוּרְפַּט אַשְׁטִיקָלְבָרְטָן אַוּוּפְּפָלְטָן מַעְנְטְּשָׁנָן פָּאָרְגִּיסְטָן שְׂוּוּיסָּס. אַבָּעָר עַסָּן דִּי אַיבְּרָגְעַלְיְבָעָנָעָ שְׁטִיקְלָעָךְ ברויט, גַּלוּסָט זַיְיָ פָּאָרָט נִישָׁט.

— אִיר ווּעַל אִיךְ ווּיְזָוָן, אִיךְ ווּעַל אִיךְ לְעַרְנָעָן שַׁכְלָן! — שְׁרִיטָה יַאֲנְקָל-זַשְּׁאָק — דָּאָס האָט אִיךְ דִּי מַאֲמָע אַזְוִי דְּעַרְצָוִין. קִינְדָּעָר זַאֲלָן נִישָׁט פָּאָרְשָׁטִין, גְּרוּיסָעָ מִידָּן... אָזֶן אַיְנְדִיעָה הַוְּגָעָרָן קִינְדָּעָר, זַיְיָ האָבָן נִישָׁט קִין פִּיצְלָן ברויט!

— אָזֶן אַיְנְדִיעָה הַוְּגָעָרָט מַעַן? — פְּרָעָגָט זִיְיָ גְּרוּיסָעָ, צַעַן-אַרְיִקָּעָ טָאָכְטָעָר — טָאָ גַּיב דָּאָס אַיבְּרָגְעַלְיְבָעָנָעָ שְׁטִיקָלְבָרְטָן דִּי אַיְנְדִיאָנָעָ!

אִיר האָט גַּעַהָעָרָט אָזֶן עַנְטְּפָעָר פְּוֹן הַיְּנִינְטִיקָעָ קִינְדָּעָר? גַּיִי אָזֶן פָּאָלָג מִיךְ אַגְּנָגָן, פָּאָר קִיְּן אַיְנְדִיעָה מִיטָּאָ פָּאָר אַיבְּרָגְעַלְיְבָעָנָעָ שְׁטִיקְלָעָךְ ברויט.

מַעַן קָאָן ווּידָעָר נִישָׁט זָאָגָן, אָזֶן זַיְיָ זַעֲנָעָן שְׁלַעְכָּטָעָ קִינְדָּעָר, מַעַן דָּאָרְפַּט זַיְיָ נִאָר בְּלוּזָן לְעַרְנָעָן אַבְּסָלָשָׁלָן. אָזֶן דְּעַרְמִיט קָאנְטָס אִיר זַיְיָ פָּאָרְלָאָזָן אוּרְפַּט יַאֲנְקָל-זַשְּׁאָקָן, זַיְיָ האָבָן מַוְּרָא פָּאָר אִם. אַט האָט יַאֲנְקָל-זַשְּׁאָק נִישָׁט לִיבָּה, אָזֶן מַעַן זַיְגָט בַּיִּם עַסְן. מִינְטָא אִיר, אָזֶן פָּאָלָג אִים נִשְׁטָן? דִּי קִינְדָּעָר זַיְגָגָן טָאָקָע אַבְּסָלָשָׁלָעָר.

אט האט יאנקל-ישאַט ליב נאָכֵן עטּן צוֹ כָּאָפּוֹן אַ דְּרֻעֶל. וַיַּיְסֵן זִינְגַּשׁ
קִינְדָּעֶר, אָז זַי בַּאֲדָרְפָּן שְׂטִיל זַיִן, כְּדִי דַעַר טַאַטָּע זָאַל קָאָגָעָן שְׁלָגָפָן.
אָוָן גַּיְתַּ אַ קָּוק, וַיַּאַסְפֵּא פָּאָר אַ וּוּוַיְלַע קִינְדָּעֶר דָּאָס זַעַנְעָן: וַיַּעַזְעַז עַר לִיגַּט אַוְיִזְבָּן
אוּפָּן דְּיוּוֹאָן, הַעֲרַט עַר דַּי גַּאנְצָע צִיְּטַ שְׁרִיְּעַן: «לָאָז דַעַם פַּאַפָּא שְׁלָאָפָּן זַי
לָאָז דַעַם פַּאַפָּא שְׁלָאָפָּן?» עַר קָאָן טַאַקָּע נִישְׁט צְוָמָאָכָן קִיְּין אוּגָּג, אַבְּעָר
די גַּעַשְׁרִיְּעַן זַעַנְעָן דָּאָר, אָז עַר זָאַל קָאָגָעָן שְׁלָגָפָן...
דָּאָס אִיּוֹ אַלְּץ דְּעַרְפָּאָר, וּוַיַּלְּאֵיךְ לְעַרְוַן זַיִן שְׁכָלָן, קִינְדָּעֶר מַזְוַן
לְעַרְנוּעַן שְׁכָלָן... זַעַט, וַיַּאַס פָּאָרָא גַּעַה אַרְבָּזָאָמָעָ קִינְדָּעֶר דָּאָס זַעַנְעָן. קִינְדָּעֶר
דְּעַרְצִיְּעָן דָּאָרָף מַעַן קָעַבָּעָן. סְמָאָכָט זַיִךְ נִישְׁט אַלְּיִין, פְּרַעַגְתַּ יְאַנְּקָל-זְשָׁאָקָן,
וַיַּעַט עַר אִיךְ זָאָגָן.

אנקל-זשאָק ווּאַקָּאנְסֶן

יאַנְקָל-זשאָק האָט באַשְׁלָגָסִן צוֹ פֿאָרָן אוּפֿיך ווּזְקָאנְסֶן. אַגְּנָעָאַרְבָּעַט יַיד
אַ שְׂעוּרָן סְעָזָן, זֵין ווּיְיִבְּלָה חֲנָהָלָע אַיְזָן אוּרָק נִישְׁתְּגָעָנָע אַיְזָן דָעַר
דִּיטַּמַּת, צְגַעַהָּלָפָן גַּעַבָּן אַ שְׂטָאָר, ווּילְיָיָן אַיְזָן סְעָזָן בַּי אַ שְׂנִיְּדָעָר טָאָר קִיִּיַּ
נִעְרָן נִישְׁתְּשָׁטִין לִיְּדִיק, אוּסְּסָעָר דַּי צְוַיִּי קְלִינָעָן קִינְדָּעָרָלָעָה, ווּאָסָתָהָלָע
הָאָט גַּעַהָּאָט צוֹ ווּאָשָׁן, גַּעַבָּן עָסָן, אַוְן צוֹ פֿאָרָעָן יַיד אַיְזָן דָעַר ווּירְטָשָׁאָפָט,
הָאָט זַי נַאֲרָן גַּעַפְּנוּנָעָן צִיִּיתָן צְזַעְהָעָלָפָן דָעַם מָאָן.

דָעַרְפָּאָר האָט יַיד דָאָס פֿאָרְפָּאָלָק גַּעַטְרִיסְטָט, אַוְעַס ווּעַטָּם קְוּמָעָן זְמָעָר
וּעַטָּמָעָן פֿאָרָן אוּפֿיך דַּי ווּאַקָּאנְסֶן אַוְן מְעַן וּעַטָּמָאָן אַ לְעָבָן... וּעַגָּן דַּי
וּאַקָּאנְסֶן פְּלָעָגָן זַי נַאֲרָן אַיְזָן דַּי שְׁפָעָטָעָן אַוְונְטָשָׁעָהָן, וּעַן זַיְזַי זְעַנְעָן
שְׁוֹין גַּעַוּעָן אַזְוִי מִיד, אַזְוִי הָאָבָן קְוִים גַּעַקְעָנָטָן שְׁטִין אַיְזָן דַּי פִּיסָּ.

— דַּו פֿאָרְשְׁטִיסְט — האָט יַאֲנָקָל-זשאָק גַּעַגְּבָן צוֹ פֿאָרְשְׁטִין זֵין
וּיְיִבְּלָה — מִיר הָאָבָן גַּעַנְגָּג גַּעַהָּרְעוּוּט, אַוְ מִר זָאָלָן זַיְזַי צָאָלָן אַדְאָטְשָׁעָר
אַרְטָה, וּוּעַס קְוּמָעָן מְעַנְטָשָׁן... מִר זָאָלָן הָאָבָן אַ שְׁטִיקָלָה ווּוִינְגָּג מִיט אַ
גָּאָרְטָה, דַּי בִּימְעָר זָאָלָן אַרְיִינְקוּקוּ אַזְוִי דַּי פְּעַנְצָטָעָר אַוְן דַּי פְּיִיגְעָלָעָר זָאָלָן
פְּאָרְטָאָגָס אַרְיִינְשָׁפִּילָן. פֿאָרְשְׁטִיסְט מֵיָּין וּיְיִבְּלָה, סְזַאֲלָל זֵין דַּאֲמָגְנְטִישׁ...
דָאָס וּיְיִבְּלָה האָט גַּעַקְוּאָלָן פָּוּן זְיִינָעָן רִידָּה. זַי האָט גַּאֲרָר פֿאָרְגָּעָסָן, אַזְוִי
שְׁוֹין אַזְוִי שְׁפָעָטָעָן אַזְוִי זַי נְעַבְּדָר מִיד, זַיְעָרָר מִיד פָּוּן אַ גַּאֲנְצָן
טָאָגָה האַרְעָוָאָנִיָּעָן.

— אַלְץָ אַיְזָן וּוּיְיִלְּ — זַאֲגָט זַי — נַאֲרָן וּוּ גַּעַפְּנִינָט מְעַן אַ פְּרִיעָן
טָאָגָה צוֹ גַּיְינָן גַּעַפְּנִינָעָן דָאָס אַוְיסְגַּעְבָּעָנְקָטָעָ אַרְטָה?
— מְעַן וּעַטָּמָעָן גַּעַפְּנִינָעָן. וּעַן זַיְזַי וּוּעַלְיָן אַוְנדָן נִישְׁתְּ אַזְוִי יַאֲגָן מִיט
זַיְעָר, «פְּאַרְדְּעָסִיס»-לְיוּוּעָן, וּוּסְּטוּמָה מֵיָּין קְרוּיָן, נִעְמָעָן דָאָס «בָּאָנְדָלָה» אַזְוִי
דוֹ וּוּסְּטוּמָה שְׁוֹין גַּעַפְּנִינָעָן. דַּו בִּיזְטָה דָאָד עַפְּעָס אַזְוִי אַוְיסְטְּוִיגְעָרָן.
עֲרַשְׁתָּאָט אַיְזָן חֲוֹדְשָׁה יוֹלִי, וּעַן דַּי אַרְבָּעָטָה אַזְוִי אַ בִּיסְלָה גַּעַשְׁטָילָט,
הָאָט חֲנָהָלָע גַּעַנוּמָעָן דָאָס «בָּאָנְדָלָה», זַיְעָרָר אַיְזָן סְטָאָצִיעָס, גַּעַר

לאפּוֹ פָּוֹ אַיִּין אֲרָט צָוֵם צְוּיִיטַן, וַיְיַלֵּ אָוְמָעָטָם אַיִּן שְׁוִין גַּעֲוָעָן פָּאָרֶד גַּעֲנוּעָן. הָאָט זַי וַיְיַטְעַר גַּעֲנוּמָעָן דָּאָס „בָּאָנְדָּלָה“, אַנְגָּעָלָמָעָן קִיּוֹן עַקְסְּלָעָר בָּעֵן, גַּעֲלָפּוֹן אַהֲיָן אָוֹן אַהֲרָר. אַיִּין בָּאַלְעָבָאַסְטָע הָאָט זַי גַּעֲשִׂיקָט צַו דָּעָר צְוּיִיטָעָר, בֵּין גַּאַט הָאָט גַּעֲהָאַלְפָן, זַי הָאָט מִיט מַול גַּעֲפָנוּנָעָן, אָוֹן טַאַקָּע וַיְיַיְאַקְלְזַוְשָׁאָק הָאָט גַּעֲטָרוּמָט: מִיט אַגָּרְטָן אָוֹן מִיט בַּיְמָעָר בֵּי דַי פַּעַנְצָטָעָר. הָאָט חַנְהָלָע שְׁנָעַל אַיְנְגָעַצָּאַלְטָן. גַּעֲנוּמָעָן אַקְוִיטָל מִיט אָוֹן אַנְטָעַרְשְׁרִיפָט אָוֹן אַהֲיַמְגָעַלְקָוּמָעָן אַגְּלִיקְלָעָכָע.

— נָו, זַעַט — הָאָט יַאֲנְקָלְזַוְשָׁאָק גַּעֲזָאָגָט — אַיךְ הָאָב גַּעֲוָוָסָט, אָוֹן דַו בִּיסְט אַלְיִיט אָוֹן אָוֹן דַו וַיְזַעַט גַּעֲפִינָעָן. נִישְׁתָּבְחִינָמָן זַעֲבָעָן מִיךְ אַלְעָשָׁנִידָעָרָס מַקְבָּא מִיט דִיר. אַבְּעָר וַיְזַעַט עַס אַוִּיס?

— וַיְיַי דַו הָאָסְט אַלְיִין גַּעֲוָאָלָט. עַס אַיִּין אַגְּוִילָאָגָג. אַוְיִבְנָן אַיִּין עַס הַעֲרָלָעָר, דָאָס הַיִּסְט דָאָרָט, וּוּ דַי בָּאַלְעָבָאַסְטָע וּוּוִינָט. נָאָר מִיר זַעֲנָעָן אָוֹן סָאִינוֹ דַא אַגָּרְטָן אָוֹן בַּיְמָעָר. אָוֹן וּוּוּ עַס אַיִּין דַא בַּיְמָעָר, זַעֲנָעָן דַאְךְ זַא פִּיגְגָּלְעָר...

אָז יַאֲזָוִי הָאָט מַעַן צְוּוִיסָן גַּעֲגָבָעָן אַלְעָל בָּאַקְאָנָטָע אָוֹן, פָּאַרְשָׁטִיטִיט זִיךְ, דַי פָּאַמְּיִילִיעָ אַוִּיךְ. מַעַן הָאָט אַיְנְגָעַלְאָדוֹן אוֹוְף לִינְקָס אָוֹן אוֹוְף רַעֲכָטָס: „אַיְדָר וַיְזַעַט אַוְנְדוֹזָוּ קּוּמָעָן זַעַן?“ — „אַוְדוֹדָאִי, פָּאַרְשָׁטִיטִיט וּוּדָר. עַקְסְּלָעַבְעָן אָז אֹזָא שִׁין שְׁטָעַטָּל, אָז עַס לְזַוְּנָת זַיךְ אַבְּלִיק צַו טָאָן...“

אָוֹן אַיִּין גַּעֲקוּמָעָן דָעַר גַּעֲבָעַנְשְׁטָעָר טָאָג. מַעַן הָאָט גַּעֲפָאָקָט. מַעַן הָאָט זַיךְ גַּעֲפָאָרָעָט. מַעַן הָאָט גַּעֲנוּמָעָן דָאָס „בָּאָנְדָּלָה“, אָוֹן מַעַן אַיִּין אַיְנְגָעַפְאָרָן. אַנְגָּעָלָמָעָן, הָאָט מַעַן זַיךְ גַּעֲפָרִיטִיט: דַא וַיְזַעַט מַעַן זַיךְ שְׁטִיבָלָעָן אַוְרָעָעָן. אָוֹן בָּאָמָת, סָאִיז טַאַקָּע דַא אַשְׁיִינָר גָּרְטָן. דַי צְוּוִי שְׁטִיבָלָעָן זַעֲנָעָן קְלִיָּין, נָאָר מַעַן וַיְזַעַט זַיךְ שְׁוִין אָוֹן עַצְחָה גַּעֲבָן. וַיְזַעַט מַעַן אָז גָּרְטָן. עַס גִּיט נָאָר זַיךְ אַפְּעַטִּיט. דַי קִינְדָּעַלְעָר הָאָבָן גַּעֲטָאַנְצָט פָּאָרָט. יַאֲנְקָלְזַוְשָׁאָק אָוֹן זַיְינָן וַיְיִבְלְלָהָבָן זַיךְ אַיִּין דַי אַוִּיגְנָן וַיְיַזְוִי טִיבָּעָלָעָר. מַעַן הָאָט גַּעֲבָלִיקָט צָוֵם הַיִּמְלָל, צַו דַי אַרְוִיְמָקָע בָּעָרָג אָוֹן מַעַן הָאָט גַּעֲצִיְגָן מִיט דַי נָעַן, אַרְיִינְצָוָטָעָמָעָן דַי גַּוְטָע לְוֹפְטָה: מַעַן אַיִּין גַּעֲזָר וַיְזַעַט גַּלְקָלָעָר. אַיִּין אַוְנוֹט אַיִּין מַעַן גַּעֲזָעָסָן אַיִּין „וְשָׁאָרְדוֹן“ אָוֹן גַּעֲקוּקָט צַו דַי גַּרְוִיסָע שְׁטָעָרָן. יַאֲנְקָלְזַוְשָׁאָק וַיְיַי אַגְּרִוִיסָעָר קַעְגָּעָר פָּוֹן דַי שְׁטָעָרָן, הָאָט גַּעֲווֹזָן זַיְינָן וַיְיִבְלְלָהָבָן וַיְזַעַט גַּעֲפִינָט זַיךְ דַעַר „גַּרְוִיסָעָר בָּעָרָה“ אָוֹן דָעַר „קַלְיִינָר בָּעָרָה“ אָוֹן וּוּוּ עַס גַּעֲפִינָט זַיךְ דַעַר שְׁטָעָרָן פָּוֹן „פָּאַסְטָעָר“. אָוֹן גַּלְיִיךְ זַוְכָּט נָר אַוִּיס עַפְעָס אַבְּרִינְגָעָם שְׁטָעָרָן אָוֹן זַאְגָטָה, אָז דָאָס אַיִּין דָעַר „מְאָרָס“, אָוֹן מִיט אַלְעָאַיְנְצָלְהִיְיטָן דָעַרְלָעָרָט עַר אַיִּיר, וּוָאָס עַס וּוּאַקְסָט אַלְיִץ אַוִּיפָן מָאָרטָס. דָעַרְנָאָר וּוּיְזַט עַר אַיִּיר עַפְעָס אַרְיִיטְוָאָגָן אָוֹן זַיְינָן.

זַוְיִיבָּל שְׁמִיכְלָט צַו אָוֹן בָּאוּוֹנְדָעָרָט אַיִּיר מַאֲנָס קַעְנְטָעָנִישָׁן. שְׁפָעָט בִּינְאָכָט הָאָט מַעַן זַיךְ גַּעֲלִיְגָט צְוּפְרִידְעָנָעָ שְׁלָאָפָן. מַעַן אַיִּין

געשלען ווי געהרגעתע. אוון שטעלט איזך פאר, או פארטאגס האבן די פיגעלעך געשפילט אוון געוועקט יאנקל'זשאקס. אָר, ווי גוט דאס איז גען וווען! אויפהוביבנדיך זיך, האט יאנקל'זשאקס געוזנט צו זיין וויבל: — וואס מייניסטו, הגלע, ווי גוט וואלט געוווען דא אַרוייסצונגעמען דאס מאשינDEL. אווי וואלט מען דא געשיבט מאנטלען, או ציזאלאט גען גאנגען אַ רודר.

— לאז מיך שווין אַפְּ מיט דינגע מאנטלען — ענטפערט אַם זיין וויבל. — דא וויל איך פון גארנישט וויסן, דו הערטט? יאנקל'זשאקס וויל איר נאך עפער דערקלערן, נאָר אַין מיטן גארטן באַוויזן זיך צוֹיִ געשטאַלטן, אוון פלוּצִים קאָפֶט מען זיך אַרומַן אוון מען קושט זיך. דאס אַין יאנקל'זשאקס שווועסטער מיט אַיר קראָנק טעכטערל נאָכוֹן אַפְּקוֹשַׁן זיך, קוּקַט זיך דֵי שווועסטער אַרומַן, אַטְעַמַּט אַרְיַין דֵי לוּפֶט, באַוונדערט דעם גארטן אוון אַטְעַמַּט אַרְוִיס דֵי וווערטער:

— אָ, ווי שמעקט דאָ! מען קען דאָ געזונט וווערן פון דער בלוייד ער לופט. פאר מײַן טיער טעכטערל גאלדעַל ווועט דאס פונקט גוט זיין. איך וועל זיך אַיבערלאָז אַ מאַגנאָט צייט. זיך האט דאָ אַיך אַזוי ליב. זיך האט דאָ נאָר פֿעַטערס אוון מומעס אַוְן נאָר פון אַיך רעדט זיך טאג אוון נאָכט. איך וועל נאָר דאָ בלַיְבָן אַ וואָק צייט. אַיך קען נישט לענגען.

יאנקל'זשאקס שווועסטער אַין אַרייניגגעאנגען באַקוקוּן דֵי שטיבַּלעַך אוון זיך האט געמאָסַן אוון געמאָכַט פֿלענער, ווי אַזוי מען ווועט שלאָפָּן; אוון אַזוי ווי עס אַין נישטאָ גענוֹג קַיְיָן פֿלַאָץ, האט זיך באַשלאָסַן, אוֹ מען ווועט אַוְיסְטַּעַן אַוְ אַוְיסְלִיְיָגְ-בָּעַטַּל.

— מײַן ברודער יאנקל'זשאקס אַין דאָר אַ גַּאלְדַּעְנָעַר מעבעטש, ווועט ער שלאָפָּן מיט זינגע קינדער אוון, חנהעל, מיר בִּיְיד ווועלן שלאָפָּן צוֹאָר מען אַין בעטל ביַי דער ווועט. דו פֿאַרטַּשִּׁיטַּס, מײַן גַּאלְדַּעְעַז אַין גַּעֲבַּעַד קראָנק, זיך מזוי שלאָפָּן אלַיְיָן אַין אַ בעטל.

מײַן וויב האט פֿאַר צוֹרַת גענוֹמַן צוֹגְרִיטַּן דאס מיטאָג. מען האט סערוווֹרט אַין הוֹיַה אוון יאנקל'זשאקס שווועסטער האט זיך מחהַה געוווען. נאָר אַט קלינגוֹט סָגְלַעַךְ אוֹן עס באַוויזַט זיך אַן אַלְטַעַר באַקָּאנְטַעַר יאנקל'זשאקס, באַלעַךְ. אַ שְׂמִיכְלִדְיָעַר, שטעלט ער זיך אַוְועַק אַין מיטן גארטן:

— פֿיַיַּן, גַּאֲרַ פֿיַיַּן, יאנקל'זשאקס. דאָ לעבַּסְטוּ דאָר ווי גאט אַין אַדְעַס. מען האט מיר אַיבערגַּעַבָּן דֵיַן אַדרְעַס צוֹפְּעַלִיק. טְרָאַכְּט אַיך מיר, אַיך וועל גַּיַּן מַאֲכָן אַחֲרַ פֿאַרְגַּעַגְּנָן אוֹן ווועל גַּיַּן מיט אַים עַסְן אַ מיטאָג כִּזְעַ, דער טְשַׁ אַין גַּעֲגִירִיטַּ, פּוֹנְקַט ווי מען וואָלט זיך גַּעֲרִיכַט אַיך מיר.

— זיעיר פיין פון דיין זייט — זאגט יאנקליזשאך — זען זיך צום טיש. מיר ווארטן בלויין אויף דיר...
בימים טיש האט מען זיך צעםוואסט. מען האט באקענט באלאען מיט לאנקלייזשאך שוועסטער, וועלכע האט געהאלטן און איין רימען איר גאלענעט ברודער.

— א. יא, איצט וועל איך דיר זאגן א נײַעס, וואס וועט דיר פאָרְשָׁאָפּוֹן פִּילְ פְּרִידִיך — רופט אויס באלאען, נאָכוֹן ענדיקוֹן דאס מיטאָג. שווין ביים פָּאָרוֹיכְעָרֶן אַ צִּיגָּאָרָעָטָל. — דוּ ווֹוִיסְטָ וּוֹעֲרָ עַס אַיִּזְ דָּא אַיִּזְ עַסְּפָּלָעָץ בען? דוּ ווֹוִיסְטָ נִישְׁתָּ טְרָעָפּוֹן. דִּין בְּעַסְּטָעָר חָבָר. דוּ ווֹוִיסְטָ שְׂוִין, דָעָר וואס זאגט, אָז עַר האט דֵיךְ לְבָב ווֹין זַיִן אַיְיָגָעָנָעָם זָוָן. עַר הַיְלָט זַיךְ דָא זַיִן רְעוּמָאָטִים. עַר אַיִּזְ דָא מַטְ זַיִן גַּאנְצָעָר פָּאָמְלִיעָן, מַיט זַיִן ווַיְיבָן, מַיט זַיִן טְעַבְּטָעָר אָזְן זַיִן. אָוִי, יאנקליזשאך, ווֹעָן עַר ווֹוִיסְטָ, אָז דוּ בַּיסְטָ דָא, ווֹאֶלְטָ עַר אַהֲרָ גַּעַפְּלוֹגָן צָוָה דִיר.

יאנקלייזשאך האט זיך גַּעַטְרָאָכְטָ: מַיִּין אַרְעָם ווַיְיבָל, וואס ווַיל זַיך נַעֲבָעָד אַוְיסְרָעָן. אַבָּעָר באַלְעָק אַיִּם נִשְׁתָּ גַּעַלְאָזָט אַוְיסְפָּעָנָעָן דָאָס מַוְיל.

— איך וועל דיר אַיִּם שִׁיקָּן, האָבָּב נִשְׁתָּ קִיְּין מַוְאָדָה. מַאְרָגָן צָוָה מִיטָּאָגָן זַגְגָּדִיק :

— אַיר וועט מיר אַנְטְּשָׁוְלְדִּיקָן. אַיר מוֹן אַנְטְּלִיפָּן. אַ מַאְסָאָזָשׁ... מַיִּין רְעוּמָאָטִים. אַיר פָּאָרְשָׁטִיט ? אַ, מַאְרָ דִיר נִשְׁתָּ קִיְּין זַאְרָגָן יאנקליזשאך, איך וועל זַיִן אָז אַפְּטָעָר גַּאֲסָט בַּיִּ דִיר. דִין ווַיְיבָלָס מַאְכָלִים שְׁמַעַן מיר זַיְעָר גּוֹט.

יאנקלייזשאך שוועסטער האט זיך אַוְיסְגָּעָזִינָן אוֹיף דָעָר אַוְיסְלִיגָן שְׁטוּל אָחָן אוֹיךְ אַלְעָ קִיבְּדָעָר האָבָן זַיך גַּעַלְיִיגָט. חַנְהָלָעָ האָט גַּעַוָּאָשָׁן סְגַעְפָּעָס. יאנקליזשאך האט גַּעַוְוִישָׁט דֵיךְ טְעַלְעָר אָז זַיִי האָבָן זַיך בַּיִּדְעָ אַגְּעָקָוט אָז גַּעַשְׁוִיְיגָן. ווֹעָן זַיִי האָבָן גַּעַעַנְדִּיקָט מִיטָּן רְיוּמָעָן, האָט זַיך זַיִי גַּעַוָּאָלָט אַ בִּיסְלָלְ לִיְגָן, נַאֲרָ דֵיךְ בְּעַטָּן וְעַבְּעָן גַּעַוְוּעָן פָּאָרְנוּמָעָן. האָבָן זַיך גַּעַטְעָצָט אוֹיף דָעָר בָּאָנָק הַנְּטָעָרָן בּוּיָם אָזְן זַעַנְעָן אַיְיָגָעָשָׁלָפָן... אַוְיסְגָּעָזִינָט האָט זַיִי אַגְּרָוִיס גַּעַלְעָטָר. ווֹעָן זַיִי האָבָן גַּעַפְּנָט דֵיךְ אוּיגָן האָבָן זַיִי גַּעַזְוּן פָּאָר זַיך שְׁטִין מַעֲטָשָׁן אָז קַאְטָשָׁעָן זַיך פָּוֹ גַּעַי לְעַכְטָר. יאנקליזשאך האָט מִיט פָּאָרְשָׁלָאָפְּנָעָן אוּיגָן דְּעַרְזָעָן פָּאָר זַיך זַיִן אלְטָן פְּרִיְינָט דְּרִיְינָאָדָל מִיט זַיִן גַּאנְצָעָר פָּאָמְלִיעָן, אָז אַיְדָעָר יאנקליזשאך האָט זַיך נַאֲרָ אַוְיסְגָּעָשְׁטָעָלָט, האָט יַעֲנָעָר אַיִּם שַׂוִּין אַרוּמְגָעָכָאָפָט אָז גַּעַקְשָׁתָט. נַאֲכָעָר האָבָן אַיִּם זַיִן פְּרִיְינָס ווַיְיבָן אָז טְעַבְּטָר גַּעַקְשָׁתָט : אָז דָעָר גַּוְעַטְעָר פְּרִיְינָט דְּרִיְינָאָדָל האָט נִשְׁתָּ אַוְיסְגָּעָהָעָרָט צָוָה לְאָכוֹן :

— דו מאכטטו אַ לעבען, הא, הא. דו וויסט, אווי ווי באָלעך האט מיר נאר געהבען דיין אַדרעס אויף דער פלאושונג, האב איך אַ געם געטאנן מיינע הוינן און געההייסן מיין וויב און מיינע טעכטער שנעל זיך אַנטאנן, גען-כאפט דעם אויטאָקאר הענדום-פֿענדום און געקומען מיט מיין פֿאמיליע צו דיר. כ'יזאג דיר, יאנקל'זשאָק, כי'ויס נישט וואָס פֿאָראָס מּול דו האָסט בי מיר. כ'האָב געווֹסֶט, אוּ ווען מיר וועלן קומען עסן צוּ דיר, וועט עס זיינן בי דיר אַ שמחה. כ'האָב געווֹסֶט, אוּ עס וועט דיר פֿאָרְשָׁאָפָּן פֿאָרגּעָז ניגן. איך קען מײַנְעָט אַמְתָּח פֿרִינְגְּט, איך וויס צו וועמען אַך קומ.

— זיכער, זיכער... — האט יאנקל'זשאָק צוּגּעַשָּׁאָפָּל מִין קאָפָּמִיט אַ זוּיְעָר שְׂמִיכְבָּלָע — זיכער, זיכער...

ער און זיינ וויביל האָבן זיך גלייך גענומען צוּ דער קיד. זיַּי האָבן געשוויזט און געקאָכט. ער איין יעדע מִינְגָּט עפּעס געלאָפָּן צוקויפּן, דאַ אין דער "עֲפִיסְעָרִי", דאַ בֵּין בעקער, דאַ בֵּין קצְבָּן. ער האט געהאט וואָס צוּ טָאן. איין גאָרטן האָבן דַי געסֶט געשמאָסֶט. יאנקל'זשאָק שׂוּוֹסֶט טער האט גערימט אַיר ברודער, וואָס פֿאָראָס גַּאלְדָעָנָעָר מענטש ער אַית. און ווען עס איין געקומען דַי צִיִּיט צוּמָעָן, האט מען צוּזָאָמָעָגָעָשָׁטָעלָט טישן מיט טישלער, מען האט זיך געבערגט בענקלעָר בֵּין דַי שְׂכְנִים, כדי צוּ האָבן ווּ צוּ זעַצְנִין דַי געסֶט. מען האט געגעסן און געשפֿט דַי פרִישָׁע לְופּט... דער פֿרִינְגְּט דְּריַינְגָּאָלְדָלָה אַוְיפּן הוַיְכָן קוֹל ווי לאָנגָע ער קען זיך שוֹין מיט יאנקל'זשאָק און אַז באָלְד דַאס ערְשָׁטָעָט מָאָל ווי ער האט געזען יאנקל'זשאָק, האט ער אַים לִיבָּגָע געקְרִיגְּן, ווי אַן אַיְגָעָז געט זוּ.

— עס שטימט, יאנקל, אַדרער נישט?

— יאָ, — שאָפָּל יאנקל'זשאָק, לוּפִינְדִּיק הִין אַון צוּרִיךְ פֿוֹן קִיד אַין גאָרטן, כדי צוּהָעָלָפָּן זיַּיְנָה וויביל סְעַרוּוּרָן.

— זע נאר, נְעַבְעָר — הערט זיך דַי שְׁטִים פֿוֹן דְּריַינְגָּאָלְדָלָס וויב — זיַּי עַסן דַאַר גַּאֲרְנוּשְׁטָט...

— כ'האָב אַיך געוֹגָם, אוּ איך האָב אַ גַּאלְדָעָנָעָם ברודער — רופּט זיך אַן יאנקל'זשאָק שׂוּוֹעָסֶטָער.

— וואָס זעַצְט אַיר זיך נישט עַסְן? — צְעַשְׁרִיךְ זיך דְּריַינְגָּאָלְדָלָן.

— מיר וועלן שוֹין עַסְן, שטערט איך נישט — עַנְטְּפָעָרָת חַנְהָלָע.

— "קָאָם אַיל סָאן זְשָׁאנְטִי" — רופּט זיך אַן פֿרִינְגְּט דְּריַינְגָּאָלְדָלָס טַעַר. אַון פְּלוֹצְלָנָגָע הערט זיך קלְינְגָעָן דער טַעַלְעָפָּאָן אַין אוּבָעָרְשָׁטָן שְׁטָאָק אַון עס באָוַיְזָט זיך אַ פֿרְויָ אַוְיפּן באָלְקָאָן.

— דַאס אַז מִין באָלְעָבָאָסֶטָע — רוּמִיט יאנקל'זשאָק אַין דַי געסֶט.

— מעסִיעָ זְשָׁאָק — שְׁרִיךְ זיך אַראָפָּ — סְאָיוּ פֿאָרָאָר אַיר.

יאנקל'יזשאָק לויטט אַרוֹיף די שטיגן אָוּן נעמענדיק דאס טרייבֿל צום אויער, הערט ער :

— אלָא, אלָא, דו ביסט עס, יאנקל'יזשאָק? וואָס הערט זיך? וואָס מאָסטו אָוּן וואָס מאָסן דִּינְעָג קינדער, אָוּן וואָס מאָס מאָס דִּין זוּבֵל, אָוּן וואָס הערט זיך נאָר? וואָס רעדסטו גָּאָרנִישׂ? וואָס מאָסטו זיך? ווי גִּיט עס דִּיר? דו ביסט גוט אַנגעקוּמָען? דו מאָסָט אַלְעָבָן? האָ? דו רָוֶסֶט זיך גוט? אַוִּיס? כִּשְׁטָעלְלָה מִיר פָּאָר, דו לִיגְסָט ווי אַ בָּרוֹשְׂוִי אַ גָּאנְצָן טָאג מִיטְן בּוּיך אַרוֹיף אָוּן מִיטְן דִּי פִּיס צוּ דָעַר זָוּן... יאנקל', דו ווייסט וואָס מִיר אַיְזָנְגָּעָפָּאָלָן, כִּיוּזָלְדִּיר מאָסן אַ פָּאָרְגָּעָנִיגְנוּ אָוּן קָוּמָעָן צוּ דִּיר מִיטְן זַיְן זוּבֵל אָוּן קִינְד. נאָר כִּיהָאָב דָּא מִין שָׂוָאָגָעָר. מָוֹ אַיך אַים אַוְיך מִיטְנָעָמָעָן... דו וועָסֶט זָעָן, ער אַיְזָן אַ ווּילְעָדְרָגָעָן, אַ גָּאָשְׁ-בָּאָט. נאָר אַיְזָן בָּאָדִינְג: מִיר ווּילְעָדְרָגָעָן אַוְיך דָעַר פָּאָדָלָגָעָן. דו וועָסֶט זָעָן, סְזָוָעָט זָיְן רָאָמָאנְטִישׂ. דו ווייסט דָאָר שָׂוָן, ווי אַמְּאָלִיקָעָן יָאָרָן, וועָן מִיר זָעָנָעָן יָיָגָעָוּן.

— אַבעָר האָרָך זיך אַיְזָן — בעט זיך יאנקל'יזשאָק — דו פָּאָרְשִׁיטִיסְט... אַבעָר יָעָנָעָר לְאַזְטָן אַים גָּאָרְנִישׂ קָוּמָעָן צום זוּבֵל: — בַּי מִיד אַיְזָן שְׂיָן אַלְצָן גָּעָפָּאָקָט. מָאָרְגָּן בַּי מִיטְאָג זָעָנָעָן מִיר בַּי דִּיר. זָעָן נאָר צּוֹזְגְּרִיטָן אַ גוט פָּרְעָסָעָרִי. דו ווייסט דָאָר — ווי מִיר האָבָן לִיב.

יאנקל' בעט זיך:

— טִיעָרְעָדְרָ קָנוּיל... דו ווייסט...

“מָאָרְגָּן צום מִיטְאָג” — האָט יָעָנָעָר אַרְיִינְגָּעָשְׁרִיגְן אָוּן אַוְיפְּגָעָה אַנְגָּעָן דאס טְרִיבֿל. סְאַיְזָן גָּאָרְנִישׂ גָּעוּוֹן וואָס צוּ מאָסָן... שְׁפָעָט אַוְיפְּדָעָרְנוּאָכָט. וועָן דִּי גָּעָסֶט האָבָן זיך גָּעָהָט אַיְנְגָּעָאָרְדִּנט אַיְנָעָם “פָּאָלָאָץ”, זָעָנָעָן נאָר יאנקל'יזשאָק מִיטְן זַיְן זוּבֵל גָּעָשְׁתָּאָבָעָן בַּיְם וואָשָׁן דאס גָּעָפָּעָס.

— מָאָרְגָּן צום מִיטְאָג קָוּמָט אָונְדוּזָעָר פְּרִיְינְטָן קָנוּיל — האָט יָאָנְקָלְ-זְשָׁאָק אַ זָּאָג גָּעָטָאָן צום זוּבֵל. חֲנַהַלְעָה האָט עַס דָעָהָרָט, אַיְרָאָרְשָׁלָעָכְט גָּעוּוֹאָרָן, אָוּן יאנקל'יזשאָק האָט זַי גָּעָמוֹזָט אַפְּמִינְטָעָרָן מִיטְן קָאָלָט וואָסָעָר. עַס האָט גָּאָרְנִישׂ גָּוְהָאָלָפָן. צְוָיָמָאָרְגָּנס צום מִיטְאָג האָבָן זיך דִּי פְּרִיְינְטָן קָנוּיל, מָאָן, זוּבֵל קִינְד אָוּן שָׂוָאָגָעָר, צְוָגָעָשְׁטָעָלָט צוּ דָעַר מִינְוֹט. — אַיְגָנְטָלָעָך — האָט קָנוּיל גָּעָשְׁרִיגְן — האָב אַיך דִּיר אַפְּיָלוּ גָּאָר נִישְׁתְּ גָּעוֹאָלָט טָעַלְעָפָּאָנִירָן. נאָר גָּאָרְנִישׂ, דו ווייסט דָאָר וואָס פָּאָר אַוְיך אַיְדָעָלָעָר מִעְנְשָׁת אַיך בֵּין. עַסְוָן, יָאָק עַסְוָן — האָט קָנוּיל ווּיְתָעָר גָּעָרְדָּט, קִיְיָעָנְדִּיק דאס פְּלִישָׂ, — נאָר שְׁלָאָפָן מוֹזָן אַיך אַוְיך דָעַר פָּאָדָלָגָעָן. אַיְר וועָט זָעָן ווי עַס וועָט זַיְן רָאָמָאנְטִישׂ. עַס וועָט מִיר דָעָרְמָאָנָעָן אַיך דִּי

יונגע יארן. וועסט זען ווי מיר וועלן דא גוט פארברענגן — האט ער גערעדט צו זיין קלין וויביל. — מיר וועלן דא מאכן יענץ לעבן.

און קנוילס פרוי האט גערעדט צו חנההלאן:
איך, ווי שין דא איה. די וויננג איז טאקע צו קלין, דערפאג
האט איר א גרויסן "ושארדען". גלייבט מיר, נאך א מאנאט צייט וווערט
מען דא א נײַער מענטש.

— יא, יא... — האט חנההלא געופצט און איז פארשוונדן אין דער
קיד צום געפעס וואשן.

זומארגנס נאכמייטאג האט דער פאסט-טרעהער געברענגן אָ בריוו
פון חנההלאס פעטער און מומע, וו זיי שרייבן, אָ זיי וועלן איר פארשאָפּ
גרויס "פלז'יר" און אָרוייסקמען אִיך אָ צוֹוַיַּו וואָקְּנוּ פֿאָרְבְּרַעְנְגַּעַן צוֹזָאָ
מען די וואָקְּאנְסָן; אָן נאָך אָ גֶּרְעָסָעָן "פלז'יר" וועט אִיר זיכער מאָן
די יְדִיעָה, וואָס דער קזּוֹין מיט דער קזּוֹינְקָע אָן זַיְעַד זַיְעַד אָן טעלטער
פון האָלָאנְד זענען געкомען צופאָרָן אָן זַיְעַד זַיְעַד מיטקומען פֿאָרְבְּרַעְנְגַּעַן
גען אָ שְׂטִיקְל צַיִיט.

דערהערנדיך עס. איז יאנקל-זשאקס אַרְוָמְגָּלְאָפּן צוֹוַיַּו טַעַג בֵּין ער
האט געפונגען אָ גְּעוֹנוֹתָע דִּינְסָט, אִיר צְוָגָאָגָט גָּאָלְדָעָנָע גָּלְיקָן, זַי אָרְיִיבָּן
געזעט מיט די גַּעֲסָט אָין דער ווילָאָ, אָן ער אַלְיִין מִיט זַיְעַד זַיְעַד חַנְהַהָּלָע
הַאָּבָּן זַיְעַד קְוִים אַרְוִיסְגָּעָנְבָּעָט, ווּעַן קִינְיָנָר האט נִישְׁתְּ גַּעַזְעָן, גַּעַנוּמָעָן
שְׁנַעַל די באָן, כְּדֵי זַיְעַד אָ בִּיטָּל אַוְיסְצְּרוּעָן פָּון די וואָקְּאנְסָן...

אנקל-זשאָק אַנטשׂוֹלְדִיקֶט זַיְד ...

מיינע טיעערע, לבב, געשעצעטע פֿרײַנְט, אַיר ווּיסְט דָּגָה, וואָס פֿאָרָא גוטע. טיעערען וואָקָאנְסָן מיר האָבָן פֿאָברענְגָּט פֿאָרָאַיָּאָרָן זָמָרָן, ווּילָא אָזָעֵלְכָּשׁ גוּטָע טָעָג פֿאָרָעָטָן זַיְד נִישְׁתָּאָזְוִי שְׁנָעָל. אַיר יַעֲדָנְפָּאָלָס, מִין ווּבִיל אָזְזָנְעַן קִינְדָּעָרְה האָבָן דִּי פֿאָרָאַיָּאָרָקָע וואָקָאנְסָן נַאֲכָנְשָׁתָּאָרָגָע גַּעַסְן... גַּלְיִיד, פֿאָרָשְׁטִיט אַיר מִיךְ, ווי כְּבִינָה אַהֲיֵמְגַעְקָומָעָן פָּוָן דִּי ווּאָרָאַן, האָב אַיךְ שְׁוִין גַּעַלְעָרט ווי אָזְוִי צְוַזְגָּרִיטָן דִּי הַאָרָאַיָּאָרָקָע וואָקָאנְסָן. מִין גַּאנְצָן טְרָאָכָּט אִין נָאָר גַּעַוּוֹן, ווי אָזְוִי אַיךְ זַאל קָאנְעַן אַיְנָלָאָדָן וואָס מַעַרְפָּרִינְט... אָזְוִי, אָזְ מִיךְ זָאָלְן זַיְד קָאנְעַן אַוְיסְרוּזָן צְוַזְמָעָן... אָזְ מַעַנְטָשׁ בֵּין אַיךְ, כִּיהָאָב לִיב גַּעַזְעַלְשָׁאָפָט... אָסְטָגַעְלָשָׁאָפָט. כִּיהָאָב לִיב ווּעַן סְרָחָדָרָט זַיְד... ווּילָא סְהָאָט מִיךְ דָּאָרָט אָשְׁוֹאָרָצָן, ווּיסְטָן טָעַם זַיְד אַוּוּצְזָוּזָעָן אִין אָדָרָף אַלְיָוִן אָזְ אַוְיסְגִּין פָּוָן בַּעֲקָנְשָׁאָפָט נָאָר גַּוְעָט פֿרִינְט... אִין דִּי שְׁנִיְּדִידָרָעָסְעָגָעָן" האָט מַעַן דָּאָר נִשְׁתָּאָקְיִינְט צִיְּטָאָרִיסְצְוּוֹיָוָן גַּוְעָט-פֿרִינְטָשָׁאָפָט צַו אָמַעְנְשָׁוָן, אָבָעָר אָזְן וואָקָאנְסָן-צִיְּטָאָרִיסְצְוּוֹיָוָן דִּי בַּעֲסָטָע גַּעַלְגָּנְהִיטָּע צַו בָּאוּיָוָן. כִּידָי אַיךְ צַו אַיְבָּרְצִיגָּן, אָזְ אַיךְ רָעַד נִשְׁתָּאָגָלָט אִין דָּעָר וּוּעָלָט אַרְיָין, ווּעַל אַיךְ אַיךְ דָּעְצִיזָלָן אָט אָזְאָ "פֿאָקְטָעַלְעָעָ" אָזְ אַיר ווּעַט עַרְשָׁתָּאָקָאנְעַן פֿאָרָשְׁטִיָּין ווּועַר יַאֲנְקָלָאַזְזָעָק אִין.

גַּלְיִיד ווי אַיךְ בֵּין אַהֲיֵמְגַעְקָומָעָן פָּוָן דִּי פֿאָרָאַיָּאָרָקָע וואָקָאנְסָן (מִילָאָאָרָגָע) גַּעַדְעָנְקָט דָּאָר זַיכְעָר דִּי אָוּמְפֿאָרָגָעָסְלָעָכָעָ מִינְגָּטוֹן, ווּעַן מִיךְ האָבָן זַיְד גַּעַזְעָנְטָמִיט טְרָעָרָן אִין דִּי אַוְיָגָן, אָזְ מִין הָאָרָצָן אִין מִיךְ צְעָגָנְגָעָן ווי פּוֹטָעָר אוּפְּךְ דָּעָר זַוְּן, כִּיהָאָב גַּעַוְוִינְט ווי אַקְלִיאָן קִינְדָּ). אָזְוִי האָט זַיְד מִיךְ גַּעַבְעָנְקָט נָאָר אַיְיד. אַיךְ בֵּין זַיְעָר אָפְּלִיבָּרָעָרָעָר מַעְנָשָׁה, וואָס קָאָזָא אַיךְ מִיךְ דָּעָן הַעֲלָפָן, אָזְ כִּיהָאָב אָזְאָ צְעַמְאַזְשָׁעָט הָאָרָצָן. דָּעְרִיבָּר ווּאָרָגָט מִיד טְאָקָעָמִין ווּבִיל:

— גַּעַדְעָנָק, יַאֲנְקָלוּזְשָׁאָקָעָשִׁי קְרוּיָן, אָזְ דַּו ווּעַסְטָה האָבָן אָזְאָ ווּיְדָ

הארץ, וועסטו אוועקשטאָרבּוֹן אַזְׂוִי יָוָגֵג וּבְדִין בָּאָבָּעַ אָזֶן כְּיוּעַל מִזְׁחָן
בליבין אַיְוָגַע אַלְמָנָה... וְאָס וּעָל אַיךְ דַּעֲמָלֶט טָאָן מִיטִּי קִינְדֶּרְלֶאָךְ,
אָונְדוֹזָעַרְעַט טַיְיְעָרַע נְשְׁמַהְלָעַ? ...

אָזֶן מֵיָּן וּוַיִּבְלֵל גַּעַמְתָּ אַזְׂוִי רַעַדְןָ צֹ מִיר, צַעְגִּיטָּ מִיר נַאֲרָ מַעַרְמִין
הָאָרֶץ. נַאֲרָ וּוְאָס זָאֵל אַיךְ טָאָן, אַיךְ קָאָן זַיְדְּ נִישְׁתָּ עַנְדָּרוֹן, סַאיְן אַכְּאָ
רַאֲקָטָעַרְזָאָךְ. נַאֲרָ דִּי פָרוּעָנִצְימָרָס... זַיְיָ הָאָבָּן זַיְיָעָרְ שַׁוְעוּרְעַטְקָעָפַט צֹ
פָּאֶרֶשְׂטִין אָונְדוֹזָעַרְעַט אִידְעָאַלְעַט, גַּאֲלָדְעָנָעְ הָעַרְצָעַר... .

אָזֶן אַיךְ וּוַיַּלְעַפְסָ דַּעֲרַצְיָילְ, דַּרְיָי אַיךְ זַיְדְּ אַרְוָם אָזֶן פָּאַרְ
גַּעַס דַּעֲרַוְיָילְ דַּעַמְתָּוּר. יָא, טַאֲקָעְ וּבְנַאֲרָ אַיךְ בֵּין צַוְּרַיְקָעְקָומָעָן, הָאָבָּ
אַיךְ אַגְּגָעָהָובָּן צֹ שְׁפִילָן אַוִּיףָ דַּעַר לְאַטְעָרְיעָ, אַיךְ הָאָבָּ יְעַדְעַ וּזְאָרְ גַּעַיְ
נוּמָעָן אַצְעַנְטָלְלָ. אַיךְ הָאָבָּ מִיר גַּעַזְעָגָטָ: דַּוְרְכָן יָאָרְ וּזְעַל אַיךְ דַּאְקָמָיְ
דַּעַסְטָנָס גַּעַוְיָינָעָן אַפְאָרָ מַאְלָ דַּאָס גַּרְוִיסְעָ גַּעַוְיָינָס; אָזֶן אַזְׂוִי וּבְנַיְ
גַּעַלְטָ בְּאַדְאָרָף גַּיְינָ אַוִּיףָ אַנְבָּעָלְ צַוְּעָקָ, נִישְׁתָּ אַוִּיףָ קִיְּן עַגְאָאִיסְטִישָׁעָ
צַוְּעָקָן; הָאָבָּ אַיךְ דַּאָס גַּעַלְטָ נִישְׁתָּ גַּעַרְעָכָבָט צֹ פָאֶרֶטָאַבְלָעוֹן, צֹ גַּיְינָ
אַיְן דַּעַר אַפְעָרָא, אַדְעָר אַיְן פָּאַלְיַיְבָּרוֹזְשָׁעָר, אַדְעָר גַּאֲרָ עַסְ פָּאֶרֶפְּרָעָסָן, אַדְעָר
גַּאֲרָ גַּיְינָ זַעַן פִּיקָּאָסָס אַיְן אַוִּישָׁטָעָלְגָּנָגָ, נִיְיָ, אַזְׁעַלְכָּ גַּעַדְנָקָעָן הָאָטָ
פָּלְאָנְצָן בָּאַגְּאָנְצָן הִינְטָעָר דִּי פָעַנְצָעָר, אָזֶן אַגְּנָאָגָסָן אַיְן,
זַיְדָעָר אַיְן אַגְּנָקְלִיְזָשָׁאָק. אַבָּרָ, וּוְאָס יָאַגְּנָקְלִיְזָשָׁאָק הָאָטָ
מִיטָּ דַּעַמְתָּוּר גַּעַוְוְנָעָנָעָם גַּעַלְטָ, אַיְן: אַוִּיפְצָוָשָׁעָטָלָן אַלְעָסָן פָּאַלְאָצָ
פָּלְאָנְצָן בָּאַגְּאָנְצָן הִינְטָעָר דִּי פָעַנְצָעָר, אָזֶן אַגְּנָאָגָסָן אַיְן
דַּאָס דַּעֲרַפְּרִישָׁט. דָּאָן אַיְנְצָוְלָאָדָן אַלְעָ גַּוְטָעָ פָּרִינְטָ, צַוְּעָרָשָׁט, פָּאֶרֶשְׁטִיטָ
זַיְדָעָר זַיְדָעָר אַיְן עַר הָאָט אַצְוָאָקָיִיטָ צֹוְנָטָשָׁן, דִּי בְּרִידָעָר פָּוּן פָּאָרָ.
דַּעַרְפָּאָר זַעַנְזָן זַיְיָ בַּיְיָ אִים דִּי הַוִּיפְגָּעָסָט. אַיְן אַלְעָ וּוַיְנָקָעָן
דִּי שַׁעַנְסָטָעָ רְזִוְן, אַזְׂוִי, אַזֶּן דִּי שַׁנְּיִינְדָּרָס וְאַלְעָן זַיְדָיְן וּבְיָיְן אַגְּרָעָדָן.

אָזֶן טַאֲקָעְ דַּעֲרַפְּאָר הָאָט יָאַגְּנָקְלִיְזָשָׁאָק נִישְׁתָּ פָּאֶרֶטְעָלָט קִיְּן אַיְין וּזְאָרְ
נִישְׁתָּ צֹ גַּעַמְתָּ קִיְּן „צְעַנְטָלָ“ אָזֶן גַּעַוְאָרָט אַוִּיףָ יְעַדְעַ מִיטְוָאָד אָזֶן אָוָונָט
צַי זַיְיָ שַׁנְּיִידָעָרִישָׁעָר נְוּמָעָר וּוְעָטָרָוִסָּרָ. אַזְׂוִי זַעַנְזָן אַוִּיךְ וּוְאָקָן מִיטָּ
חַדְשִׁים אָזֶן — גַּאֲרָנִישָׁטָ. בָּאָמָתָ, דַּעַר אַוִּיבָּרֶשֶׁטָּעָר וּוְאָלָט זַיְדָעָר בָּאַדְאָרֶפֶט
צַוְּבִיָּינָן אַבְּיִיסָל אַוִּיףָ אַזְּאָה הַוְּמָאָנִיטָאָרָן צַוְּעָקָ... יָאַגְּנָקְלִיְזָשָׁאָק אַיְן פָּאַרְ
צַוְּוִיְּפָלָט, וּוַיַּלְעַר וּוְעָטָ דַּאָס יָאָר נִישְׁתָּ קָאָגָעָן אַיְנְלָאָדָן זַיְינָגָ טַיְיְעָרָ.

פָּרִינְטָ, זַיְינָגָ בְּרִידָעָר פָּוּן פָּאָרָ, דִּי שַׁנְּיִידָעָר
וּוְאָס וּוְעָלָן מַעֲנָטָשָׁן טְרָאָכָטָן וּוְעָגָן אִים? וּוְאָס וּוְעָלָן עַס בְּכָל זַיְן פָּאָרָ
אַפְּאָרָ טַעַג, אִים הַעַלְפָן פָּאֶרֶבְרָעָגָעָן דִּי וּוְאָגָאָסָן, עַר וּזְאָל זַיְדָעָר

ニישט לאָנגוויליקו? צוהעלען די יאנקל-זשאַקעטע ווֹאַשְׁן דאס געפֿעַס... אלֶיך טאו, אַבִי סַיזָּל וַיַּיִן הַיְמָלֵעַ.

אַכְּבָּר יַאֲנְקָל-זְשָׁאָךְ האָט דאס יָאָר אַפְּיָלוּ נִישְׁת בָּאוֹוִין אַפְּצָוְשָׁפָּאָרָן די פָּאָר פְּרָאָנָּק צַו דִּינְגָּעָן וַיַּד אַקְלִיָּן שְׂטִיבָּעָלָעָ אַוְיפָּן דָּאָרָה. זִיכְּצָט עָר אַיִן דָּעָר הַיִם, פְּרָעָלָט וַיַּך אַיְנוּ דָּעָר גְּרוּסָעָר שְׁמָאָט אָוָן מַאֲכָת זִיךְּ זָאָרָגָן: ווֹאָס ווֹעָלָן די גוֹטָע פְּרִיְינָט טְרָאָכָּטָן פָּוָן אִים?... ווֹאָס ווֹעָלָן וַיַּאַגְּנָן ווֹעָלָן אִים? ווַיַּאַיל ווֹאָס פָּאָר אַטְעָם ווֹעָלָן האָבָּן זַיְעָרָע וּזְאָקָאנָן, ווֹעָן וַיַּיְזַרְבָּן נִישְׁת זִין בַּי יַאֲנְקָל-זְשָׁאָךְ? זִיכְּצָט עָר טָאָקָע, יַאֲנְקָל-זְשָׁאָךְ, אָוָן ווַיַּיְנַט וַיַּיְזַרְבָּן קָלִיָּן קִינְד, עָר אַנְטְּשָׁולְדִּיקְט זִיךְּ טְזִוְּנָט מַאל פָּאָר זַיְנָע גוֹטָע פְּרִיְינָט, אַבְּכָרָהוִיפָּט פָּאָר די פָּאָר-קָאָלָעָגָן, די בְּרִידָעָר שְׁנִיְידָעָר. זִיְיט אִים מוֹחָל, דָעַם אַרְעָמָעַן יַאֲנְקָל-זְשָׁאָךְ, עָר בְּעַט עַס אַיִיךְ אַבְּכָר פָּוָן גָּאנָצָן הָאָרֶצָן, יַאֲנְקָל-זְשָׁאָךְ ווַיַּסְּאָס אַפְּיָלוּ נִישְׁת וַיַּאַזְּוִי עָר ווֹעָט דאס יָאָר פְּאָרְבָּרָעָגָעָן זַיְנָע אַיְגָעָנָע וּזְאָקָאנָן. כְּבָעַט אַיִיךְ, זָאָגָט עָס קִינְנָעָם נִישְׁת אָוִיס, ווַיַּאַיל עָר ווַיַּלְגָּאָרְגָּשָׁט, אָוּ עַמִּיצָּעָר זָאָל וַיַּךְ חַלְילָה דָעָרְוּוֹיסָן דָעָרְפָּוּן...

יאנקל-זשאך איז אוולדואיך

יאנקל-זשאך האט באשלאלסן אווערטזושיקן זיין וויבל אויף די וואָן קאנסן. אמת, אז דאס איז איט זיער נישט געוווען צום הארץן. ער האט נישט ליב צו צעשיידן זיך מיט זיין וויבל, וויל אן איר איז ער פארֶן לוירן.

אווערטזושיקן אַ וויבל אויף וואָקאנסן באַדער דאָר קאָסְטָן געלט, אַון די געשעפָּטָן גיינען אַין דָּרְעָרֶד, צָאָלָן ווועקסלען דָּרָרֶפֶּן מעַן, לייזָן לִיְזָטָן מעַן נישט, אַון דער שְׂטִיעֵרְ-אַמְּטָה הָרָטָן נִישְׁתָּאָרֶת צו שִׁיקָּן "ראָזָע לִיבָּסָר בְּרִיוּוּלְעָךְ", ווֹ ער האָלָט אַין אַיִן דָּרָאָגָן, אַון ער ווועט אַיר אַרְוִיסָּה נֻמְּמָעָן סְלִיעָבָּן מִיט די בעבעכָּעָס אַנְגָּיְנָעָם, פּוֹנְקָס ווַיְיָ אַיר וּאָלָט בַּיִּים גַּעֲקוּרִיפָּט אַון ווִילָט אַים נִשְׁתָּאָצָּלָן.

זו דעם אלעמען פֿאָלָט זײַן ווַיְיָבָל אַיִן קְרָאָנָק צו ווּרְעָן אויף "הָאָרָטָן". זַי האָלָט אַין אַיִן שְׂרִיעֵין אַון ווִינְגָּעָן, אַון זַי ווּעַט חְלִילָה אַוּוּקָגָן פָּוֹן דָּעָר זַנְדִּיקָעָר וּוּלָט. לִיְפָּט יְאַנְקָלְ-זְשָׁאָךְ מִיט אַיר צָמָט דָּקְטָאָר. זַאְגָּט דָּעָר דָּקְטָאָר, אַז זַי מוֹוּ שְׁוִין אַוּוּקָפָאָרָן זַיְדָה הַיְּלָן, אַון דָּוּקָאָקִין עַקְסְּלִיעְבָּעָן, ווַיְיָל דָּאָלָט, זַאְגָּט ער, זַעְנָעָן עַפְּסָעָס דָּאַזְעַלְכְּבָּעָן מִינִים בְּלָאָטָעָס, ווָאָס הַיְּלָן אַוִּיס די "הָאָרָטָן", מעַן מַאֲכָתָן-מַאֲסָצָן.

פָּוֹן דעם טָאג אַן, ווַיְיָזָן ווַיְיָבָל אַיִן אַוּוּקָפָאָר פָּוֹן שְׁטוּב אַיִן יְאַנְקָלְ-זְשָׁאָךְ מַעַר נִשְׁתָּאָפָּן. ווָאָס הַיְּסָט, גַּעֲלָקָט סְ'וִוִּיבָּה אויף הַפְּקָר אַין דָּעָר וּוּלָט אַרְיִין? ווּער ווּיס, נַעַמְתָּ זַיְדָה יְאַנְקָלְ-זְשָׁאָךְ אַוִּיסְמָאָלָן, ווָאָס סְ'קָאָן חְלִילָה גַּעֲשָׁעָן, ווָאָס אַפְּרוּיָה קָעָן אַלְצָ אַיְגְּפָאָלָן? מַעַן אַיִן דָּאָר אַז מַעְנָטָש... אַון נַאֲר דָּעָרְצָו אַפְּרוּיָה...

אייגנטעלע האט יְאַנְקָלְ-זְשָׁאָךְ גַּרוּסָא צְוָרוּיָה צו זײַן ווַיְיָבָל, נַאֲר צו ווּעַמָּעָן ער האט נִשְׁתָּאָקְיָה צְוָרוּיָה, דָּאָס אַיִן צו די מַעְנָרָה, צו די לִיְדִיקָּגִיעָרָס, ווָאָס דָּרְיִיעָן זַיְדָה אַרְומָה אַוִּירָן אויף די אַוְשָׁולְדִּיקָּעָפָּרְיוּן.

אזו טראכט יאנקל-זשאך גאנצע נעצט און ווארט אויפֿן זונטיך, אָז
ער זאל שיין קאנען פֿאָרֶן זען זיין וויבַּל. ווי נאר ער קוּמְט אָז, קוּמְט ער
אִיר צוּרְשָׁתְּ גַּלְּיִיךְ אֵין דִּי אָוִיגַּן אָרִין. שְׁפַּעַטְּעַרְּ מַאֲכָטְּ ער אִיר פֿאָרֶן
וּוּרְפַּן, פֿאָרוֹאָס זַי טְרָאָגָט עַפְּעַס דָּאָס קַלְּיִיךְ מִיטְּ דִּי קַוְּרָצָעְ אַרְבָּל אָז
פֿאָרוֹאָס עַפְּעַס זַי הָאָטְּ גַּעֲנוּמָעְן קַעֲמָעְן דִּי הָאָרְ אָוִיפְּ אַרְנְטָעָה, אָז פֿאָרֶן
וּוּאָס זַי גִּיטְּ עַפְּעַס אָז זַאֲקָן אָז זַיְדְּ נָאָרְ פֿאָרְקִילְּן דִּי פֿיס. מִיטְּ דִּי
“הָאַרְמָאָטָן” צְוֹזָעָמָעָן...

זַיְן וּוּבַּל גַּעֲמָט אִים אַרְוּם מִיטְּ גְּרוּיס צְעַרְלִיכְעַקְיִיט אָז יָאנְקָלְ-זַשָּׁאָך
פֿאָרֶט אַ הַיְם אַ רְוַאְקָעַר.

נָאָרְ גַּלְּיִיךְ וּוּ ערְ קוּמְט אַ הַיְם, צִינְדָּט זַיְדְּ אֵין אִים אָז אַ נְּיִי פֿיעַרְּ:
עַפְּעַס הָאָטְּ זַיְן וּוּבַּל גַּעֲרְעַדְּ צְרוּתְּ צַוְּ אִים. אַ גַּאנְצָן אִיר וּפַּטְּ זַיְ אִים
יָאנְקָלְ-זַשָּׁאָךְ אָז דָּא גַּאֲרָהָטְּ זַי אִים כַּסְדָּרְ גַּעֲרְפַּן, “יָאנְקָלְ-זַשָּׁאָקִישׁ
קְרִיּוֹן”. נִיְיָ, עַפְּעַס אַיְזָנְשָׁת אַיְן אַרְדְּעָנוֹנוֹגָ...

ער דְּרִיְיט זַיְדְּ אַרְוּם אַ גַּאנְצָעְ נָאָכָט אָז גַּעֲמָט דָּאָז אַ פֿיְיעַרְלִיכְעַן
בָּאַשְׁלוֹס: פֿאָרְמָאָכְן סְגַעְשַׁעְפְּטָל — וּוּאָס וּוּעָטְ זַיְן, וּוּעָטְ זַיְן, — אָז גַּלְּיִיךְ
אַרְאַפְּכָאָפְּן זַיְדְּ קִיְּן עַקְ...

פֿאָרְטָאָגָס, וּוּעָן אַ בְּלָאָסָעָ, צִיטְעַרְדִּיקָעָ לְבָנָה אַיְזָנְשָׁת אַיְזָנְגָעָן אוּפַּן
הִימְלָ, הָאָטְּ יָאנְקָלְ-זַשָּׁאָךְ גַּעֲכָאָפְּטָ זַיְן אָוִיטָא אָז זַיְדְּ גַּעֲלָאָזְ אָז וּוּגָ
אָרִין. אַיְזָנְשָׁת אַיְלְעַנְשָׁת הָאָטְּ ערְ פֿאָרְגָּעָסָן, אָז עַס אַיְזָנְשָׁת זַיְ אַ
פֿעַרְדָּ, וּוּאָס אָז מַעַן גִּיטְּ עַס נִישְׁתָּ קִיְּן הַאָבָעָרָ, גִּיטְּ עַס נִישְׁתָּ.
אַיְזָנְשָׁת טָאָקָעְ שְׂטִיְין גַּעֲבְּלִיבָן מִיטְּ זַיְן אָוִיטָא עַפְּעַס אַיְףְּ אַ וּוּגָ, נִשְׁתָּ אַהֲיָן, נִשְׁתָּ
אַחֲרָ. אָז קִיְּן “פְּלָוְמָפְּ” זַעַט מַעַן אַוִיךְ נִשְׁתָּ.

אַיְזָנְשָׁת ערְ אַרְוּמְגַעְלָאָפְּן צְוֹפָס אַ פֿאָרְ קַלְּאָמְעַטְּרָ אַוִיךְ רַעֲכָטָס. אַ פֿאָרְ
קַלְּאָמְעַטְּרָ אַוִיךְ לְנִינְקָס, בֵּינוֹ ערְ הָאָטְּ שְׁוִין בָּאוּזְיָן צַוְּ אַקְוּמָעָן אַבְּיסָלְ
בָּעוֹזְיָן פֿאָרְ זַיְן אָוִיטָא אָז פֿלִיטְ זַיְ אַ פֿיְילְ פֿוֹן בּוּגִין אָז קוּמְט אַ דָּרְרָ
שְׁוּוִיצְטָעָרָ אָז קִיְּן עַקְסָ. דָּאָרָט לוּפְּטָ ערְ מִיטְּ אַלְעָ כּוֹחוֹת אַוִיךְ דִּי שְׁטִיגָן
פֿוֹן הַאָטְעָלָ, וּוּילְ דִּי וּוּנְדָעָ הָאָטְּ ערְ נִשְׁתָּ קִיְּן צִיְּטָ צַוְּ גַּעֲמָעָן, טְרָאָסְקָעָט
אַיְזָנְדִּי טִירָן.

— עַפְּן — שְׁרִיְיטָ ערְ — הַעֲלָעָן, עַפְּן.

נָאָרְ קִיְּנְעָרְ עַפְּנָטְ נִשְׁתָּ. זַעַט ערְ, אָז עַס הַעֲלָטְ נִשְׁתָּ. שְׁרִיְיטָ ערְ
אַוִיךְ פֿרְאַנְצְיוֹזִישָׁ: “אָוּוּרָעָ!”

נָאָרְ קִיְּנְעָרְ עַפְּנָטְ דִּי טִירְ נִשְׁתָּ. קַלְּאָפְּטָ ערְ נָאָרְ שְׁטָאָרְקָעָרְ אַיְזָנְדִּי
טִירָן, אָז דָּעָרְ גַּאנְצָעָרְ הַאָטְעָלְ מַעֲנְטָשָׁן לוּפַּן זַיְדְּ צְוֹזָעָמָעָן, אָז ערְ יָאנְקָלְ-
זַשָּׁאָךְ, קַלְּאָפְּטָ אַלְצָ אַיְזָנְ דָּעָרְ טִירְ...

— דו אומגעטרייעס פֿרְוי — עפּן, זויל אַיך ווועל דעם גאנצָן האטעל צערעכּן, צעמאָלֶן, צעטראָטְקָעֶן, עפּן!!!
דערווויל פֿילֶט טֶר נִישֶׁט, וויי מעַן רִיסֶּט אַים בֵּי דַי אַרְעָםָס. צוֹוַי
געזונגעַט זִינְגֶּרֶס שלעפּן אַיִּם. אַבָּעֶר יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק לְאוֹט זַיְדְּ נִישֶׁט אַוּן
שרײַיט :

— מַיִן ווַיְיַיב ווַיְיַיל אַיך.
עס גַּדוּיְעָרט אַ צִּימֶּט בֵּין מעַן בָּאָרוֹאִיקְט אַים אַוּן מעַן דַּעַרְקָלְעָרט
אַים, אַו זַיְן ווַיְיַיב אַיִּן גַּעֲגָנְגָעַן שְׁפָאַצְּרִין.
לְאוֹט עַר אַלְעָמָעַן שְׁטִיָּין אַוּן לוַיְפַּט אַרְאָפּ דַי פֿינֶף שְׁטָאָק שְׁטִיגָּן, זויל
די ווַיְנְדַע האָט עַר אַלְץ קִיְּין צִּימֶּט נִישֶׁט צַוּ נְעָמָעַן. לוַיְפַּט אַוּן טְרָאָכְט:
וּוֹ קָאָן זַי זַיְן? אַיִּן קָאָזִינָּגָא? אַיִּן דַי טָאַנְצִיזְעָלָעָר? אַיִּן דַי סִינְעָמָאָס?
בְּקִיצָּר, יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק אַיִּן גַּעֲלָאָפּ אַיִּן דַי טָאַנְצָּר,
זַעַלְעָר, אַיִּן דַעַר קָאָזִינָּא, אַוּן אַיִּן עַרְגָּעָז האָט עַר זַי נִישֶׁט גַּעַפְּנוּעַן. אַ
פְּאַרְמָאַטְעָרטָעָר, אַיִּן עַר אַרְיִין אַיִּן שְׁטָאַטְאִישָׁן פְּאַרְקָה, זַי גַּעַזְוָכָּט אַיִּן אַלְעָז
בָּאַהֲלָטָעַן ווַיְנְקָעָלָעָר, הַנְּטָעָר דַי בִּימְעָר, אַוּן ווּעַן עַר האָט שְׂוִין גַּעַז
הָאָט אַרְמָגָעָקוּט אַיִּן אַלְעָז בָּאַהֲלָטָעַן ווַיְנְקָלָעָן, הָאָט עַר גַּעַטְרָאָפּ זַיְן
הַעֲלָעָן זַיְן אַיִּן מִיטָּן פְּלָאָצָּפּוֹן פְּאַרְקָה בֵּי אַ פָּאַנְטָאָגָעָן מִיטָּן נַאַך אַז ווַיְיַיבָּל
אַז שְׁמוּעָן זַיְן דַי „חַאְרָמָאָטָן“...

אוֹ יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק האָט דַעְרוּעָן זַיְן ווַיְיַיבָּל, אַיִּן עַר אַ פָּאָל אַוּוּקָעָגָע
גַּעַבָּן אַוּן אַנְגָּעוּהוּבָּן צַוּ חַלְשָׁן, אַזְנָעָן האָט אַים גַּאֲרָנִישָׁת גַּעַקָּאָנָט דַעַעַץ
טְעוּעָן. בָּאַלְדָּה האָט זַיךְ גַּעַמְאָכָט אַזְנָעָלִיףְּ פְּוֹן אַלְעָז זַיְטָג, ווַיְיַיל דַי
וּוְאַקְאַנְסְּנִיקָעָס, קוֹקוֹן בְּלוֹיוֹן אוּסָא אוּפְּקָא אֹזָא גַּעַשְׁכָּטָע. מָאָכָט מעַן אַ רְאָד
אַרְוּם יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק, אַזְנָעָן זַיְן ווַיְיַיבָּל הַעֲלָעָן שְׁטִיָּין אַיִּין מִיטָּן אַז בְּרָעָכָט
זַיךְ דַי הַעֲנָט אַז שְׁרִיטָה :

— יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק, יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָקָעָשִׁי קְרוּין! מַעֲנְשָׁן, רַאְטָעוּעָט!
מַעַן בִּיגְיַס זַיךְ אַרְאָפּ אַזְנָעָן קְוּוּטָשָׁת אַים דַי שְׁלִיפָּן, מַעַן פָּאַטָּשָׁת
אַים אַיְבָּעֶר דַי בָּאָקָו אַזְנָעָן עַס הַעֲלָפָט גַּאֲרָנִישָׁת.
קוּמָט אַונְטָעָר אַ קְלוּגָעָר יַיד מִיט אַז עַמְעָר וּוְאָסָעָר אַזְנָעָן גַּיט אַ גָּאָס
אַרְוּפָא אוּפְּקָא יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָקָה, עַס גַּעַשְׁעָט גַּלְיִיךְ אַזְנָעָן פְּוֹן הַיְמָלָ: יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק
וּוּעָקָט זַיךְ אוּפְּקָא אַזְנָעָן פְּרִיט אַים מִיט מְוֹזִיךְ אַיִּין הַאֲטָעָל אַרְיִין...
וּוּעָן יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק אַזְנָעָן זַיְן ווַיְיַיבָּל זַעַנְגָּעָן גַּעַבְלִיבָּן אַלְיִיגְּ פְּרָעָגָט זַי אַים:
— וּוּאָס אַזְנָעָן גַּעַשְׁעָן, יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָקָעָשִׁי קְרוּין? נַאַך וּוּאָס בִּיסְטוּ גַּעַז
קוּמָעָן חַלְשָׁן קִיְּין עַקְסִילְעָבָעָן?
זַאגָּט אַיר יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק, אַז עַר האָט גַּעַלְיִעָּנָט אַיִּין דַי צִיְּטוּנְגָּעָן, אַז

ס'אייז געוווען און ערוד-ציטערניש אין עקס-לע-בען, דעריבער האט ער זיך
אזווי איבערגעשרלאקן...
יאנקל-וושאך אייז אהיכי מגעפארן צויאמען מיט זיין וויב. זי ווועט שיין
אייער „הארמאטן“ היילן בי א צווייטער געלעגנהייט... אונזעס ווועט נישט
מער פאַרְקּוּמָעַן קײַן ערוד-ציטערניש אונז דער עיקר — ער ווועט נישט
מער זיין „זשאַלָּו“.

א אשוגע שטעהל...

יידן, איך האט שוין אמאל געזען א משוגע שטעהל? אבער אינגעאנצען משוגען, פון קאף בין פיס.

דאס שטעהל האב איך, יאנקל-זשאך, געפונען אויפן מיטלעלענדישן יט, צוישן קאו און ניס. אריינגעפאַלן בין איך דארט דורך אָנס. איך וויסט, אָן מען פאָרט אויף דאַטשע, שפֿאַצְּרֶט מען זיך אָרום. מ'האָט דאָר נישט וואָס צו טאן! קיין מאָנטעלען צו ניעין נעם מען נישט מיט, לבע קאַלען שנײַדערס... דאָס האָט אָונְדוֹן נאָך צוּגַעפְּלַט, אַנִּישַׁט ווֹאַלְטַן די פָּאַטְרָאַנְצָען נישט געקאנט שְׁפִילָן אֵין די קָאַזְּנָאָס...

געזען בין איך גאָר אַיִּינְס. שפֿאַצְּרֶט אויפן וועלט-בָּאַרְיִמְטָן "פרָאַר מענְאָד דען אַנְגָּלְעַץ", באָזעטס מיט פָּאלְמָעַן. האָב איך מיר געטראָכָט, כְּזֻוּל גַּיְינְס דאָרט שפֿאַצְּרֶן, ווועט מען מִיךְ אַיִּיךְ אָנְגָּנְעָמָעַן פָּאָר אָן עַגְּלָעַנְדָּעַ, ווֹילְיִידִישְׂ רַעַד איך גַּאנְצְּ פְּלִיסְּטִיק, ווֹעַלְן די פָּרָאַנְצָיוֹן נִישְׁט פָּאַרְשְׁטָיַן וואָס איך רַעַד צו זַיְ...

אַזְּוִי ווי כִּישְׁפָּאַצְּרֶט מִיר אַזְּוִי מיט מִין יָאנְקָלְ-זָשָׁאַקָּעַטָּע, טַרְעַף איך אָן נאָך אָן "עַגְּלָעַנְדָּעַץ", כִּיְמַין נאָך אָיִדְישְׂן שְׁנִידְעַר. שְׁמוּעָן מִיר אַזְּוִי פָּוֹן פָּאַרְשִׁידָעָן זַאֲכָן, פָּוֹן שְׁנִידְעָרִי, ווי גַּעֲוִינְגְּלָעַץ, פָּוֹן "הַעֲלִיקָאָפֶּטֶן", פָּוֹן "פְּלִינְגְּלָעַנְדָּעַץ". אָן ווֹעֵן מִיר האָלְטָן שְׁווֹן בַּיִּם גַּעַט זְעַגְּעָנָעַן זַיך, כָּאָפֶט מִיךְ מִין "עַגְּלָעַנְדָּעַץ" אָן בַּיִּדְעַר קְלָאָפֶעֶן אָן גַּיְתָּ מִיר אָ פַּרְעָגָן:

— אַיִּין מְשֻׁגְּעָנָעָם שְׁטָעַטָּל, יָאנְקָלְ-זָשָׁאַק, בִּיסְטוּ שְׁווֹן גַּעַזְעָן?
— וואָס פָּאָר אָ משֻׁגְּעָ שְׁטָעַטָּל? — פַּרְעָגָן איך אַיִּם — וואָס ווַיְלָטָר פָּוֹן מִינְגָּעָ אַרְעָמָעָ פָּאָר יָאָרָן האָבָן, חַיְמַבָּעָר? כִּיְבַּין גַּעֲקָומָעָן אַהֲרָן זַעַן קַיְינְס מְשֻׁגְּעָנָעָ שְׁטָעַטָּלָעַץ. כִּיְבַּין גַּעֲקָומָעָן אַהֲרָן אַוְיסְטָרוּן. מִינְגָּעָ בַּיִּהְרָה, מִינְגָּעָ ווַיְיָבָל אַיִּין גַּעֲקָומָעָן אַוְיסְטָהִילְעָן אַיִּרעָ "חַאַרְמָאַטָּן"...

— הײַינט צוועלַף בִּינְגָאַכְט — זאגט ער מיר באָפֿעלַעַרְיש — גִּיעַן מיר
זען ס' משוגענע שטטעטל...

פִּינְקְטְּלָעֵד צוועלַף בִּינְגָאַכְט האָבָן מיר זיך גַּעֲלָאַזְט אַין וּוֹעַג אַרְיַּין;
פָּאָרְשְׁטִיַּיךְ זיך, מִיט מִין, יַאֲנְקָלְזְוַשָּׁקְס, "וּוְאַטְּיַע". מיר זענען אַנְגַּעַקְמָעַן
בְּשִׁלּוֹם. אָונְ הֻרְתַּעַת וּוֹאָס כְּהָאָב דָּאָרֶט צוועען:

ס' האָט זיך דָּאָרֶט גַּעֲטָאָן אָ טַאֲלָאָרָם. אַרְקָעְסְּטְּרָעָס האָבָן גַּעַשְׁפִּילְטָם.
הַילְּכָרָס האָבָן גַּעַהְלָכְט, דַּי גַּאֲסָן זענען פָּאָרְגָּסְן גַּעַוּוֹן מִיט לִיכְט. אַלְעַ
גַּעַשְׁפְּטָן זענען גַּעַוּוֹן אָפָּן, וּוי אַין מִיטָּן הַעַלְּן טָאָג. מַעַן לְאַזְט נִישְׁתָּ
אַדְוֹרָךְ קִיּוֹן וּוֹאָגָן. אָוֹן רַעֲדָן רַעֲדָט מַעַן דָּאָ אלְעַ שְׁפָרָאָכְן, אוַיסְעָרְפְּרָאָנְבָּרְצָישְׁׂן. דָּאָ זַעַט מַעַן טַאָקָעְ רִיכְטִיקָעְ נַגְּלָעְנְדָעָר, מִיט צִיגְּנָרָן אַין מַוְילָ
אָונְ הוּאְכָעְ דַּאְמָעָן, אַנְגַּעַטָּאָן אַין דַּי טִיעַרְסְּטָעְ קְלִיְּדָעָן. מַעַן טְרָאָגְט וְיַלְּ
בְּעַגְעַן אָונְ גַּאֲלָדָעָן שְׁכַּלְעָד אָונְ מַעַן פָּאָרֶט אַין גַּלְאַנְצִיקָעְ אוַיטָּאָס אָונְ
מַעַן קוּשָׁט זיך אַין מִיטָּן גַּאֲסָ...

דָּאָס אַלְץ האָט מיר אַזְוִי אָ בְּלַעַנְד גַּעֲטָאָן פָּאָר דַּי אַוְיָגָן, אָזְ בְּבִין
שְׁטִינְגְּעַבְּלִיבְּן אָונְ נִישְׁתָּגְּעַוּסְט וּוֹאָס עַס טָוָט זיך מִיט מִיר. עַפְעָס האָבָן
מִיר דַּי מַעַנְטָשָׁן אַוְיְגַעְזָעָן צּוֹ זַיְן נִישְׁתָּפָן דַּעַם פְּלָאָנְעָט. אַבָּעָר מִין
פְּרִינְגַּט אַיְזָן בְּאֲגִיסְטָעָרט:

— האָסְטָטָאָט גַּעַזְעָן דַּי בְּתוּלוֹת, יַאֲנְקָלְזְוַשָּׁקְס? קָומָ — נַעַמְטָ ער
מִיךְ בַּיְ דַּעַרְ הַאנְטָט — וּוֹעַלְן מִיר זען וּוי מַעַן וּוֹיְלָט אָוָס דַּי שִׁינְהַיִּיטָ
קָעְנִיגִּין.

מִיר קָוָמָעַן אַרְיַּין אַיְזָן אָ טַוְנְקָעָלְן טַאַנְצִיזָאָל, וּוֹ מַעַנְטָר אָונְ פְּרִיעָעָן
דַּרְיכָן זיך, קָוָמָן זיך, גַּלְעָטָן זיך. בָּאַלְדָּו וּוֹעָרָט אַוְיְגַעְלָאָשָׁן סְלִיכְט. מַעַן
טַאַנְצָט אַיְזָן דַּעַרְ פִּינְצָטָעָר, אָזְ צַוְוִיסָּס גַּאֲרָ נִישְׁתָּוּ אַזְוִי זַיְן זַעַעַן צּוֹ טַאַנְצָן...
עַנְדְּלָעָד, אַרְוָם צַוְוִיִּי בִּינְגָאַכְט, מַעַלְדָעָט עַפְעָס אָ הַעַר אַיְזָן אָ פְּרָאָק אַזְ
עַס הַיְּבָט זיך אַיְזָן דָּאָס גַּרְוִיסְאָצָה הַיְּסְטָטָאָרְישָׁע גַּעַשְׁעַנְשָׁה. אָוֹן עַס הַיְּבָט טַאָקָעְ
בָּאַלְדָּו אַזְ פָּאָרְבִּיְּצָוְמָאָרְשִׁין דְּרִיְּפְּעָרְטָל נַאֲקָעָטָ מִידְלָעָד, מַעַן מַעַט
זַיְן, מַעַן וּוֹעָגָט זַיְן, מַעַן קוּקָט זַיְן אַרְוָם פָּוָן אַיְבָּן בֵּין אַרְאָפָּ. עַס גִּיעַן
פָּאָרְבִּי בְּלָאָנְדָעָ, גַּעַלְעָ, שְׁוֹאָרְצָעָ אַזְוִי אָ שְׁעהָ צִיִּיטָ, אָוֹן דַּי רִיכְטָעָר, עַלְטָעָרָעָ
גְּרוּיִ גַּעַוְואָרָן. עַס גַּעַדְוִיעָרָט אַזְוִי אָ שְׁעהָ צִיִּיטָ, אָוֹן דַּי רִיכְטָעָר, עַלְטָעָרָעָ
הַעַרְ, שְׁוֹוִיצְּן, נַעַבָּעָ, מִיט דַּי אַוְיְגַעְקָרָאָכָעָנָעָ גַּלְאַצְּעָרָס. בֵּין זַיְן זַעַעַן
עַנְדְּלָעָד אַיְינִיק אַוְיִחְדָּא אָוְיִחְדָּא דְּרִיְּפְּעָרְטָל נַאֲקָעָט מִידָּלָ. מַעַן דַּעַרְלָעָגָט אַיְרָ
בְּלָוְמָעָן, מַעַן הַיְּבָט זַיְן אַיְזָן דַּעַרְ הַוִּידָּ אַיְזָן מַעַן לְאַזְט זַיְן אַרְאָפָּ. עַס גִּיסְטָ
זַיְן שְׁאָמְפָאָנִיעָר, עַס וּוֹעָרָט אָ גַּעַרְדָּעָרָ פָּאָרְדוּלָט צּוֹ וּוֹוָרָן: הַוּאָ, זַאֲלָ
לְעַבָּן דַּי קָעְנִיגִּין!

וואס זאל איך איזר זאגן, מיר זענען קווים ארויס מיטן לעבען. אין דער געשטועפער, האב איך שיר נישט פארלויין מיין יאנקליזשאקסעטער.

זאגט צו מיר מיין "ענגלענדער", דער פאריווער שנידער:

— אצינד קומ, וועל איך דיר וויאזן עפעס אוזונס און אזעלכעס...

און וויזדר פאלן מיר אריין אין עפעס א קאבארטע, וו מ'האט געזען בלויין א רזען, קוופערדע ליכט. כהאָב געהרט מזוייך ווי פון זיעער וווײיט און געגען זיך וויגן א מענטשנּ-מאַטער. די פֿרויינּן האָב געליגט זיעער איזדעלע קעפלען אויף די מענטערישׂ אַקְטְּלָעָן און געלאָזט זיך וויגן, ווי קליענע קינדרער, און די מענטער האָב מיט פֿאָרגּוּנִיגּן זײַ אַינְגּוּוּגּיט...

— נו? — פֿרְעָג איך מיין "ענגלענדער" — דאס האָטּוֹ מיר געוואָלט וויאזן?

— "פאָסִיאָנס" — זאגט מיר יונער און כ'שווייג. אַ בְּרוּרָה האָב איך?
אט צינדט זיך און דאס ליכט און אַ סְפִּיקְעָר מעלדעם, און אַטְּ-אַט קומט און די טְרְפֶּעֶס "קְנָאָקְנוּסִילּ". עס באָוּוּיָּוט זיך אַ בלְאָנד מֵיְדָל, זְיַגְּט, דְּרִיטְמִיטְהַנְּטָן און דער עולָם קְלָאָפֶט בְּרָאוֹא. בְּאַלְדְּ קומט אַרְיִין אַן אַנדְעָרָע און זְיַגְּט ווי עדִיט פִּיאָף, נָאָר אַ בִּיסְלָל עַרְגָּעָר. בְּאַלְדְּ קומט אַ דְּרִיטְעָ אַן זְנַגְּט ווי לִילִי פְּאָגָן, נָאָר נָאָך אַבְּסִיל עַרְגָּעָר. הַיְּבָ אַיך נִישְׁט אַן צו פֿאָרְטִּין אַן פֿרְעָגּוּ מֵיָּן פֿרְיִינּט:

— וואס קְלָאָפֶן זײַ אָזְוִי, די גְּאָרְאָנִים?

לאָכְט עַר פָּוּן מִיר:

— האָט גָּאָרְנִישְׂט באָמְעָרְקָט, יאנקליזשאָק, אַן דִּי אַלְעָ שְׁיִינָע מִידִּידְלָעָן זענען גָּאָר... מענטער: רִיכְטִיקְעָ מַעְנָעָר. אָוִי בִּיטְסָו אַנְאָר, יאנקליזשאָק...
עַס אַיִּזְמִיר שְׁלָעָכְט גְּעוֹזָאָרְן, סְהָאָט מִיד אַגְּנָעָהָבִין נְזָדְוָשָׁעָן, אַן כְּהָאָב
גְּעַמְּיָּינְט אַיך קְוָם אָוּמָן. אַיך האָב אַ כָּאָפֶגֶת אַגְּטָמָן מיַן יאנקליזשאָקעָט אַן
בֵּין קְוָים אַרוּיסְמִיטְהַנְּטָן לעַבָּן. אַרוּיסְקּוּמְעָנְדִּיקְ פָּוּן דָּעַם זְיַנְּדִיקְהַוִּין, גִּיבְ אַיך
אַ קְוָק אַוִּיפְטִ מֵיָּן זְיַגְּט. ווי שְׁפָעָט, מִינְטָאָר, אַיְזָן גְּעוֹזָעָן? פִּיר אָזְיִיגָּעָר
פֿאָרטְאָגָס. די גַּעַשְׁעָפְטָן זְעָנוּן נָאָר אַלְעָן גְּעוֹזָעָן אַפָּן. מיַן "ענגלענדער"
איַזְגְּעָגְעָן הַיְּנָטָעָר מִיר אַן האָט זיך עַפְעָס גַּעַפְילָט שְׁוֹלְדִּיק. עַר האָט
מוֹרָא גַּעַהָאָט צִיאָל אִים נִישְׁט אַוּוּקְהַרְגָּעָנָן. מִיט אַיִּין מַאְלָעָט עַר
מִיר אַן בַּיְּ דָעַר האָנט אַן בעַט זיך בַּיְּ מִיר, ווי אַ קלְיָין קִינְד:

— יאנקליזשאָק, לאָמִיר בלויין אַ קְוָק טָאָן אַיך דער קָאָסִינָא אַן דָּאָן
גִּיעָן מִיר אָהָיִם.

— וואס האָב אַיך צו טָאָן אַין קָאָסִינָא?

— וועסט אנקוקן ווי מענטשן זוארטען זיך מיט טויזנטערט.
מיר קומען אריין. ביי גראיסע טישן זעבען געתטאגען קאפא-אויף-קאפ
מענער און פרויען און געווארפן נישט נאר מיט טויזנטערט. נאר מיט
צענער-טויזנטערט. א מאן זוארט מיט א באָלעט און א שטעהן האָלט ער
אין דער האָנט. און צוישן די פֿאַרְחַלְשֶׁטֶע "פרינצּעסִינְס" און "בעסערע"
מענער — אָ ברײַטְע יַדְעָנָע, וואָס האָט כמַעַט פֿאַרְנוּמָען אָ האָלְבָּן שְׂפִילְ-
טייש. גֵּי פֿאַרְשְׁטִי אָ וועטלט. דאס איז נישט פֿאָר יַאֲנְקָלְזְשָׁאָקָס קָאָפּ.

מיר זענען באָלד אָרוּיס. דער קָאָפּ האָט זיך מיר געדרייט ווי אָ ווינט-
mil. וואָס זאל אַיך אַיך זאגן? — טאָקע אָ משוגע שטעלט. שלאָפּן ביַי-
טאג זעבען זואָך בִּינְאָכְט, זואָפּן זיך מיט די צענער-טויזנטערט. קלָאָפּן
בראֹוֹא פֿאַרְשְׁטַעְלְטַע מענער, וואָס זינגען ווי צְבָּרָאָכְעָנָע זַיְגָעָר... קִיְּין
וואָרט פֿרְאַנְצּוּזִישׁ הערט מען דָא נִישְׁט אָן דאס היִיסְט בַּי זַי גַּעַלְעַט...
נאָר גֵּי זַוְּךְ בַּי זַי יִשְׁרָאֵל, אָן דָא האָט אַיך צו טָאן מיט אָ משוגען שטעלט...
פָּונְקָאָפּ בַּי די פִּיס משוגען; אָן אָן יַאֲנְקָלְזְשָׁאָק זָאנְט קָאָגְט אַיך אַים
עס גַּלוּיבָּן...

אין א „בעסערן“ רעסטאראן

א גאנץ יאל האט די יאנקל-זשאקעטט אריינגעראעדט אין יאנקל-
ושאָקן :

— מיר הארעועען א גאנץ יאל שוער און ביטער, אבער איז גאט ווועט
העלפּן, מיר, וועלן דערלעבן די וואָקאנסן, ווועטו מיר, ליבער יאנקל-
ושאָק, איזו גוט זיין און צאַלן א מיטיך... און נישט גלאַט איזו א מיטיך,
נאר א מיטיך איז א בעסערן רעסטאראן. דארט, ווועס עס בעסערע
מענטשן און ווועס ברענען זישראָנדאלן מיט געלבלעכע אָדער רָאַזְע
לייכט, און גארסאנגען מיט שליפֿעס טערוווּן, און מען בייגט זיך פֿאָר
דיַר אין דרייען... איך וויל כאָטש עסן איינמאָל איז א בעסערן רעסטארָן
ראָן, ווי א בעסערע דאמע... דו שטעלט זיך פֿאָר, יאנקל-זשאָק: כיוועל
ニישט דאָרָפּן קאָכוּן, נישט דאָרָפּן דערלאָנגען, נישט דאָרָפּן וואָשָׁן קיִין
געפּעַס...

וְאֵם אָן אַמְתָּה, הָאָבָּן יַאֲנְקָלְ-זַשָּׁאָקָן דִּי אֶלְעָזָרְכָּן נִישְׁתְּ גַּעֲרִיצָת. עָרָ
הָאָט נִישְׁתְּ לִיבְ דִּי אַיְבָּרְגָּטְרִיבָּעָנָן מְאַנְיָרָן אָנוֹ קָוָנָצָן. נָאָר וּוָאָס טָוָט
מַעַן אַלְצָ נִישְׁתְּ צָוְלִיבְ אַ וּוְיִבְ, נָאָר דָּעָרְצָוְ זַיְן אַיְגָעָנָן יַאֲנְקָלְ-זַשָּׁאָקָן?
הָאָט עַר מְסֻכִּים גַּעֲוָעָן אָנוֹ מְהָאָט גַּעֲוָאָרט אָרוֹףְ דִּי וּוָאָקָאנָן. זַיְן זַעֲנָעָן
אָבָּעָר נִישְׁתְּ גַּעֲקוּמָעָן אַזְוִי גַּדְךָ. דִּי טָאגְ זַעֲגָעָן גַּעֲוָעָן אָנוֹ הַיִּסְעָע,
מְהָאָט גַּעֲשׂוֹיְצָת. מְהָאָט גַּעֲהָרָעוּסָט אָין דָּעָר שְׁנִידָּעָר-אַטְעָלִיעָ. דִּי
יַאֲנְקָלְ-זַשָּׁאָקָעָטָט הָאָט גַּעֲוָאָרט אַזְוִי דָּעָט גַּלְיקָלָעָנָן טָאגְ, וּוֹעֵן זַי וּוֹעֵט
זַיְצָן בַּיְ דִּי טָוָנְקָעַלָּע, רָאוּעָן גַּעֲלָעָ לִכְתָּט אָין בעסערן רעסטארָן אָנוֹ
די גָּארסָאנָעָן מִיט דִּי שליפֿעס, ווי אָפְּצִירָן, וועלן אִיר סָעָרוּוּרָן, ווי אַ
קִיְּיסָעָרָנָעָן, וועלן זיך בִּיגְנָן פָּאָר אִיר אָנוֹ שְׁמִיכָלָעָן צַו אִיר, ווי צַו אַ
גְּרוֹיסָעָר דָּמָע...

אָנוֹ אָנוֹ סְיִין גַּעֲקוּמָעָן דָּעָר גַּלְיקָלָעָכָר טָאגְ, וּוֹעֵן מְהָאָט
אָרוֹיסָעָנָדִיקָט דִּי גְּרוֹיסָעָ בְּאַשְׁטָּעָלָנוּגָעָן, הָאָט מעַן זיך גַּעֲלָאָן אָין וּוֹעֵג

אריין. איבערן גאנצן וועג האט די יאנקל-זשאקטע גערעדט פון דעם ווונדרערבאיין מיטאג, זי האט געהאלטן אין איין רעדן צו יאנקל-זשאקן: — געדען, וואס דו האט מיר צוגעזאגט! — מיר וועלן עטן אין אַ בעסערן רעסטאראן.

אויסגערטענט האט זי גענוו, אָז זי דאָרפן אַנקומען פִינְקְטְלָעֵר מיטאג' צייט קײַן נִיס. זי האט אויפגעוווקט יאנקל-זשאקן פִיר אַזְיְגָעֶר פֿאָרטָאָג ווען אַ גְּרוֹיעֶר נְעָפֵל אַיְן נָאָר גַּעֲלָעָג אַיְפָּן אָסָם. אָז זי האָבָן זִיד גַּעַר לאָזֶט אַיְן וועג אַיְין. יאנקל-זשאָק אַיְן נִישְׁתְּ מַעַר צַעְדָּרִיט, עָר ווּעָט נִישְׁתְּ פֿאָרְגָּעָסָן אַריינְצָוָגִיסָן קִיְּין בְּעַנְזָין אַיְן ווֹאָגָן אַריַין. פָּאָרָן פָּאָרָן טָאָפֶט עָר דַּעַם דּוֹפָּק פָּוֹן זַיְן ווֹאָגָן. עָר קָאָפָּעָט מִיט די פִּיס אַיְן די רַעַד אַריַין, זִי זִי זַעַנְעָן גּוֹט אַגְּגָעְבָּלָאָזָן, קָוָקָט אַיְן מַאְטָאָר אַריַין, דְּרִיט עָפָּעָס דָּאָרָט פֿאָרָאָפָּטָעָ שְׂרִיְּפְּלָעָעָ, פֿאָרְשָׁמִירָט זִיד דֻּעָרְבִּי די העַנְטָם, עָר קָוָקָט אַיְן קָוָקָט אַוְן הַאָלָט אַיְן אַיְן קָוָקָן. פֿלְזִים דֻּעְרְמָאָנָט זִיד עָפָּעָס יאנקל-זשאָק, לאָזֶט אַלְץ שְׁטִיְּן, שְׁטָעָלָט אָפֶט דַּעַם מַאְטָאָר, וּוַיְיל דַּעַר קָלָנָג גַּעֲפָּעָלָט אַסְטָעָס נִישְׁתְּ; קָרִיכְט אַרְוָס אַוְן גַּרְאָבלָט דָּאָרָט אָפָּשָׁר אַ שְׁעה צִיְּט. די יאנקל-זשאָקָעָטָעָ דַּעְנְרָעוֹוִוָּת זִיד:

— וואס זַוְסָטוּ דָּאָרָט אַיְן מַאְטָאָר? ווען ווּעָט מַעַן שְׁוִין פָּאָרָן? סְזַוְעָט דָּאָרָט זַיְן צָו שְׁפָעָט צָוּ מִיטִּיק. אַבָּעָר דָּאָס מָאָל האָט גַּאֲרְנִישְׁטָט גַּהְאָלְפָן יאנקל-זשאָקָס פֿאָרְזִיכְטִיקִיט. אַיְן מִיטָּן וועג אַיְן עָר שְׁטִיְּן גַּעֲבְּלִיבָן. סְהָאָט גַּעְדוּיְּעָרָט אַ פָּאָר שְׁעה צִיְּט. די יאנקל-זשאָקָעָטָעָ האָט גַּעֲמִינָט, אָז זִי גַּיְיט אָיס.

זי זַעַנְעָן טָאָקָע אַגְּגָעְקָוּמָעָן שְׁפָעָט אַיְן אַוְונָט קִיְּין נִס אַוְן זַוְּ צָו שְׁלָאָפָּן אַיְן אַזְיִיךְ נִישְׁתְּ אַזְיִיךְ לִיְּכָת אַגְּגָעְקָוּמָעָן. אַלְעָה האָטָעָלָן זַעַנְעָן גַּעַוּעָן פֿאָרְנוּמָעָן, כָּאָטָש נָעַם גַּיְיָ אַוְן שְׁלָאָר אַזְיִיךְ דֻּעָר גַּאֲסָט האָבָן זִי קְוִים גַּעֲפָּוֹנָעָן אַ צִימָעָר דּוּרְכְּצָוְשָׁלָאָפָּן. בַּאֲלָל בַּאֲגַנְיָעָן האָט זִיד די יאנקל-זשאָקָעָטָעָ אוּפְּגַּעַהֲבוֹבָן, האָט גַּעַנוּמָעָן פִּילְיָן אַירָעָ נְעָגָל שְׁמִירָן זִי מִיטָּן רָאָזָן לְאָקְרִיר, דָּאָזֶן האָט זִיד גַּעַזְוָעָט די בַּאֲקָוּן מִיטָּן פֿאָרְשִׁידְעָנָעָ קָעָמָט מִיט אַ קְלִיָּין בְּעַרְשְׁטָעָלָעָ, גַּעַנוּמָעָן שְׁמִירָן די בַּאֲקָוּן מִיטָּן פֿאָרְשִׁידְעָנָעָ פָּאָמָאָדָעָס אַזֶּן מִיטָּן פְּזָדְעָר, אַזֶּן יאנקל-זשאָק האָט אַלְץ גַּעַשְׁנָאָרָכָה. עָר אַיְן, נְעָבָעָר, מִיד גַּעַוּעָן פָּוֹן לְאָגָנָן וועג אַזֶּן ווֹאָלָט אַזְיִיךְ אַפְּגַּעַשְׁנָאָרָכָה אַ גַּאֲנָצָן טָאָג. אַבָּעָר אַבָּט אַזְיְגָעֶר האָט אַיְם די יאנקל-זשאָקָעָטָעָ שְׁוִין גַּעַוּעָט: — בַּיְזָן דַּו ווּעָט זִיד רָאַיְרָן, אַגְּנָטָאָ, בַּיְזָן ווּעָט שְׁוִין זַיְן צָו שְׁפָעָט צְוִיְּין אַיְן אַ בעסערן רעסטאראן — האָט זִי גַּעַשְׁרִיעָן. סְהָאָט נִישְׁתְּ גַּהְאָלְפָן דָּאָס בְּעַטְוּן זִיד יאנקל-זשאָקָס. אָז עָס אַיְן נָאָר צָו פָּרִי, אָז מַעַן האָט נָאָר צִיְּט. אָז דֻּעָר קָאָפֶט טָוָט זִיד ווּיִי. עָר האָט זִיד

געמוץ אוייפהויבן אוֹן האַלבּ-צָעֵן אָזִינְגֶּר אַינְדְּרֶפְּרִי האַט מעַן זִיךְ אַרוֹיסִס-
געלאָז זָכוּן דָעַם בעסְטָן רַעֲסְטָאַרָּאָן...
זָכוּן זַי גַעַגְנַגְעָן אוֹן גַעַקְוָקְטַּ אלְעָ רַעֲסְטָאַרָּאָן... אָזַי האַבָּן זַי
זַי גַעַדְרִיטַּ אָ פָאָר שָׁעה צִיטִי, בֵיזַוְדָעַ יַאנְקְלַ-זַשְּׂאַקְעָטַּ אַיְזַעְפְּלַן גַעַז
וּאוֹרָן אָ רַעֲסְטָאַרָּאָן, וּוּ בֵיזַוְדָעַ טִיר אַיְזַעְפְּלַן גַעַשְׁטָאַגְּעָן אַיְזַעְפְּלַן גַעַז
וּוּי אַז אַדְמִירָאָל... אַרְיִינְקְוּמַעְדִּיק אַיְנוּוּוַיְינִיק, האַט יַאנְקְלַ-זַשְּׂאַקְעָטַּ אָ צִידַי
טִיר גַעַטְאָן דָאַס האַרְץ... — טַוְנְקַעְלָע לִיכְטַּ, זְשִׁרְאַגְּדָאַלְן אַזְעַנְעַר מִיט
די שְׁוֹאַרְצַעַ פְּרָאַקְן, מִיט וּוּיסְטַּע קַעְלְנַעַר אַזְעַנְעַר מִיט רַוִּיטְעַ קְרָאוֹאַטְן. אלְעָ
הַאַבָּן זַיְד אַנְגְּעוּהַיְיבָן בִּיגְזַן אַזְעַנְעַר פָאָר אִים, שְׁמִיכְלַעַן צַו אִים אַזְעַנְעַר
זַיְן וּוּיְבָל, בֵיזַוְדָעַ זַיְד אַרוּקְעַגְעַזְעַטַּ בֵיזַוְדָעַ אָ טִישְׁלַמְיט בְּלוּמְעַן. יַאנְקְלַ-
זַשְּׂאַקְעָטַּ שְׁוֹוָעַר אַפְּגַעְתָּאַטְעַטְמַט. סְחָאַט אִים גַעַשְׁרָאַקְן, וּוּילְקִיְין סְךְ גַעַלְטַ
הַאַט עַר נִישְׁטַגְעַתְעַטְמַט, קִיְים צַו פְּאַרְבְּרַעְגְּגָן צַוְוִיְיַהְיָה מַאְגַעְרַעְיָה וּוּאַכְּן, עַר הַאַט
זַיְד אַרוּמְגַעְקָט — דָאַמְעַס מִיט נַאַקְעַטְעַ אַרְעַמְסַ, הַינְגְּטַעְלָעַ זָכוּן גַעַז
זָכוּן אַוִּיפְעַטְעַ שְׁטוֹלְזָן; די דָאַמְעַס הַאַבָּן זַיְד גַעַשְׁטוּפְטַגְעַט זָכוּן אַזְעַנְעַן
די הַינְגְּטַעְשַׁע פִּיסְקַעְלָעַ אַרְיִין, זַיְד גַעַקְוָשַׁט...
אָבָעַר לְאַנְגַּז הַאַט יַאנְקְלַ-זַשְּׂאַקְעָטַּ אַיְזַעְפְּלַן צִיטַגְעַת צַו קוֹקָן, וּוּילְקִיְין
בָּאלְדַרְהַאַבָּן זַיְד אַרוּמְגַעְשְׁטַעְלָט אַרְוּם זַיְן טִישְׁלַמְיט גַעַהְאַט צַו קוֹקָן
צַעַ פְּרָאַקְן, מִיט גַּרְוִיסְטַּעַ בְּוּגְנַס פָאַפִּיר אַיְזַעְפְּלַן, וּוּאַס כְּדִי דָאַס
אַלְצַע אַיְבָעַרְצַולְיִיעַנְעַן בָּאַדְאָרְףַּמְעַן אַהֲלָבָן טָאגְ, עַפְעַס אַזְעַלְכַעְעַמְאַלְכִים
וּוּאַס פָאָר יַאנְקְלַ-זַשְּׂאַקְעָטַּ אַיְזַעְפְּלַן עַס גַעַוְעַן טַעַרְקִישַׁ, כִּינְזִוְישַׁ, הַאַטְעַנְטַאַטִישַׁ,
אוּסְלַעְנִידְישַׁע נַעַמְעַן, וּוּאַס נַאַר אָ "בעַסְעַרְעַר" מַעַנְטַש קָאַן עַס פָאַרְשְׁטִיַּן...
אוֹן דָא טַרְעַטְן זַיְיַה, די הַעַרְן מִיט די שְׁוֹאַרְצַעַ פְּרָאַקְן, נִשְׁטַח אַפְּ פָוְן יַאנְקְלַ-
זַשְּׂאַקְעָטַּ טִישְׁלַמְיט צַוְוִיְיַהְיָה הַעַן. די הַעַרְן שְׁטַעְלַן פָאָר יַאנְקְלַ-
בָּאלְנְדַע דָאַמְעַס מִיט צַוְוִיְיַהְיָה הַעַן. די הַעַרְן שְׁטַעְלַן פָאָר יַאנְקְלַ-
זַשְּׂאַקְעָטַּ די דָאַמְעַס אַזְעַנְעַן די "פָאַטְרָאַנְקָעַ" פָוְן בעַסְעַרְן רַעֲסְטָאַרָּאָן.
די דָאַמְעַס הַוִּיבְט גְּלִיְיךְ אַזְעַנְעַן צַו שְׁמִיכְלַעַן אַזְעַנְעַן יַאנְקְלַ-זַשְּׂאַקְעָטַּ
צַיְעַס גִּיאַט אִים גּוֹט אַזְעַנְעַן וּוּרְעַגְפִּינְט אִיר רַעֲסְטָאַרָּאָן. אוֹיךְ זַי דָעַרְלַאַגְטַמְט
יַאנְקְלַ-זַשְּׂאַקְעָטַּ אָ לְאַנְגַּן פָאַפִּיר, וּוּי אָמְגִילָה, מִיט סְפֻעְצִיעַלְעַמְאַלְכִים...
איַגְּנְטַלְעַר, טְרָאַכְטַּ יַאנְקְלַ-זַשְּׂאַקְעָטַּ, נַאַר וּוּאַס בָּאַדְאָרְףַּ אִיךְ קָאַנְעַן די
פָאַטְרָאַנְקָעַ אַזְעַנְעַן וּוּאַס וּוּילְקִיְין די אַלְעָ שְׁוֹאַרְצַעַ פְּרָאַקְן פָוְן מִירְהַאַבָּן? אִיךְ
וּוּילְקִיְין אָ מִיטְאָגְעַן אַזְעַנְעַן שְׁוֹן. טָא וּוּאַס דְּרִיְיעַן זַיְיַה זַיְד אַרְוּם מִירַ אַזְעַנְעַן
הַיְתָן מִיךְ זַיְיַה אָ גַבְבָּ?

אָ הַאַלְבּעַ שָׁעה צִיטַגְעַת יַאנְקְלַ-זַשְּׂאַקְעָטַּ גַעַקְוָקְטַּ אַיְזַעְפְּרִין אַרְיִין
אוֹן נִשְׁטַח גַעַקְאַנְטַמְט אַרוּסְקְרִיבַן פָוְן זַיְיַה, האַט עַר זַיְיַה אַיְבָעַרְגַּעַבְעַן דָעַר
יַאנְקְלַ-זַשְּׂאַקְעָטַּ אַזְעַנְעַן זַיְיַה אַיְסְגַּעַלְבַּן אַזְוִיפְלִילְמַאַלְכִים, אַזְעַנְעַן די
מִיט די שְׁוֹאַרְצַעַ פְּרָאַקְן הַאַבָּן פָאַרְשְׁרִיבַן גַעַנְצַע זַיְטַן פָאַפִּיר אַזְעַנְעַן

וואווק. וווען יאנקל-זשאָק איז ענדילעך פֿאַרְבְּלִיבּוֹן אַ מִינּוֹת אַלְיַין מִיט זַיִן
וּוַיְבֵּל, הָאָט עַר זַי גַּעֲפָרְעָגֶט: — וּוֹאָס הָאָסְטוֹ אַזְוִיפִּיל אַוְיסְגַּעַשְׁרִיבָּן?... וּוַיִּסְטְּ דָאָר, אָז מִיר הָאָבָּן
נִישְׁתְּ קִיְּין סְדַּךְ גַּעַלְטַ? — שְׂוִין, דו פֿאַרְגִּינְסְטַ מִיר שְׂוִין נִישְׁתְּ? וּוַיְלִסְטְּ מַעַן זָאַל אָונְדוֹ
בָּאַהֲנְדַּלְעַן וּוַיְשַׁנְּאַרְעָרָס?...

דָּעָרוֹוַיְלַ הָאָבָּן דַּי שְׂוֹאַרְצַעַ פֿרְאַקְוּן אַנְגַּעַהְוִיבָּן צַו טְרָאָגַן זַיְלְבָּרְנוּנַ
טָאַצְּן אָזָן פֿאַרְצְּעַלְיְיְעַנְעַ טַלְעָרָס. זַעַנְעַן אַנְגַּעַקְוּמָן מִיט וּוְעַגְּלָעָן, פּוֹל
מִיט מַאְכְּלִים. עַס הָאָט זַיךְ גַּעַטְאָן אָרוֹם אָונְדוֹ, וּי אַוִּיךְ אַיאַרְיךְ: אָז אַלְזַ
צַו יָאנְקְלַ-זְשָׁאָקָס טִישְׁלַ. דַּי אַלְעַ מַעְנָעָר אַין דַּי שְׂוֹאַרְצַעַ פֿרְאַקְוּן הָאָבָּן גַּעַי
הָאַלְטָן אַין אַיִּין שְׁמִיכְלָעָן.

עַפְּעָס אַזְוִי פִּיל וּוּוְעָרִים — רְוִיטָע וּוּוְעָרִים, גְּרִינְעַ וּוּוְעָרִים, זַשְּׁאָר
בָּעָס, עַסְקָאַרְגָּאָס. וּוּעָרָ קָאָן עַס עַסְוָן? עַס גִּיט זַיךְ אַ בְּרַעְכָּנוּגַן אָן. אָחָן
יָאנְקְלַ-זְשָׁאָקָס הָאָט נִישְׁתְּ גְּעוּוֹסְטַ פּוֹן וּוֹאָס פֿרְיְעָר אַנְגַּזְהְוִיבָּן. עַר הָאָט זַיךְ
אַרְוּמְגַעְקְוּקְטַ אָזָן גַּעַזְעַן וּי דַּי אַרְוִימְקָעַ אַהֲרָן אָזָן דַּאֲמָעָן עַסְמָעָן מִיט אַזְאָ
אַפְּעָטִיט אָזָן מִיט אַזְאָ “עַלְעַגְאַנְצָן”... זַיִּי הָאַלְטָן גַּאֲפַל אָזָן מַעְסָעָר מִיט אַזְאָ
גַּעַשְׁקְטִיקִיט, אָזָן עַר אַלְיַין הָאָט מַוְרָא גַּעַהְאָט צַו נַעַמְעַן דַּי עַסְכְּלִים אַיִּין
דַּי הָעַנְטָן אַרְיִין. דַּי יָאנְקְלַ-זְשָׁאַקְעַטַּע פֿרְאַקְוּן הָאָבָּן נִשְׁתְּ גַּעַוָּלָט
הָאָט נִשְׁתְּ גַּעַקְעַנְטַ עַסְן, וּוַיְלִיל דַּי שְׂוֹאַרְצַעַ פֿרְאַקְוּן הָאָט זַיךְ גַּעַנוּמָן צַוְּן אָזָן עַר
אַפְּטָרָעָטָן. זַיִּי זַעַנְעַן שְׁטִינְן גַּעַבְלִיבָּן אָזָן גַּעַקְוּקְטַ, אָזָן יָאנְקְלַ-זְשָׁאָקָס הָאָט
נִשְׁתְּ לִיבַּ, וּוּעָן מַעַן קוּקָט אִים אַיִּין טַלְעָר אַרְיִין... זַיִּי שְׁטִיעָן לְעַבְנָן אִים,
רִין זַיךְ נִשְׁתְּ אָזָן קוּקָן אַוִּיךְ אִים. רִירֶת עַר דֻּעַם טַלְעָר, זַעַנְעַן זַיךְ דָּא,
רִירֶת עַר אַ לְעַפְּלָל, זַעַנְעַן זַיךְ דָּא, רִירֶת עַר אַ מַעְסָעָר, זַעַנְעַן זַיךְ דָּא. זַיִּי
הָאַלְטָן אִים אַיִּין הָעַלְפָן, פּוֹנְקָט וּי עַר וּוֹאַלְטָט בָּאַדְאָרָפְטַ מַעַן זָאַל אִים
הָעַלְפָן עַסְן... זַיִּי הָאָבָּן אִים אַוְוַעְקְעַשְׁטָעַלְטַ אַ פְּלַעַשְׁלַ וּוּיְיַין אַיִּין אַ גַּעַר
פָּלָאַכְטָן קִיְּשְׁעַלְעַ, מִיט פִּיל שְׁטוּבָה, אָז אַ פְּלַעַשְׁלַ אוּפְּנָן הָעַלְזָול פּוֹן
פְּלַעַשְׁלַ, אָז עַס זַאל זַיךְ, חַלְילָה, נִשְׁתְּ פֿאַרְקִילָן, דָאָס פְּלַעַשְׁלַ... עַר הָאָט
נִשְׁתְּ פֿאַרְשְׁטָאַגְעַן, וּוּאָס עַפְּעָס אַזְוִיפִּיל שְׁטוּבָ? וּי שַׁעַטְמַת מַעַן זַיךְ נִשְׁתְּ.
חוֹדִילִים...

— אָז דו פֿאַרְשְׁטִיסְטַ גַּאֲרְנִישְׁטַ... — הָאָט זַיךְ אַפְּגָעָרְפָּן דַּי יָאנְקְלַ-
זְשָׁאָקְעַטַּע — דָאָס אַיִּין דָאָר אַלְטָעַר וּוּיְיַין...
— הִיִּסְטַ דָאָס — הָאָט יָאנְקְלַ-זְשָׁאָקָס זַיךְ אַפְּגָעְרוֹפָן — אָז מִיר צָאַלְ
אַזְוִי טַיְעָר פֿאַרְן שְׁטוּבָ...

דָּעָרוֹוַיְלַ הָאָבָּן אַלְזַי דַּי שְׂוֹאַרְצַעַ פֿרְאַקְוּן גַּעַהְאָלָטָן אַיִּין אַרְוִיפִּ
שְׁטַעַלְן פֿאַרְצְּעַלְיְיְעַנְעַ טַלְעָרָס. הָאָבָּן זַיךְ גַּעַהְאָלָטָן אַיִּין אַרְוּמְפָאַרְן
לְעַבְנָן יָאנְקְלַ-זְשָׁאָקָס אָזָן אִים קוּקָן אַיִּין דַּי אַרְיִין. אַבְעָר דָאָס

אי נאר אלץ גארנישט. דאס ערגסטע איי געשען, וווען מהאָט צוגעבערענgets דאס פערטל הינדַל און די יאנקליזשאָקעטע האָט אַים גִּילִיךְ אַינְגֶּגְּרוּםיט אַין אוּער אַריַין, אָז עַר זָל נִישְׁתַּעַן מִיט די הענט, נַאֲרֵלֶץ מִיט גַּאֲפֶלְמַעְסָעַ, אָפִילְוּ די בִּינְוּרַ אָוִיךְ... דָא אַין יָאנְקָלִיזָשָׂאָקָה בָּאָפָּאָלָן אַ שְׂוּוֹיִס. עַר האָט גַּעֲדְּרִימַט אַהֲרָן אַהֲרָן דָעַם גַּאֲפֶלְמַעְסָעַ אַין דָאס הַינְדַּל האָט זִיךְ נִישְׁתַּעַן גַּעוֹאָלַט אַונְטַעְרְגַּעְבָּן... בִּין... בִּין... עַס אַין גַּעַשְׁעַן דָאס גַּרְוִיסָע אָוְמְגַלִּיק: דָאס פֻּרְטָל הַינְדַּל האָט זִיךְ אַים אַרְוִיסְגַּעְלִיטְשַׁטְּ פָּוּן טַעַלְעַר אַון גַּעַשְׁפְּרָנוּגָעַן גִּילִיךְ אַין פְּנִים אַרְיִין אָן עַלְטָעַרְן הַעַר, וּאָס אַין גַּעַזְעַסְן לְעַבְּן יָאנְקָלִיזָשָׂאָקָה טִישְׁלַמִּיט אַיְנגַג מִידְלַ אַון זַי גַּעַהְאַלְטַן אַין מִיטְן קַוְשָׁן... נָה האָט זִיךְ דָאַס גַּעֲמָכַט אַגְּרוּדָעַר. דָעַר אַלְטָעַר הַעַר האָט זִיךְ גַּעַבְּיַזְעַרְט. די אוּיגַן זַעַנְעַן אַים פָּאָרְקְלַעְפְּט גַּעַוְאָרַן מִיט פָּעַטְסַ, זַיְן וּוֹיסְטַהְיַם פָּאָרְשְׁמִירַט, זַיְן אַגְּצָג — פָּאָרְפְּלַעְקָט, אַון דָאס יוֹנְגִּישְׁקָע וּוֹיְבֵלְהָאָט גַּעַהְאַלְטַן אַין אַיְן לְאַכְּנָן... די מַעַשְׁהָהָאָט אַיר פָּאָרְשָׁאָפְט פָּאָרְגְּעַנְגַּן...

בָּאָלָד זַעַנְעַן זִיךְ אַלְעַ בַּעַסְעַרְעַ מַעַנְטַשְׁן צְוֹזָאָמְעַנְגַּעַלְאָפַן, סָאַיְן גַּעַוְעַן הַיְמִילָעַן. אַלְעַ הַאֲבָן גַּעֲכָאָפְט מִיט די הענט, עַפְסַ גַּעַשְׁרָגַן. דָעַרְוּוַיְלַה האָט יָאנְקָלִיזָשָׂאָקָה גַּעֲכָאָפְט זַיְן וּוֹיְבֵלְהָאָן אַיְן צַו דָעַר קָאָסַע בָּאָצָאָלָן. מַעַן האָט בַּיְיַ אַים פָּאָרְלָאָנְגַט פָּאָר דָעַם נִישְׁטְפָּאָרְעַנְדִּיקְטָן מִיטְאָג אַן אַוְצָר מִיט גַּעַלְטַ, אָז סָאַיְן אַים הַיִּס אַון קָאָלַט גַּעַוְאָרַן, די הענט הַאֲבָן בַּיְיַ אַים גַּעַצְיַעַטְמַ, צַיְלְנְדִּיקְ דָאס גַּעַלְטַ...

— אַון וּאָס וּוֹאָלַט נַאֲרַ גַּעַוְעַן — האָט עַר זִיךְ דָעַרְנָאָר אַפְּגַעַרְוּפַן צַו זַיְן יָאנְקָלִיזָשָׂאָקָעַטְ — וּוּעַן מִיר עַסְן אַלְעַ די אַלְעַ „דַעַסְעַרְטַסְ“, מִיט די לִיְּ קַעְרַן, מִיט די קָאָפְעַסְ, וּוֹאָלָטַן זַיְן מִיר דָאָר צַוְעַנוּמָעַן די גַּאֲנְצָעַ פָּאָר פָּרָאָנְקָ...

עַר האָט גַּעֲכָאָפְט זַיְן וּוֹיְבֵלְהָאָט בַּיְיַ דָעַרְהַאֲנָט אַון קוּיִם אַרְוִיסְ אַלְעַ בעַדְיקָרַ.

אָזַי הַאָט זִיךְ גַּעַעַנְדִּיקְט דָאס מִיטְאָק אַין „בעסערן“ רַעַסְטָאָרָאָן... דָעַר „בעסערעדַר“ רַעַסְטָאָרָאָן האָט פָּאָרְקִירְצַט יָאנְקָלִיזָשָׂאָקָם וּוֹאָקָאנְסַן אוּרִיךְ אַ וּוֹאָךְ צִיְּיט. אַנְשְׁטָאָט צַוְּיִי וּוֹאָךְ צִיְּיט. האָט עַר קוּיִם גַּעַהְאָט גַּעַלְט אוּרִיךְ אַ וּוֹאָךְ צִיְּיט. אַבָּעָר די יָאנְקָלִיזָשָׂאָקָעַטְ אַיְזָן צַוְּרִידְן גַּעַוְעַן, אַבְּיִ זַי הַאָט אַיְרַס דַעַרְגְּרִיְיכְט. זַי הַאָט קִינְגְּמָאָל אַיְן אַיר לְעַבְּן נִישְׁתַּגְעַסְן אַיְן אַ שְׂבָעַן“ רַעַסְטָאָרָאָן אַון סָאַיְן אַלְעַ זַוְעַרְט אַיְן אַיר גַּעַפְעַלְן גַּעַוְאָרַן, וּאָס יָאנְקָלִיזָשָׂאָקָה הַינְדַּל אַיְזָן גַּעַפְלוּגַן דָעַם אַלְטַן מַאַן אַיְן די אוּיגַן אַרְיִין, וּוֹיְלַסְהָאָט אַיר פָּאָרְדְּרָאָסְ, וּאָס עַר האָט גַּעַהְאַלְטַן אַיְן אַיְזָן מִידְלַ... אַון דָעַרְפָּאָר אַיְן אַיר אַלְעַ וּוֹעַרְט גַּעַוְעַן, וּאָס סְהָאָט גַּעַקְאָסְ...

יאנקל-זשאָק פֿאַרְזִיכּוּרט זִיךְ...

יאנקל-זשאָק האט זיך אײַנְמָל אָנוֹ אָנוֹן פֿאַרְט אָפְּגָנְעִירִיסְן פּוֹן זַיִן צַוְּשִׁנְיִידְ-טִיש אָנוֹ אַרְוָמְגָעַשְׁפִּילְט זִיך אַבְּסָל מִיט זַיִן קְלִין טַעַכְּ טָעַלְל, אַרְוָמְגָעַטְאַגְּצֵט מִיט אִיר אָנוֹן קִירְצִימְעָרְל, סְקִילִיבְּעַ, צַוְּוִיְּ-אַרְקִיקְעַ נְפָשַׁל האט זיך גַּעֲלַעַטְעַר, וּוַיְיל יַאֲנְקָל-זְשָׁאָק האט גַּעַר מַאֲכָט אַזְׁעַלְכָּעַ קָאַמְּשִׁיעַ סִיגְעָס אָנוֹן קוֹנְצֵן — דָא אִין עַר פֿאַרְזִיכּוּרט גַּעֲוֹאָרְן אִין אָ בְּעָר, דָא אִין אָ קָאָז, דָא אִין אָ הַוְּנָת, אִין גַּעַלְאָפְּן אַוְּהָפְּ אַלְעַ פִּיר, אָנוֹ דָאָס מַעַנְטַשְׁעַלְעַ האט זיך אָוּש פֿאַרְקִיכְט, אָנוֹן דִּי יַאֲנְקָל-זְשָׁאָק האט אוּר אַנְגָּעָוָולְן אָנוֹן החַטְט צַוְּגָעָבָן : — אָוי בִּיסְטוֹ, יַאֲנְקָל-זְשָׁאָק, אָ נָאָר, בִּיסְטו נָאָר נָאָרִישְׁעַר וּוּי דִין טַאַכְטָעַל...

אָנוֹ מִיטְן דָּערְינְגָּעַן האט דָאָס טִירְגְּלַעְקָל אָ קְלוֹנְגָּגְעַטְאָוּן, מִיט אָזָא רַעַש, וּוּי גּוֹלְנִים וּוֹאַלְטִים זִיך אַרְיִינְגְּעִירִיסְן. אָין דָעַר טִיר האט זיך בָּאוֹזְוּן אָ יְוָגְעָר מַעַנְטְּשָׁה, אָינוֹ אַרְיִין אַיְן שְׁטוּב מִיט אָ בְּרִיטִין «בָּאנְגְּשָׂוֶר» אָנוֹ נִישְׁטַס וּוּאַרְטַנְדִּיק אַוְּף קִיְּין עַטְנְפָעָר, האט עַר גְּלִילִיךְ אַגְּנָהְיוֹבָן צַוְּ רַעַדְן : — גַּוט מַאְרָגָן, מַעַסְיַע יַאֲנְקָל-זְשָׁאָק ! וּוּי גִּיטְעַס אַיְיךְ מַעַסְיַע יַאֲנְקָל-זְשָׁאָק ? אַרְבָּעַט מַעַן, מַעַסְיַע יַאֲנְקָל-זְשָׁאָק ? וּוּי אִין מִיטְן גַּעַזְוָנָת, מַעַסְיַע יַאֲנְקָל-זְשָׁאָק ? דִּי צִיְּיטַן זְעַנְעַן שּׁוּעָרָע, פֿאַרְשְׁטִיטַט זִיך, מַעַסְיַע יַאֲנְקָל-זְשָׁאָק...

יאנקל-זשאָק אִין גַּעַשְׁתָּאָנְגָּעַן אִין גְּרוּיסְ פֿאַרְלְעַגְּנָחִיט. דַעַם מַעַנְטְּשָׁן האט עַר נָאָר קִיְּנָמָל אִין לְעַבְּן פֿאַר דִּי אַוְּיגָן נִישְׁט גַּעַזְוָן, אַוְּף וּוּפְּלַעַר גַּעַדְעַנְקָט. פֿרְעָגָן אִים : וּוּרְעַר בִּיסְטו ? עַר האט נִישְׁט גַּעַוּוֹסְט וּוּאָס צַוְּ טָאגְן. דָעַר פֿרְעַמְלָעַר האט דַעְרוֹוַיְיל גַּעַנוּמָעַן רַעַדְן צַוְּ אַנְקָל-זְשָׁאָקָס קְלִין טַעַכְטָעַלְל, גַּעַפְּרָעַגְט זִיך וּוּאַלְט זִיך אִיהָ אָנוֹן וּוּעַן עַר אִיז גַּעַוּוַיְר גַּעַוְאָרָן, אָנוֹ זִיך צַוְּוִיְּ יָאָר אַלְט. האט עַר זִיך שְׁטָאָרָק צַעַלְאָכְט אָנוֹן צַוְּגָעָבָן, אָנוֹ עַר האט אוּר אַקְינְד אָנוֹן זְעַלְבָּן עַלְטָעַר, דִּי זְעַלְבָּן נִאָכְט גַּעַבְּיוֹרָן,

אפילו די זעלבע שעה, טאָקע דעם 8-טַן אָפְרִיל, פֵּיר אַזְיִיגֶעֶר פָּאָרָטָאג. נאָר זיין קינד איז אַינְגָל, אָזַי, אָז ס'איַן גַּאנְצַן מַעֲגַלְעַךְ, אָז די צוֹוַיִ קִינְדָּעַר, וּוּעַן זַיִ וּוּעַלְן גַּרוּסַן וּוּרְעַן, וּוּעַלְן זַיִ נַאֲר אָפְשָׁר חַתּוֹנָה האָבוֹן אָויִיךְ. ער האָט גַּעַנוּמָעַן רִימַעַן זַיִן זַוִּין, וּוּי קְלוֹג ער אָיִן, וּוּי אִינְטָעַלְיִיךְ גַּעַנוּט ער אָיִן, וּוּי סְיוֹוָאלְט שְׂוִין גַּעַתְּאַלְטַן בֵּי פִּירַן די צוֹוַיִ קִינְדָּעַר צַוְּ דָּעַר חַופָּה.

ער האָט זַיִ גַּאֲרְנִישַׁט גַּעֲפַרְעָגַט, זַיִ בְּרִיטַּיט אַוּוּקְגַּעַזְעַט אַוְיַּף אַ שְׁטוֹלָן אָזַן זַיִ גַּעַנוּמָעַן אוּסְפְּרָעָגַן וּוּי יַאֲנְקָלְ-זַשָּׁאָק אַרְבָּעַט, וּוּפְלַע ער פָּאָרָדְיַּנְסְטַּט. דִּינַּט אָזַן צַי עַר קָאָן אוּסְקוּמוּמָעַן מִיט זַיִן פָּאָרְדִּינְסְטַּט.

בֵּי יַאֲנְקָלְ-זַשָּׁאָק אָזַן בָּאַלְד אַוְיַּגְעַגְּאַנְגָּעַן אַ פָּאָרְדָּאַכְט, אָז דָּעַר מַעֲנְטָש אָזַן נִישְׁתָּאַנְדְּרָש וּוּי אַ גַּעַתְּיִם-אַגְּעַנְט אָזַן ער וּוּלְזַיְבָּעָר אַרְבָּסְטַּבְּלָעַל, בָּאַקְוּמוּמָעַן עַפְעַס פָּוֹן אִים. דָּעַר מַעֲנְטָש פָּאָרְאִינְטְּעַרְעָסְטַּרְט וּוּיַּךְ עַפְעַס צְוֹפִילַּט. אָרוֹי זַיִן פָּנִים אָזַן גַּעַוּזָן אָוּמְרוֹן אָזַן מִיט פָּאָרְדָּאַכְט הָאָט ער גַּעַנוּמָעַן קוֹקָן אָוִיפָּן פְּרֻעְמָדָן, וּוּאָס אָזַן אַרְיַּין אָזַן זַיִן הָוִין, אִים צְעַשְׁטָרַט זַיִן פְּרִידַּט. סְטַעַכְטָרַלְל, וּוּאָס ער האָט גַּעַתְּאַלְטַן אַוְיַּף דָּעַר שְׂוִיס, הָאָט ער זַשָּׁאָק אַ קּוֹשְׁ גַּעַטְוֹן אָזַן אַיְבָּרְגָּעַגְּבָן עַס דָּעַר פְּרָוִי, וּוּאָס אַ פְּרֻעְמָדָן קָאָן אַלְץ אַיְבָּנִי-שְׁלָאָפָּן. מַעַן קָאָן קִינְיָמָאָל נִשְׁתָּוּן וּוּסְטַן, וּוּאָס אַ פְּרֻעְמָדָן קָאָן אַלְץ אַיְבָּנִי-פָּאָלָן; אָפְשָׁר אָזַן ער גַּעַקְוּמוּמָעַן אִים צְרוּבָּן זַיִן קִינְד? אָפְשָׁר הָאָט ער גַּאֲרַאְךְ רְעוֹוָאַלְוָעָר אַין טַאַש? אָזַן סְחָאַט אִים שְׁוִין אַיְגָּאַנְגָּצָן בָּאָגְּגָן גַּעַד, וּוּאָס ער האָט דִּי טִיר פָּאָר דַּעַם פְּרֻעְמָדָן גַּעַפְעָנָט. אָזַן אָז דָּעַר פְּרֻעְמָדָן, וּוּאָס ער האָט בָּאַמְּרָקָט, אָזַן יַאֲנְקָלְ-זַשָּׁאָק וּוּרְעַט אָוּמְרוֹאִיךְ, הָאָט ער זַיִן עַרְשָׁת דָּעַרְמָאַגְּט, אָזַן ער האָט זַיִן גַּאֲרְנִישַׁט פָּאָרְגַּעַשְׁטָעַלְט וּוּרְעַט עַר אַיִט, הָאָט ער זַיִן אַוְיַּגְעַהְוִוִּין, זַיִן אַגְּטַשְׁוָלְדִּיקְט פָּאָר זַיִן נִישְׁטַ-טָּאַקְטִישְׁקִיט אָזַן זַיִן עַרְשָׁת אִיצְטָט פָּאָרְגַּעַשְׁטָעַלְט אַלְסַן רַעֲפַרְעַזְעַנְטָאַנְטַס פָּוֹן דָּעַר פִּירְמָעַס „אַסְיָרָגָס דַּעַם טְרָאוֹוָאָס“, וּוּאָס עַקְוִיסְטִירַט נַאֲדָק פָּוֹן... פָּאָר קְרַוְטְּסָעַס גַּעַבְוָרָט; אָזַן גַּעַשְׁאָפָּן גַּעַוּזָרָן אָזַן זַיִן גַּעַר כְּדִי צַוְּ הַעֲלָפָן דִּי אַרְבָּעַטְעָר אָזַן דִּי אַרְעָמָעַ מַעֲנְטָשָׁן, וּוּעַן עַס קְוּמָעַ שְׂוּוּרָעַ צִיְּטָן, זַיִן זַאֲלָן נִשְׁתָּוּן בְּלִיְבָּן אַוְיַּף הַפְּקָר...

אָז יַאֲנְקָלְ-זַשָּׁאָק הָאָט עַס דָּעַרְהָעָרט, הָאָט ער קוּדָם כָּל לִיכְכָּטָר אַפְּרִי גַּעַטְעָמָט. ער האָט אִים אַבְעָר נַאֲר גַּעַוָּלְט זַאֲגָן, אָזַן ער זַאֲלָן זַיִן צְוֹפִילַּט גַּישְׁת מַטְרִיחָה זַיִן, וּוּיַּלְלַע פָּוֹן אַלְעַיְלָע יַאֲרַן בָּאַצִּיט וּזַיִן יַאֲנְקָלְ-זַשָּׁאָק סְקַעְפְּטִישְׁ, צַו אַט די זַאֲכָן... וּוּאָס הַיִּסְטַּט, מַעַן וּוּלְיַיְלָע אִים, יַאֲנְקָלְ-זַשָּׁאָק, גַּלְאַט אָזַי אַיִט דָּעַר וּוּלְטַ אַרְיַּין, הַעֲלָפָן?... פָּאָר גַּאֲרְנִישַׁט הַעֲלָפָן?... דָּא, הָאָט ער זַיִן גַּעַטְרָאַכְט, שְׁטַעַקְט שְׂוִין עַפְעַס אַ קִּינְצָעַלְעַ דָּרְיַּין... אָזַן יַאֲנְקָלְ-זַשָּׁאָק הָאָט אִים גַּעַוָּאַלְט זַאֲגָן, אָזַן ער דָּאַנְקָט אִים זַיִיר. אַבְעָר יַעֲנָם הָאָט נִשְׁתָּוּן

איןטערעסיטט. וואס יאנקל-זשאָק וויל זאגן. ער אלין האט געהטאָלטן אַין
איין רעדן:

— ווי אַיד זעט. בין אַיד אַיד געקומען העלפּון, מען קאָן קיינמאָל
ニישט וויסן, וואָס עס קען געשען מיט אַ מענטש. קײַן עגאַיסט דָּראָף
מען נישט זיין... ס'היליסט, עס זעגען פֿאַרְצָן מענער, וואָס בעמֶן אַיִּד
num אַ טאג אָון שטארבן אוועק... זַיְהַ אָבָּן זַיְהַ גַּאֲרִינִישַׁט אַיְבְּטַעַרְסִירַט
וועגן זַיְהַרְעַט פֿרְוִיעַן אָון קַנְּדַעַר... דֵּי פֿרְוִיעַן בְּלִיבְּן אָוְמְגָלְיקְלָעַר אָון דֵּי
קַנְּדַעַר — יְתָנוּם, אָן אַ צְוּנוֹפְּטָן... אָן אָזְוִי ווּי עס האָבָּן זַיְהַ גַּעֲפְּ�ן
צְוּוִי גַּוְטַּע מענטשן, וואָס האָבָּן דֵּי שְׂרָעְקַלְעַכְעַ לִיְדַּן נִישְׁת גַּעֲקָאנְט צָרָ
זָעָן...

אָן וווען יאנקל-זשאָק מאָכָט אַים אויפֿערקָזָם, אָן אַלְץ אַיִּד גּוֹט,
וועיל אָן פִּין, נאָר ער האָלט נִישְׁת דָּעַרְפּוֹן, אָן מַעַן זַאל אַים בחִינְמַבָּאָ
גְּלִיקְעָן... האָלט אַים יְעַנְעַר אַיבָּעָר:

— אָן ס'קָּאַסְט אַיִּד גַּאֲרִינִישַׁט!... ווועט אַיר וועעלְן, ווועט אַיר זַיְהַ פֿאַרְ
זַיְהַרְעַט, אָן נִישְׁת, ווועלְן מִיר בְּלִיבְּן דֵּי זַעְלַבְעַ גַּוְטַּע פֿרְיַינְט... אַיר ווועט
מִיר גַּאֲרִינִישַׁט שְׂוְלִידְיק זַיְן אָן אַיִּד אַיִּד נִישְׁת...

בָּאָלְדָּ דָּעַרְנָאָךְ ווענדעט ער זַיְהַ צַו יאנקל-זשאָק ווּיְבִילְ:

— מאָדָּם, צַו אַיִּד מוֹ אַיִּד רַעַדְן, ווּיְלַ אַיִּד גִּיט עס אַמִּינְגְּסָטָן אָן,
וּיְלַ אַיד ווּיְלַ נִישְׁת, אָן אַיר זַאלְט בְּלִיבְּן, וּיְ אַנְדְּעַרְעַט פֿרְיַעַן, אָן אַ
פְּרָאַנְק, וווען אַיִּעָרָ מאָן ווועט זַיְהַ פֿאַרְגְּוּסְטָן אַ שְׁטָאַרְבָּ אוועק צַו גַּעַבְן...
שְׁטָאַלְט אַיִּד פָּאָר, מאָדָּם, אָן אַונְדוֹעָרָ אַרְטִיכְלַ זַיְבָּן לוּיטַעַט: וווען אַיר
צְאַלְטָה היַינְט אַיִּנְטָ פֿינְחַ טוֹיְזָנְטָ פֿרְאַנְק אָן אַיִּד זַיְבָּן טַעַג אַרוֹם שְׁטָאַרְבָּ
אַיִּעָרָ מאָן אוועק, קומְטָ אַיר צַו אַונְדוֹן אָן מעַן גִּיט גְּלִיךְ זַיְבָּן
הַוְּנְדָּעַרט טוֹיְזָנְטָ פֿרְאַנְק... אַיר שְׁטָאַלְט וּדְ פָאָר, וואָס פֿאַרְאַ גְּלִיךְ, אָן אַ
מַאָן שְׁטָאַרְבָּט אַוְעָק אָן מעַן האָט בָּאָלְדָּ אַזְאָן סְוּמָּ גַּעַלְטַ?... אַיִּן
אוּסְנָאַמְסָ פֿאַלְן צָאַלְן מִיר אַיִּד אָוָס אַיִּן מַשְׁדָּ פְּרַ אָן צְוָאַנְצִיךְ שָׁעה
דָּאָס גַּעַלְטַ... דָּאָס הַיִּסְטָ, אַיִּעָרָ מאָן שְׁטָאַרְבָּט, לְאַמְּרַ זַיְגָן, דֵּי נִאָכָט
אוועק, ווועלְ אַיד זַיְהַ שְׁוִין אַיְנְטָעַרטָן, אָן אַיר זַאלְט גְּלִיךְ בְּאַקְוּמוּן
אוּסְגַּעַצְאַלְטָ דֵּי זַיְבָּן הַוְּנְדָּעַרט טוֹיְזָנְטָ פֿרְאַנְק... עַס זעגען פֿרְאַנְקָזְטָן
וּוּינְצִיקָּר גַּעַפְּרַלְעַכְעַ, דָּאָס אַיִּן דָּעַרְ פְּוֹנְקָטָ דָּרְיִי אָן נִיְּנְצִיךְ. ער לְוִיְּ
טעַט: אָן מעַן שְׁנִיְּדַט אַיִּעָרָ מאָן אָפְּ דִּי פִּס, בִּידְעַ פִּס, פֿאַרְשְׁטִיטִיט זַיְהַ,
קָאנְטָ אַיר אַיִּד בְּאַקְוּמוּן אַ פֿינְחַ הַוְּנְדָּעַרט טוֹיְזָנְטָ פֿרְאַנְק... סְזָאָל זַיְהַ
אָזְוִי נִשְׁתָּ טְרַעְפּוֹן, וּיְ סְטְרַעְפּוֹט זַיְהַ... סְפְּאַרְאַן הַיִּינְט אַרוֹם אָזְוִי פָּלְ אַוְרִ
טָאָס... מעַן גִּיט אַ פָּאָל אַרְנוֹטָר, אָזְוִי אַוְיסָ מִיטָּ דִּי פִּס... אַדְעַר אַרְנוֹטָר
אַ שְׁנַעַלְצִוְגָּ... ער גִּיט אַיִּד בְּלִיְזָן אַ קּוֹשָׁהָ, אָזְוִי אַוְיסָ מִיטָּ דִּי פִּס... אָן
אַיר, לְבָעָ מִאָדָּם, האָט זַיְהַ פֿינְחַ הַוְּנְדָּעַרט טוֹיְזָנְטָ פֿרְאַנְק אָזְנָאַשְׁ...

דצן — די ווינציקע געפערלעכע „אַקְצִידָאנְטֶן“... אונדזער פונקט זעקס זאגט: לאמר זאגן, אז איעיר מאן ווערט בלינד, אבער בלינד אויף ביידע אויגן, אזי ערד זאל נישט קאנגען זען די ליכטיקע שיין (ויליל ביי אונדו איז נישט קיין קונצן, מיר האבן אונדזערס אַ דָּקְטָאָר, וואס מוז דאס פעטשטעלן, צי איעיר מאן איז טאקע באמת בלינד...), באקומט איר אויך דורי הונדרט טויננט פראנק... זעת איר שיין, אז מיר ווילין בלויו איעיר גוטס...

יאנקל-ישאָק האט זיך דאס אַלְץ צוגהערט אזן סאיין אים נישט גוּט געווארן. ער איז בלאס געווארן ווי די וואָנָמָה, האט זיך געטמאָפָט אין דופָּק, צי לעבט ער נאָך, זיך באָרִיטֵט די אויגן, צי ער האט זיך נאָך... זיינע פיס... קיינמאָל זענען זיַּי אים אַזְוִי טִיעָר בִּישְׁתְּ גַּעֲוֹעַן, ווי אַיצְּט. ער האט געד פרוּוּס אַגְּיַי צוֹ טוֹן אַיבָּעָרְן צִימָעָר, צי זַיְיַעַן, זיינע פיס... אַבער דער פֿאָרְטְּפָּעָטָר האט זיך דערפָּוּן קיין גְּרִיסָעָס נִישְׁתְּ גַּעַד מאָכָּט אָוּן ווַיְיִטְּעָר פֿאָרְגּוּעָצָט:

— אָוּן אַיצְּט — דער פונקט דריי אָוּן דְּרִיסִּיךְ: אז מען באָדָאָרָה, צום ביישפְּיל, איעיר מאן אַפְּעָרִין, אַבער נִישְׁתְּ גַּלְּאָט אַזְוִי דָּאָרְט אַפְּעַד רִירָן אַ נָּאָרִישָׂו „פָּאָנְדָּעִיטִי“, נאָר עַרְנְסְּטָע זָאָכָּן, ווי אַרְוִיסְּשָׂוִידִין אַ לְּנָגָן, אַ שְׁטִיקָּמָאָגָן, אַ האָלָבָּמוּיל, אַ צָּעָן רִיפְּפָּן באָקְוּמָט אַיר אויך אַדרְיִי הַוְּנוּ דָּעָרָט טוֹינָנט פְּרָאָנָק. ווי אַיר זעט, האט אַיר אַלְעָעָמָעָלְקָיִיטָן צוֹ מאָכָּן אַ גַּעֲשָׁעַטְט. אַכְּיִבָּעָ אַיר ווּעַט נִישְׁתְּ האָבָּן קִין מַזְּלָל — אָוּן... סַיוּוּט אַיעְיָר מאָנוֹ גַּאֲרְנִישָׂט גַּעֲשָׂעָן; ווּעַט אַיר אויף דער עַלְתָּעָר דָּאָר באָקְוּמָן אַ גַּעַד ווּסְעַסְעַס סּוּמָּע. אַבער אַיְן אַלְגָּעָמָיִין גַּיט מעַן אַידָּק אַשְׁאָנָם, אז אַיר זָאָלָט נִישְׁתְּ דָּאָרָפָּן ווּאָרָטָן אַזְוִיפְּלִיל יָאָרָן... סַאיְן פּוֹנְקָט ווי מִיט דָּאָר לְאַטְעָרִיעָ — אז אַ פְּרוּ האט מַזְּלָל אָוּן דָּאָר מִן שְׁטָאָרְבָּט אַיר אויך אַזְוָעָק, אַדְעָר ווּעַרט בְּלִינְד, לְאָם, אַדְעָר פֿאָרְטִילְרִיט אַ לְּנוֹגָן, באָקְוּמָט זִי דָּאָס גַּעַלְט אָוּן מַוְּן נִישְׁתְּ ווּאָרָטָן בֵּין אויף דָּעָר עַלְתָּעָר. דָּאָס ווּעַנדְט זיך שְׁוִין אַיְן דִּי מַעְנָעָן, ווּילְלָעָס זענען פָּאָרָאָן אַיְנְגָעָשְׁפָּאָרטָע, ווּאָס ווּילְלָעָס נִישְׁתְּ שְׁטָאָרָבָּן. דָּאָס אַיְן שְׁוִין עַס זענען אַונְדְּזָעָר שְׁוּלְד... אַיר פֿאָרְשִׁיטִיט עַס אלְיִין, מַאָדָּם... חֹזֶק דָּעַם זענען פָּאָרָאָן אַזְוִיפְּלִיל אַוְמָגְלִיקָן, ווּאָס קָאנְגָעָן גַּעֲשָׂעָן אַיעְיָר מאָן, אז אויף יַעֲזָן אַוְמָגְלִיק אַיְן בֵּין אַונְדְּזָעָר פָּאָרָאָן אַזְוָעָקְלִיל... אַ פּוֹנְקָט, ווּאָס פֿאָרְזִיכָּעָרט אַיְיךְ, אז אַיר זָאָלָט זיך נִישְׁתְּ באָדָאָרָפָּן שְׁרָעָקָן יַעֲדָן טָאָג ווּעַגְּן בִּידְנָעָם לְעַבְּן פָּוֹן אַיעְיָר מאָן...

דא האט שְׁוִין יַאֲנְקָלְ-יַשָּׂאָק גַּעַנְמָעָן לְיִפְּן אַיבָּעָרְן צִימָעָרְל. ער האט שְׁוִין אַלְיִין נִישְׁתְּ גַּעֲוֹסָט, צי ער לעַבט, צי ער האט נאָד אויגן, אַ מאָגָן, לְנָגָעָן, רִיפְּפָּן. די גַּאנְצָע שְׁטוּב האט זיך שְׁוִין אַיצְּט גַּעֲדָרִיטִיט מִיט אַים, ער האט שְׁוִין אַיצְּט גַּאֲרְנִישָׂט גַּעַהְאָט ווּאָס צְוּ זָאָגָן, ווּילְלָעָס נִישְׁתְּ צְוּ אַים

האט דער פארטראטער גערעדט, נאך צו זיין ווייבל, צו דער יאנקל-זשאך. דער פארטראטער פון דער פארזיכערונג-גוזעלשאפט האט ארויסגעשלעפעט אַ בויגן פאָפֿיר, עפָס אַנגעפֿינטַלַט, געפרעגט ביַאנקל-זשאָקָן וווען ער איז געבּוִירָן, אָן, אָן יאנקל-זשאָק האט ווייטער געפֿרוֹוֹת האָלָן זיך בּיַ זְיַינָס, אָן עַס אַינְטַרְעֶסֶרֶט אַם נִישְׁט, האט זיך יענער גוטמאָטיק צעלאָכֶט:

— עַס קָאָסֶט דָאָר אַיְיך גַּאֲרְנִישְׂט. ווֹאָס אַרט אַיְיך, אָן אַיְיך שְׁרֵיְבִּיך? זָאָגֶט מִיר נָאָר, לִיבְעַר הָעָר יַאנְקָל-זְשָׁאָק, ווֹו זָעַנְט אַיר גַּעַבּוִירָן, ווֹי האט גַּעַחְיִיסְׁט אַיְיעַר פָּאָסֶטֶר אָן אַיְיעַר מַוְתָּעָר, ווֹעַמְעָן ווֹילְט אַיר זָאָל מַעַן דָאָס גַּעַלְט אַוְיסְצָאָלָן, ווֹעַן אַיר שְׁמַאְרַבְּטָה, חַילְילָה, אַוְעָקָע, אַדְעָר ווֹעַן סַגְעַשְׁעַט אַיְיך אָן אַומְגָלִיך? אַוְדוֹדָי אַיְיעַר לִיבְעַר פְּרוּי...

דֻּעְרַבְּיִי האט ער צַוְעַשְׁמִיכְלַט צוֹ יַאנְקָל-זְשָׁאָקָס ווִיְיבָל, כְּדֵי אַיר צוֹ ווִיְין, ווֹאָס פָּאָרָא טָוָה ער טָוָט אַיר דָאָ, אָן יַאנְקָל-זְשָׁאָקָן האט ער דָעַרְדַּו ווַיְיל אַונְטַעְרְגַּעְרְקַט דָאָס אַוְיסְעַשְׁרִיבְּנָעַ פְּאָפֿיר, אָן ער זָאָל אַונְטַעְרְדַּת תְּהִמְנוּנָאָ, אָן ווֹעַן יַאנְקָל-זְשָׁאָק האט זיך נָאָר אַלְץ גַּעַקוּוֹנְגְּקַט אַונְטַעְרְדַּי צַוְשְׁרַיְבִּן, האט דער פְּאָרְטְּרַעְטָר גַּעַנוֹמָעַן בעַטְנָן זיך בּיַ אַיְם:

— סְיַיְ�וָן דָאָר נִישְׁט פָּאָר מִיר, נָאָר פָּאָר אַיְיעַר פְּרוּי... ווַיְיל אַזְוִי צַוְאָאִיסְטִישׁ זָעַנְט אַיר דָאָר נִישְׁט, לִיבְעַר הָעָר יַאנְקָל-זְשָׁאָק, צוֹ לְאָוֹן אַיְיעַר פְּרוּי הַפְּקַר אַוְיפָּט דָעַר ווֹעַלְטָן, אַוְיסְעַשְׁטַעְלָט אַוְיפָּט אַלְעָז אַומְגָלִקְן... יַאנְקָל-זְשָׁאָק האט שׁוֹין מַעַר נִישְׁט גַּעַקְעַנְט אַוְיסְהַאֲלָטָן אָן האט אַוְבוֹר טְרַעְגַּשְׁרִיבָן, ער האט נָאָר גַּעַמּוֹת צַוְעַבָּן אַ פִּינְגְּפָר טְוִיּוֹנְטָעָר אָן דָעַר פְּאָרְטְּרַעְטָר אִין בָּאָלְדַּ פְּאָרְשְׁוּנְדָן, פָּאָרְן פְּאָרְקְלָאָפָּן דִּי טִיר, האט ער נָאָר גַּעַבְעַטְנָן נִישְׁט צוֹ פְּאָרְגָּעָסָן אָן יַעֲדָע דָרְרִי מַאנְגָּטָן אַיְינְצְזָאָלָן פִּינְפָּט טְוִיּוֹנְט פְּרָאָנְק...

אָן אַיְצָט... אַיְצָט ווִיס שׁוֹין יַאנְקָל-זְשָׁאָק אַלְיַין נִישְׁט, צַי זְיַין ווִיְיבָל ווַיְיל טָאָקָע בָּאָמָת נִישְׁט, אָן ער זָאָל אַ לִיאָדָע טָאג בְּלִינְד ווּעָרָן, לְאָם ווּעָרָן, מַעַן זָאָל אַים נִישְׁט דָאָרְפָּן אַוְישְׁנְיִידָן אַ לְוָגָג, אַ שְׁטִיקָמָגָן, אַ פָּאָר רִיפָּן... ווַיְיל מִינְגָּט נִישְׁט, סְיַיְ�וָן נִישְׁט קִיְּין קְלִינְגִּיקִיט — זִיבְנָה הוֹנִי דָעַר טְוִיּוֹנְט פְּרָאָנְק גִּיְּטָן צַוְפָּס... אָן — בֵּין אַוְיפָּט דָעַר עַלְטָעָר אִין דָאָר נָאָר אַזְוִי לְאָגָג צוֹ ווּאָרְטָן...

יאנקל-זשאָק אייז נישט מיט אלעלאָן...

יאנקל-זשאָק אייז זיכער, או ער האט אַ רַאְקָה, כאָטאַשׁ ער האט נישט שטודירט קײַן מעדיצין, וויסט ער גענוּי די סימפֿטָאמָען פֿון דער קְרָאנְקָה הייט. אוֹז אַ מענטש אַיִן קְרָאנְקָה, וויסט ער דָאָך ווֹאָס עַס טוֹט אַים ווֹי! אַ טָאָגֶן גַּיִּרְעַד מִיט די דָאָקְטוּרִים, אוֹז זַיִּפְּרָאַרְשְׁטִיְּעָן אַ קְרָעָנְקָה, אוֹ זַיִּי ווִיסְטָן נִישְׁטָן פֿון זַיְּעַרְעַע הַעֲנֵט אַוְן פִּסְטָץ זַוְּגָן. זַיִּי זַעַנְעַן נַאֲרָד צָוּן גַּעַלְתָּן אַוְן צָוּם סֻוֹף אַיִּיךְ אַוְעַזְכּוֹשְׁקָה מִיט אַיִּיעָרָן נִישְׁטָן אַוְעַרְקָעָנְטָן רַאְקָה אַוְן — פָּאָרָטִיךְ, אַוְן טָאָמָעָר מִינְטָא אִיר, אוֹ אַיִּינְעָרָן אַיִּז בָּעַסְעָרָן פֿון אַנדְרָהָן, האט אִיר אַ טָוּות. זַיִּי הַאֲבָן זַיִּיד אַלְעָאָזְנָהָן אַיִּין פּוֹזְמוֹן: אַלוֹיט מִין פָּעַטְגַּעַשְׁטָעלְטָן דִּיאָגָנָאָזָן קָעָן מִעְן דָּעַרוֹוַיְיל גַּאֲרַנִּישָׁט פָּעַסְטָרָן, אוֹ אִיר זַאֲלָטָה הַאֲבָן אַ פָּעַטְגַּעַשְׁטָעלְטָן רַאְקָה... גַּיִּי, טַוְּזַי עַפְּסָם, אוֹ דָאָס זַעַנְעַן בְּלִינְדָּעָן מִעְנְטָשָׁן, זַיִּי זַעַנְעַן גַּאֲרַנִּישָׁט.

צָו דָעַם זַאֲגָט מִעְן נַאֲרָד דָעַר ווֹאַלְעַט, אוֹ די פָּרָאנְצְזִוְּיִישָׁע דָאָקְטוּרִיָּה רַיִּם זַעַנְעַן נִישְׁטָן קְיַּין שְׁלַעַכְתָּעָן דָאָקְטוּרִים: טָאָ וּוְיִ קְוּמָט אַזָּא אַוְיְמוֹוִיסְנָה פֿון זַיִּיד זַעַר זַיִּיט? אַיִּיךְ פְּרָעָג אַיִּיךְ: ווֹאָס פָּאָר אַן אַינְטְּעָרָעָס האָט יַאֲנְקָל-זַשָּׁאָק צָוְּהָבָן אַ רַאְקָה? ווֹאָס, עַס מַאֲכָלָט אַ שִּׁינְעָם נַאֲמָעָן? סְגִּיט צָוְּמָעָר כְּבָדָה? אוֹן דָאָס פְּרוּוֹת דָאָךְ יַאֲנְקָל-זַשָּׁאָק צָוְּהָבָן צָוְּהָבָן צָוְּהָבָן זַיִּינְעָז דָאָקְטוּרִים. ער האט אַ פְּרוּי מִיט קִינְדְּרָעָר... ער האט אַן אַטְּעַלְעַי, ווֹאָס באַדָּאָרָף אַיִּם...

אַבְּעָר ווֹאָס עַס פָּאָרְדְּרִיסָט יַאֲנְקָל-זַשָּׁאָקָן אַמְּעָרְסָטָן, אוֹז דָאָס, ווֹאָס די חְבָּרָה ווִילְּן נִישְׁטָן זַאֲגָן דָעַם אַמְּתָה. ווֹי מַאְטָעָרָט מִעְן עַס אַזְּוִי אַ מענטש? יַעֲדָעָס מַאְלָ מַוְּן מִעְן זַיִּיךְ אַוְיְסְטָאָזָן. אַרְיִינְגִּיָּן אַיִּין אַ פִּינְגְּצָטָעָר צִימָעָר, ווֹו מִעְן שְׁטָעַלְטָה אַיִּיךְ אַוְעַק הַינְּטָעָר עַפְּסָם אַ שְׁוֹאָרְצָעָר פְּלַאֲכָטָעָר אַן מִעְן הַיִּיסְט אַיִּיךְ אַטְּעַמְּעָן, נַאֲרָד אַטְּעַמְּעָן... אַרְיִינְגְּאַטְּעָמָעָן, אַרְוִיסְטָאַטָּעָר

מעז... און דערוילל שלינגט מען איין מליגגען מיקראָבן. זיי, די דאָק טוילימ, פֿאָרגענסן גַּאֲר, אָז דִּי לופט איין פֿוֹל מִיט מִיקְרָאָבָן...

זַיִי מִינְעָן, די נֶאֱרָאנִים, אָז עַר, דַּעַר רַאַק, הַיִּסְטָעָם, אָז עָפָעָס דַּאָּרָט אִיאַלְד, עַר וּוּעַט זַיִק לָאָזָן כָּאָפָן. זַיִי וּוּיסְן נֵישָׁט, אָז דָאָס אַיִן אַ פּֿיְיקְעָר חַבְרָהַמָּאָן אָז אַזְוִיּוֹיַיַּאַנְקְלוּזְשָׁאָק קָוָמָט צַוְּאָ דָאָקְטָאָר, פֿאָרָה בַּאָהָאלָט עַר זַיִק אָזָן גַּיִי זַיִק אַיִם אָזָן שִׁיט אִים זַוְּלָז אַיִּטְנוּ עַק...

אַכְבָּר גַּעֲוָאָל גַּעֲשִׁירִין, אַוְיכָה דָעַם זַוְּנָעָן זַיִי דָאָך דָאָקְטָוִירִים, אָז זַיִי זַאֲלָן אַיִם כָּאָפָן בַּיִּי דַעַר הַאָגָּט, אַיְבָּעָרְהִיפְט וּוּעַן עַד שְׁפָאַצִּירַת זַיִק אָרוּם אַיְבָּעָרְן גַּאנְצָן קָרְפָּעָר, וּיַיִּבְיַי אַיִן וּוּינְגָּאָרְטַן. אַמְּאָל אַיִן עַר אַיִן דִּי פִּיס, אַמְּאָל אַיִן דִּי הַעַנְטָה, אַמְּאָל אַיִן דִּי פְּלִיצְצָעָם, אַיִן דִּי זַוִּיטָן אָזָן וּוּנֵישָׁט? אָפְּלוּ אַיִן דַעַר נָזָן לִיְיִגְט עַר זַיִק טִילְמָאָל אַרְיִין אָזָן נֵישָׁט אַטְעָמָעָן. אָז אַנְקְלוּזְשָׁאָק יַאֲגָט זַיִק נָאָר אַיִם אָרוּם, וּיַיִּאָקְזָאָן אַז מִוְּגָּה, נָאָר דַעַר חַבְרָהַמָּאָן לְאֹזֶט זַיִק נֵישָׁט כָּאָפָן.

נוּ אָז אַנְקְלוּזְשָׁאָק הַאָט גַּעֲוָעָן מִישׁ וּוּעַמְעָן עַר הַאָט דָאָ צֹ טָאגַן, הַאָט עַר בָּאַשְׁלָאָסָן צֹו גַּיְינַן צָוּמָה גְּרוּסָטָן פֿרָאָפְּעָסָאָר, אָז אַיר מִינִּים, אָז עַס אַיִן גַּעֲוָעָן אַזְוִי לִיכְתָּבָן אַנְצּוּקָמָעָן צֹו אַיִם? מַעַן מוֹן מַאֲכָן אַרְאָנְרָדָעָוָו אָזָן מוֹן וּוּארָטָן פֿינְחַחְדִּישָׁים אָז אַנְקְלוּזְשָׁאָק זַיִק דַעַר רַאַק אָרוּם אַיִן אַיךְ, וּיַיִּאָדְבוֹק. נָאָר וּוּאָסָק קָעָן מַעַן זַיִק הַעַלְפָן, אָזָן מַעַן מוֹן וּוּאָרָטָן, וּוּאָרָטָן, זַיִק אַנְקְלוּזְשָׁאָק הַאָט אַזְוָעָק זַיִק זַיִעָר לְאָנְגָּה, אַכְבָּר זַיִי גַּיְינַן אַיר פֿאָרְבִּי. אָזָן אָז סִיְּאַיְן גַּעֲקְוּמָעָן דַעַר גַּלְיְקָלְעָכָר טָאגַן, אָז אַנְקְלוּזְשָׁאָק אַוּעָקָגְעָגָגָגָעָן אַ גַּעֲוָעָנְגָּעָנְגָּעָר פּוֹן קָאָפָן בֵּין פִּיס אָזָן עַר אַיִן גַּעַד וּוּצָהָן, וּכְהָרָא, אָז אַיִצְתָּזַוְעַט וּוּעַט נַעַמְעָן אַסְוַּף צֹו זַיִעָנַע לִיְזָדָן. וּוּעַן עַר הַאָט דַעְרוֹזָעָן דָעַם גַּרְוִיסָן פֿרָאָפְּעָסָאָר, אָזָן עַר אַיִם זַיִעָר גַּעֲפָעָלָן. אַסְימְפָּאָר טַשְׁעָר מַעַנְטָשָׁה, דַעַר פֿרָאָפְּעָסָאָר. עַר הַאָט אַנְקְלוּזְשָׁאָק אַוּעָקָעָצָן זַיִק אַיִן אַ גַּרְוִיסָן לַעֲדָרְנָעָם פָּאָטָעָל אָזָן צֹו אַיִם גַּעֲרַעְדָּט, וּיַיִּאָטָעָה. דַעַר פֿרָאָפְּעָסָאָר הַאָט זַיִק גּוֹט צְרוּגָהָעָרְט צֹו יַעֲדָן וּוּאָרָטָן, וּוּאָס אַנְקְלוּזְשָׁאָק הַאָט אַיִם דַעְצְּיִילָט, אָזָן דָאָן אַיִם גַּעַגְבָּן אַ לְעַקְצִיעַ מַעֲדִיצָן. עַרְשָׁת דָעְרָנָאָז הַאָט צָרָאַיִם גַּעַהְיָיִן זַיִק אַיִסְטָאָן אָזָן הַאָט זַיִק גַּעַוְעָמָעָן צֹו דַעַר שָׂוָאָרְצָעָר אַרְבָּעַט. עַר הַאָט אַנְקְלוּזְשָׁאָקָן גַּעֲקוּעַטָּשָׁס אַיִן בּוֹיֶר, גַּעֲקְנִיְיפְּט גַּעַד קָלְאָפָט מִיט אַ גַּוְעַנְעָם הַאָמָעָר אָזָן דִּי קָנִיְעָן אָזָן וּוּידְעָר אַיִם גַּעַהְיָיִן הַוִּידָּאָרְטָן אַוּנְעָמָעָן אָזָן שְׁטָל אַטְעָמָעָן אָזָן נָאָר אַמְּאָל אַטְעָמָעָן, אַרְגָּוֹטָעָרְגָּעָר פֿירֶט אַיִם הַיְּנָטָעָר אַ פּֿלָאָכְטָעָר, אוַיְסָגָעָלָאָשָׁן דָאָס לִיכְתָּבָן, אַיִם גַּעַזְעָט בַּיִּ פֿאָרְשִׁידְעָנָע אַפְּאָרָאָטָן, אַיִם אַרְיְינְגָעְלִוְיכְּטָן אָזָן דִּי אָוִיגָן, אַרְיְינְגָעְקָוָט אָזָן דִּי אַוְיָעָרְן אָזָן צָוָם סְוַף זַיִק אַוּעָקָגְעָזָעָצָט בַּיִּי אַ גַּרְוִיסָן שְׁרַיְבַּטְישָׁ, גַּעֲקָלָאָפָט מִיט דִּי פּֿינְגָעָר אָזָן טִישָׁ אַרְיִין אָז אַנְקְלוּזְשָׁאָק הַאָט בַּאָמְרָקָט,

או עפֿעט האט זיך אַזָּא מִין שְׂמִיכָעַלְעָ אַרְיסְגָּעַלְיִיגְט אוֹיף דַעַט פְּרָאַפְּעַסְאָרְט
פּוֹנִים, בְּעֵת עֶרֶת האט גַעֲשִׁיבָּן. דַאָס שְׂמִיכָעַלְעָ האט קִיְין גּוֹטָס נִישְׁט אַגְּנִי
גַעֲזָגְט... וּוּעַן עֶרֶת האט שְׁוֹין גַעֲהָאָט פְּאַרְשְׁרִיבָּן אַגְּנִץ בְּלִיעַלְלָה, האט
זַיךְ דַעַר פְּרָאַפְּעַסְאָר אַוְיפְּגַעַשְׁטָעַלְלָט אָזָן פְּאַרְלָאנְגָּט בֵּי יַאֲנְקְלִזְשָׁקְן זִיבָּן
טוֹיְינְגָּטְן פְּרָאָנָּק. נָגָה האט יַאֲנְקְלִזְשָׁקְן גַעֲטָרָאָכְט, זִיבָּן טְוִוְוָנְטְּ פְּרָאָנָּק אַיִן
אַבְּיִסְלָן צַו טְיִיעָרְפָּאָר אַשְׁהָאָרְבָּעַט... נָגָר מִסְתְּמָא אַיִן עֶרֶת וּוּעָרט.

— זַיִיט אַזְוִי גּוֹטָס הַעֲרָר פְּרָאַפְּעַסְאָר — רַופְּטַזְזִיךְ אַפְּ יַאֲנְקְלִזְשָׁקְן,
אוֹיסְצָאַלְגְּדִיךְ אַסְטְּ דִי מַמְתָּקִים — האט אַיר כָּאַטְשׁ גַעֲוֹנוּןְדָן דַעַם רַאְקָן?
סְקָאַסְטָן מַיךְ אַזְוִי טְיִיעָרְפָּאָר, טָא זַאל אַיךְ כָּאַטְשׁ עַפְּעַסְטָהָבָן פְּאָרָן גַעֲלָט...
אוֹן וּוּאָסָּה, מִינְטָא אַיר, האט דַעַר גַּרְוִיסְעָרְפָּאָר גַעֲנַטְפָּעָרט ?
— יַוְנְגַעַרְמָאָה, אַיר האט נִישְׁט קִיְין רַאְקָן, טָא וּוּי אַזְוִי וּוּילְטָא אַיר, אַז
אַיךְ זַאל אַים אַיִיךְ גַעֲפִינְגָן ?

אוֹן עֶרֶת האט אַים אַנְגַעַהוּבָן גַעַבָּן צַו פָּאַרְשְׁטִיְין, אַז אַרְאַק אַיִן אַ
שְׁרָעְקְלַעְכָּעָזָךְ אַזְוִי מַעַן בָּאַדְאָרָף וּזְיךְ גַּאֲרְנִישְׁטָאַזְוִי צַו יַאֲגָן נָגָר
אַיִם...

הַאֲט עַס יַאֲנְקְלִזְשָׁקְן שְׁוִין אַבְּיִסְלָן פָּאַרְדְּרָאָסְן. טָא מִיטָּהָאָס אַיִן
עֶרֶת בְּעַסְעָרְפָּוּן דִי אַגְּדָעָרְעָ דְּאַקְטּוּרִים אָזָן צְוִילְבָּס וּזְאָס הַיִּסְטָעָר עֶרֶת זַיךְ
גַעַבָּן וּבָנְזִיבָּן טְוִוְוָנְטְּ פְּרָאָנָּק פָּאָר אַוְיִוְתָ ? וּוּאָס הַיִּסְטָעָר, יַאֲנְקְלִזְשָׁקְן גִּימְטָ
עֶרֶת דָּרְצִיְּלָטְטָ מַעַשְׁיוֹת ? עֶרֶת פִּילְטָ אַיִם, עֶרֶת טָאַפְּטָ אַיִם אַז מִיטָּהָאָס
הַעַנְתָּה. וּוּיְילָ וּוּאַלְטָ עַס נִישְׁט גַעֲוֹונְדָן קִיְין רַאְקָן, וּוּאַלְטָ עֶרֶת דַאְרָן נִישְׁט גַעַד
הַאֲט קִיְין קָאָפְּ-זָוִוִּיטִיק, וּוּעַן עֶרֶת צְרָפְּטָעָז זָאָה, אַז לְאָנָה, אַז נִישְׁט גַעֲהָאָט קִיְין
מָאָגְ-זָוִוִּיטִיק, וּוּעַן עֶרֶת צְרָפְּטָעָז זָאָה, אַז דַעַר הַאלְדוֹן וּוּאַלְטָ אַיִם
נִישְׁט וּוּיְילָ גַעַטְוּן בִּים אַוְיִסְרְוִיכְעָרְן צְוִויִּי פְּעַקְלָעָר „גָּאַלְאוֹזָה“ אַז טָאָג, אַז
דַאָס הַאֲרָץ וּוּאַלְטָ אַיִם נִישְׁט גַעֲקָלָאָפָט, וּוּעַן עֶרֶת גִּימְטָ אַרְוִיְף דִי זָבָן
שְׁטָאָק שְׁטִינְגָן, אַז עַס וּוּאַלְטָ אַיִם נִישְׁט גַעֲשְׁוִינְדָלָט פָּאָר דִי אַוְגָן, וּוּעַן
עֶרֶת לִיְיָעָנט בֵּינוֹ אַרוֹם צְוִויִּי בִּינְגָאָכָט ! ..

אוֹן דַאָס עַרְגְּסָטָעָ, וּוּאָס יַאֲנְקְלִזְשָׁקְן פָּאַרְדְּרִיסְטָ, אַיִן וּוּאָס זִין
איְגָן וּוּיְבל הַאֲלָט נָגָר מִיטָּהָאָס דִי נָאַכְלְנִיקָעָס, וּוּאָס נִעְמָעָן בֵּי אַיִם צַר
גַעַלְטָ פָּאָר גַּאֲרְנִישְׁטָ...

יאנקל-זשאָל

האט זיך אַרזי פֿגע אַרבעעט

יאנקל-זשאָק ווערט אַפְּאֶבְּרִיקָאנְטָל...

יאנקל-זשאָק האט געארבעט אין דער היים, געגאנגען זוכן מיטן שוווארצנו טוך צום פֿאָטְרָאָן אַרְבָּעָט און אַפְּגַעַטְרָאָגָן די פֿעְקְלָעָר, די פֿאָר שטייקלעך אַרְבָּעָט. און געארבעט האט יאנקל-זשאָק פֿאָר אַ גְּרוֹוֵיס "חוֹוֵין". די טיר האט דָאָרט נִישְׁתְּ גָּרוֹטוֹת. אַין די בְּיוֹרָאָס האָבָּן גַּעהְאָלְטוֹן אַין אַיְוָן סְלָאָפָּן אַ גָּאנְצָן טָאגָן די שְׂרִיבְּ-מַאְשִׁינְדָּלָעָר, וּוי זַי וּוֹאלְטָן גַּעֲשְׁפִּילְטָן אוּיפָּן אַ פּֿיאָנָא.

אוֹ יאנקל-זשאָק האט זַיְדָּרְגָּעָקָט, אַיְזָן גַּעַומָּעָן אַ גְּלִיקְלָעָר כָּרְעָר גַּעַדְאָנָק אַיְזָן קָאָפָּ אַרְיִין: פֿאָרוֹוָאָס זַאְל אַיְזָן נִישְׁתְּ קָאָנְעָן מַאְכָּן די זַעֲלָבָעָן קָוָנְצָן? אַיְזָן מַאְכָּר דָּאָר די אַרְבָּעָט, נִישְׁתְּ מַיְינָן פֿאָטְרָאָן. ער אַיְזָן אַפְּיִילִי נִישְׁתְּ קִיְּוֹן שְׂנִידְעָר, מַיְינָן פֿאָטְרָאָן, אַיְזָן קוּקָט אַוְיָף דָּעָר אַרְבָּעָט, וּוי אַ הָאָן אַיְזָן בְּנֵי אָדָם. דָאָקָעָן אַיְזָן, יאנקל-זשאָק, קָאָן די גָּאנְצָעָה תּוֹרָה, וּוּעָט דָאָר מִיר זַיְן לִיכְכְּטָעָר.

געָזָגָט אַיְזָן גַּעַטְאָן. אַזְיָן וּוי ער אַיְזָן אַהֲיָמְגַעְמָעָן, האט ער זַיְן וּוּבְּיל גַּעַנוּמָעָן דָּעְרְקְלָעָרָן זַיְן גָּאנְצָן פְּלָאן:

— שְׁטָעָל זַיְדָּר, מַיְינָן לִיבָּעָ יאנקל-זשאָקָעָטָע, אוֹ סְאיַן מִיר אַיְנָן גַּעַפְּאָלָן אַ גְּלִיקְלָעָכָר גַּעַדְאָנָק!

זַיְן וּוּבְּיל האט אוּיפָּן אַיְם גַּעַוקָּט מִיט דָעַרְשְׁטוּינְגָּן אַיְזָן מִיט אָוָם צוֹטְרוֹי, אָבָּעָר יאנקל-זשאָק אַיְזָן גַּעַוְוָן אַיְזָן זַיְבְּעָטָן הִימָּל:

— פֿאָרוֹוָאָס זַאְל אַיְזָן מַוְּן דָאָס גָּאנְצָעָה לְעָבָן זַיְן אַרְבָּעָטָעָר, שְׁלַעַפָּן פֿעַל אַוְיָף די פֿלִיעִיצָעָס פֿאָר דָעָם "גְּרָאָבוֹן בּוֹיְיךָ"? פֿאָרוֹוָאָס זַאְל אַיְזָן נִישְׁתְּ קָאָנְעָן מַאְכָּן די זַעֲלָבָעָן קָוָנְצָן? אַיְזָן בֵּין דָאָר פָוָן פֿאָר. אַיְזָן וּוּרָן אַ פֿאָטְרָאָן אַיְזָן דָו, מַיְינָן לִבָּעָ יאנקל-זשאָקָעָטָע, אַ פֿאָטְרָאָנָק, פֿאָרוֹוָאָס נִישְׁתְּ? סְקָרְמָט אָונְדוֹ נִישְׁתְּ?

— און געלט? — האט די יאנקל-זשאָקעטע געפֿרעהט — מען באָ דאָרָף דאָר האָבָּן געלט!

— צוביסלען... מיר וועלן שטייגן... מיט געלט — וואָלט דאָר נישט געוווען קיינן קוּנְץ... אָן געלט, זעטטו, דאס אַיז די קוּנְץ... מיר האָבָּן בֵּי אַ הונְדערט פֿופֿצִיך טוֹיזָנטּ פֿראָנְק, קּוֹיפִּין מיר פֿאָר דעם געלט סּחוּרָה, מיר מאָכָּן מאָגָּטָלעָן, "טאַיעָרָן" אָן מיר פֿאָרְקוּיפִּין זַי... אָן פֿון די הַונְדערט אָן פֿופֿצִיך טוֹיזָנטּ וּזְעָרָט צּוּיִי הַונְדערט אָן פֿופֿצִיך טוֹיזָנטּ... דָּאָן נְעָמָעָן מִיד די צּוּיִי הַונְדערט אָן פֿופֿצִיך טוֹיזָנטּ פֿראָנְק, מיר קּוֹיפִּין וּזְיִיטָרָה, מיר אָרְבעָתָן אוּסִים, מיר פֿאָרְקוּיפִּין וּזְיִיטָרָה אָן מיר נְעָמָעָן אַיִּין אַ פֿיר הַונְדערט טוֹיזָנטּ פֿראָנְק... מיר אָרְבעָתָן עַס וּזְיִיטָרָה אוּסִים אָן מיר נְעָמָעָן אַיִּין אֲ קְנָאָפָּן מִילִיאָן... אָן אָז מעָן האָט אֲ מִילִיאָן, מִין לִבְּ וּוּבִּילְ, מִין טִיעָרָע יְאנְקָל-זְשָׁאָקָעָטּ, רַעֲכָתּ מַעַן זַי שְׂוִין מִיט דִיר... מַעַן וּזְעָרָט שְׂוִין בְּעַסְעָרָעָ מְעַנְטָשָׁן... מַעַן אַיִּין אֲ פֿאָרְדִּיקָאנְטָל... מיר וועלן האָבָּן אַ סְך אָרְבעָתָרָה אָן דוּ וּזְעָטָז וּזְיִין די פֿאָטְרָאָנְקָעָטּ...

— אָן וּזְעָרָע וּזְעָטָז גִּין פֿאָרְקוּיפִּין די אָרְבעָתָרָה, יְאנְקָל-זְשָׁאָקָעָטּ? — האָט זַי גַּעַפְּרָעהָט, וּזְיִין זַי וּזְאָלָט גַּעַפְּלָטָט, אָז מעָן גִּיטָּס דָּא אָרוּפִּילִיגָּן אֲ שְׂוֻעוּרָעָ מסָעָ אָוִירָע אִירָעָ שְׂוֹאָכָּעָ אָקְסָלָעָן.

— בִּיסְט אֲ פֿרָאנְצָוּקָעָ, קָאנְסָטּ רַעֲכָעָנָעָן אָן שְׁרִיבָּן, קָאנְסָטּ רַעְדָּן צַוְּעָנְטָשָׁן — וּזְעָטָז זַיְדָה גָּבָּן אָן אַיִּיל צַוְּעָטָז, וּזְעָטָז גָּבָּן אֲ פֿאָרְקוּיפִּין די פֿאָרְשְׁטִיקָלָעָן אָן דָּאָן וּזְעָטָז זַיְדָה...

— אָן די קִינְדָּעָר? וּזְעָרָע וּזְעָטָז זַיְדָה מִיט זַיְדָה פֿאָרְנוּמָעָן, יְאנְקָל-זְשָׁאָקָעָטּ? — בְּלִיּוֹן אֲ קְרוּצָעָ צִיטָּעָ... אָן דָּאָן וּזְעָלָן מִיר צּוֹנְעָמָעָן אֲ פֿאָרְדִּיבָּסָטָן, וּזְעָלָן האָבָּן געלט, אָן דוּ וּזְעָטָז לעָבָּן וּזְיִהְרָאָן אֲ פֿרְינְגָּעָסִין. וּזְעָטָז בְּלִיּוֹן מִיר וּזְעָלָן האָבָּן געלט, אָן פֿאָרְשְׁטִיקָלָעָד אָרְבעָתָרָה אָן דָּאָן וּזְעָטָז דִּיר דִּיר גִּין שְׁפָאֶצְיָרָן אַיִּין פֿאָרָק, זַיְדָה שְׁפִּילָן מִיטָּדִי מַאְלָפָעָם, מִיטָּדִי וּזְעָלָף אָן לִיבָּן אָן אַפְּיָלוּ מִיטָּן גְּדוּלָּתָן הַעֲלֵפָאנְטָן... דוּ פֿאָרְשְׁטִיטִיסָטָם, מִיר וּזְעָלָף דָּאָרָה זַיְדָה, וּזְאָס אֲ יָאָר וּזְיִיטָרָה, אַלְצָן רִיכָּעָר וּזְעָלָן מִיר וּזְעָרָן. אָן וּזְעָן מִיר וּזְעָלָן שְׂוִין זַיְדָה גְּנוּגָה רִיכָּר, וּזְעָלָן מִיר זַיְדָה קּוֹיפִּין אֲ "שָׁאָטָא". די קִינְדָּעָר וּזְעָלָן מִיד שְׁבָּעָל חַתּוֹנָה מאָכָּן אָן מִיר בִּינְדָּעָן אֲרִינְגְּזָעָצָן אַיִּין "שָׁאָטָא" אָן לעָבָּן וּזְיִהְרָאָן די יְאנְקָל-זְשָׁאָקָעָטָה האָט עַפְּעָט מַוְּרָא גַּעַהְעָטָט פֿאָר דעם גָּאנְצָן פְּלָאוּן.

אָבָּעָר הַעֲלָפָן האָט זַיְדָה מַעַן זַיְדָה נִישְׁטָגָעָאנְטָט. צּוּמָּאָרְגָּנוּן האָט מַעַן זַיְדָה אַנְגָּעָטָאָן יְומָ-טְוּבָּדִיק אָנוּ מַעַן האָט זַיְדָה אַרְזִיסְגָּעָלָאָזָט צַוְּדִי סּוּחָרִים קּוֹיפִּין סּחוּרָה. מַעַן האָט גַּעַזְוָכָּט אַיִּין אַלְעָגָעָעָפָטָן, מַעַן האָט זַיְדָה בָּאָרָאָטָן, מַעַן האָט זַיְדָה אַפְּיָלוּ שִׁיר נִישְׁטָגָעָטָה, וּזְיִיל וּזְאָס עַס אַיִּין גַּעַפְּעָלָן די יְאנְקָל-זְשָׁאָקָעָטָה, אַיִּין נִישְׁטָגָעָטָה.

פעאן געוווארן יאנקל-זשאקן. ביון מען איין געוווארן איינשטיימיך. אָדּוֹרְכִּי געקומען און יאנקל-זשאק האט אָהִי מְגֻבְּרָאָכֶת אַ פֿעְקֵל אוּפִי דער פְּלִיעִצָּע, אֲבָעָר שׂוֹין נִישְׁתָּאַזְנִין שׂוֹאָרִיךְ טוֹרָה, אָן אוּסְגַּעְגַּעְבָּן האט מען די גָּאנְגָּעָן פָּאָר פְּרָאָנָּק, מען האט גָּאָר פָּאָר גָּעָנָּסָן, אָן מען דָּאָרָךְ צַו לְעַבְנָן אוּיךְ. אָנוֹ נָאָר אַ זָּאָר האט מען פָּאָר גָּעָנָּסָן: אָן צַו אַ מְאַגְּטָל אָנוֹ אַ "טָּאַיעָר" בְּאָדָרָךְ מען האָבָּן לְיִוּוֹנָת, קִישְׁעָלָעָךְ, קִנְעָפָּע אָן אָפִילָו? פָּאָדָעָם אוּיךְ. טָא וְאָס טוֹט מען, אָן מען האט שׂוֹין נִישְׁתָּאַזְנִין גַּעַלְתָּ? אָין דָּאָר זַיְעָר בִּיטָּעָר... האט דַּי יָאנְקָל-זְשָׁאָק עַקְעָטָע גַּעַפְנָעָן אָן אוּסְוּוֹגָ: זַי האט זַיְעָר צְעוֹוִינָט. אֲבָעָר יָאנְקָל-זְשָׁאָק האט גַּעַטְרָאָכֶת אָנוֹ גַּעַטְרָאָכֶת אָנוֹ זַי דְּעַטְרָאָכֶת, אָן אָזְוִי וְיַי עַר האט אַ פָּאָר גּוֹטָע פְּרִינְטָט, וּוּעָט עַר גִּין זַי בָּאָרְגָּן בַּיִּי זַיְעָר גַּלְיִיךְ וְיַי עַר וּוּעָט פָּאָר קִיפָּן זַיְעָר אָוּסְגָּעָן.

אָנוֹ עַר האט זַי אָרוּסְגָּעָלוֹת צַו זַיְעָר פְּרִינְטָט. יָאנְקָל-זְשָׁאָק אָינוֹ גַּעַלְאָפָּן אִיבָּעָר שְׁטִיגָּן אָנוֹ שְׁטָאָקָן, גַּעַלְוָנָגָעָן אָין טִירְגְּלָעְלָעָךְ אָנוֹ אָוּמְעָטוֹם האט מען אִים אוּפְּגָעָנוּמָן מִיט אַ שְׁמִיכָּל.
— אַ מְעָסִיעָ יָאנְקָל-זְשָׁאָק, וְיַי גִּיטָּס עַס? וְאָס מָאָכֶת אַיְיָעָר פְּרָוִי?
וְאָס מָאָכוֹן אַיְיָעָרָעָ קִינְדָּעָר? זַעְגָּעָן זַיְעָנָט? אָךְ, וְיַי עַס מָאָכֶת אָנוֹנְדוֹן
פָּאָר גָּעָנָגָן אִיךְ צַו זַעַן... וְאָס אִיז, יָאנְקָל-זְשָׁאָק, אִיר זַעַט עַפְּעָס אָרִיס
פָּאָרְקָלָעָטָט. וְאָס אִיז גַּעַשְׁעָן?

אֲבָעָר יָאנְקָל-זְשָׁאָק אָינוֹ גַּעַזְעָלָעָךְ גַּעַוְעָן אָרוּסְיָה-
צּוּבָּרְגָּעָן אַ זַּוְאָרָט. נָאָר אָנוֹ מען האט אִים מְכַבֵּד גַּעַוְעָן מִיט אַ גְּלָעְזָל
טַיִּי אָנוֹ קִיבְּעָלָעָךְ, האט עַר דָּאָר בָּאָקוּמָעָן מַזְטָה... עַר האט אָנְגָּעָהָיְבָן
צַו דְּעַרְקָלָעָרָן, וְאָס עַר מִינְבָּט מִיט זַיִן וּוּזָוִיט, אָנוֹ עַס אָנוֹ נָאָר נְוִיטִיק
אַ פָּאָר פְּרָאָנָּק אוּפִי אַ קְוַרְצָעָר צִיְּסָט אָנוֹ גַּלְיִיךְ וְיַי עַר וּוּעָט פָּאָר קִיפָּן זַיְעָר
פָּאָרְטִּיקָעָ זַאָכָן, וּוּעָט עַר צְוִירְקִבְּרָגָעָן דַּי אַ פָּאָר פְּרָאָנָּק. האָבָּן זַיְעָר
פְּנִימָעָר פָּוֹן זַיְעָר פָּאָרְפִּינְצָטָעָטָט, אָנוֹ עַס אִיז בָּאָמָת אַ שָּׁאָד, וְאָס
עַר אִיז נִישְׁתָּאַזְנִין גַּעַקְוּמָעָן נְעַטָּן, וּוְיִיל זַיְעָר האָבָּן דָּאָס גַּעַלְט אָוּרְקָעְגָּעָבָן
אִין דָּעָר בָּאָנָּק אַרְיִין, צַו צָאָל וּוּעַסְלָעָן, אָנוֹ אָנוֹ דַּי גַּעַשְׁעָפָן גַּיְיָעָן שְׁלָעָטָן
אָנוֹ אָזְעָס טָוָט זַיְעָר בָּאָמָת וּוּיִי, אֲבָעָר זַיְעָר קָאָגָעָן זַיְעָר גַּאֲרָגִינְשָׁט
אַ גּוֹטָן פְּרִינְטָט... אָךְ וְיַי עַס טָוָט זַיְעָר, אֲבָעָר זַיְעָר קָאָגָעָן זַיְעָר גַּאֲרָגִינְשָׁט
הַעֲלָמָן...

אָין יָאנְקָל-זְשָׁאָק גַּעַלְאָפָּן צַו אַנְדָּעָרָעָ גּוֹטָעָ פְּרִינְטָט, וְדִידָּעָר גַּעַלְאָפָּן
אִיבָּעָר שְׁטִיגָּן אָנוֹ שְׁטָאָקָן, גַּעַלְוָנָגָעָן אָין טִירְגְּלָעְלָעָךְ אָנוֹ אָוּמְעָטוֹם
הָאָט מען זַיְעָר גַּעַפְּרִיָּט מִיט אִים... מַעַן האט אִים סְעַדְרוּוִירָט טַיִּי מִיט קִידָּמָה
כְּעַלְעָר אָנוֹ אָפִילָו אַ גְּלָעְזָל לְיִקְעָר אוּיךְ, נָאָר קִין גַּעַלְט הָאָט מען
פּוֹנְקָט נִישְׁתָּאַזְנִין גַּעַהָאָט... אָנוֹ סְאָיִן בָּאָמָת אַ שָּׁאָד, וְאָס עַר אִיז נִישְׁתָּאַזְנִין

מען נעצטן, וויל זיי האבן דאס געלט אריינגעלייגט אין דער באנק אריין צו צאלן די וועקסען... מיט איין ווארט, עס קאסט זיי געזונט און לעבען די זאל...

אנדערע גוטע פריינט זונגען פונקט געהאט אוועקגעפארן און זיערט פרייינן האבן זיך פאָרענטפערט:

— וווען מיין מאקס וואַלט דא געוווען, וויסט איר דאך, ליבער יאנקל-זשאָק, אָן ער וואַלט אִיך גלייך געבאָרגט... אָך, וווען איר קומט נעצטן, וואַלט אלּץ גוט געווען...

יאנקל-זשאָק האט שיר נישט פֿאָרלוֹרִין די פֿיס. אָשוּיס האט זיך אַים אָרוּיסגעזעט אָויפֿן גאנצָן קערפֿער. אהיכָם צו גײַן האט זיך אַים נישט געגָלְסָט, וויל ווֹס ווֹעֶט די יאנקל-זשאָקעַטָּע זָאגָן? פֿון גָּרוּס פֿאָרָה צוֹוִיפֿלָוָג אִיז ער אָרוּיסגעפֿאָלָן צו אָ פֿאָרְ-קָאָלָעָגָע, אָ פֿאָסָאנְגָּעָר, אָן אַים דאָרט אָוִיסְדָּעְרְצִילְט אַלְּעַז זִינְגָּעָצְרוּת... נו האט זיך עס יונדר צעבְּיְזָעָרט אָן אָנְגָּעֵשְׂרָגָן אוּתָה יאנקל-זשאָקן, ווי אָ רָבִּי שְׁרִיְּטָה אָן אוּתָה אָחָדְּרִיְּנָגָל:

— גאנֶץ גוט אוּתָה דִּיר, נָאָרִישָׁעָר, יאנקל-זשאָק! סְהָאָט דִּיר נִשְׁתְּפָאָסְטָן צו קְוּמָעָן צו מִיר, צו די „בְּצָעָרָעָה“ מַעֲנְטָשָׁן בַּיְסָטוֹ גַּעַלְאָפָּן, טָאָכָּפָט דִּיך דַּעַר טִיּוֹולָה... ווַיְפַלְּ דַּאָּפָּטָנוֹ, יאנקל-זשאָק?

אָן דַּעַר הַוִּיכָּר בְּעָרְלָה אִיז אוּפְּגָעָשְׂתָּאָגָעָן פֿון דַּעַר מַאְשָׁין, צוֹגָעָי גַּאנְגָּעָן צו יאנקל-זשאָקן, אִים אָנְגָּעָנוּמָעָן פֿאָר אָהָאנְט אָן אַים אָרְיִיבָּן גַּעַשְׁטוּפָט עַפְּעָס אָ פֿאָק אָיִינְגָּוּוּקָלָעָט טַוִּזְנָטָעָר פֿרָאנְקָן. יאנקל-זשאָק אִיז אוּפְּגָעָשְׂתָּאָגָעָן, נִשְׁתְּפָאָסְטָן צו קוֹקוֹן זַיְּן פֿאָרְ-קָאָלָעָגָע אָין דִּי אוּגָּן אָרִיָּן אָן אִיז אָנְטָלָאָפָּן ווי אָ גָּנְבָּ פֿון שְׁטוּב אָרְיִיסָּה...

זָוְמָאָרְגָּנָס האט מעַן זיך גַּעַנוּמָעָן צו פֿאָברִיצְרָן. מַהָּאָט גַּעַקְוִיפָּט אָ פֿאָר מַעֲמָעָר לִיְוָונָה. אָ פֿוֹפִיצִיק פֿאָר קִישְׁעָלָעָר, אָבִיסָל קוֹנְפָּלָעָר, אָ פֿאָר רַוְּלָקָעָס פֿאָדָעָם אָן די אָטָעָלְלָעָה האט זיך גַּעַלְאָזָט אָן גַּאנְגָּ... יאנקל-זשאָק האט פֿאָמְעָלָעָר גַּעַשְׁנִיטָן, סִזְאָל אִמְמָאָל נִשְׁתְּפָאָס אָרְיִיבָּגִינִּין קִיְּזָן צָעָנִי טַיְמָעָטָר שְׁטָאָף מַעָר, ווַיְיל ער אָרְבָּעָט דַּאָּרָעָט פֿאָר זיך אַלְּיָזָן... אָן גַּעַרְבָּעָט האט מעַן בֵּין שְׁפָעָט אָן דַּעַר נָאָכָט, ווַיְיל ווֹאָס פֿאָרְקִוְּפָּה, אָן ווֹאָס פֿאָרְעָר ווֹעֶט מעַן פֿאָרְקִוְּפָּה, אָן ווֹאָס פֿאָרְעָר מעַן ווֹעֶט פֿאָרְקִוְּפָּה, אַלְּץ פֿרִיעָר ווֹעֶט מעַן האָבָן גַּעַלְעָט.

או די פֿאָר שְׁטִיקָלָעָר זונגען פֿאָרְטִיךְ גַּעַוְוָאָרָן, האט מעַן זיך גַּעַנוּמָעָן מאָכוֹן די פריינְזָן. דָא האט זיך אָוְנְדוּזָר פֿאָרְ-פֿאָלָק אוּוּקְגָּעָזָעָט בַּיִם שְׁנוּיִידְ-טִיש מִיט בְּלִיְפָעָדָעָר אָן די העָנָט, יַעֲדָעָר מִיט אָ בוּגָן פֿאָפִיר אָין האָנט, אָן מעַן האט גַּעַשְׁרִיבָן צִיפְּעָרָן, מַהָּאָט גַּעַרְעָנָט, מַהָּאָט זיך גַּעַרְגִּיגָט; ווַיְיל יאנקל-זשאָק האט גַּעַשְׁטָעָלָט צו הַוִּיכָּר פריינְזָן אוֹן די

יאנקל-זשאקעטע איז נישט געווען מסכימים, וויל זי באדארף זי גיין פאָר-
קייפן און נישט ער. האט מען זיך געקריגט אַ טאג צייט, בויז מאיז גע-
קומען צו אַ הסכם און די יאנקל-זשאקעטע האט זיך געלאלוט איז וועג
איינטן...

אַ גאנצֶן טאג איז זיך געלאלפֿן, איז איז געשעפט אַריין, פון אַ צוווית גע-
שעפט אַרוּוִים, אַז ס'אייז אַיר פֿאָרְמִיאָוּסְט גַּעֲוֹוָרְן סְלֻעְבָּן...
דעָם ערשותן טאג איז די יאנקל-זשאקעטע אַהַיִמְגַעְקּוּמָעַן מִיט אַ גַּע-
ויזין, אַז זיך וועט עס נישט אַוְיסְתָהָאַלְטָן, אַז מען באַהָאַנְדָלְטָן זיך ווי אַ שְׁנָאָ-
רָעָרָע, ווֹאָס קומָט בעטָן אַ נְדָבָה, אַז עס איז נישט פֿאָר אַרְיעַטּוּוּגָן. אַבעָר
צּוּמָּאָרְגָּנָס האט זיך ווַיְיִטְעַר גַּעֲכָאָפְּט דָּאָס ווְאַלְיוֹנְקָעָלָע אַז ווַיְיִטְעַר
געלאלפֿן. אַז גָּאת האט געהאלפֿן, זיך איז אַהַיִמְגַעְקּוּמָעַן אַ פֿרְיִילְעָכָבָן, זיך
האט פֿאָרְקוּיְיפְּט די פֿאָר שְׂטִיקְלָעָן, נָאָר קִיְּין גַּעֲלָט האט מען אַיר נישט
גַּלְיִיך גַּעֲגָעָבוּן, נָאָר עַפְּעָס אַ ווּקְסָלָן, אַז ווי קָאָז מען עַפְּעָס עַסְן אַ
וּקְסָלָן? — גַּיִי קוּרְפָּטָר פֿאָר אַ ווּקְסָלָן, גַּיִי קוּרְפָּט זָאָלָן, גַּיִי קוּרְפָּט
קָאָרְטָאָפְּלִיעָס פֿאָר אַ ווּקְסָלָן. אַז אַזְוֵי ווי מען האט נישט גַּעֲוּוּסְט ווּזְאָסְטָן
צְוּ טָאָן. האט מען זיך דערוּוּיל גַּעֲוּוּרְטָלְטָן:

— דָּאָס האָסְטוּן, יאנקל-זשאָק, אַזְוֵי גַּעֲוּאַלְטָן... דָּו האָסְטוּ אַוְיסְגָּעָפְּרָן
נעָן, אַז אַיר האָבָב נישט גַּעֲגָעָנוּ אַרְבָּעָט מִיט מִינְיָעָן קִינְדָּעָר, האָסְטוּ מִיד
אוּסְגָּעָזָעָט אַ באַשְׁעָפְּטִיקְוּגָן... "שְׁאָתָּאָס" האָסְטוּ מִיר צּוּגָּזָאָט אַזְוֵי צְרוֹת
גִּיסְטוּ מִיר... כִּיהָאָב אַבעָר בְּאַלְדָּמָרָא געהאָט פֿאָר דִּין פֿאָבְּרִיקְאַצְּיעָן...

יאנקל-זשאָק האט זיך גַּעֲבָעָטָן בְּיַיְזִין ווּבְיַיְלָן ווי אַ קלִיְּן קִינְדָּן:
— האָב גַּעֲדוֹלָד אַיר צִיְּטָן. אַז אַזְוֵי טָאָג קָאָז מעַן דָּאָר נישט מַאְנוֹן
קִיְּין פֿאָרְמָעָגָן. ווּעָטָן זְוִיָּן, בִּיסְלָעָכוּיָּן ווּעָטָן זְוִיָּן אַרְיסְדָּרִיעָן
אוֹן מִיר ווּוְעָלָן זְוִיָּן פֿאָבְּרִיקְאַגְּטָן ווי אַלְעָלָן... ווּעָטָן מִיד קָוָשָׁן דַּעֲרָפָרָן...
די יאנקל-זשאָקעטע האט זיך גַּעֲלָאָט צְרוּדָעָן אַזְוֵי מִחְאָט אַהַיִמְגַעְקּוּמָעַן.
דאָס ווּבְיַיְלָן אַז שְׁטָעַנְדִּיק גַּעֲוּוּן אַז גַּס אַזְוֵי דִּין קִינְדָּעָר האָבָב אַז שְׁטוּבָ-
גַּעֲוּיָּינְט. זְיִי זְעַבְּעָן גַּעֲקּוּמָעָן פָּוּן דָּעָר שְׁוֹל אַזְוֵי נִשְׁתְּגָעָטָן דָּעָר מַאְמָעָן.
האט זְיִי יאנקל-זשאָק גַּעֲרָטִיסָט, אַז אַזְוֵי גִּיכָּן ווּעָטָן מעַן רִידָּן ווּוְרָעָן אוֹן
מעַן ווּעָט זְיִצְן אַז אַ "שְׁאָתָּאָס".... אַז דִּין מַאְמָעָן ווּעָט זְיִינָן שְׁטָעַנְדִּיק אַיְנְדָּעָר
הַיִּים, זיך שְׁפִילָן מִיט מִיד אַיר.

ס'אייז אוּזְעָק אַיר מִיט קִרְיְגָרִיעִיָּן אַזְוֵי טְרָעָן. די עַרְגָּסְטָעָן קִרְיְגָעָ-
רִיעָן זְעַבְּעָן גַּעֲוּעָן, ווּעָן די יאנקל-זשאָקעטע אַז אַהַיִמְגַעְקּוּמָעַן אַז זיך
גַּעֲקָלָאָט, אַז די אַרְבָּעָט אַז נִשְׁתְּגָעָט גַּס גַּעֲמָאָכָט, אַז די קִלְעַנְטָן זְעַבְּעָן
נִשְׁתְּגָעָט צּוּפְּרִידָן, אַז די אַרְבָּל לִגְּן נִשְׁתְּגָעָט גַּס, אַז די "דוּבְּלָעָס" צִיעָן אוֹן
אוֹן די "רְעוּוּרָן" זְעַבְּעָן נִשְׁתְּגָעָט גַּלְיִיך... דָּאָס האט יאנקל-זשאָק אַז זְיִינָר באַ
ליִידִיקָט.

— וואס הײַסט, דו וועסט מיך אָפֿשֶׁר גִּין לערנען שנײַדערַיִ! אַיך
קען מיין פָּאָר!

— טא גִּיְיַה דָּו פָּאָרְקוֹפָּן דֵּין סְחוֹרָה!
דא האט זי אַים אַרְיִינְגָּעַטְרָאָפָּן גַּליַּיךְ אַין דָּעַר לְעַבְנָה, וְוַיִּיל זי וּוַיִּסְסָה,
אוֹ עַר טַוְיגַּזְיךְ נִישְׁתָּאָסָה צָומָ פָּאָרְקוֹפָּן, וְוַיִּיל זי וּוַיִּסְסָה. אָזֶן עַר קָאָנוֹ
נִשְׁתָּאָסָה רַעֲדָן צָוַיְינְגָּן. אָזֶן אַזְוִי וְוַיִּעַר האט נִשְׁתָּאָסָה גַּעוֹוָאָלָט אַרְאָפָּן
שְׁלִינְגָּעָן אַזְוִי שְׁוּעָרָן בִּיסְסָן, האט עַר גַּעֲמָאָכָט אַ קָּאנְטָרְ-אַפְּעָנִיסְיָוָעָ:

— וְוַעַר בְּעַט דִּיךְ גִּין פָּאָרְקוֹפָּן? וְוַעַסְטַּבְּאָלְדָה אָפֿשֶׁר אַזְוִי זָאגָן,
אוֹ דָו גִּיסְטַּמְּרַדְּ גַּאנְצָעַ פְּרוֹנְסָה!...

אָבָעָר אָזֶן דָּעַר שְׁטוֹרָעָם אַיזְ פָּאָרְבִּי, דָעַר הִימָּל האט זִיךְ אַבְּיסָל אַוִּיסְ-
גַּעֲלִיטְעָמָה, האט מַעַן וְוַיִּטְעַר גַּעֲהָרְעָוָעָט בֵּין שְׁפָעָט אַין דָעַר נַאֲלָט
אָזֶן צָוַיְינְגָּן יָאָר האט מַעַן גַּעֲמָאָכָט דָעַם "בִּילָּאָן" אָזֶן סְחָאָט זִיךְ אַרְוִיסְ-
גַּעֲשְׁטָעָלָט, אָזֶן מַעַן האט אַ גְּרוֹיסָן, "שְׁוֹתָף", וְוָאָס טּוֹט גַּאֲרְנוֹשָׂת אָזֶן עַסְט
אַיִּיף אַלְץָ... דָאָס אַיזְ דִּי רַעֲגִירָנוּגָּן... דִּי שְׁטִיעָרָן... דָעַר פְּרָעָסְפְּטָעָר...
מַעַן האט גַּעֲגָעָסָן, מַעַן האט אַ בִּיסְלָאַיְבָּרְגָּעָלְבָּעָנָעָ סְחוֹרָה אָזֶן אַ בִּיסְלָאַיְבָּרְגָּעָלְבָּעָנָעָ...
פָּאָרְטִּיקָעָ זָאָכָן הַעֲנָגָעָן אָזֶן קִיְּן אַיִּינְ פְּרָאָנָק נִשְׁתָּאָסָה. פָּאָרְקָעָרטָן,
מַעַן דָאָרָף זִיךְ נַאֲרָ בְּרָעָכָן דָעַם קָאָפְּ וְוִי אַזְוִי צָוַיְינְגָּן דִּי וּוּעַקְסָלָעָן, דִּי
שְׁטִיעָרָן...

זַעַנְעָן זִיךְ גַּעֲזָעָן גַּאנְצָעַ טָעָג אָזֶן גַּעֲטָרָאָכָט, וְוָאָס מַעַן טּוֹט. אַוְעָקָר
וּוְאָרָפָן, וְוָעָרָן אַוִּיסְ פָּאָרְיִיקָּאנְטָן, וְוַעֲלָן אַלְעָעָלָעָן מַעֲנָטָשָׂן לְאָכוֹן; זִיךְ וּוּעָלָעָן
זָאָגָן, אָזֶן יַאֲנְקָלְ-זַשָּׂאָק אַיזְ נִשְׁתָּאָסָה קִיְּן לִיְּטָה. וְוַיִּטְעַר פָּאָרְזָעָעָן, אַיזְ אַוִּיד
נִשְׁתָּאָסָה לִיְּיכָט. מַעַן האט גַּעֲפָרָעָט עֲזָרוֹת בֵּין גַּוְטוֹעָ פְּרִינְטָן: וְוָאָס טּוֹט
דָעַרְוַיְיל האט זִיךְ אַיזְ שְׁטָاطָס פָּאָרְשָׁפְּרִילִיטָאָס קָלָאנְגָּה, אָזֶן יַאֲנְקָלְ-זַשָּׂאָק
אַיזְ אַגְּבָיר, אַ מִילְיאָנָעָר אָזֶן מַעַן האט אַים גַּעֲשָׁאָצָט — אַיִּינְגָּר אַוִּיךְ צָעָן
מִילְיאָגָן, אָזֶן אַנְדָעָרָעָר אַוִּיךְ צְוּוֹאָנָצָק מִילְיאָאָן; מַעַן האט אַגְּבָהָוִיבָן קוּמוּעָן
צָוַיְאָס נַאֲרָ בְּאַשְׁטִיעָרְגָּוָנָעָן אָזֶן גַּדְבָּות... אָזֶן וּוּעָן עַר האט נִשְׁתָּאָסָה גַּעֲגָבָן
וּוּיפְּלָעָן מַעַן האט פָּוָן אַים פָּאָרְלָאָגָט. האט מַעַן זִיךְ גַּעֲבִיּוּזָעָרט אָזֶן אַים
גַּעֲרוֹפָּן: קָאָרְגָּעָר, קָמְצָן... מַעַן האט אַים גַּעֲקָלָאָפָּט אַיזְ דִּי פְּלִילִיצָעָס:

— יַאֲנְקָלְ-זַשָּׂאָק, האט זִיךְ גַּעֲזָעָן גַּעֲמָאָכָט... דָו בִּיסְטָ אַיזְ אַרְדָעָיָ...
נוֹנָגָן... מַיִּין נִשְׁתָּאָסָה, אָזֶן אַיךְ בֵּין "וּשְׁאָלוֹ"... אַיךְ וּוּנְטָשָׂ דִּיר אַלְדָאָס גּוֹטָס...
נַאֲרָ מַיִּין נִשְׁתָּאָסָה, אָזֶן מַעַן בָּאָקָוָטָן דִּיר גַּרְאָצָעָרט... דָאָרָף מַעַן שְׁוִין וּוּעָרָן
אַ חְוִיר? ...

יַאֲנְקָלְ-זַשָּׂאָק האט גַּעֲוָאָלָט קוּמוּעָן צָומָ וּוְאָרָט. אַפְּילָו אַיזְ זִיךְ אַיִּינְגָּעָן
נַעַר אַטְעָלִיעָן, וּוּס אַיזְ נַאֲרָ גַּעֲשָׁטָאָנָעָן בְּלוֹיוֹ אַ פְּרָעָסְעָר אָזֶן צְוּוִיִּי "הַעֲנָטָן"
בְּנִיעָרִינְס — וְוַיִּיל בֵּין דָעַר מַאֲשִׁין אַיזְ נַאֲרָ אַלְץ יַאֲנְקָלְ-זַשָּׂאָק אַלְיָין גַּעַיְ...
עָטָן, גַּעַלְאָפָּן פָּוָן דָעַר מַאֲשִׁין צָומָ שְׁנִינְדְּ-טִישָׂ, פָּוָן שְׁנִינְדְּ-טִישָׂ צָוַיְאָר מַאֲרָן

שיין — האט מען אים אויך נישט געווואָלט גָּלוֹיבָן, אָז עֶר אֵינוֹ נישט קִיִּין
AMILIANER, אָז דִּי MILIANER UND ALGERNER זִיד נישט אָרוֹם בֵּי אִים אָונְטָעָרִין
בעט... אָז וּעֲן עֶר האט זִיד פֿאָרְטְּרוּיט פֿאָר זִינְעָר אָרְבָּעָטָעָר, אָז עֶר האט
מער זָרְגָּן וּוְיָפָאָרְדִּינְסְּטָן אָז אָז דַּעַר אִינְצִיקָּעָר, וּוְאָס פֿאָרְדִּינְטָן דָּא
איַּנְקָלְ-זְשָׁאָקָן מעָר וּוְיָאָלָץ וּוְיָגְעָטָן, אִין שְׁטוּם גַּעֲבְּלִיבָן, נָאָר אֵין זִיד
יאַנְקָלְ-זְשָׁאָקָן: האָסְטָן דִּי אָרְבָּעָטָעָר אִירְאָגְנִישׁ גַּעֲשִׁיכְלָט... אָז דָּאָס האט
איַּנְקָלְ-זְשָׁאָקָן מַעַן דִּי אָרְבָּעָטָעָר אִירְאָגְנִישׁ גַּעֲשִׁיכְלָט... אָז דָּאָס האט
איַּנְקָלְ-זְשָׁאָקָן... אַבִּי יַּאֲנָקְלְ-זְשָׁאָקָן אֵין אַפְּאָבְּרִיקָאנְטָל... אָפְּלִיְּקָעָנָעָן עָס
איַּנְקָלְ-זְשָׁאָקָן שְׂוּעָר. קִינְעָר וּוּעָט עָס אִים נִישְׁתְּ גָּלוֹיבָן. אָפִילְוּ וּעֲן עֶר וּוּעָט שְׂוּעָר
איַּנְקָלְ-זְשָׁאָקָן טָאָטָעָמָאָמָע, וּוּעָט מעָן עָס אִים אוֹרֵיךְ נִישְׁתְּ גָּלוֹיבָן...

דאם געשעפֿט אַיִט נִישְׁתָּה...

וזער ס'איין ווועמען מוקנא. וואס ער האט א געשעפֿט, זאל מיר נאָר אליען געשטראָפֿט וווערנּ מיט א געשעפֿטַל... בֵּיאָג אַיִיךְ, מענטשֶׁן, אָז דִּי וואס האָבָן נִישְׁתָּה קִין גַּעֲשַׁעַפְּטָל, ווַיֵּסַן גַּאֲרְנוּשִׁט, וואס עס אַיִינּ. אָט האָב אַיִיךְ, יַאֲנְקָל-זְשָׁאָק, אַ גַּעֲשַׁעַפְּטָל... סְהִיִּיסְט, נִישְׁתָּה אַיךְ האָב דָּאָס גַּעֲשַׁעַפְּטָל, נִאָר סְגַּעַשְׁעַפְּטָל הַאָט מִיךְ. צַי עַס גִּיטִּיאָ, צַי עַס גִּיטִּ נִישְׁתָּה. מֹזֹות אַיר עַס אַפְּהַיטַּן ווַיְיַאֲזַנְּ אַוְיָג אַיִן קָאָפְּ, אַנְיִשְׁת אַיִן אָוִיסְט, דִּי קְלִיעַנְטָן גִּיעַן אַוְעָק פָּוּן אַיִיךְ. נִיְּנַן אַזְיִיגָּעָר אַינְדָּרְפָּרִי — צַו דַּעַר אַרְבָּעַט, אָן קִין אַרְבָּעַט פָּעַלְתַּן נִישְׁתָּה. אַרְתַּן מֹזֹות אַוְיפְּשָׁלִיטִין דִּי סְטָאָרָן, אַוְפְּמָאָכָן דִּי ווִיטְלִינְגָּן, זָאגָן "בָּאנְזּוּרְ" אַ פָּאָר באַקָּאנְטָעַ, וואס גִּיעַן פָּאָרְבִּי. הַעֲנָגֶט אַ מאַנְטָל רַעַכְתָּר זִיְּתָה; אָזְנַן אַיִיךְ אַרְבָּעַט פָּעַלְתַּן נִישְׁתָּה. אָנוֹ דַּעַר אַיךְ אַיִם ווְידָעַר אַיבָּעָר אַן דַּעַר רַעַכְתָּר זִיְּתָה; אָזְנַן אַיִיךְ אַרְבָּעַט זִיְּתָה. הַעֲנָגֶט אַ מאַנְטָל אוּרִיךְ דִּי קוֹנִים. זָעַסְט פָּאָרְבִּיגִיָּין אַזְיִיפְּלִיל פָּרוּיעָן, זַיְיַ קְוּקוֹן אַרְיִין צַו דִּיר אָוָן ווַיְיַזְנַן נִישְׁת אַרְיִינְשְׁטָעָלָן זַיְיַעַרְ שִׁינְיָנָעְ פִּיסְלָעָךְ. גִּיט דָּאָס הָאָרֶץ אָוִיסְט שִׁיר פָּוּן בְּעַנְקְשָׁאָפְּט נִאָר אַ פָּרוּי. נִאָר אַ מִידָּל, וואס זַאֲלַ אַרְיִינְקָוּמוּן, שְׁמִיכְלַעַן מִט אַיְרָע אַלְאָבָאַסְטָעָר-צִיְּן, (וואס דַּעַר דַּעַנְטִיסְט הַאָט זַיְיַ אַיר עַרְשָׁת יְעַנְעַן ווַאֲר אַרְיִינְגְּעַזְעַטְ), זַאֲלַ קְוּפָּן אַ מאַנְטָל, אַ בְּלוּזְקָעָלָעָךְ, אַ פָּאָר פֻּלְעָרְהָאָפְּטָעָזָקָן. אַבָּעָר אַזְוִי ווַיְיַזְנַן דִּי ווְיַיְבָּלָעָךְ אָוָן מִידָּלָעָךְ ווַיֵּסַן אַוְדוֹדָיִן נִישְׁת ווַיְיַאֲזַנְּ אַיךְ בָּעֵנק נִאָר זַיְיַ, אָז זַיְיַ זַאֲלַן מִיר אַרְוִיסְגָּעָבָן דִּי פָּאָר פְּרָאָנְק, וואס זַיְיַ הַאָבָן אַין זַיְיַעַרְ טִיסְטָעָרְלָעָךְ, קְוּמָעָן זַיְיַ נִישְׁת אַרְיִין אָזְנַן אַיךְ האָב צִיְּתַן צַו טְרָאָכָן. אַיךְ טְרָאָכָן. אָז דִּי מַאֲרָאַקָּאָגָעָר זַעַבָּעָן שְׁלַעַכְתָּעָ מַעֲנְטָשָׁן, דִּי פְּרָאָנְצְיוּזִישָׁע קָאַלְאַנְיָאַלִיסְטָן גִּיבָּן זַיְיַ אַזְוִי פִּיל גּוּטוּ זַאֲכָן... קְוּלָּטוּר... הַוְּגָעָר... שְׁפִיטְעַלְעָר... אַרְבָּעַטְסָלָאַזְקִיִּיט... פָּאַשְׁאָס אָזְנַן... אַבְּיַ לְאַזְוּט אַונְדָּזְ צָוָרוּ...

דאָן טְרָאָכָט אַיךְ ווְעָגָן דַּעַמְּ, וואס פָּאָר אַ ווְעַטְעַר סְזּוּעַט הַיְינְט זַיְינְ,

צי ס'וועט בלاؤן אַ מזרחוּוִינְט, אַדער אַ מערבּוּוִינְט, צי ס'וועט רעהָעַ בענְ, וויל אַיךְ פֿאַרְקּוֹף אוּיךְ רֻעְגְּנוּמָאַנְטָלְעָן... אַיךְ טְרָאַכְט, אָזֶן עֲפָעָס הַיְנְטָן אַינְדְּעַרְפַּרְיָהָט מֵיְין ווַיְבַל צַו מֵיר אַ קְרוּמָעָן שְׁמִיכָל גַּעֲגָבָן אָזֶן סְזַוְעָלָט גַּוטָּ גַּעֲוָעָן, ווֹעֵן מֵיר גַּטְן זַיְדָן... אָזֶן קְוִים מֵיְינְט אַירָה, אָזֶן ווַיְלַזְגַּט ווַיְלַזְגַּט אַיךְ האָבָן אַין זַיְנְעָן אַנְדְּעַרְעָ גַּעֲשַׁעְפָּטָן... כְּמֵיְין, אַנְדְּעַרְעָ גַּעֲגָבָן אָזֶן סְזַוְעָלָט ווַיְלַזְגַּט אַיךְ האָבָן אַין זַיְנְעָן אַנְדְּעַרְעָ גַּעֲשַׁעְפָּטָן... אַיךְ מִידְלַעְדָּר? האָט אַיר אַ טָּעוֹת; ווַיְלַזְגַּט לִיבּ מֵיְין ווַיְבַל סְלָעָבָן. ווֹעֵן צְיוּוּל זַיְן גַּעֲגָט, ווֹעֵן אַיךְ דּוֹוָאָ צְרוּיקָ חַתּוֹנָה האָבָן מִיטּ מֵיְין ווַיְבַל אָזֶן בְּנִישְׁתְּ מִיטּ קִיְין אַנְדְּעַרְעָ... ווַיְיִמְינְט אַשְׁדָּלָאָוּצָעָר לְאַנְדְּסָמָן, אַ זַּיְעָר קְלוּגָעָר מַעֲנְטָשָׁה. האָט זַיְקָ גַּעֲגָט זַיְבָן מַאל מִיטּ זַיְן ווַיְבַל אָזֶן מַאל מִיטּ אַיר צְרוּיקָ חַתּוֹנָה גַּעֲהָאָט; אָזֶן נַאֲרַ יְעַדְעָס מַאל צְרוּיקָ חַתּוֹנָה האָבָן, האָבָן זַיְיַ זַיְקָ לִיבּ גַּעֲהָאָט סְלָעָבָן, גַּעֲלַעַת ווַיְיִדְבְּעַלְעָ... בַּיְן זַיְיַ אָזֶן אַזְוִי אַוְיסְגַּעַלְעַבְטַן וַיְיִעַר נִישְׁתְּמַאְנְטָאָן לעַבָּן...).

אפשר, טְרָאַכְט אַיךְ, ווֹעֵט פֿאַרְט אַרְיִינְפְּאָלָן אַ משְׁגַּעַנְעָ אַנְמְעָסָטָן אַ מַאְנְטָל, אַלְץ בְּאַקְוֹן, בְּאַטְאָפָן, זַיְקָ דְּרִיְעָן אַרְוּם שְׁפִיגָּל, זַיְקָ פּוֹן הַיְנְטָן, פּוֹן פְּאַרְנְטָן; זַיְ ווֹעֵט אַלְץ לְאַזְן לְגַנְגָּן אָזֶן זַיְגָּן, אָזֶן זַיְ ווֹעֵט בְּאַלְדָּ צְרוּיקְקּוּמָעָן אָזֶן מַעְרָ ווֹעֵט מַעְן זַיְ שְׂוִין נִישְׁתְּ אַנְזָעָן... דְּרָרְפָּאָר אַבְעָר ווֹעֵל אַיךְ כַּאֲטָשָׁה האָבָן עֲפָעָס ווֹאָס צַו טָאָן אָזֶן נִישְׁתְּ האָבָן קִיְין צַיְטַן צַו טְרָאַכְט פּוֹן אַזְעַלְכָּעָן גַּאֲרִישָׁע זַאְכָּן... אַיר שְׁטַעַלְטַן אַיךְ פָּאָר? עֲרַשְׁתָּן הַאָבָן אַיךְ גַּעֲשָׁוּוּרָן אַיְבְּקָעַ לִבְעַ מֵיְין יַאֲקְלָלְזַאְקָעָטָעַ אָזֶן אַיצְטָ טְרָאַכְט אַיךְ גַּאֲרַ פּוֹן גַּטְן זַיְ... ווֹעֵן זַיְ ווַיְיִסְטַּט עַס, הַרְגַּעַט זַיְ מֵיר אַזְוּקָ...).

בְּנִישְׁתְּאָ קִיְין עַרְגָּעָרָעָ זַיְקָ ווַיְ צַו האָבָן אַ גַּעֲשַׁעְפָּטָל, ווֹאָס גִּיְיטָ נִישְׁטָ. דִּירְהַגְּעַלְטָ מַזְוָן מַעְן צַאָלָן, אַ פּוֹטְעַרְמַאְנְטָל מַזְוָן דִּי יַאֲקְלָלְזַאְקָעָטָעָ אַוְיךְ צַאָלָן, אַוְיךְ וַוְאַקְאָגָסָן מַזְוָן פְּאָרָן, אַ שְׁיִינְעָם ווַאְגָן מַזְוָן מַעְן קוּפִּוְן... אָזֶן צַאָלָן, ווֹעֵסְלָעָן מַזְוָן אַוְיךְ צַאָלָן. נַאֲרַ אַיְינְטָ גַּוְעָר וַאֲדָ אַיְתָ, ווֹאָס ווַעֲקָסְלָעָן קָאָן מַעְן רַוְקָן אָזֶן אַיְבְּרָרוּקָן... מַעְן קָאָן זַיְיַ אַחֲרָ רַוְקָן אָזֶן אַחֲרָן רַוְקָן, מִיטּ ווַעֲקָסְלָעָן קָאָן מַעְן מַאְכָן ווֹאָס מַעְן ווַיְלַ... צַיְאָג אַיְיךְ דְּרָעַר אַרְבָּעַטָּר ווַיְיִסְגְּרַנְיָשָׁט ווַיְיִלְקְלַעְדָּר עַד אַיְן, עַר האָט נִישְׁתְּ קִיְין זַאָגָן, עַר אַרְבָּעַט זַיְקָ אַפְּ דִּי גַּאֲרִישָׁע פָּאָר שָׁהָ אָזֶן נַאֲכָדָעָם פִּיפְּטָ עַר אַוְיךְ דְּצָרָ ווּעַלְטָ...).

וֹעֵן אַיךְ דְּרָאָרָ נִישְׁתְּ קִיְופָּן מֵיְין ווַיְיִבְקָרָן פּוֹטְעַרְמַאְנְטָל, קִיְין לְוקָ סְוִוְאָגָן אָזֶן קִיְין בְּרִילְיאָגָן, ווֹאָלָט אַיךְ גְּלִיךְ גַּעְוָאָרָן אָזֶן אַרְבָּעַטָּר, נַאֲר אַיךְ האָבָן דָּאָךְ אַזְוִי פְּלִילְ אַוְיסְגָּאָבָן... אָזֶן אַיךְ קָאָן נִישְׁתְּ ווּרְעָן קִיְין אַרְבָּעַטָּר... אָזֶן אַסְוָחָר צַו זַיְן אַיְזָן אַוְיךְ בִּיטָּר... דָּאָס הַיִּסְטָ, ווֹעֵן דִּי גַּעֲשַׁעְפָּטָן גִּיעָן, ווֹאָלָט נִישְׁתְּ אַזְוִי שְׁלַעַטָּ גַּעֲוָעָן; גִּיעָן זַיְיַ דָּאָךְ אַבְעָר נִישְׁטָ. ווַיְלַסְטָוּ ווַיְדַעַר אַיְבעָרְמַאְכָן אַ גַּעֲשַׁעְפָּטָ, קָאָסָט עַס בְּאַלְדָּ אַפְּ מֵיְין לְיאָנוּן, כְּיוּעַל אַיךְ דְּעַרְצִיְּלָן אַ סּוֹד, אַיךְ האָבָן אַיְבעָרְגַּעְמַאְכָט מֵיְין גַּעַ-

שעפט, האט עס מיך טאכע אפגעקסט בייז א פינט מליאן. וואס אן אמרת איז פינט מליאן נישט קיין סך געלט, אבער איז מען לוייט נישט... איז נישט גוט.

מענטשן זאגן, איז כ'בין ריין, וואס עס הייסט בייז זיין ריין, פארשטיי איד נישט. גלייבט מיר, איז ראטשלילד איז רײיכער פון מיר. ביעול נישט זאגן, כ'האָב מיינע פֿאָר מליאן פרענק, אבער זיין שוער אויסגעעהארער ווועטעה... עס קומט פֿוֹז זיך אלַּין. כ'האָב זיך טאכע דאס יאָר געַז קויפט אָ גאנַץ שְׂיִינַץ וְׂוַילַּעַג, אוּפַּקְמִינַּע גּוֹטֶע פְּרִינְט גּוֹזְגַּט גּוֹווֹאוֹרָן, אבער וואס קומט אָרוֹסִים, אָז מען לוייט נישט... אָז ווֹעֵן אַיד ווֹיסְט וואָס פֿאָרְאָגָן אַיך הָאָב אוּפְקָמִין קָאָפְפּ? דִּי עַלְטַסְטָע טַבְעַטָּר גִּיטָּס אָרוֹס מִיט אָ יְוָנָגָן, ווֹילְעַד נִישְׁט פְּרִיעָר חֲתֹונָה הָאָבָן, בֵּין אַיך וּוֹלֵל אִים נִישְׁט גַּעֲבָן אָ פֿאָר מליאן אוּפְקָמִין דָּאָךְ אָ טַאָטָע... אָז וואָס מִינְט אַיד ווֹעֵט עַד אִם מָוֹן גַּעֲבָן אוּפְקָמִין, כ'בֵין דָאָךְ אָ טַאָטָע... אָז וואָס גַּעֲבָן, מִין אִידעָם? — אָזָא סֻפְּרָה וְׂוַי אַיך, אָ גַעַשְׁעַפְט, וואָס גַּיְיט נִישְׁט.

כ'זוייס טאכע נישט ווי אָזָוִי אַיך לעַב אָזָן ווי אָזָוִי אַיך הָאָב נָאָד דערצְנִין אָ פֿאָר פרענק אוּפְקָמִין... אָז דאס גַעַשְׁעַפְטָל מִינְט גַּיְיט נִישְׁט. אָ גאנַץן טָאג שְׂטִיטָט מִינְעָן שְׂטַעַטָּק אָרוֹסִים דִי צְוָנָג, בֵּין עַס אַיך זיך ווֹעֵר טְוָעה אָזָן פְּאָלָט אָרְיִין, פְּאָרְדִּינְטָט מִינְעָן אוּפְנָן לעֲבָן... אָז אָז אַיך גַּיב דאס צוֹ פֶּאָרְשְׁטִין מִין יָאנְקָלְזָשָׁקָעַטָּע, לאָכְט וְׂיַגְעַר אָזָן פְּרִעָגָט מִיד.

עפָעָס נְאָרִישׁ קְלָאָצְקִיוֹת:

— דוֹ האָלָסְט אַין אַיִן נִישְׁטַלְיִין, טָא ווּ נְעַמְסָטוּ דִי מליאָנָעָן?

אייר האט שוֹן גַעַהְעַרט אָ פְּרִעָגְנִינְשׁ פָּוֹן אָז אַיִגְעָן וְׂוַיְיבָּ?... וואָס זָאָלָן נָאָד זָאגְן פְּרִעָמְדָע מַעֲנְטָשְׁן? אָז מִין אַיִגְעָנָע יָאנְקָלְזָשָׁקָעַטָּע גַּלְוִיבָט מִיר נִישְׁט, ווי אָזָוִי זָאָלָן מִיר אַנדְרָעָרָע פְּרִעָמְדָע מַעֲנְטָשְׁן גַּלוֹיבָן? אַיך קָאָז אַיך שְׂוֹעָרָן, אָז ווֹעֵן אַיך בָּאָדָרְפָּה נִישְׁט צוֹ הָאָבָן אָזָוִי פִּילְגָּעָל אָרוֹפְּרִנְסָה... לָאָז אַיך שְׂטִין סְגַעַשְׁעַפְט אָזָן ווֹעֵר אָזָרְגָּלְאָזָעָרָה" אָרְבָּעַטָּר... ווֹילְעַד סָאיָן נִישְׁט פֶּאָרְאָן קִין עַרְגָּעָרָע אַיך ווי אָ גַעַשְׁעַפְט, ווּ מַעַן לִיזְטָט נִישְׁט... הִיט זיך פֶּאָר אָ גַעַשְׁעַפְט ווי פֶּאָר פְּיִיעָר. גַּלְוִיבָט מִיר, כ'בֵין אַיך נִישְׁט קִין שְׁלַעַכְטָעָר פְּרִינְט...

הען קאנקורידט זיך...

יאנקל-זשאָק האָט געהאָט אַ געשעפֿטֶל, אוּן עס גארנישט שלעכט געַד
באגנוגע, מהאָט געציינֵג פרנסָה. נישט ער האָט וועמען געטעפֿטֶל, נישט
ער האָט זיך אַומגעקּוּט אוּיף אַנדערָע. יאנקל-זשאָק האָט פְּשׁוֹט קִין
צִיט נישט געהאָט זיך צו פָּאָרְנוּמָעָן מִיט אַנדערָע, ווילִיל מִינִין נישט.
סָאיַן נישט קִין קלִיינִיקִיט — אַ געשעפֿטֶל, אוּן נאָך דערצָו אַ געשעפֿטֶל פָּן
־דָאָמעָן־זָאָכָן. וואָס מעַן באַדָּאָרָף אַלְּצָנִישָׁת צו האָבָן — נַאֲכָטָה העמְדָעָר,
פּוֹלָאָוועָרָס, זָאָקָן, בֵּין פֿרוּיַּעַן־הַיּוֹלֶד, „סְלִיפָּן“. עַס זענען דָא אַוּוַיְפָּיל
מאָדָעָלָעָר, אַוּוַיְפָּיל אַוִיסְגִּיעָכָן אוּן שְׁפִּיצָן, אוּן מעַן קָאן פָּאָרְבָּלָאָנדְזָוּשָׁעָט
וועָרָן. אַיר טָאָרט נישט פָּאָרְגָּעָסָן, אוּן מעַן מוֹזִין אַ רִיּוֹן־פָּאָבָּמָאָן, האָבָּן
אַ סָּר, זְיַעַר אַ סָּר גַּעַשְׁמָאָק, צו ווִיסָּן, וואָס דָעַם פֿרוּיַּעַן־מִין ווועַט גַּעַפְּעָלָן;
אוּן נישט בלִיזָן דִּי פֿרוּיַּעַן דָאָרָף עַס גַּעַפְּעָלָן, אַוְיךָ דִּי מעַנְעָר באַדָּאָרָף
עַס גַּעַפְּעָלָן, ווילִיל נישט איינְמָאָל קָומָעָן דִּי פֿרוּיַּעַן מִיט זְיַעַרְעָשָׁעָט
אַוִיסְקְּלִיבָּן זְיַעַרְעָשָׁעָט נַאֲכָטָה העמְדָעָר אוּן אַפְּיָלוֹן זְיַעַרְעָשָׁעָט סְלִיפָּן... אַוְיךָ
יאַנְקָלְזָשָׁאָקָן, פָּאָרְשָׁטִיט אַיר מִין, אוּן גַּעַלְעָגָן דָעַר שְׂוּרָרָר עַל אַוִיסְ
צּוֹשָׁטָאָטָן אַ גַּאנְצָן קוֹוָאָרְטָאָל מִיט נַאֲכָטָה העמְדָעָר, האָלְקָעָס, „שֻׁמְזִיעָס“,
זָאָקָן, קְרִינְגָּלְגִּינָּעָס אוּן סְלִיפָּן. אוּן אַ קָּאָרְטִיעְגַּעַשְׁפָּט זענען אלָעַ פֿרוּיַּעַן
מִיט אַיְיךָ הַיְמִישָׁ, זְיַיְרָעָגָן אַיְיךָ עַצְוָתָן, צִי דָעַר „שֻׁמְזִיעָרָה“ קְלִיְידָט
זְיַיְגָּט, צִי דָאָס נַאֲכָטָה העמְדָעָר ווועַט גַּעַפְּעָלָן וועָרָן אַיר מאָן צִי דִּי
זָאָקָן זענען זְוַגְּעַפְּאָסָט צו אִירָעָ פִּיס...
יעַדְעָס יָאָר האָט זיך יאנקל-זשאָק גַּעַמְאָכָט זִין „בִּילָּאָן“ אוּן פָּעָסְטָ
געַשְׁטָעָטָן, אוּן אוּן גַּעַשְׁעָפָט גַּעַפְּיִינְט זיך אַבְּיִסְלָל מַעַר „סְטָאָקָה“, אוּן דִּי
טָאָשָׁן — אַ פָּאָרְפָּאָנָק מַעַר. וואָס פָּאָרְלָאָנָגָט דעַנוּ אַ יִדְמָעָר? אַ יִדְמָעָר?
בָּאָגָנוֹגָט זיך, אַבְּיִ ער האָט אַ שְׁטִיקָל בְּרוּיט מִיט זָאָלָץ... אַמְּאָל אַ גַּעַד
בָּרָאָטָן הַינְּדָעָלָעָ... אַבְּעָר אַוְיכָן בָּאָשָׁעָרָט אַן אַוְמְגָלִיךְ — קִומְטָס אַן
שְׁטוֹבָ אַרְיִין. — הַעֲרָט, וואָס עַס גַּעַשְׁעָט אַלְּצָנִישָׁת.

לעבן אונדזער יאנקל-זשאקס געשעפטל אויז געווען נאר א געשעפטל דיארט אויז געווען אן עטלטערע פורי אוון האט פארקייפט אונגונוצטעה הענטשקעס. Но, האט עס יאנקל-זשאקס נישט געארט: פאראקערט, ער אויז מיט איר גאר געווען גוטע פרײַנט, איר אַפְּילוֹ אַ ברײַטן „בָּגְנוֹשֶׁר“ אַנטְּ קָעְגָּגָעְטָרָאָגָן. וואס אַרט עס יאנקל-זשאקסן, אוֹ דֵי אַלְטָעָ פָּאַרְקִיְּפָט הַעֲנְטְּשָׁקָעָס? אַדְרָבָא, זָאַל זַיְעַבְּן הַגְּדָרָת אָוֹן צְוָאנְצִיךְ יָאָר, פָּאַרְקִיְּפָן אַפְּגָּעְנְצָטָעָה הַעֲנְטְּשָׁקָעָס אָוֹן זַיְדָּ פָּאַרְדִּינְעָן אִיר חִוָּנה.

אַינְגָּמָאָל, אַיְן אַמְּגָּנִיטִיךְ אַינְדְּרָפְּרִי, יַעֲנָקֵל-זשָׁאָקָּק קָומָט זַיְדָּ צָוְגִּיָּן, זַעַט ער עַפְּסָס וּזְיַעַבְּן זַיְן גַּעַשְׁפָּט בְּרָאָקָט מִעְן אָוֹן מִעְן הַאָקָט, עַס שִׂיט זַיְדָּ שְׁטוּבִּיב, עַס פָּאָלָט פְּרוֹכְּנָעָה הַאָלָּזָן. דָּעַר גָּאנְצָעָר אִיז אַיִם גָּלִיךְ נִישְׁתְּ גַּעַפְּעָלָן גְּעוֹווֹאָרָן. וואס אַיְן דָּא גַּעַשְׁעָן? וּוּ אַיְן דֵי הַעֲנְטְּשָׁקָעָס פָּאַרְקִיְּפָעָרִין? זַי וּוּט דָּאָךְ נִישְׁתְּ אַיבְּרָמָאָקָן דָּעַט גַּעַשְׁפָּט, וּוּ הַאָט זַי כּוֹחַ דָּעְרָצָו? וּוּ הַאָט זַי גַּעַלְטָ דָּעְרָצָו? טָא וּוּרְטָ קָלָאָפְּט דָּא אַזְוִי אַיְן דִּי טּוּיְעָרְן אַרְיִין? ...

די הַעֲנְטְּשָׁקָעָס-פָּאַרְקִיְּפָעָרִין אַיְן פָּאַרְלִוִּין גַּעַנְגָּגָעָן. ער הַאָט אַלְיִין נִישְׁתְּ גְּעוּוֹסָט פָּאָרוֹזָס, נָאָר קִיְּין גָּוָטָס הַאָט עַס אַיִם נִישְׁתְּ צָוְגָּוָגָטָן. קִיְּין רָוּ הַאָט ער שְׁוִין נִישְׁתְּ גַּעַהָאָט אָוֹן אַנְשָׁטָאָט צַוְּ שְׁטִינָן אַיְן זַיְן גַּעַרְשָׁפָּט אָוֹן לִיְזָן גַּעַלְטָן, אִיז ער גַּעַשְׁטָאָגָעָן אָוֹן צָוְגָּעָקוּטָן וּזְיַעַדְעָר אַיְן דָּאָרִי בִּיסְיָה בְּעַטְעָר קָלָעָטָן דָּעַט צָעְמָעָנָט, קָלָאָפְּן צַוְּ נִיעָם שְׂטִיקָלָעָה הַאָלָּזָן, אָוֹן בִּיסְיָה לְעַכּוּיוֹן הַוִּיכָּנוֹן אַז דִּי וּוּעַנְטָן צַוְּ וּוּרְעָן שְׁעַנְעָרָן, יִנְגָּעָר, פּוֹנְקָט וּזְיַעַדְעָר אַזְוִי דִּי אַרְיִין וּוּאָס טָוָט אַז נִיעָם מְלֻבָּשָׁן. אַיְן אַיְגָּעָם אַטְּאָג אַיְן דָּאָס נִיעָם גַּעַשְׁפָּט גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַ בְּלָאַנְקָעָנְדִּיקָס אָוֹן גַּעַקְוּטָמִיט לִיְדִּיקָעָ אָוֹגָן אַז ער גַּאָס אַרְיִין. עַס אַיְן גַּעַשְׁטָאָגָעָן לִיְדִּיקָעָ אָוֹן יַעֲנָקֵל-זְשָׁאָקָעָן הַאָט עַס וּוּדְעָר פָּאַרְדְּרָאָסָן. וואס הַיִּסְטָן, מִעְן מַאֲכָתָא גַּעַשְׁפָּט אָוֹן מִעְן צִיטָן זַיְדָּ נִישְׁתְּ אַרְיִין? אָוֹן עַפְּסָס וּזְיַעַדְעָר אַזְוִי דִּי נִיעָם בְּאַלְעָבָאָטִים נִשְׁתְּ גְּעוּוֹזָן. וּוּדְעָר אַיְן פָּאַרְבִּיגְיָעָגָעָגָעָן אַ פָּאָר וּזְאָכָן בִּיזָּן בִּיזָּן ער הַאָט זַיְדָּ דָּעְרָוָאָטָרָט.

אַיְן אַיְן טָאָג זַעַנְעָן אַנְגָּעָקוּמָעָן דֵי נִיעָם בְּאַלְעָבָאָטִים מִיט אַ קָּאמִיאָן אָוֹן זַיְיַעַבְּן אַגְּגָעָהוֹיכָן אַרְיִינְטָרָאָגָן אָיְן נִיעָם נִיעָם שְׁאַכְטָלָעָה, עַנְּנָה לְעַכּוּ צַוְּ זַיְגָּעָ. סְחָאָט אִים אַבְּעָר בָּאָלָּד אַשְׁטָאָךְ גַּעַתוֹ אַיְן הַאָרָצָן — אוֹי, אַקְאַנְקוּרָעָנָט! ער קָומָט מִיר צְוָנוּמָעָן דָּאָס בְּרוּיטָט פּוֹן מִינְגָּעָ קִינְדָּעָר! עַס הַאָט זַיְדָּ אִים פָּאַרְדְּרִיִּיט דָּעַרְ קָאָפְּ, דָּעַר בָּאָדָן הַאָט זַיְדָּ אִים גַּעַוְיִגְט אַוּטָאָרְט דִּי פִּיסָּ. ער הַאָט קְוִים בָּאוֹוִיזָן אַרְיִינְצּוּלִיְּפָן אַיְן גַּעַוְוָלָב אָוֹן זַעַפְּאָלָן אַיְן חַלְשָׁתָה.

אוֹן יַעֲנָקֵל-זְשָׁאָקָעָס וּוּבִיב הַאָט דָּאָס דָּעְרוֹעָן, הַאָט זַיְיַעַדְעָר וּוּאָס צַוְּ טָאָ. זַיְיַעַדְעָר אִים קוּים דָּעְרוֹמָוֹנָטָרָט.

— יאנקל-זשאך, גאט איז מיט דיר, ווואס איז דיר געשען?
אבער יאנקל-זשאך האט געהאלטן איז איזן לויפן הין אוּן צורייך
אוּן שרייען:

— באנדיטן! גולנים! וואלדר-מעדרערס! אין מיטן העלן טאג!
ווען ער האט זיך אביסל באראיקט האט ער זיך אפגרויפן צום וויב;
— קומ אנקוקן אונדזער חורבן. קומ זען אונדזער ברדא... קאנקוּר
רענטן האבן זיך ארייניגעצעיגן.

ווען זיך זענען צרויסגעקומוּן, האבן זיך טאקע שעון דערזען אין די
פענטער פון דעם נייעט געשפטל: „שמעזיעס“, נאכט-העמדער, זאקוּן,
סליפן. נוה זענען זיך בידיע צו צום נייעט געשפטל אוּן גענומען „באָ-
זינגען“ די נייע באָלעבאָטס מיט טויטע קללות. געשאלטן אוּיף יידיש.
האָבן די נייע באָלעבאָטס אוּיך גענטפערט אוּיך יידיש. אבער יאנקל-
זשאָך האָט פון גארנישט געוואָלט הערן, ער האָט ווֹאס אַמְּאָלָּה העכער
געשריגן, אוּ אָהָלָבָּע גָּסְמָעַנְשָׁן זענען זיך צוזאמעגעגעלאָפָן.

— ציוויל אַיך דערטינְקען — האָט יונְנֵר געשריגן — כ'בִּין רַיִד,
אַיך קָאָן זיך דערלוּבָּן צו פָּאָרְלִינוּן אָפָּאָרְלִיאָן פָּרָאָנָּק, אַיך וּעַל אַיך
וּוַיְיַיְן! אַיך וּוַעַט שָׂוִין זָעַן מִיט וּוְעַמְּעַן אַיך האָט אַנְגָּהוּבוּן...

באלד האָט יאנקל-זשאָך גענומען טוישן די פרײַזְען אוּיך בִּילְקָעֶר, ער
האָט אַרְוִיס-געשטעלָט אָשְׁילְדָל, אוּ ער פָּאָרְקוּיפָּט צו האָלָבָּע פרײַזְען. אוּ
דעָר שְׁכַנְתָּן האָט עַס דערזען, האָט ער אוּיך אַרְוִיס-געשטעלָט אָשְׁילְדָל, אוּ
ער פָּאָרְקוּיפָּט אוּיך צו האָלָבָּע פרײַזְען, אוּן אוּן יאנקל-זשאָך האָט געזען
בַּיִּם שְׁכַנְתָּן אָפָּאָרְלִינוּן, אַיז אִים שְׁלַכְתָּן גַּעֲוָאָרָן אוּן מַהְאָט אִים גַּעַמְוֹת
ליַיְגָן נַאֲסָע האָנְטוּכָּעֶר צָום קָאָפָּן. אוּ ער האָט גַּעַזְעָן, אוּ די פרײַזְעָנָּר
שִׁיכְבָּעָה העלְפָט נִישְׁתָּה, אַיז אִים אַיְנָגָעָפָּאָלָן: ער וּעַט אוּיך אַיבָּעָרְמָאָנוּ
זַיְיַן גַּעַשְׁפָט, סַזְאָל זַיְיַן אַזְוִינָן אָנוּ אַזְוַלְבָּעָס, וּוֹאס מַהְאָט נָאָך נִשְׁתָּה
גַּעַזְעָן. ער האָט גַּעַרְוּפָן דַּעַם בעַסְטָן אַרְכִּיטָּקָט, מעַן האָט צְיַהָאָקָט אלְלָאָן,
וּוֹאס אַיז גַּעַזְעָן, מעַן האָט גַּעַמְאָכָט אָרְבִּים, אָשְׁר גַּרְיָנָעָם בּוּמָה, אַיז מִיטָּן
גַּעַשְׁפָט אָנוּ אוּיפָּגָעָה אַנְגָּעָן שְׁטִינְגָּן מִיט פִּיגָּעָלָעָד. מעַן האָט אוּיפָּגָעָר
הַאָנְגָּעָן שְׁפִּיגָּלָעָן, וּוֹ מַעַן האָט זיך גַּעַקָּאנָט זָעַן פָּוּן הַנִּינְטָן אוּן פָּוּן
פָּאָרְבָּט אָנוּ פָּוּן אַלְעָזִיטָן, אַיז די שְׁוִיפָּעְנְצָטָעָר האָט מַעַן אַרְיִינְגָּעָזְוִיגָּן
נַעֲזָאָרְלִיכָּט, וּוֹאס האָט גַּעַבְרָעָנָט אָגָּאנְצָעָן נַעֲכָט אָנוּ באָלִיכָּטָן די גָּאנְצָעָן
גַּאנְסָן.

אוּ דַעַר שְׁכַנְתָּן האָט עַס דערזען, האָט ער צו זיך גַּעַזְעָט: אַיך וּעַל
זיך אוּיך נִשְׁתָּה לְאָזָן שְׁפִּיְיָעָן אַיז דַעַר קָאָשָׁע אַרְיִין, אַיך וּעַל אִים וּוַיְיַיְן
דַעַם פָּאָרְד... אַיז ער האָט אוּיך גַּעַלְאָוֹת רַוְפָן אָן אַרְכִּיטָּקָט אָנוּ מַעַן
הַאָט וּוַיְדָעָר גַּעַקְלָאָפָט אָנוּ די טַוְיעָן אַרְיִין, מעַן האָט וּוַיְדָעָר זַיְיַן צַעַר

האקט און מען האט אַרְיִינְגָּעַשְׁטָעלְטַ גַּאנְצָע צוֹווֵי ביימער אין געשעפט אַריַין, מיט פַּיל שטייגן, מיט קָאַלְירֶטָע קָאנְאַרְיךְַלְעַךְ. אין שייפֿעַנְצְּטָעַר האט מען אוֹד אַרְיִינְגָּעַזְוִין נְעַזְדְּלִיכְטַן. וואָס מען האט גַּעַלְאֹזֶט בְּרַעַנְצָע אַגְּנְצָע נְאַכְטַן. אָוּן אָוּן יַאֲנְקְלִישָׂאָק האט עַס דָּעַרְזָעַן, אַיְן אַיְם אַזְוֵי שְׁלַעַכְתַּג גַּעוֹוָרָן, אָוּן מְהַאַט אַיְם וּוְדַעַר גַּעַמּוֹת לִיגְזַּן נְאַסְעַר האַנטְעַכְעַר צָוֵם קָאָפֶן. ער אַיְזַּגְעַנְצָע נְעַכְתַּג נִישְׁט גַּעַשְׁלָאָפֶן. ער אַיְזַּגְעַוָּרָן אַל לְוָאָר טְקָעָר. ער פְּלַעַגְט וִיךְ אַוְיפְּהַוִּין אַיְן מִיטַּן שְׁלָאָפֶן אָוּן אַרְוּמוֹקְרִיכְן אַיְן דַּי גַּאַטְקָעַן. אַיְינְמַאל אַיְן ער אַפְּלִיו צָוֵם פַּעַנְצְּטָעַר אָוּן אַרְוִיסְגַּעַרְאָבָן אַוִּיחַד אַשְׁכְּנוֹתְדִּיקְוָן דָּאָר, אָוּן מְהַאַט גַּעַמּוֹת רַוְּפָן דַּי פִּיעַרְלַעְשָׂעַר, זַיְיַ אַיְם אַרְאָפְּגַּעַמְעַן.

געַטְרָאָפֶן האַבָּן זַיְיַ בַּיַּדְעַ קָאנְקְוָרָעַנְטַן אַיְן שְׁטִיעַרְ-אַטְמַט. זַיְיַ זְעַנְעַן בַּיַּדְעַ גַּעַקְמָעַן וּוַיְיַעַן מִיט בִּיטְעַרְעַ טְרָעַן, אָוּן מעַן זַאָל רְחַמְנָות האַבָּן, מעַן זַאָל זַיְיַ פַּאֲרָלְעַגְעַרְעַן... מעַן זַאָל זַיְיַ פַּאֲרָקְרִיצְן... דַּי צִיְּתַן אַיְן בִּיטְעַר... סְזְעַנְעַן דָּאָ קָאנְקְוָרָעַנְטַן... שְׁלַעַכְתַּעַ קָאנְקְוָרָעַנְטַן... בִּיטְעַרְעַ קָאנְקְוָרָעַנְטַן... וּועַר וּוַיִּיס. צָו וְאָס עַס וּוְאָלַט דַּעֲרַגְאַגְּנָעַן צְוִישַׁן דַּי צְוִישַׁן בִּיטְעַרְעַ קָאנְקְוָרָעַנְטַן, וּועַן עַס מִישְׁן זַיְיַ נִישְׁט אַרְיִין גַּוטְעַ מְעַנְטַשְׁן אָוּן מַאֲכַן שְׁלוֹם צְוִישַׁן דַּי צְוִיַּי שְׁכָנִים. וּוַיְיַלְסִיאַי שְׁוִין סִיּוֹרִי נִישְׁט גַּעוּוֹן מִיט וְאָס צָו קָאנְקְוִירִין זַיְיַ. זַיְיַ זְעַנְעַן בַּיַּדְעַ גַּעַבְלִיבַּן אַיְזְאָלִילִיט אָוּן האַבָּן דַּי גַּעַד שְׁעַפְטַן גַּעַמּוֹת פַּאֲרָמָאָכוֹן, פַּאֲרָהָאָקוֹן אַוִּיחַד זַיְבַּן שְׁלָעַסְעַר. אָוּן אַיר זַאָלַט זְעַן וּוְיַי דַּי צְוִיַּי מְעַנְטַשְׁן לְעַבְנַן זַיְיַ הַיְנַט בְּשְׁלוֹם, מַעַן קִישְׁט זַיְיַ אַיְן דַּי פִּיסְקָעַלְעַךְ, מַעַן האַט זַיְיַ לִיבְ סְלַעַבְן.

בַּיַּדְעַ אַוִּיחַד מְאַרְשָׁעַס...

יאנקל-זשאקס צדרכט פון א זאגן

1

הערת א מעשה: איך, יאנקל-זשאקס, האב זיך מיט מול געקייפט א וואגן. און פאראוואס דען נישט? ס'קומט מיר נישט? וואס, מיין נשמה איז א ראוישינקע? בין איך דען נישט קיין בעטערער מענטש... ס'הייסט, בין איך דען נישט קיין שנידיער? ... אלע מעגן, און איך נישט?

האב איך געליבן א פרענק צו א פרענק, געשפארט און געשפארט און זיך איז א שינעם טאג געגעבן א לאו א erosis איבער די בולוואווארן און גענומען נאכלוקן די וואגנס, וואס האלטן איז איז פליין איבער די הייפט-גאַס. וויל איר מוזט וויסן, און נישט אלע וועגן געפעלן מיר איזו שנעל. די "וועעדעטן" האב איך דערהייפט נישט ליב. זיי זענען עפעס איזו גראיס, מיט איזופיל לעמֶפֶּ. דאס ברענט דאָך אויס א וועלט מיט עלקטורייע. און דער הייפט-פעעלער, וואס די "וועעדעטן" האב, וואס איך, יאנקל-זשאקס, קען זיי נישט מוחל זיין, און וואס זיי זען אויס ווי א טאנק און און מען קווקט און דעם פֿאָרְנֵם. האט מען דעם אינדרוק ווי א וואלפיש וואלט גע-עפנט דעם פֿיסְק און געשטשרעט מיט ייינע רייקע ציין. ניין, יאנקל-זשאקס איז א צו פרידעלעכער מענטש אַרְמוֹצְפָּרָן איז איזה חיה...

די "פֿעַזְשָׁאָס 203" וואלטן מיר שוין יא געפֿאָלן, נאָר בלוי פֿון פֿאָרְנֵם. פֿון הינטן זענען זיי עפעס נישט איזו ווי איך האב ליב. צו שמאל. און איך האב דזוקא ליב א ברײַטן הינטן.

זעט איך, די "טְרָאָקְסִּיאָן" איז גאנץ נישקה. בו, איז דאָך ס'אָומְגָּלִיךְ, וואס איך האב נישט גענוג די ממתקים. משוגע זענען זיי : זיי פֿאָרְלָאָנְגָּעָן דאָך עפעס איזופיל געלט. זיי שנידן פֿון איך די הויט. זיי גיבן איך איזו אַזָּג : אַכְּטַה הוֹנְדָּעָרְטַה טְוִינְגַּטְהַ פֿרְאָנְקַה, אָנוֹ ווּוֹרְן גָּאָרְנִישְׂטַה רְוִיטַה, זיי שעמען זיך גָּאָרְנִישְׂט אַזְּזִיר ווּוִיטְה האַלְדוֹן אַרְיִין. ווֹ זאָל איך נעמֶן אַכְּטַה הוֹנְדָּעָרְטַה טְוִינְגַּטְהַ פֿרְאָנְקַה ? ואָל איך גַּיְינְגְּבָּרְעָכְן ? — פרעה איך

דעם אַנְגָּעָשֶׁטֶלְטֶן אין דער פירמע. ענטפערט ער: «אָז אִיר האָט נִישְׁתְּ קִיְּן גָּעַלְתָּ, אָז דָּאֵךְ כָּל נִישְׁטָא וּאָס צֹ רַעֲדָן». נָה וּוָאָס זָאָגְטָ אִיר עַפְעַס? בִּים אַרְיִינְקָומָעַן האָט ער זִיךְ פָּאָר מִיר גַּעֲבוֹגָן אַין דָּרְיִיעַן אָזֶן אָזֶן עָרָהָט נָאָר גַּעֲהָעָרט, אָז אִיר האָב נִישְׁתְּ דַּי אַמְּתָע פְּלִיטִיקָע, לְיוֹבָט זִיךְ אִים שָׂוִין נִשְׁטָה צֹ רַעֲדָן מִיטָּמֵיר. גַּיְיִ גִּיב אָזֶן אַיְנָעָם צֹ פָּאָרְשְׁטִיכִי, אָז אִיךְ גַּיְיִ אָוִיס נָאָךְ אַ וּוָאָגָּן אָזֶן מַיְּן וּוּיְבָל האָט מִיר אַנְגָּעָזָט, אָז קוּם בְּרוּנְגָּה אִיךְ נִשְׁתְּ אַחִים קִיְּן וּוָאָגָּן, וּוּטָה זִיךְ טָאָן חֹשֶׁךְ.

הָאָב אִיךְ נִשְׁתְּ קִיְּן עַצְּה, גַּיְיִ אִיךְ אָזֶן וּדְ אָזֶן מִטְּאָמָּאָל דֻּעָרְזָע אִיךְ עַפְעַס אַ גְּרוּסָע וּוּיטְרָן. אִיךְ קָוק אַרְיִין: יָא, עַס גַּעַד פָּעָלָט מִיר נִישְׁקָשָׁהָדִיק. אִיךְ לְיִיעַן אַבְּעָר דַּעַם נָאָמָעָן פָּוּן גַּעֲשָׁפֶט: «רָאַלְסָט רָאַיס». טְרָאַכָּט אִיךְ זִיךְ, זָאָל זִיְּן «רָאַלְסָט רָאַיס», מַאָךְ אִיךְ מִיר גַּלְיִיךְ דַּעַם קְרָאוֹוָאָט אָזֶן גַּיְיִ מִיר אַרְיִין. עַס לוּיפְטָט מִיר שְׂוִין אַקְעָגָן אָזֶא פְּרָאָנְטָל מִיט גַּלְאָנְצִיקָעָהָר. וּוּרָר וּוּיסְט וּוּפְלָל אַיְלָל עָרָהָט אַיְזָן זִיְּיִ אַרְיִינְגָּעָסָן, אָז זִיְּיִ זָאָלָן אָזֶן בְּלִישְׁטָשָׁעָן. הַוִּיְּנוֹן טְרָאַכָּט עָרָהָט עַפְעַס קְוֹרְצָעָ אָזֶן שְׁמָאָלָע, וּוּי אַוְסְגָּעוֹוָאָקָסָן, וּוּאָס זָאָל אִיךְ אִיךְ זָאָגָּן, אִיךְ הָאָב בָּאָלָד צֹ דַעַם מָעָנְטָשָׁ נִשְׁתְּ גַּהְעָאָט קִיְּן «קָאָנְפִּיאָנָס». נָאָר גַּאְרְנִישְׁטָט, אִיךְ הָאָב עַס אִים נִשְׁתְּ אַרְיִיסְגָּעוֹוִין. אָזֶן אִידְעָר אִיךְ פְּרָעָג אִים אַ וּוּאָרָט, נָעָמָט עָרָהָט מִיד אָזֶן בַּיְּ דַעַר הָאָנְטָ אָזֶן פִּירְטָט מִיד אָזֶן וּוּעָגָן. עָרָהָט הָעָרִיט זִיְּיִ נִשְׁתְּ אָוְףְּ צֹ רִימָעָן אָזֶן צֹ לְוִוְּבָן. עָרָהָט הָיִיסְט מִיד אַרְיִינְיִ זַעֲצָן זִיךְ, כְּדִי צֹ זָעָן וּוּי בָּאָקוּוּם מַעַן זַעַט. יָא, זָאָגָּן אִיךְ אִים, סְקָאָן מִיטְגָּיִין. אִיךְ קָאָן אָפְּלָו נִשְׁתְּ אַיְיָר פִּירְמָע «רָאַלְסָט רָאַיס», נָאָר גַּאְרָ נִשְׁתְּ. אִיךְ גַּלְיִיב אִיךְ, טָאָזָגְטָשָׁע מִיר וּוּפְלָל בָּאָדָאָרָפָ עַס קָאָסְטָן דַי מַעְיָה?

— דָּרְיִ אָזֶן אַהֲלָב מִילְיאָן — זָאָגָט עָרָהָט — אָזֶן אִיךְ מַאְכָט אַ גַּוט גַּעֲשָׁפֶט... וּוּילָל מִיר מַוּן אָזֶן גִּיכְן הָוִיכְן דַי פְּרִיאַזְוּן...

קָוק אִיךְ אִים אָזֶן גַּלְיִיךְ אַין דַי אָוִיגָן אָזֶן אַ זָּאָגָּן:

— יְוָנְגָעָרְמָאָן, אִיר האָט נִשְׁתְּ פָוּן וּוּמְעָנָשָׁ חֹזֶק צֹ מַאְכָן? אִיךְ בֵּין אַ טָּאָטָע פָוּן פִּיר קִינְדָעָר, צְוּוִי יְיָנְגָלָעָד אָזֶן צְוּוִי מִידְלָעָד, אָזֶן זִיְיִ זַעֲנָעָן אַלְעָטָ פְּרָאָנְצִיזִין. אִיךְ פָּאָרְשְׁטִיכִי, צִי נִשְׁתְּ? אָזֶן רָעְבָּט אִיךְ מִיט דַי רִיךְ, וּוּילָל אִיךְ הָאָב זַיְיָר נִשְׁתְּ לִיב, וּוּעָן מַעַן מַאְכָט פָוּן מִיר לִיטְיִישָׁ גַּעֲלָעָבָט טָעָר... אִיךְ פְּרָעָג אִיךְ וּוּי אַ מָעָנְטָשָׁ דַעַם פְּרִיאַזְוּן אָזֶן אִיר רַעֲדָט מִיר גַּאְרָ פָוּן מִילְיאָנָעָן. יְוָנְגָעָרְמָאָן — גִּיב אִיךְ אַ גַּעֲשָׁרִי — גַּיְיִ אַחִים, וּוּטָה דַי דַי מִמְּאָמָע אָפְוּוִישָׁן דַי נָאָזֶן אַרְיִינְגָּטָן!...

נוּ, וּוּרָט דָאָס אַ גַּעֲלִיףָ פָוּן אַלְעָט בָּאַמְּטָע. דַעַר דִּירָעְקָטָאָר אַלְיִין קוּמָט אַרְיִינְצּוּלִוּפָן. עַס וּוּרָט אַ גַּעֲרוֹדָעָר אָזֶן מַעַן פִּירְט מִיד אַרְוּס.

פארוזאָס — וויליס אַיך נישט. אַבער אַיִין זאָד האָב אַיך מֵיר געשוועידן, אַז
מער וועל אַיך שווין דאָרט מײַן פֿוֹס נישט אַריינְשְׁטֶעלְן. זַיִה האָבּן פֿאָרְדּ
לוּוּרְן אַ גוּטּן קְלִיעְנְט. אוֹיף מײַן עַרְנוּזְוָאָרט, ווֹי אַיך האָב גַּעהָאָט סְגַּאנְצָע
געַלְט אַן דָּעַר טָאַש. פֿאָרְנָק אַוּוּקְגִּין פֿוֹן שְׁטוּב האָב אַיך אַנְגַּעַצְיְּלַט
גַּאנְצָע הַונְּדָעָרט אַוְן פֿוֹפְצִיק טְוִיזְנְט פֿרְאָנָק אַוְן אַיך האָב זַיִה אַרְיִינְגְּעַלְגַּט
אַיִין מײַן בּוּזְימְטָאַש אַוְן גּוֹטּ פֿאָרְקְנְעַפְלְט אַוְן ווֹאָס אַן אָמָת, האָט זַיִה
מֵיר גַּעֲדוֹכְתָה, אַז אַיך בֵּין רַיְיכְעַר ווֹי רַאְשְׁתְּלִילְד. אַ קְלִינְיִקְיִיט, הַונְּדָעָרט
אַוְן פֿוֹפְצִיק טְוִיזְנְט פֿרְאָנָק, אַיִין דָּאָס אַ שִׁיְּן פֿעַקְל.
איַר שְׁטַעַלְט אַיך פֿאָרְדּ ווּיפֿלְ מְאַגְּנְטְּלָעְן מַעַן באַדְאָרוֹג אַיְּפְּנִיְּעָן, כְּדִי עַס
וְאַל בְּלִיבְּבָן הַונְּדָעָרט אַוְן פֿוֹפְצִיק טְוִיזְנְט פֿרְאָנָק?

הַאָב אַיך זַיִה אַזְוִי אַרְוָמְגָדְרִיְּת אַ פֿאָרְטְּרָאַכְּטָעָר. פֿלוֹצִים גִּיט מֵיר
אַ קְלָאָפּ ווּועָר אַיך דָּעַר פֿלְיִיצְעַ.

— אַ יָּאָנְקָלְ-זְשָׁאָק, ווֹאָס מְאַכְּסָטוֹ? ווֹי גִּיט דִּיר? זַעַטְמַעְמַע
אוֹיסְ אַזְוִי פֿאָרְזָאָרגְט? ווֹאָס אַיִין, חַלְילָה אַן אַומְגָלִיק גַּעַשְׁעַן?

— נַיְּן — זַאְגְּ אַיך אִים — מִין טַיְּרָעָר מִילְגְּרוּם, קִין אַומְגָלִיק
אַיִין נִשְׁתְּגַעַשְׁעַן, נָאָר אוֹיף גַּרְוִיסְעַץ צְרוֹת בֵּין אַיך. פֿאָרְשְׁטִיסְטָה, אַיך מוֹן
הַאָבּן אַ וְאָגָן, מִין יִדְעָנָע ווְילְ זַעַן דִּיר ווּעַלְתָּ, אַנְיִשְׁתְּ אַהֲבָה אַיך נִשְׁתְּ
נְאַכוֹוָאָס אַהֲיִימְצָזְגִּין.

— דָּו וְוִילְסְטַהְאָבּן אַ וְאָגָן? אַוְן גַּעַלְטַה אַסְטָטוֹ?

— יָאָ, אַיך הַאָב הַונְּדָעָרט אַוְן פֿוֹפְצִיק טְוִיזְנְט פֿרְאָנָק, נָאָר זַיִה אַיִין
עַס צּוּ וּוּינְיִיק, דִּי הוּיְטְשִׁינְדָּרָס, דִּי קָאַנְבָּאָלָה, דִּי בּוּלְוִוְזְוִיגְּרָס...

— רַעְגְּ דִּיךְ אַזְוִי אוֹיף — בָּעַטְמַעְמַע מִין חַבְרַמְּלָגְרוּם — אַיך
הַאָבּ פֿאָרְ דִּיר אַ גַּעַשְׁעַפְט. אַבעָר אַן עַרְשְׁטְּקָלְאַסְיִק גַּעַשְׁעַפְט. שְׁטַעַלְט דִּיךְ
פֿאָרְ, אַיך הַאָבּ אַ פֿלְיִינְמָה, האָט עַר אַ וְאָגָן אַוְן עַר ווְילְ אִים פֿאָרְקוּפְּן.
אוֹן נִשְׁתְּ טַיְּרָע. פֿאָר הַונְּדָעָרט בְּלַעַלְעַל אַנְגְּבָנְצָן האָסְטוֹ אִים. דָו האָסְטָה
אַ מְוּלָּה, ווֹאָס דָו בִּיסְטַה מֵיר אַנְטְּרָגְעַקְמָעָן...

וְוֹאָס זַאְגְּ אַיך אַיך זַאְגְּ, אַיך פֿאָל אִים אוֹיף זַיִן הָאָרֶץ אַוְן קוֹשְׁ אִים
אוֹן זַאְגְּ אִים:

— סְקָאָן אַנְדָּעָרט נִשְׁתְּ זַיִן, נָאָר גַּאטְ אַלְיִין האָט דִּיךְ אַונְטְּרָגְעַד
שִׁיקְטַה מֵיר צּוּ רַאְטְּעוֹזְעַן פֿוֹן אַ יְכִינְרַע אַונְטְּרָגְאָנגָן. כְּזַאְגְּ דִּיר, אַיך ווּאָלָט
זַיִה סְלַעַבְּן גַּעַוּעַן גַּעַנוּמָעָן, אַיך ווּאָלָט זַיִה פֿאָרְסְמָט אַוְן אוֹיפְּגַּעַה אַנְגָּעָן
זַיִה אַוְן נְאַכְּבָר זַיִה אַרְיִינְגְּעַוְאָרְפְּן אַיִין טִירְ אַרְיִין...

— קוּם — נַעַמְתַּ מֵיר מֵין חַבְרַמְּלָגְרוּם בֵּי דָעַר האָנט — דָו ווּעַטְמַעְמַע
מֵיר שְׁוִין שְׁפַעְטָעָר דְּאַנְקָעָן.

אַיִן אַ פֿאָר מִינְגָּוָת אַרְוּם זַעַנְעַן מֵיר שְׁוִין גַּעַוּעַן אוֹיף אַ הוּיְף אַוְן מַעַן
הָאָט מֵיר פֿרְעֻזְעַנְטִירָס דִּי מַאְשִׁין. אַיך ווּיִיסְטַה, כְּבִין נִשְׁתְּ קִין לִיגְנָעָר. אַזְוִי

שטארק געפעלן איז מיר נישט די כלֵי, אבער מײַן אַבערגעגעבענער
חבר מילגרויים, און עפֿס נאָך אַ הוייכער פֿראָנץויין, האָבן מיך שטארק
צוגערעדט צו דעם געשעפט. וויי האָבן אַיט אַיסגעפֿרוּוּם. וויל אַיך אלְיאַן
האָב דאָך נישט געקאנט פֿאָרֶן, אַיז זִי האָבן גַּזְוָאָגֶט, אַז ער גַּיִט גַּוְתַּ.

וואָס זאָל אַיך אַיך זַאגַן? אַיך האָב אַרְוִיסגעגעמַען מײַנע בלוטיקע
געטלער אַזְן בְּאַצְּאָלַט אַזְן מִיר זַעֲנַען אַהֲיִמְגַעְפָּאָרֶן, דָּאַס הַיִּסְטַּס, מִינְזַּיְתַּס
מִילְגְּרִוִּים אַיז גַּזְוָעָס בַּיִּם רַעַל אַזְן גַּעֲפִירֶט, אַזְן אַיך בֵּין גַּזְוָעָס דָּעַרְתַּ
לְעַבְּן.

וועָן מִיר זַעֲנַען גַּעֲגַבָּן אַ קּוֹם אַרְיִין אַין גַּאַס, האָבן אַלְעַ שְׁכָנִים אָונְדִּין
נאָכְגַּעְקֹות אַזְן מיך פִּיעָרָלָעַ בְּאַגְּרִיסְטַּס, פּוֹנְקָטַּס ווי אַיך ווֹאָלַט גַּעהְאָט
געַמְאָכָט דעם "טּוֹר דַּעַרְפָּאָנָס". זַיְהַ אָבָן זִיך אַלְעַ אַרְוִיסגעגעטַּעַלְטַּס אַרְוּם מִינְזַּיְתַּס
וְאַגְּן אַזְן נישט גַּעֲוָאָלַט אַפְּטָרָעָטַּן, אַרְיִינְגַּעְקֹתַּס, אַיט בְּאַטָּאָפְּטַּס, צִי עַר
הַאָט נישט קִיְּין הַיִּזְן, אַזְן גַּזְוָאָגֶט, אַזְן עַס אַיז גַּוְתַּס, עַס אַיז אַז אַיְזְעָרָנָעָר
וְאַגְּן. ער אַיז אַלְעַמְעַן גַּעֲפָלָן, אַוְיסְעָרַ מִינְזַּיְתַּס וְוִיבַּלְ.

— זַעַן נָאָר, ווֹאָס ער האָט מִיר גַּעֲבָרָנְגַּטְס פָּאָר אָונְדָעָרָעַ אַוְיסְעָהָאָרַ
רעַוּעַטְעַ גַּעֲלָטָר! האָסְטַּשׁ שְׂוִין נִישְׁטַּגְעַנְטַּס גַּעֲקָאָנְטַּס בְּרַעְבָּגְעַן עַפְּעַס קִיְּין גַּרְעָסְעַר
פָּאַרְזָעָנִישַׁ? וּוּוּ האָסְטוּ דָּאַס גַּעֲקִיפְּטַּס? אַוְיפְּן פְּלִיְּרִמְאָרָק? מַעַן דָּאָרַף אַיט
גַּלְיִיך "דִּזְוּנְעַמְפְּקַצְיָאָנִירַן", אַנְיִשְׁטַּס ווּלְזַן אַיט דִּי פְּלִיְּ אַוְיסְנָאָגָן דָּאַס בִּיסְל
בְּלָוְטַּס....

עַט אַיר שְׂוִין, אַזְוִי זַעַט אַוִּיס דִּי דָאַנְקָבָאַרְקִיַּט פּוֹן דִּי וְוִיבַּרְעַ!
כִּבְּין גַּעַוְאָרַן אַזְוִי אַיְפְּגַעְקָאָכְט, אַז וְעָן נִישְׁטַּגְעַנְטַּס דִּי פִּיר קִינְדָּעָר, ווֹאָלַט
אַיך גַּלְיִיך גַּעֲלָאָפְּן צָוָם דְּבַּיְקָאָר אַגְּטַּס...
כִּהְאָב אַבעָר גַּעֲכָאָפְּט אַ בְּלִיךְ אַוִּיפְּט מִינְזַּיְתַּס וְאַגְּן, קַאנְעַתְּאָרָעַ, אַזְן זִיך
גַּלְיִיך בְּאַרְוָאִיקְטַּס; אַיז פְּרָאָפְּלַּיְתַּס האָט עַר מִיר אַוְיסְגַּעְקָוּקָט וְוּנְדָעָרְבָּאָר.
— נִשְׁקָשָׁה — האָב אַיך גַּזְוָאָגֶט צַוְּמִינְזַּיְתַּס וְוִיבַּל — מִיר האָבן שְׂוִין
מִיט מַזְלַּע אַגְּגָן. ווֹעַט זִיך צַוְּאַים צַוְּגַעְווֹזְגַעְנַעַן אַזְן מִיר ווּלְזַן נָאָר
אַיט אַוְיסְפָּאָרָן אַגְּגָן. ווּלְזַן.
אט אַזְוִי, זַעַט אַיר, מִינְעַס טִיעַרְעַ פְּרִיְינְט, בֵּין אַיך גַּעַוְאָרַן אַשְׁנִיְיַיְתַּס
דעַר מִיט אַגְּגָן.

אַבעָר דָּאַ ערְשַׁת האָבָן זִיך אַנְגָּהָוִיְבַּן מִינְעַס רִיכְטִיקָעַ צְרוֹתָן.

וְוי זַאגַט מַעַן עַס: אַז סִיאַן בְּאַשְׁעָרַט אַז אַומְגָלִיק, קַומְטַס עַס גַּלְיִיך
אַז שְׁטוּבַּ אַרְיִין.
אוֹוִי האָט זִיך מִיר, יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק דעם שְׁנוֹידָעָר, פָּאַרְגָּלוֹסְט צַוְּאָבָן
אַז אַיְגַעַנְעַם וְאַגְּגָן. אַזְן נִישְׁטַּגְעַנְטַּס אַזְוִי מִיר, ווי מִינְזַּיְתַּס וְוִיבַּל, האָב אַיך מִיר אַיְינְיַיְתַּס

געהאנדلت אַ מזiah פון אַ וואגן, אינגאנץ פאר 100 טויזנט שווערט-אָפְגָעַן האָרְעוּוּטָע פְּרָאָנָק. דאס האָב אִיך געהאט צו פָּאָרְדָּאָנְקָעָן די מְבִנְיָות פון מיין פְּרִינְט מִילְנוּרְוִים.

וַיֵּיל וּוְעַמְעַן האָט עַס גַּעֲקָאָנֶט אַיְנְפָאָלֶן, אֹז וּוְעַמְעַן האָט אַ וְאָגָן, מוֹזָעַן האָבָן וּוְאַיְם צוֹ לְיִגְּזַעַן שְׁלַאָפָן? אָז אִיר מִיְּבָט, אֹז סָאיְן אָזְוִי לִיכְיכַּט צוֹ בָּאָקוּמָעַן אַ גַּאֲרָצָשׁ? שְׁטָעַלְטָא אִיךְ פָּאָר, אֹז אלְעַ גַּאֲרָצָשׁ זְעַנְעַן אַגְּשָׂטָאָפָט מִיט וּוְאָגָנס. וּוְאָס זָאָל אִיךְ זָאָגָן? אִיךְ האָב שִׁיר נִישְׁתַּחַט דַּי פִּס פָּאָרְלְוִירַן, וַיֵּיל פָּאָרְן מִיט וְאַיְם קָאָן אִיךְ נָאָר נִישְׁתַּחַט.

מיינט אִיר, אֹז אִיךְ האָב בָּאָקוּמָעַן? אַ גַּעֲכְטִיקָעַר טָאג. כָּאָטָש נְעַם אָזְוִי שְׁלָאָג זִיךְ קָאָפְ אַין וּוְאָנָט. האָב אִיךְ אַיְם גַּעֲלָאָזָט שְׁטִיְין פָּאָר מִיְּנִין טָיר. אָבָעָר דָא עֲרַשְׁתָּה האָב אִיךְ גַּעֲהָאָלְטָן אַיְן צִיטָעָרָן: מְעַן קָאָן דָאָר אַיְם מִיר אַוְיעַקְנְגְּבָעָנָעַן. אַין דָעַר שְׁטָאָט רְוִיעַט מִיט גַּנְבָּהָם. האָב אִיךְ יַעֲדַע מִינְיוֹת גַּעֲמָוֹת לְרִיפָּן צָוּם פָּעַנְצָטָעָר צֹ זָעַן, צִי עַר אַיְן נָאָר דָאָר. בִּיְנָאָכָט האָב אִיךְ זִיךְ גַּעֲוָעָקָט פון שְׁלָאָפָן אַוְן גַּעֲלָאָפָן צָוּם פָּעַנְצָטָעָר. וּוְאָס אִיךְ האָב גַּעֲהָעָרָט אַדְוָלְכָפָאָרָן אַן אוּטָאָר. בֵּין אִיךְ שְׁוֹן גַּעֲוָוָן זִיכְעָר, אַן מִין וּוְאָגָן גַּבְּגָעַט מִיר אַיְם צָוּן. אַ חְווֹז דָעַם האָט וְאַדְמִיר אַלְצָן גַּעֲדָאָכָט. אַן מִין וּוְאָגָן כָּאָפָט בִּיְנָאָכָט אַ פָּאָרְקִילְוָגָן, וַיֵּיל יַעֲדָאָס מָאָל, וּוְעַמְעַן האָט אַיְם גַּעַד לאָן אַיְן גַּאֲגָן, האָט עַר זִיךְ שְׁרָעַקְלָעַךְ צָעָהָסֶט. האָב אִיךְ מִין וּוְאָגָן יַעֲדַע נְאָכָט צְוַעַדְעָקָט מִיט אַ וּוְאָטָעָנָר קָאָלְדְּרוּ.

יאָ, דאס אִין אַלְצָן שְׁיַין אַן גּוֹט, אָבָעָר מְעַן מְזַיְּדָאָר קָאָנָעָן פָּאָרָן. בֵּין אִיךְ אַוְעָק צֹ אַ פְּרָאָפְסָאָר, וּוְאָס לְעַרְבָּטָן פִּירָן אַוְיטָאָס. נָה האָט דָעַר מְעַנְטָשׁ מִיךְ גַּעֲמָטָעָר! אַין עַטְלְעַכְעַט טָגָה האָב אִיךְ אַנְגָּעוּוּרְוִין אַ שְׁיַינְעַ פָּאָר קִילָאָ. סָאיְן פָּוּן מִיר גַּעֲבְּלִיבָן הָוִית אַן בִּינְעָר. עַפְעָס אַזְוִי פִּילְ קַנְעָפְרָ לעַד אַיְן דָאָר אַיְן צְוַעַדְעָקָט אַיְן וּוְאָגָן אַן מְעַן מְזַיְּדָאָר אַלְעַם זִיךְ אָוְמָד צְוַיְינָן. אַיְן דאס, כִּיבְעַט אִיךְ, פָּאָר יַאֲנְקָל-זְשָׁאָקָס קָאָפְ?

דאס עַרְגְּסָטָע, וַעַט אִיר, אַיְן מִין צְוַרְקָפָאָרָן. בֵּין אָונְדוֹן אַין שִׁידָּד לאַוְעַצְעַז האָט מְעַן גַּעֲזָגָט, אַן אַקְאָזָע גַּיִיט צְוָרִיק. וּוְקָעַן מְעַן עַפְעָס פָּאָרָן צְוָרִיק? מְעַן בָּאָדָאָרָד אַדְמָהָן אַיְן דָעַר פְּלִיאִיצָע. נָאָר אַ צְוַיְיָ וּוְאָכוֹן זִיךְ אַזְוִי מְאָטָעָרָן, האָב אִיךְ בָּאָקוּמָעַן דאס רְאֹזְעַ צְעַטְעַלְעַ.

סָאיְן מִיר נִישְׁתַּחַט גַּעֲגָנְגָעַן אַזְוִי לִיכְיכַּט. כִּבְנַן צְוַיְיָ מְאָל אַדְוָרְכָגְעַפָּלָן אַוְן צָוּם דְּרִיטָן מְאָל האָב אִיךְ זִיךְ צְוַיְוִינְט וּוְיַי אַ קְלִינְ קִינְדָּה. האָט דָעַר פְּרָאָנְצָוִי רְחַמְנָה בָּאָקוּמָעַן אַוְיָף מִיר אַן מִיר אַ שְׁטוֹפָ אַרְיִין גַּעֲגָבָן דאס רְאוֹעַ צְעַטְעַלְעַ. דְּעַרְפָּאָר האָב אִיךְ אַיְם גַּעֲזָגָט דָרִי מְאָל „מְעַרְטִי“ אַוְן אַיְם גַּעֲגָבָן צֹ פָּאָרְשִׁיָּן, אַז דַּי פְּרָאָנְצָוִי זְעַנְעַן אַ וּוְיַי פָּאָלָק, זַיִי קְלָמָעַן אַרְיוֹסָ פָּוּן גְּרוֹיסָעַ מְעַנְטָשָׁן: וּוּקְטָאָר הָוָגָא, פְּעַלְקִיסָּ פָּאָטָעָן, לְעַאָדָאָר וּוְיַיְטָשִׁי, דָאָנְטָשִׁי, טָאָלְסְטָאָיִ... נִשְׁתַּחַט קִיְּן קְלִינְגִּיקִיט, אַזְוָאָ יְחוֹס!

וועי איר זעט, קען איך זיך אין די קליגען אותיות. איך וואלאט אים געקבנט אויסטרעכגעגען נאך נעמען, נאך כ'האָב נישט געהאט ביי זיך דעם דיקי ציאנער...

בקיצור, איז האָב שווין געהאט דאס רַאֲזָעַ צעטעלע. האָט מען מיר געזאגט, איז איך מוֹ פָּאַרְזִיכְעָרָן דעם וואגן. איך וויסס אבער נישט קעגן וועלכען קרענק. האָב איך זיך געטראָכט, איז דאס איז זיך ייכער אַ מיטל ווי אָזֶן בֵּי מיר אַרְיסְצְזִיכְעָן מײַינָע בלוטיקע פָּאָרְפָּרָאָן. נאך כ'האָב זיך געלאָזֶט אַיְינְרוּדָן.

אוֹ דאס אַלְץ אַיז שווין געווען פָּאַרְטִּיךְ, האָט מײַין ווַיְיבָּל, זיך זאל מיר געזונט זיין, אַנגעההויבָּן פָּאָקָן דֵּי ווֹאַלְיוֹקָעָס אָן פָּעַקלָּעָן. פרעוג איך אָיר :

ענטפערט זיך מיר :

— צוֹ ווֹאָס האָבָן מיר אַ ווֹאָגָן? אַו עַר זאל אַרְומְפָּאָרָן אַיְינְגָּאנְצָן לִיְּרָה?

איך האָב גענוּמָען אַרְאַפְּטְּרָאָגָן פָּוֹן די פִּיר שְׁטָאָק שְׁטָיָגָן פָּעָק מִיט ווֹאַלְיוֹקָעָס. מײַינָע שְׁכָנִים האָבָן גַּעֲמִינְתָּן, אַו מיר צַיְעַן אַרוּעָק אַיְפָּה נַאֲרָדָה פָּאָלָּא. בְּלוּזָן די שענְקָה האָט זִי נִשְׁתַּחַת מִיטְגָּעָנוּמָעָן, ווַיְילָאָס הָאָט גַּעֲפָעָלָּת פָּלָאָצָן.

סְּהָאָרֶץ האָט מיר ווַיְיִגְעַטְנָן ווֹעַן איך האָב אַנְגְּעָקוּקָט מִיטָּן ווֹאָגָן, ווֹעַר אַיז בָּאַלְיִיגָּט גַּעֲוָעָן פָּוֹן אַוְיבָּן אָן פָּוֹן אַיְנְגָּוּיְינִיק. איך האָב גַּעַד הָעָרֶט ווַיְיִרְכְּבָּצְטָן גַּעֲבָּעָד. נאך ווֹאָס האָב איך גַּעֲקָאָנְט טָאָן? בְּיוּעָל זיך דָּאָרָן נִשְׁתַּחַת גִּיְעָן אַרְמוּקִירָגָן מִיטָּן ווַיְיִבְאָן אָן זיך פָּאַרְבִּיטְעָרָן דֵּי ווֹאַקָּאנְסָן. אַיז אַן אַ מַּוְלְדִּידָּקָעָר שְׁעה האָבָן מיר זיך אַוּוּקְגַּעַלָּאָזָן ווַעֲגָג אַרְיָן. פָּאַרְשְׁטִיט זיך, אַז מִיטָּן ווַיְיִבְאָל אַיז גַּעֲזָעָסָן לְעַבְנָן מיר אַן הָאָט נִשְׁתַּחַת אַיְפִּיר גַּעֲהָעָרט צָו שְׁרִיְעָן: „אַטְאָנְסִיאָן“, אַ פָּערֶד, „אַטְאָנְסִיאָן“, אַן אַוְיטָא „אַטְאָנְסִיאָן“, אַ קָּאָצ, „אַטְאָנְסִיאָן“, אַ הָוָטָן! יַאֲנְקָלְלַזְאָקָעָשִׁי, גַּעֲדָעָנָק, מִיר קְלִיְינָעָן קִינְדָּעָר, זַיְיַי בָּאַדְרָפָן אָנוֹדוֹן צָו האָבָן, מַאֲכָר „אַטְאָנְסִיאָן“. מִיד הָאָט דָּאָס דַּעֲנָרוּוּירָט. כְּהָאָב מִיר גַּעֲבִיסָן דֵּי צָוָנָה, נאך כ'הָאָב גַּאֲרְנִישָׂט גַּעַזָּאָגָט. איך האָב מִיר נאָר גַּעֲטְרָאָכָט, אַז בָּאַלְדָּוּעָט זיך מִיר זָאָגָן: „אַטְאָנְסִיאָן“, אַ בִּין! „אַטְאָנְסִיאָן“, אַ פָּלִיג!

איָן אַנְהָהִיב אַיז גַּעֲגָנְגָעָן נִשְׁתַּחַת שְׁלָעָכָט. אַבעָר אַין מִיטָּן שְׁטָאָט אַיז מִיר גַּעֲוָאָרָן קָאָלָט אָן ווֹאָרָעָם. אַ קְלִיְינִיקִיט, דֵי רַוִּיטָע לַעֲמְפָעָלָעָד, דֵי גַּעַלְעָל לַעֲמְפָעָלָעָד, דֵי גְּרִינְגָעָל לַעֲמְפָעָלָעָד! מַעַן מוֹזָה זיך אַפְּשָׁטָעָלָן אָן צְוִירָק לְאָזָן גִּיְעָן דָּעָם ווֹאָגָן אָזָן נִשְׁתַּחַת שְׁטָעַנְדִּיק ווּלְלָעָר הָאָרְכָּן... עַס טָוָט זיך נִשְׁתַּחַת אָזָן לַיְיכִיט, ווַיְיִסְרָעָט זיך. טוֹישָׂן דֵי שְׁנָעַלְקִיט אַיז נִשְׁתַּחַת אַפְּשָׁטָעָלָן אַמְּאָנְטָל. אָזָן אַדְוּרְכְּפָּאָרָן דָוָרָא אַ פָּאָלִיס מִיט אַ ווַיְיִסְן שְׁטָעָקָן

און אים נישט איבערפֿאָרֶן, איז אויך נישט איזוי לַיְיכֶט. איך האב געשוויצט. עס האט זיך פון מיר געהגאָסן טיכִין שוויס...
מיין וויבַּל, הערט איר, קאָן זיך אויף קָאָרטעָס און מאפעס. זי איז אַ שְׁטוֹדְרַטָּע. האט זי מיר געזאגט: דו אַיְנְטָעָרְעָסִיר דִּיך גָּאָרְנִישָׂט מִיטָּן ווועג. איך וועל דֵּיר שְׁוִין זָאָגָן ווּ מִיר זָאָלָן פָּאָרֶן. האב איך זיך געלאָזָט פִּירָן פָּאָר דָּעָר נָאָגָן. זי האט אַיְסְגָּעְלִיבָּן דָּעָם ווועג צו פָּאָרֶן קִיְּין קָאָן דָּוָרָךְ דַּי אַלְפָן. וואָס ווִיס אַיך ? זָאָלָן זָיָן, זָאָר אַיך, דָּוָרָךְ דַּי אַלְפָן. וואָס אַיְן אַונְטָעָרְשִׁיד ווּ מַעַן פָּאָרֶט ? אַבְּיַי מַעַן זַעַט דַּי ווּעָלָט...
בֵּין גָּרְעָנָאָבֶל אַיְן עַס טָאָקָע גַּעֲגָנָגָעָן ווּי אַמְוֹר. אַרְיָפַן ווּעָג האָב אַיך גַּעַרְעָטְוּעַט פָּוּ אַ זִּיכְּעָרָן טָוִיט אַ צְּעַנְדְּלִיק קָעָץ אַן הִינְּט. וואָס האָבָן, זַעַט אַוְס. גַּעוֹזָלָט באָגִין זַעַלְבָּסְטָמָאָרֶן. צְּיָאָג אַיך, זָיָן זַעַנְעָן פְּרָאָסְטָר פְּשָׁוֹט גַּעַלְאָפָּן אַונְטָעָרְשִׁיד מִינְעָן רַעֲדָעָר. נָאָר אַיך האָב ווּי גַּעַזָּגָט. אַז עַרְשָׁטָנוֹס, אַיְן נִישְׁת אִיצְטְּ דַּי צִיטְטַ דָּעָרָצָן. אַזְוִיְּתָנָס, אַז אַיך ווּילְט באָגִין זַעַלְבָּסְטָר מָאָרֶד, אַיְן נִישְׁת אַונְטָעָר מִיְּין זָאָגָן. ווּילְט אַיך האָב אַ שְׁוָאָזָהָרֶץ, אַיך קָאָן גַּלְיָיך חִלְשָׁן.

אַנְגָּעָקוּמָעָן קִיְּין גַּרְעָנָאָבֶל, ווּילְט אַיך זַיך אַזְוִי אַפְּשָׁטָעָלָן אַיְן צְּעַנְטָרָעָר פָּוּ שְׁטָאָט לְעָבָן אַ קָּאָפָּעָן; טָא שְׁטָעָלָט אַיך פָּאָר, אַז כִּיחָאָב זַיך אַבְּיָסְלָט טֻוָּה גַּעַוּעָן. אַנְשָׁטָאָט צַו טָאָרָמָאָזָרֶן, האָב אַיך פְּאָרְשָׁנְעַלְלָעָרָט אַזְוִי כִּבְּין אַרְיָפַן אַרְאָטוֹאָר אַזְוִי גַּעַנְלָעָר מִיט טָשָׁן. פְּאָרְשָׁטִיטִיט זַיך, אַז סִיעָנָעָן אַרְאָפְּגָעָפָּלָן דַּי גַּלְעָזָר מִיט דַּי פְּלָעָשָׁן לְעָך אַז זַיך צְּעַהָאָקָט. נָו, האָט אַיך גַּעַדְאָרְפַּט זָעָן, ווּי דַּי מַעְנָטָשָׁן האָבָן מִיךְ גַּעַזְדָּלָט מִיט דָּעָר בְּלָאָטָע צּוּגְלִיךְ. וואָס זָיָן מִיר אַלְצָז נִישְׁת גַּעַזָּגָט ! אַז כִּקְאָן נִישְׁת פָּאָרֶן אַזְוִי אַיך בֵּין אַז עַפְּנְטָלְעָכָע גַּעַפְּאָר ! אַיך, וואָס קִיְּין פְּלִיגְגָּשָׁט ווּיְיָ טָאָן, אַיך, וואָס האָב גַּעַרְעָטוּוּעָט אַ צְּעַנְדְּלִיק קָעָץ אַזְוִי הִינְּט, בֵּין גָּאָר אַז עַפְּנְטָלְעָכָע גַּעַפְּאָר נָוָעָר ... דַּי מַעְשָׁה האָט מִיךְ גּוֹט גַּעַרְעָנָט. אַזְוִי אַיך האָב זַיך אַיך נִישְׁת גַּעַלְאָזָט שְׁפִּיעָין אַין דָּעָר קָאָשָׁע אַרְיָין. מַעַן זַיך דָּאָר אַמְּלָאָל טֻוָּה זָיָן אַיך ... נָאָר דָּאָס עַרְגָּסְטָע אַיְן גַּעַוּעָן, זַעַט אַיך, וואָס אַרְאָפְּצָוָאָפָּרָן פָּוּ טָרָאָר טוֹאָר האָט מִעְן גַּעַדְאָרְפַּט מַאְכָן "מַאְרָשָׁ-אַרְיָעָר". אַיך דָּעָם, זַעַט אַיך, בֵּין אַיך נִישְׁת קִיְּין גַּרְוִיסָּעָר בְּרִיהָ. נָו, האָב אַיך פְּאָרְטָשְׁעָפָּעָט נָאָר אַ פָּאָר שְׁטוֹלָן. האָט זַיך ווּידָעָר גַּעַמְאָכָט אַ גַּעַשְׁרִי. נָאָר אַיך האָב זַיך שְׁוִין צַו זַיְעָר גַּעַשְׁרִי נִישְׁת צּוֹגְעָהָעָרָט אַזְוִי בֵּין קִוִּים אַונְטָלָפָּן מִיטָּן לְעָבָן. נָאָר גּוֹט, עַס אַיְן קִיְּין פָּאָלִיצִיִּי נִישְׁת גַּעַוּעָן, אַנְיִשְׁת ווּאָלָט אַיך נָאָר גַּעַהָאָט צַו טָאָן מִיט מְלָכוֹת ...

פָּאָר גְּרוּוּסָצָה, האָט מִיְּין ווּיְבַּל קִיְּין מִיטָּאָג נִישְׁת גַּעַוּוֹאָלָט עָסָן. דָּאָס האָט מִיךְ אַפְּיָלוּ נִישְׁת שְׁטָאָרָק גַּעַרְטָה, ווּילְט אַיך האָב זַיך אַיְנְגָעָר

בלעגנט צום מינדיעטונג אַ טויזנטער. דאס ערונגט איז אבער געווען, וואס עס האט מיך אַליין אַביסל געהונגערט.

דאָן זענען מיר אַריינגעפֿאָרֶן אַין די אַלְפּן. מאָמע קְרוֹין! אָז וועג האָב אַיך נאָך נישט געווען. נאָרֶר משוגעים קָאנָען דָּאָרט פָּאָרֶן. מען האָלְט זיך אַין אַיִּין אַרְוּמְדְּרִיעַן אַרְוּם דָּעַם זעלְבָּן באָרג. אָוֹן באָזְוּנְדְּרָעַס אַיז דָּאָך סְכַנּוֹת־נְפּוֹשָׁה, מען קָאָן זיך דָּאָך הענט אָוֹן פִּס צְעַבְּרָעָן. אַ שְׂיִינָעַם אַיִּינְ פָּאָל האָט ער געהאט, נאָפְּאָלְעָן, דָּאָרט צו קְרִיכָן אָוֹן מָאָכָן אַ וועג. אָוֹן דָּאָלְט מיר מֵיַּן ווייבָּל אַין אַיִּין שְׂרִיעַן "אַטְאָנְסִיאָן". "אַטְאָנְסִיאָן" אַהֲרָן, "אַטְאָנְסִיאָן" אַהֲרִין. וואָס טּוֹג מיר דָּעַר "אַטְאָנְסִיאָן", אָז זיך האָט מיך אַריינְ גַּעֲפִירְט אַין אַזְּאָ גִּיהְנוּם. אָוֹן דָּאָהָר אַיך אַ קְרָאָר, ווי צָעַן האָרְמָאָטָן וואָלְטָן אוּסְגַּעַשְׁאָסָן... אַיך קּוֹם קּוֹם צו זיך. כְּהָאָב גַּעֲמִינָט, אָז סְאיַּז אַיסְגַּעַבְּרָאָכָן אָז עַדְצִיטְעָרְבָּשׁ. דָּעַרְוֹיְיל הָאָט גָּאָר אַ רָּאָד גַּעֲפָלָאָצָט. וואָס טּוֹט מַעַן אַצְּינְד ? ווער קָאָן טּוֹישָׁן אַ רָּאָד ? וואָס בִּין אַיך — אַ מעְכָּאָן זְקִעָּר? ...

לוּיפְּט מען אַרְוִיס אַיִּיפָּן וועג. מען שְׁטָעַלְט אַפְּ אַוִּיטָאָס, מען גַּעֲפִינְט גַּעֲטָעַמְּנְטָשׁוֹן, זַיְּ טּוֹישָׁן אַונְדוֹן דָּאָס רָאָד אָוֹן מען לְאֹזֶט זיך ווייטְעָר אַין וועג אַרְיָין. אָוֹן וויידְעָר דָּרְיִיט זיך דָּעַר וועג ווי אַ שְׁלָאָגָן. סְאיַּז אַין אִימָּה אַראָפְּצָזְקוּן אַין דִּי טִיפְּעָנִישָׁן. עַס שְׁוּנִינְדְּלָט סָאָר דִּי אַיִּיגָּן, מֵיַּן וואָגָן קְרָעָכָט, נְעָבָּר. ער האָט שְׁוִין מַעַר נִישְׁתְּ קִיְּין כּוֹת. אָוֹן פְּלוֹצְלָוָג זְעַטָּה: אַרְוִיס אַ בְּלִיעָר רְוִיך פּוֹן הִינְּטָן אַין מֵיַּן ווייבָּל שְׁרִיטָה: — עַס בְּרָעַנְט!

אַ רְוִיך, ווי פּוֹן אַ פְּאָבְּרִיקְ-קְוִיְּמָעַן, מיר בְּלִיבָּן שְׁטִיָּין. מען קָאָן ווייטְעָר נִישְׁתְּ פָּאָרֶן. מען מוֹ לְעַזְּן... וואָס טּוֹט מַעַן... מען לְאֹזֶט זיך שְׁלָעַפְּן מִיט אַ שְׁטָרִיך אַין דָּעַר שְׁטָרִיך רְיִיסְט זיך אַיְבָּעָר. מען בִּינְדָּט וויידְעָר צו אַין מען דָּעַרְשָׁלָעַט אַונְדוֹן מִיט פְּאַמְפָּעָ קִיְּין קָאָן. בְּלִוְיָן דִּי מַזְוִיק הָאָט נָאָר גַּעֲפִעְלָט.

זַעַט אַיר, דָּעַר פְּאַטְרָאָן פּוֹן גַּאֲרָאָזֶש אַיז מיר זַיְּעַד גַּעֲפָלָן. צִיְּאָג אַיך, אַ שְׁיִינְעָר פְּרָאָנְצָיוֹן מִיט גַּעֲרִיּוֹלְטָהָאָר. אַין אַיִּין מִינְוֹת הָאָט ער אַגְּגָהְיִיבָּן צו שְׁקַלְעָן אוּרְפָּמִין ווייבָּל. וואָס זָאגְט אַיך נִישְׁתְּ צו אַים? דָּאָס. זַעַט אַיר, אַיז מיר שְׁוִין ווִינְצִיְּקָעָר גַּעֲפָלָן. וואָס זָאל אַיך זָאגְגָן, ער שְׁטָעַלְט זיך אַזְּוִי אַזְּוִי אַזְּוִי לְעַבְּן מֵיַּן וואָגָן אַזְּנָאָן באָטְרָאָכָט אַים אַזְּנָאָן זַיְּפְּצָט אַזְּנָאָן קְרָעָכָט. "אַ-לְּאָלָא, אַ-לְּאָלָא". פְּרָעָג אַיך אַים:

— הָעָר פְּרָאָפְּעָסָאָר, וואָס זַיְּפְּצָט אַיך אַזְּוִי?

— אַיִּיעָר וואָגָן אַיז זַיִּיעָר, זַיִּיעָר, זַיִּיעָר קְרָאָנָק.

— הָעָר פְּרָאָפְּעָסָאָר, ווי אַיר זַעַט מֵיַּן, בֵּין אַיך זַיִּיעָר, זַיִּיעָר, זַיִּיעָר קְרָאָנָק גַּעְוָעָן. אַלְעָה האָכוֹן גַּעַהְאָלָטָן, אַז אַיך שְׁטָאָרָב אַזְּוֹעָק אַ לְּיאָדָע מִינְוֹת.

און אט קוקט מיד גוט אונ, וואס פארא שיינער יונג איך בין אויסגעוואזקסן... קוקט ער מיד און און שמייכלט... איר זעט, וואס פארא ענטפעדר יאנקל' זשאך קאן געבן? צייאג איך, כהאָב אים אַריינגעטראָפּן גלייך אין פינטֶל אַריין.

— אָ — זאגט ער צו מיר — געוויס קאן מען היילן, נאר ס'זועט זיין זיער שווער און ס'זועט קאסטען אָסְטֶן סְדֶגֶלֶט. איר פֿאָרטֶיטִיט, מען באָדָאָרֶף פֿאָרִיכְטֶן זיער אָסְטֶן. מען מוֹ טְוִישֶׁן דָעַם מְאָתָּאָר אָונְ אָלֶעָ פֿיר רְעֵזֶר. די הַיְנָטְעָרְשֶׁטֶע אָקְס אִיז גַּעֲשְׁפָּאַלְטֶן אָונְ דָעַר "פֿרְעָזָן" פֿוֹנְקָץ צְיַאָנִירֶט נִישְׁט, אָונְ דָאָס אִיז זיער גַּעֲפָּרְלֶעֶךְ... בִּידְעַ פְּלִיגְלָעַן זענען אָפְגָּעָרִיסְן...

— וואס פְּלִיגְלָעַן? — שְׂרֵי אִיךְ אָוִיס — וואס האָב אִיךְ דעַן, אָוִוְיאָן? צומ ערשותן מאָל העָר אִיךְ, אָוְ אַ ווָאגַן באָדָאָרֶף האָבָן פְּלִיגְלָעַן. נָאָר ווָאָס ווָעַל אִיךְ זִיךְ גַּיְינְ מִיט אִים לְיִסְן צּוֹלִיב אָ פֿאָר נָאָרִישָׁע פְּלִיגְלָעַן. זָאָג אִיךְ :

— זָאָל זִין פְּלִיגְלָעַן.

— ווָאָרֶט — זאגט ער — כהאָב נָאָכְנִישְׁט גַּעֲנִידִיקְט. די גַּעֲזָעָסְן מוֹעַן דּוֹרְכָּאָוִס אִיבָּרְמָאָכוֹן, די שְׂוִיבָן זענען אָלֶעָ אוּסְגָּעָהָאָקְט, עַס רְעֵגֶט אָרְיִין אָונְ סְמָאָכֶט אָתְלָ פֿוֹן ווָאגַן. אִיךְ די קָאָרָאָסְעָרִי מוֹעַן אִיבָּרְמָאָכוֹן. אָזּוֹי, זאגט ער מיר, ווָעַט אִיךְ האָבָן אָמְעַנְשְׁלָעַן ווָאגַן...

— אָוְן ווִיפְּלָאָבָּאָדָאָרֶף דָאָס קָאָסְטֶן? — פֿרְעָג אִיךְ אָים. לאָזּוֹט ער מִינְדָּר פֿרְיִיעָר ווָאָרְטָן אָהָלְבָע שְׁעָה אָונְ רְוּקָט מִיר דְּעָרְנָאָד אָוְנְטָעַט אָ פֿאָפִיר, מִיט אָ גַּאנְצָעָרְגָּוְילָה, וואָס אִיךְ ווָאָלֶט באָדָאָרֶף אָ גַּאנְצָעָן טָאָג דָאָס אִיבָּרְצָוְלִיְיָעָנָעַן. כַּהָאָב בְּלוֹזִין גַּעֲכָאָפֶט אָ בְּלִיק אָוִיךְ דָעַר אָוְנְטְּעָרְשְׁטָעְרָ שְׂוֹרָה: צְיוּוִי הַוְנְדָעָרָת נִין אָונְ נִינְצִיךְ טְרוֹיזָנְטָ מִיט נִין הַוְנְדָעָרָת נִין אָונְ נִינְצִיךְ פֿרְאָנָק...

עַס אִיז מִיר שְׂיִיר נִישְׁט שְׁלָעַכְט גַּעֲוָאָרְן אָונְ אִיךְ האָב גַּעֲטָרָאָכֶט ווָעָגַן מִין פֿרְיִינְט, דָעַם שְׂנִידָעָר מִילְגָּוִים. צִיאָג אִיךְ, ווָעַז אִיךְ האָב אִים דָאָ, צְעָרִיסִיס אִיךְ אִים אָוִיךְ פֿיְצְרָפְּצָלָעָר אָונְ ווָאָרֶף אִים פֿאָר דִי לִיְיָבָן... ווִיפְּלָאָבָּאָדָאָרֶף סְעוֹזָאָגָעָן ווָעַל אִיךְ מוֹעַן אַפְּהָאָרְטוֹעָן, כְּדִי אַנְצּוֹזָאָמְלָעָן אָזָא אוֹצֶר מִיט גַּעַלְט?

כהאָב אִים אִיבָּרְגָּעָלָאָוּט דָעַם ווָאגַן, אִים באָצָאָלֶט פֿאָר אָ חְוָדֶש פֿאָרוּס דִּירְהַגְּעָלֶט אָונְ אִים צְוֹגָעָזָגֶט צוֹ גַּעַבְן אָ תְּשֻׁוְּבָה.

אהַיְימָגָעָפָּאָרָן זענען מִיר שְׁוִין מִיט דָעַר בָּאָן, מִיט אָלֶעָ פֿעַק אָונְ ווָאָזְלִיעָס. סְחָאָט מִיר גַּעֲהָאָט יְעָנָעָם טָעַם.

אָזּוֹי זָעַט אִיךְ יָאָנְקִיל-זְשָׁאָקָן האָט זִיךְ פֿאָרְגָּלוּסְטָ אַ ווָאגַן!...

„פובליסיטע“...

ווען איר וויסט וואס פארא צרות די „פובליסיטע“ האט מיר שווין אנטטען! ס'אי נישט אויסצ'האלטן פון די באנדיטן, פון די גנבים, פון די שוינדרלער. זיי לאזן אייך נישט לעבן. גלייך ווי מען עפנט די אויגן און מען עפנט דעם דראדיא: בום! זי זענען דא בי אייך איז שטוב און האקן אייך אריין איז אָרעדען קאָפּ אָרײַן, אָז מען קאָן דול וווען. כאָטש נעם און וואָרף אָרוֹיס דאס קעסטל פון שטוב אָרוֹיס. אָז אָז אָר גִּיט אָרוֹיס אַין גָּסֶם, אַיִן, מִינִינְתָּא אָר, בעסער? די ווענט זענען באָקלעפעט מיט אָזּוֹפִיל „פובליסיטע“, אָז אָר האט אָפִילוּ נישט קײַן צִיַּת צו באָוונְד דערן די שיינע נאָטוֹר. אָז אָז סְיוּוֹלִיט זיך אייך גִּין אַיז סִינְעָמָא פָּאָרָה ווילן זיך אָז אָוונְט, כדֵּי אָבִיטֵל צו פָּאָרגעסֵן די טָאגְ-טָעָגְלָעָכּ זָאָרגָן — דאס זעלבע. מען פָּאָרָמָאָטָרְט אָיִיך אָיִיך דָא מִיט „פובליסיטע“, אָז עַס קאָן נישט גוֹט וווען. מען צִינְדַּט אָיִיך אָז די לִיכְטָמָה. מען לעשט אָיִיך אוֹס די לִיכְטָמָה, מען רוקט אָלְדוּס פָּאָרָהָנָגָה, מען לְאָזֶט אָרְוָנְטָרְט דעם פָּאָרָהָנָגָה. דָאָן ווַיּוֹזֶט מען אייך „פובליסיטע“ פון „דָאָן בְּלָאָנְשָׁה“, פון „בְּאָדָּאָפּ“... אָז בֵּין מען ווַיּוֹזֶט אָיִיך שׂוֹן עפָּס אָשְׁטִיקָל פִּילָּם, קען אָיִיך צען מָאָל אוֹיסְגִּין די נשמה.

אָז כָּאָטש אָר האט פִּינְט „פובליסיטע“, ווועט עַס אָיִיך גָּאָרְנוּשָׂט הַעֲלָפָן. זַי ווּעָלָן אָיִיך אָרְיִינְדְּרִיְּעָן ווַיּוֹאָז אָיִיך אָרְיִין אָז מָאָכָן מִיט אָיִיך ווָאָס זַי ווּילָן.

געטט מיך אָלִין, יאנְקָלְזָשָׂאָקָן, וואָס קאָן די גָּנְבִּים אָז הִיט זיך פָּאָר זַי ווַיּוֹפָאָר פִּיעָר, מִינִינְתָּא אָדָר קְרִינְג זַי מיך נִישְׁט אָרְיִין? וואָס קאָן די מענטשָׂן האָבָן מיך שׂוֹן נִישְׁט אָנְגָעָטָן! אָר הַעֲרָט, אָיִיך האָבָּ, לְמַשְׁלָ, אָשְׁוֹאָכְ קִיְּיט צו מִינְגָּעָהָאָר, כִּיהְאָבָּלְבָּ מִינְגָּעָהָאָר, אִיגְעָנָהָאָר; סְהִיסְטָט, כִּיהְאָבָּגָרְנִיסְט אָזּוֹיִ לִיבָּדָהָאָר, ווַיּוֹכְהָאָבָּפִינְט אָלְלִיסְעָה... כִּיהְאָבָּמְרָאָפָּאָר דֻּעָם, ווַיּוֹפָאָר טוּיט. כִּיהְאָבָּזְיעָרְמָוָרָא, אָז סְיוּוֹטָמִיר צוֹנְגָעָמָן מִין

עלעגןץ... מײַין «סעקס-אָפְּליַַיַּה»... כִּיוֹעֵל מַעַר נִישְׁת גַּעֲפָעַלְן דֵּי וַוִּיבְּלָעְךָ אָוּן דֵּי מִידְלָעָךָ אָוֹדָאַי נִשְׁטָמָט... דָּאָס אִין מַיַּן שַׂוְאַכְעָר פָּוְנְקָט... אָוּן דָּאָס, זַעַם אָוִיס, וַוִּיסְּן זַיִּי, דֵּי גַּנְבִּים, דָּאָהָבָן זַיִּי מִיךְ גַּעֲפָקָט...

וְאָס פָּאָרָאָס פָּאָרְשִׁידִינְגַּע מִתְּהַמְּשֻׁוְנָה-קָאָלְרִיקָע וַוִּאָסְטְּרָלָעְךָ זַיִּי הָאָבָן מִיר שְׁוִין נִישְׁת אָרִינְגָּעֶדְרִיכִיט אָוּן אִיךְ הָאָלָט עַס אִין אִין גִּיסְן אָוִיף מַיַּן אִיְדָעָלְן קָאָפָּה, אָוּן הָעָלָפָּט עַס וַוִּי אַטְוִיטָן — בָּאָנְקָעָס... פָּאָרְקָעָרט, אִיְבָּא אִיךְ הָאָבָן גַּאֲרָמִיט יָאָרָן צְרוּיקָה, אִיְדָעָרָד דֵּי שְׁוִינְדָלָעָרָה הָאָבָן זַיִּר גַּעַנוֹמָעָן מִיר, גַּעַהָאָט אַפְּאָרָהָר אַוִּיפָּן קָאָפָּה, זַעַבָּן זַיִּי מִיר, זַינְט אִיךְ גַּזְעָץ דֵּי מִתְּהַמְּשֻׁוְנָה-דִּיקָע וַוִּאָסְטְּרָלָעְךָ אָוִיסְגָּעָרָקָהָן, אָוּן גַּיִּי טֵוִזְעָפָעָם, אָז סִיאָז נִישְׁטָאָס אָפְּילָו צַו וַוִּעְמָעָן צַו שְׁרִיעָיָן. אָזְוִי הָאָבָן זַיִּי מִיר אָוִיסְגָּעָרָט מִינְעָא אָוִיסְגָּעָה-אָרְעוּוֹטָעָפָּרְפָּרָאָגָּקָה, אָבָּעָרָרְבָּעָד שְׁוִין נִישְׁת פָּוּן גַּעַלְט — מִינְעָא שִׁינְעָא, וַיְיַדְעָנָהָרָהָרָאָפְּרָאָדְרִיךְסָמִיךְ, אָוּן קְוִים מִינְעָט אִיר, אָוּן כְּהָאָבָן אָוִיפָּגָעָה-הָעָרָט צַו נַצְוָן דֵּי וַוִּאָסְטְּרָלָעְךָ, זַעַנְט אִיר זַיִּד טְרוּעהָ. וַיְיַקְעָן אִיךְ אָוִיפָּהָעָרָן, אָז כְּהָאָבָן שְׁוִין נִישְׁת קִיְּין אִין הָאָרָהָר אַוִּיפָּהָטָל קְרִיטִיטָס... אָוּן זַיִּי הָאָלָטָן מִיד אִין אִין שְׁוּעָרָן, אָז זַיִּי וַוִּעְלָן מִיד מַאֲכָן צְרוּיקָה וַוִּאָקָסָה, דָּעָרְוַיְיל גַּעַדוּעָרט עַס שְׁוִין אָזְוִי זַיְבָּן יָאָר — מַעַן זַעַט נִישְׁת אָוּן מַעַן הָעָרָט נִישְׁת...

אָבָּעָר לְעַצְטָנָס הָאָט מִיר דֵּי «פּוּבְּלִיסְטִיטָעָה» אָפְּגָעַטָּאָן אַשְׁטִיקָל, בֵּין אִיךְ שְׁטָאָרָקָעָרָט פָּוּן אִיזָּה, אָז כְּהָאָלָט עַס אָוִיס. אִיךְ הָאָבָן זַיִּד אָזְוִי גַּעַלְאָזָן אָרִינְפִּירָן אִין אַבְּלָאָטָבָן בֵּין הָאָלָטָן. דָּאָס מַאֲל אִין עַס גַּעַוְעָן אַשְׁטִיקָל מַלְטָן «טּוֹר דֵּעָ פְּרָאָנָס».

וּוְעָרָהָט נִישְׁת גַּעַהָעָרט וַוִּעְגָּן «טּוֹר דֵּעָ פְּרָאָנָס»? אָפְּילָו קִינְדָּעָר אִין דֵּי וַוִּיגָּן וַוִּיסְּן דָּאָר שְׁוִין הַיְנָט וַוִּער סִיאָזָבָעָה, קָוְבָּלָעָר, קָוְבָּלָעָר, פָּאָרְשִׁטְיִיט זַיִּד, קָאָפְּיִי! שְׁוִין אָפְּגָעָרָעָט פָּוּן יָאָנְקָלְזָשָׁאָקָה, וְאָס לִיְעַנְטָצְיִינְגָּעָן אָוּן הָעָרָט יְעַדְןָן תָּאָג דָּעָם רָאָדִיא, וְאָס דָּעָרְצִילָט מִיט אַלְעָט פִּיטְשָׁוּוֹקָעָס וַיִּזְהָר אָזְוִי דֵּי טְרִידָעָבְּרָאָצְנָסִיקָעָס שְׁלָאָפָּן, וַיִּזְהָר אָזְוִי וַוִּיטְעָר. אִין טָאָקָע דֵּי עַרְשָׁטָע פְּרָאָגָע פָּוּן יָאָנְקָלְזָשָׁאָקָה וַוִּעְנָעָר מַאֲכָט אָוִיף אִינְדָּעָרָפְּרִי דֵּי אִיזָּה, וְאָס מַאֲכָט בָּאָבָע? וַיִּזְהָר אָז דָּעָר וַוִּעְלָט? צַי אִין עַר פָּוּן פָּאָרָנָה, צַי פָּוּן הַיְנָט?

נוֹ, שְׁטָעָלָט אִיךְ אִיצְט פָּאָר מַיַּן גַּלְקָק אָוּן זַכְּיהָ: דָּעָר גַּאנְצָעָר «טּוֹר דֵּעָ פְּרָאָנָס», אָזְוִי וַיִּזְהָר שְׁטִיטִיט אָוּן גִּיטִּיט, פָּאָרָדָאָז, אִיךְ מַיַּן אָזְוִי וַיִּזְהָר לוֹיפְּט אָוּן פָּאָרטָן, גִּיטָּת אַנְטָאָז מִיר, יָאָנְקָלְזָשָׁאָקָה, דָּעָם כְּבָוד אָוּן וַוִּעְטָז דָּוּרְכְּפָאָרָן לִיאָן!

אָז געלענהייט וועט יאנקליזשאָק נישט דורךלאָן! וואָס הייסט,
ער ווועט זי נישט קומען אַנְקוֹן, נישט זאגן זי אָ „בָּאָנוֹשׂוֹרָה“ אָז אָ
וּוִיטֶרְדִּיקָן „פָּאָר גַּעֲזָוָנָת“?

האט טאָקע יאנקליזשאָק גענומען זיינַן וואָגָן אָז זיך געלאָוט אָז וועג
אָריינַן; ווילֵל אִיר מוֹזֵס ווֹיסֶן, אָז דער „טָוָר דַּעַת פְּרָאָנְסָן“ פָּאָרָט נישט דורך
אָין צענטער, נאָר הַינְּטָעָר דער שְׁטָמָט... דָּאָס, פָּאָרְשָׁטִיט זַיְך, קעגען בְּלוּוּז
ווֹיסֶן „סְפָּאָרְטָאוּעָה“ מענטשָׁן... נאָר אַיִן זַאֲרָה הַאט יאנקליזשאָק נישט גַּעַגְעָגָע
וועסֶט, אָז צוקומען מיטַן זואָגָן צָום „טָוָר דַּעַת פְּרָאָנְסָן“ וועט אַט אַנְקוֹמָעָן
קריעת יַם סֻוֹף, מְחַמֵּת אַזְוָלְכָע „סְפָּאָרְטָיוּעָה“ מענטשָׁן זיִינַן יאנקליזשאָק,
עננען געווען אָז אָשְׁוֹר אָזָן דער וועג אַיִן פְּשָׁוֹט גַּעַוּעָן פָּאָרְשָׁטָאָפָט
פָּוּן זַיִן, סְהָאָט גַּעַדְרָאָט, אָז צוֹלִיבָּזַיִן זַאֲלָאִיךְ נישט קעגען צוקומען
צָום פָּסָקָן, אִיךְ מַיִּין, צָום „טָוָר דַּעַת פְּרָאָנְסָן“.

הכלְּל, בין אִיךְ געליבִּן שְׁטִיַּן, נישט אַהֲרָן, נישט אַהֲרִין, (אָ ברִירָה
האָב אִיךְ געהאָט?!) פָּאָר מִיר — הַונְּדָעָטָעָר אַוְיטָאָס, הַינְּטָעָר מִיר —
הַהְנְּדָעָטָעָר אַוְיטָאָס, אָזָן מַעַן שְׁטִיַּיט אָזָן מַעַן „דוֹבָנָט“ אָזָן דַּי פָּאָלְצִי
צּוֹוִישָׁן זַיִן שְׁוֹוִיצָט אָזָן פִּיפֶט, פִּיפֶט אָזָן שְׁרִירָת אָזָן לְאָזָן אַונְגָּזָן נישט
אָז צָום „טָוָר דַּעַת פְּרָאָנְסָן“.

מען שְׁטִיַּיט אָזָוי אָפָּאָז שְׁעה צִיִּיט אָזָן גַּאֲרְנִישָׁט, אָזָן אוּרִיף מִיר בְּרַעַנְתָּן
די הויסַט פָּוּן אָוְמַגְעַדְוָלָךְ. וועסֶט הייסֶט, אִיךְ שְׁטִיַּיט אָזָן אוּרִיף אָזָן זַיִן
דָּאָרטָן, זַיִן שְׁטִיַּעַן נישטַן, זַיִן פָּאָרְנִי אָזָן מִיר! אִיךְ זַעַזְעָז נִשְׁתָּה!
פְּלַזְלְזָגָן גַּיבַּן מִיר זַיִד אָרִיד, מַיִּין אִיךְ דָּאָזָן, אָזָן אִיךְ בֵּין שְׁוֹין גַּעַהַלְלָן,
לְאָזָט זַיִד אָוִיסָּס, אָזָן מִיר פָּאָרְנִי אָפָּאָז הַהְנְּדָעָטָעָר אָזָן בְּלִיְּבָן ווִוִּילָר
שְׁטִיַּין. עַס לְאָזָט זַיִד אָוִיסָּס, אָזָן דַּי, וועסֶט זַעַנְעָן גַּעַקְוּמָעָן פְּרִיעָר, האָבָן
געהאָט מַזְלָעָן אָזָן זַעַנְעָן אַנְגַּעַקְוּמָעָן אוּפִין גַּלְיְּקָלְצָן אָרָט אָזָן מִיר אָלָעָן,
מִיר מַזְלָעָן זַיִד אָוְמַקְעָרָן, אַנְדָּעָרָשׁ קעגען מִיר דָאָזָן שְׁטִיַּין בְּין אַיבָּעָרָה
אִיכָּאָר. אָזָן דַּי פָּאָלְצִי ווֹיְזָט אַונְגָּזָן גַּלְיְּיךָר אָז דורך וועסֶט גַּעַסְלָעָךְ מִיר
זַאֲלָן צּוּרִיקְפָּאָרָן. האָב אִיךְ קְוִים מִיטָּצְרוֹת אַוְיסְגַּדְרִיטָס דַּעַם ווְאָגָן אָזָן
איָן אָט דַּי גַּעַסְלָעָךְ אָזָוי לְאָנְגָּז זַיִד אַרְמַגְעַדְרִיטָס, אַהֲרָן אָזָן אַהֲרִין, בְּין
אִיךְ בֵּין צּוֹגְעַלְמָעָן צָו אָזָן אָרָט, ווּ אִיךְ האָב גַּעַזְעָן שְׁטִיַּין טַוְיְוָנְטָעָר
מענטשָׁן, וועסֶט זַאֲגָן אִיךְ טַוְיְוָנְטָעָר, צְעַנְדְּלִיקָעָר טַוְיְוָנְטָעָר. הַאט יאנקלִזְשָׁאָק
זַשְּׁאָק גַּלְיְּיךָר פָּאָרְשָׁטָאָנְגָּעָן, אָזָן דָּאָס ווְאָרָט מַעַן אָזָוי כְּדִי מִקְבָּל פְּנִים צָוִין
זַיִן דַּעַם „טָוָר דַּעַת פְּרָאָנְסָן“. הַאט עַר לְאָנְגָּז נִשְׁתָּה גַּעַלְעָרָט, אַוְעַקְגָּעָז
שְׁטָעָלָט אִיךְ זַיִט דַּעַם „וּוְאָטִיעָז“ אָזָן זַיִד אַלְיִין אַזְוּעַקְגַּעַשְׁטָעָלָט צּוֹוִישָׁן
די צְעַנְדְּלִיקָעָר טַוְיְוָנְטָעָר „טָוָר דַּעַת פְּרָאָנְסָן“-חַסְדִּים.

אָ „דָעְבָּרוּאִירָאָר“, סְהָאָט אָז אַוְיסְטוּגָעָר, ווּ אִיךְ ווֹיסֶט, בְּין אִיךְ
דָּאָר עַפְּסָם, האָב אִיךְ זַיִד דָעַרְשָׁלָאָגָן בְּין צָום סָאָמָע פָּאָרָנָט, טַאָקָעָט דָּאָר

וזו דער "טור דע פראנס" דארף אדורך. די זון ברגעת און איז כאפֿ א גוטן שויז, עס איז צוויי אזוייגער און דער "טור" דארף ערשות אדורך האלב-פֿנֿיף! דאס הייסט צוויי און א האלבע שעה ווועט יאנקל-זשאך דארפֿן שטיין אויף די פֿיס! איר פֿאַרטיט וואָס דאס הייסט? און דא איז קיין שטיקל בענקל נישטא. איז דאך ביטער, זיינער ביטער. אבער צוּרִיך געשמיינט, וואָס קאָנוּ מען זיך העלפֿן, מען מוי שווין איזוי שטיין, וויל וואָס פֿאָר אָ טעם ווועט האָבוֹן דער "טור דע פראנס", אָז עֲרוּ ווועט האָבוֹן פֿאַרבֿיגעמאָרְן לְאָנוּ יאנקל-זשאָק ווועט אִים נִישְׁתְּ האָבוֹן גַּעֲזָעָן?

איידער וואָס-זָוָעָן באַוְיְזָן זיך פֿוֹן דער ווַיְינְטָס מַאְטַצְּקִילָעָן אָנוּ ווַעַן זַיְדָרְגַּעַטְרָן זיך, הערט מען פֿוֹן זַיְדָרְגַּעַטְרָם. אָנוּ דּוֹוקָאָ "מַאְרַטִּינִי" דארף מען טְרִינְקָעָן אָנוּ נִישְׁתְּ עַפְּעַס אַנדְרָשׂ, ווַיְיל, "מַאְרַטִּינִי" פֿאַרְלַעֲגַעַטְרָט דאס לעבען. פֿאָרט אֶבְּעָר אַונְטָעָר הַינְּטָעָר אִים אָ פּֿינְגָּר, גַּלְאַנְצִיקָּעָר אַוְיטָא אָנוּ שְׁרִיטָה. אָז נָאָר "סְעַנְזָאָנָא" זָאָל מען טְרִינְקָעָן, ווַיְיל דאס גִּיט אָפְּעַטְיָט צָום עַסְן, גַּלְיִיךְ ווַיְיַאנְקָלְ-זַשָּׁאָקָן ווּאָלָט אַוְיסְגָּעָר פֿעַלְתָּ אָפְּעַטְיָט... אָנוּ בְּאֵלֶּד בְּאַוְיְזָן זיך אָ גַּלְעַזְעַנְדָּר וּוְאָגָּן, ווְאָס שְׁרִיטָ אָז נָאָר "פֿעַרְיעָרָ" אָיז גּוֹט, ווַיְיל דאס היילט אַלְעָ קְרֻעָנָק אָנוּ ווְאָס מַעַר מען טְרִינְקָט "פֿעַרְיעָרָ", אָלְץ ווִינְצִיקָּעָר דּוֹרְשָׁטִיךְ אָיז מעַן. קְוָמָט אֶבְּעָר אַונְטָעָר אָ נָאָר גְּרָעַסְעָרָר וּוְאָגָּן, ווְאָס האָלָט נָאָר פֿוֹן ווִישְׁרָוּוָאָסָר. אָנוּ גַּלְיִיךְ בְּאַוְיְזָן זיך אָוְיטָא, ווְאָס שְׁרִיטָה, אָז "אָסְפְּרָא" מַאְכָט אַוְיפֿוּזִי, "אָסְפְּרָא" מַאְכָט יְוִינְגָּר, קְרֻעָנָק. דאס מַאְכָט שְׁלָאָפָּן, דאס מַאְכָט אַוְיפֿוּזִי, "אָסְפְּרָא" מַאְכָט אַפְּילָוּ שְׁעַנְעָר, כָּאַטְשׁ נְעַם אָנוּ "אָסְפְּרָא" מַאְכָט קְלִיגָּר, "אָסְפְּרָא" אַזְנְדָרָע אַוְיטָאָס שְׁרִיעָנָז נָאָר גַּיִי קוּפִּיךְ דִּיר אָ הַונְדָרָטָן קְיַיָּא, "אָסְפְּרָא". אַזְנְדָרָע אַוְיטָאָס שְׁרִיעָנָז נָאָר הַעֲכָר, אָז דּוֹוקָאָ "קָאַלְמָאַסְעָרִין", אָיז בְּעַסְעָר אָנוּ אָיזוי ווַיְינְטָר אָנוּ ווַיְיִרְאָה טָעָר. עַס האָלָט אָיז אַיְינָן פֿאָרָן אָנוּ מַעַן זָעַט נִשְׁתְּ אָז שְׁטִיקָל רְאָד פֿוֹנְגָּעָם "טור דע פראנס".

אט שְׁרִיטָ אַיְינָעָר, אָז מעַן זָאָל קוּפָּן זַיְגָּרָס "ליַיְפָּ" אָז אָ צְוִיְּטָעָר — די "פֿנְעָן", "מיַשְׁלָעָן", אָ דּוֹרְטָעָר שְׁרִיטָ גַּאֲרָ, אָז נָאָר "נַעַטְקָאַפְּצָ" זָאָל מען טְרִינְקָעָן.

הַכְּלָל, יְאַנְקָלְ-זַשָּׁאָקָן האָבוֹן שְׁוַיְן גַּעֲזָעָן ווַיְיִ טָאָן די אוּירָעָן (אָנוּ די פֿיס פֿוֹן שְׁטִינָן, אָיז דאָך שְׁוַיְן אַפְּגָרְעָדָט). ווְאָס ווַיְילָן זַיְיִ פֿוֹן האָבוֹן? ווְוְזָאָל עַר נְעַמְעַן אַזְוִיפֿיל גַּעַלְתָּ דָאָס אָלְץ צָו קוּפָּן? ווְאָס זָאָל עַר טָאָן מִיט אַזְוִיפֿיל "אָסְפְּרָא", "קָאַלְמָאַסְעָרִין", "פֿעַרְיעָרָס", "וַיְיִשְׁיָהָי", "מַאְרַטִּינִי", "סְעַנְזָאָנָא", אָז בְּסַד הַכְּל אָיז יְאַנְקָלְ-זַשָּׁאָק גַּאֲרִיבָשָׂט קִיּוֹן טְרִינְקָעָר.

אָנוּ דָא נָאָדֵר ווַיְידָעָר אָ קָאָנְצָעָרָט! מַעַן שְׁפִילָט אָנוּ מַעַן זַיְגָּט! אָנוּ אִיר מִיְּנָט, אָז סְאַיְזָ פֿאָר אַונְדוּשָׂר פֿאַרגְּעָנִין ווְעָגָן, הָאָט אִיר טָאָקָע אָ

טעות. דאס באזינגט מען נאר און באשפילט מען א שאקאלאד-פירמע. און פולצימ, אינעם סאמע הורהא, הערט זיך א געמורמל, איז דער „טור“ ווועט גארנישט דורכפאָרָן דורך דאנען, נאר דורך און אנדערן וועגן. איך גיב אַ צאָפּ מײַן ווועגן און טרייב אַים אויף דער גאנצער פֿאָרָע — איך אייל זיך, וווחין וויס איך נישט, אַבְּיַ צו אַן אַנדערן וועגן! אַבעָר ווי אַיך אייל צווי, הער איך ווי דער עולם קאָפּט זיך אויף מיט אַיסגעַן שרייען: „בראוֹאָ באָכָעָן! בראוֹאָ באָכָעָן!“ דאס הייסט, זיי זענען דאָ! יאנקְלִיזשָׁאָקָה האָט זיך דערווואָרט אַן דערעלעט נחת. איך לאָן שטײַן דעם „וּוֹאַטְיָעָר“ אַן איך אַרבעט צוישין עולם מיט אלע אַברִים, כדֵי צוצוקומען צום פֿסּוֹק! אויף וויפֿלְהַ הַינְּעַרְ אַוְיָן אַיך האָבּ דַעֲמָלֶט אַנגָעַן טראָטן וויסט אַיִּין גָּאָט. עַנְדְּלַעְרַ בֵּין אַיך אַנגָעַקְומָעַן. אַיך הערט, יידָן, אַיך בֵּין אַנגָעַקְומָעַן! בִּישְׁטַ בָּאָכָעָן, נִישְׁטַ קּוּבְּלָעָר, נִישְׁטַ שָׁאָרָה, נִאר אַיך, יאנקְלִיזשָׁאָקָה, בֵּין קְוִיָּם מִתְּצֻרוֹת אַנגָעַקְומָעַן אַן אַיך האָבּ קְוִיָּם באָן ווַיָּזָן צו זען דאס לעצטָע רַאַד פּוֹנוּם לעצטָן צִיקְלִיסְטַ, אַבעָר אַיך בֵּין סּוֹףּ אַרְוִיסְטַ דער וְיגָעָר! אַן בֵּים צּוֹתִיְילַן דאס גַּעַלְעַ העמדָל, זאָלָט אַיך ווַיָּסָן, יידָן, אַן נִאר מִיר קּוֹמֶט עַס, אַיך הערט, נִישְׁטַ קִיְּן אַגְּרָעָן ווי נִאר מִיר, יאנקְלִיזשָׁאָקָה.

נאָר גַּעַבְּעַן האָבּן זַיִּן מִיר — אַ שְׂוּעוֹרָן קַאְטָאָר... ווָאָס ווִוְילְט אַיך דעַן מאָכָן מִתְ „פּוּבְּלִיסְטִיטָעָן-מענטשָׁן?“ דאס זענען רַוְיָהָר, באַנדִינָן, גַּעַז מִינְעָן מענטשָׁן. אָפְּלוּ דאס גַּעַלְעַ העמדָל האָבּן זַיִּין מִיר נִישְׁטַ גַּעַבְּעַן... קָאַטְשַׁ אַיך, יאנקְלִיזשָׁאָקָה, האָבּ עַס באַמְתַּה כְּשַׁר פְּאַרְדִּינָט. זענען זַיִּין נִישְׁטַ קִיְּן נַאֲכָלְנִיקָעַס? ווָאָס אַיך האָבּ זַיִּין נִישְׁטַ אַנגָעַמְאַטָּעָרט, אוַיסְגַּעַשׂ ווַיְצַטֵּא אַזְעַלְעַט, גַּעַלְאַפְּוּ פּוֹן אַיִּין אַרְטַ אַוְיָפְן צְוּוִיִּטָן, אַיבָּעָר בעַרגָּעָר אַן טִיכָּן, זַיִּיך גַּעַשְׁלָאָגָן מִתְ דַעַר פְּאַלְצִיָּן, מַעַן זַאַל מִיךְ צּוֹלָאָן ווָאָס נַאֲנַטָּעָר, צִיאָל זַיִּין דַעַר עַרְשְׁטַעַר פּוֹן סָאָמָעָ פְּאָרָנָט. אַן בֵּין אַיך בֵּין שְׁוִין גַּעַקְומָעַן דַעְצָזִי, מִתְ אַעֲלָכָעַ שְׁרַעַלְעַכָּעַ שְׁוֹטְרִיקִיטָן, זַאַגְּטַ מַעַן מִיר אַפְּ אַזְאָן „קְלִינִיְקִיטַ“, אַ נִארִישַׁ גַּעַלְעַםָל... .

הַאָבּ אַיך זַיִּיך אַין לוֹיוֹיטָשָׁ מִיטָן גַּעַלְעַםָל צְוֹאָמָעַן. כַּזּוּעַל מִיר אַלְיוֹן קְוִיפָּן אַ גַּעַלְעַםָל אַן לְאַזְנָן זַיִּיך פְּרוֹוֹן מִיךְ נִישְׁטַ לְאַזְנָן עַס טַרָּאָגָן... דַעְרוֹוַיִּל, גַּאטָ צו דַאֲנָקָעָן, לְעַבְּן מִיר צְוֹגְנַבְּעַנְעַן דַי הַאָרָ מִתְ מִיתָה-מִשְׁוָה-הַדִּיקָע ווְאַסְעָרָדָעָן מִעְנְטָשָׁן מִעְגָּן בֵּין מִיר צְוֹגְנַבְּעַנְעַן דַי הַאָרָ מִתְ מִיתָה-מִשְׁוָה-הַדִּיקָע ווְאַסְעָרָדָעָן לְעַד אַן נִאָד דַעְרָצָו אַוְיסְנָאָרָן דַי פְּאָרָ פְּרָאָנָק... טַא פְּאָרָוָאָס זַאַל אַיך, יאנקְלִיזשָׁאָקָה, נִישְׁטַ טַאָרִין טַרְאָגָן דָאס גַּעַלְעַםָל?... אוַיף צּוֹלְהַכְּעַיִּים דַי „פּוּבְּלִיסְטִיטָעָן-מענטשָׁן... .

ברוגן...

איך בין ברוגן? איך האב צייט צו זיין ברוגן? דאס פעלט מיד נאר! איך האב שווין נישט קיין אנדערע קאָפֿ-פֿאַרדֿרִיעַנְשָׁן, ווי צו זיין ברוגן. ס'זונגען אַבעָר פֿאַרְגָּן מענטשָׁן, וואָס ווערָן פֿעַט פֿוֹן אַ ברוגּוֹל, עַס מאָכָט זיי סַאַרגּוּנִיגָּן אַ ברוגּוֹל, איך האב נישט קיין צייט צו די זאָקָן, ווילָל ברוגן צו זיין דאָרכָה מען האָבָן צייט, אַ סְךְ צייט.

מען באָדָרֶף האָבָן צייט צו צַעֲקִירִיגָּן זיך, אַרְיִינְצּוֹאָגָן יונעַם אַין טַאַטְּנָס טַאַטְּן אַרְיִין, מען מוֹגַעַדְעַנְקָעָן אַלְעַשְׁלַעַכְּטָעַ זַאֲכָן, וואָס יַעֲנוּרָה, אַדְעָר יונעַם האָט אַין זַיְעַר לַעֲבָן אַנְגַּעַטָּאָן, צַי עַר האָט גַּעֲגַּבָּעַט, צַי עַר האָט גַּעֲגַּלְּתָה, צַי עַר לוֹיְפָט נַאֲכָשִׁיקָעָס; מִיְּנַטְּנִישָׁת, אָז דאס אַיז אַזְּאָאָלְיִיכְּטָעַ זַאֲךְ צו גַּעַדְעַנְקָעָן, סְפַאַדְעָרָט זַיְעַר צַיְּטָעַ דַּעֲרָצָוּ... דַּעֲרִיבָּעָר טַאַקָּע, צַוְּלִיבָּרָקָטְשָׁע טַעַמִּים האָב איך זיך נישט לַיב צו קְרִיגָּן אַון דָּאג, פֿאַרְשְׁטִיטָה זיך, ברוגן צו זיין?...

מיר, אָז עַס טַרְעַט וּוֹעֵר אָז אוֹיפָה דַּי "אַטְּשִׁיסְּקָעַס", כִּמְיַיְּן אוֹיפָה מִיְּנַעַן הַינְּעַרְאִיגָּן, שַׁיק איך יונעַם צוֹם טַיְוָול אַון — פֿאַרְטִּיק. איך שַׁרְיִי אוֹיפָה יונעַם אָז ווי סְבַּאַדְאָרֶף צו זיין, זאג אַים אַרְיִין אַין טַאַטְּנָס טַאַטְּן אַרְיִין אָז ווֹעֵן עַס אַיז נַוְּטִיךְ, פָּאַטְּשָׁ אַיךְ אַים אַפְּיִילְוָן גַּאנְצָן שַׁיְּזָן אָז אוֹיךְ אָז — שַׁוְּיָן... אָז מַעַן רַעַדְטָן נִישְׁתָּמָר מַעַר דַּעֲרָפָן. אַבעָר ברוגן זיין, דאס קְמָטָן נִשְׁתָּמָר אַין בַּאַטְּרָאָכָט, פּוֹן דַעַם הַאלְטָה אַיךְ נִשְׁתָּמָר. ברוגן זיין, הַאלְטָה אַיךְ, אַיז גּוֹט פָּאַר קִינְדָּרָה; זָאָלָן זַיְעַר שְׁפִילָן אַין אַזְּעַלְכָּעַ נַאֲרִישָׁע זַאֲקָן, ווֹיְלָל איך האָב נִשְׁתָּמָר קְיִינָן צַיְּטָעַ דַּעֲרָצָה, איך בין זַיְעַר אַ פֿאַרְנוּמְעַנְעָר מַעַנְטָשָׁן. וואָס ווֹיְלָל איך פּוֹן מִיר האָבָן? וואָס האָט אַיךְ זַיְעַר אַין מִיר אַנְגָּעָר...
תשׁעַפְעַט מִיט אַ ברוגן?...

אייר שְׁטַעַלְטָן זַיְעַר פָּאָר: צו גִּיְּן פִּירָן אַ רַעַכְעַנוֹגָמִיט וּוּמַעַן דוּ בִּיסְטָן, מִיט וּוּמַעַן בִּיסְטָן ברוגן, מִיט וּוּמַעַן בִּיסְטָן נִשְׁתָּמָר ברוגן? איך בְּזַי אַ פֿאַרְנוּמְעַנְעָר מַעַנְטָשָׁן, בַּיְ מִיר אַיז צַיְּטָעַ גַּעַלְטָה אַין אַפְּיִילְוָן טַיְּעַרְעָר

וועי געלט. אז איך קומ. צום ביישפיל, איך א' שמהה און באדארף אינעט
יא געבען די האנט און דעם צוועיתן נישט געבן די האנט, און קרים בין
איך זיך טוועה אין גיב א' ברוגונ מענטש די האנט; און קוים ואָרְפַּט מיר
טאָקָע יַעֲנֵסֶת נְבוֹזָעָר מענטש צוֹרִיק מִיןְהַאֲנָט, ווי מען ואָרְפַּט עפָעַס
צוֹרִיק א' שְׁמַאֲטָעַ, אָדָע אָן אַפְּגָעָנוּצָעַטָּע זָאָר, ווּעָרְטָמָעַן דָּאָךְ פָּאַרְשָׁעָמָעַט,
רוּוִיט אָן טוּיט, דָאָס בְּלֹוט קְוָמָט אָן פְּנִים אַרְיִין, דָעַר שְׂוֹוִיס גִּיסְט זִיךְ
פָּוּן אַיְיךְ אָן מעַן ווּיְיס זִיךְ נִישְׁתָּוּ ווּוּ אַהֲנִיכְטוֹאָגָּא. אָן דָאָס, פָּאַרְשָׁטִיטִיט
אייר מיך, אוֹז זַיְעָר נִישְׁתָּקִין אַנְגַּעַנְעַמָּע זָאָךְ.

אָפְּלִילוּ בַּיְ מִיר אָן שְׁטוּבַּה אַבְּ אַיְיךְ פִּינְטַן דִּי זָאָכוֹן. אַיְיךְ, אָן אַיְיךְ באָזְ
דאָרְפַּט אַנְשְׁרִיעַן אוֹיְסַמְּן ווּיְבַּל, טַו אַיְיךְ עַס ווי סְבָּאַדְאָרְפַּט צַו זִיךְן. אַיְיךְ
צַּעְהָאָץ אָפְּלִילוּ אֲ בִּיסְלַ גַּעֲפָעַס אַיְיךְ ווּעַן בּוּטִיק, ווּיְיל אַיְיךְ בִּין נִישְׁתָּקִין
קָאַרְגָּעָר. עַס אַיְזָן מִיר נִישְׁתָּקִין שָׁאָדוֹן דִּי פָּאַרְצָעַלְיָינָעַ טַעַלְעָר, דִּי קְרִישִׁ
טַאַלְעָנָעַ גַּלְעָזָר, דָעַר שִׁינְעָר קָאַפְּעַטְעָרוּוֹי, אַלְצַ אַלְצַ פָּאַלְטַ אַיְיךְ דָעַר
ערַד אָן צַעְבָּרָעַט זִיךְ אוֹיְסַטְעַט טַוְיָוָנַט שְׁטִיקְלָעַד.

נוֹ, ווּיְינַט זִיךְ מִיןְ ווּיְבַּל אַיְסַמְּן אָן שְׁפָעַטְעַרְ אַבְּ אַיְיךְ גָּאַרְנִישְׁטַן צַו
אייר, פָּאַרְקָעָרט, אַיְיךְ בִּין אַיְרְ גְּלִיךְ מַוחְלֵל אַלְעַל נַאֲרִישְׁקִיטַן... נַו שְׁוַיִּין, אַבְּ
אַיְיךְ גַּעַשְׁרִיגָּן, אַיְזָן ווּאָס? דָאָס אַיְזָן שְׁוַיִּין אֲ גַּעֲוֹוֹנָהִיטַּבְּ בַּיְ מִיר; ווּאָס זָאָל
אַיְיךְ טָאָג, אָן אַיְיךְ הַבָּאַב אֲ בָּאַסְאָאוּ שְׁטִימָאָס. אַיְיךְ ווּיְיסְטַ דָאָר, אָן הַנְּנָטָה,
ווּאָס בִּילְזַ אֲ סָךְ, בִּיסְטַ נִישְׁתָּמָט. דָאָס אַיְזָן מִיןְ טַעַמְפְּרָאַמְעַנְטַ אָזָא, אֲ לִיאָדָע
ווּאָס שְׁרִיְיטַ זִיךְ בַּיְ מִיר אָן אַיְיךְ קָאָזַן זִיךְ נִישְׁתָּבָאַחְעָרָשָׁן. אֲ מַעַנְטַשׁ
קָאָזַן זִיךְ דָאָר נִישְׁתָּאַבְּרָמָאָכָן, ווי מעַן מַאְכָלַט אַיְבָּעַר אֲ מַאנְטָלַל...

אייר שְׁטָעַלְטַ זִיךְ עַפְּסַפָּר אֲ לְעַבְּנָן אָן אֲ שְׁטוּבַּה, ווּוּמְאָן אָן פְּרָרוּ
זַעַנְעָן בְּרוֹגָז? דִּי לְוַפְּטַ אַיְזָן פָּאַרְסָטַ, יַעֲדָעַ גִּיטַּס זִיךְ אַרְוּם אַיְזָן זִיךְן
וּוּיְ אֲ שְׁטוּמָעָר, מַעַן קְוּקָט זִיךְ אָזַן ווּלְלָדָעַ, ווּיְ שְׁוֹנוֹאָס אָן יַעֲדָעַ אַיְינָעַר
פָּוּן זִיךְן זַיְיט שְׁעַמְטַ זִיךְ דָעַר עַרְשָׁטָרַ צַו עַנְדִּיקַן דָעַם בְּרוֹגָז. דָאָס פָּאַרְ
שְׁלַעַפְּט זִיךְ ווּיְ אֲ קָרְעָנָק, פָּוּן אָזַן נַאֲרִישְׁן בְּרוֹגָז קָעַן אָפְּלִילוּ אַרְוִיסְקָוּמָעַן
אֲ גַּטְ, אַבְּעָר ווּצְרָהָאָט צִיְיט צַו גִּינְזָטְן זִיךְ? ווּעַרְ הָאָט צִיְיט צַו גִּינְזָטְן
טַעַרְשָׁרִיבָּן פָּאַפְּרִין, צַו צַעְטִילְן סְפָאַרְמָעָגָן? אַיְיךְ שְׁטָעַלְטַ אַיְיךְ פָּאַר
דִּי אַרְבָּעַט צַו ווּיסְן, ווּאָס סְאַיְן מִיןְ ווּיְבַּס אָן ווּאָס סְאַיְן מִיןְסַ.
גַּטְן זִיךְ, ווּאָלָט עַס כָּאָטָש אַוְיסְגָּאָפָּלָן אָיְזָן "מַאֲרָטָה"-סְעֻזָּן, פָּאַרְשָׁטִיטִי אַיְיךְ
נַאָר, נַאָר אַיְזָן מִיטָּן בְּעַסְטָן בְּרָעַן סְעֻזָּן! מַשְׁוָגָע דָאַרְפַּט מַעַן זִיךְן צַו גִּינְזָטְן
קָאַלְיָעַ מַאְכָן אֲ סְעֻזָּן אַיְבָּעַר אֲ גָאַרְיִישְׁן גַּטְ...

אוֹן פְּוָנְקָט ווּיְ אַיְיךְ צַו לְהַכְּעִיסָּס, קָרְגִּיךְ אַיְיךְ זִיךְ שְׁטָעַנְדִּיקְ מִיטְ מִיןְ ווּיְבַּ
אַיְזָן מִיטָּן בְּעַסְטָן בְּרָעַן סְעֻזָּן. ווּיְיל, ווּעַן נִישְׁתָּטְ דָעַר סְעֻזָּן, ווּאָלָט אַיְיךְ
שְׁוַיְן גַּעַוְעַן צַעַן מַאְלָ גַּעַטְ, צַוְאַנְצִיךְ מַאְלָ גַּעַטְ, הַוּנְדָרָט מַאְלָ גַּעַטְ.

אייז איד אבער א קלאג עמיין יידעגען, אין "מארט" – סעוזן וויל זי זיך נישט קרייגן, זי זוארט אויס דזוקא אין מיטן טעוזן, וווען סברענט אונטער די הענט, דעםאלט אטאקריטס זי אונז איז. איר קאנט זיך אויף מיר פאָזַּד לאזונ, און איר בליבט איר גאנטשט שלוליק, אבנער גומז זיך וויל איך נישט גוי אונז טו מיר עפֿעס. גוי טיל זיך מיט די קינדרער, און אלע קינדרער זענען איריע. און איך שרײַ, און זי זענען מיינע. נאָר גוי שטעל פֿעסַט. מען מווע דאָר האָבן צייטס אַט די אַלע ואָן אַויפְּצּוֹוִוִין, אהַינְצּוֹר ווֹוִין אַזְּזֶד דָּעֵד עַקְרָה — צו באָוִוִין... און איר בין דאָר אַזְּזֶד פֿאָרְנוּמְעָנְעָר מְעַנְּטָשׁ: די גַּעַשְׁעַפְּטוֹן, די קַאנְקַרְעַנְצּ, מען מווע קוּיפְּטָן אַזְּזֶד מען וויל פֿאָרְדָּקְוּפְּטָן. כִּיבֵּין דאָר אַזְּזֶד פֿאָרְדִּיגָּטְסּ פֿוֹן פֿרִימְאָרגְּן בֵּין בֵּינְאָכְטָן, אַזְּ אַיר האָבן קַיְיָן צייטס נישט אַפְּצּוֹאַטְעָמָעָן.

אבער ווי פֿינְט אַיך זאל נישט האָבן דעם ברוגז, בין אַיך מיט אַ פֿאָרְדְּלִיךְ מְעַנְּטָשׁן דאָר ברוגז. אַבער דאָס אַיז שוֹין נישט מיינ שולְדָן! דאָס האָבן זי שוֹין מִיךְ גַּעֲזוֹנוּגָעָן דערצּוֹן, זי האָבן מִיךְ אַזְּזֶד פֿאָרְדְּרִיךְ, אַזְּזֶד פֿאָרְפְּלָאָנְטְּעָרָטָן, אַזְּ אַיך האָב זיך שוֹין נישט גַּעֲקוֹנְט אַרוֹוִיסְדְּרִיךְעָן דערפּוֹן. עַס האָט שוֹין נישט גַּעַפְּאָסְטּ נישט ברוגז צו ווּרְזָן. כַּווּעַל אַיך טַאָקָע דערצְיַילְן ווי אַזְּזֶד סָאיַן גַּעַשְׁעַן אַזְּ אַיר אַלְיַין ווּעַט משְׁפַּטּ ווּעַט טַחַטְטַרְעַטְלָטְן, אַיך, צַי זַי.

אַיך האָב, הערט אַיך, גַּעַהְתָּאָט אַ גוֹטָן חַבָּר, אַבער נישט גַּלְאַט אַזְּזֶד אַ חַבָּר, ווּאָס מעַן באָגָעָנְט זיך אַיזְטָן מַאלְן אַיך אַיר, מעַן זַאְגַּט זיך "בָּאָנִי זְשֻׂרְ" אַזְּ שַׁוִּין. דאָס אַיז גַּעוּזָן אַ גַּוטְעַר פֿרִינְטָן, ווּאָס מִיךְ האָבן זיך גַּעַזְעַן טַאָקָע טַאָגְטַעְגָּלָעָד. מִיךְ האָבן זיך לִיב גַּעַהְתָּאָט סְלָעָבָן, אַזְּן ווּעַן נישט אַיזְטָן קַלְיְינְקִילִיטָן... ווּאָלְטָן מִיךְ שַׁוִּין אַזְּזֶד אוּתְּגַעְלָעַטּ דִּי יַאֲרַן ווי גַּוטְעַר פֿרִינְטָן. פֿאָרוֹזָס וּשְׁעָן, מִינְטָן אַיך, בֵּין אַיך מיט דעם מְעַנְּטָשׁן ברוגז גַּעַוּזָן? אַיבְּעָר אַ קַּלְיְינְקִילִיטָן: מִין חַבָּר האָט גַּעַהְתָּאָט אַ שִׁיאַן ווּיְבַּלְלָן אַבער נישט גַּלְאַט דָּארְטָן שַׁיְן, נאָר אַ שִׁינְהָיִיטָן, זי האָט גַּעַהְתָּאָט טוֹוִוְונְטָן. צַיְאָג אַיך, זי האָט גַּעַהְתָּאָט אַ פֿאָרְפְּיַעְרְדִּיקָּעָן אוּגְּגָן, אַזְּ זי האָט מִיךְ זיך פֿאָרְבְּרָעָנְטָן. זי האָט נאָר באָדָאָרְפּט מִיךְ אַנְצּוּקָּוּקָּן מיט אַרְעָאָפְּרִיךְ דִּיקָּע פֿאָסְפֿאָרְלְלִעְמָפּ אַזְּ אַיך בֵּין גַּעַוּזָן פֿאָרְטִּיךְ, אַיך האָב זיך אַרְוּמָר גַּעַדְרִיךְ אַרְוֹם אַיך ווי דִּי עַד אַרְוֹם דָּעַר זָוּן. אַיך בֵּין גַּעַוּזָן אַונְטָעָר אַיך אַיְינְפְּלוֹטָן. אַזְּן בעקלעָד, הערט אַיך, האָט זיך גַּעַהְתָּאָט ווי סָאמְעָטָן, סָאיַן אַ מִיחְיָה גַּעַוּזָן זיך צַוְּקָוּשָׁן... אַזְּן ווּאָס מַעַר דָּזָהָאָט זיך גַּעַקְוּשָׁטָן, אַלְזָן ווּאָס מִיךְ האָט שְׁטָאָרְקָּפְּאָרְדְּרָאָסָן אַיז, ווּאָס מִין חַבָּר אַיז גַּעַנְיִישָׁט קַיְיָן מִבֵּין גַּעַוּזָן אַיְחָט זַיְן ווּיְבַּלְלָן, עַר האָט גַּאֲרָנִישָׁט. ווּאָס עַר

פָּאַרְמָאָגָט. הָאָב אִיךְ זֶה גַּעֲנוּמָעַן אַוְיְפָקְלָעָדָן מֵין חַבָּרָס וּוַיְבָל וּוַיְשִׁין זַי אַיְזָן, אָז אִיךְ בֵּין פָּאַרְלִיבִּיט אַין אִיר, אָז כִּקְאָן נִישְׁתָּלְעָבָן אָז אִיר. אִיךְ גַּיְיָ אַרוֹם שְׁלִינְגָּן שְׁלָאָגָן, וּוַיְמָאנִישָׂן, אִיךְ שְׁלָאָפָּגָן נִישְׁמָן, אִיךְ עַס נִישְׁתָּמָן, אִיךְ קְלָעָר נָאָר פָּוָן אִיךְ טָאָג אַון נָאָכָט. כִּיהָאָב אִיר אַפְּילָוּ פָּאַרְגָּעָלִיגָּט מִיר זָאָלָן בִּיְדָע אַנְטָלוּפָן אַין דָּעָר וּוַעַלְט אַרְיִינָן, אָז סְיוּעָט זַיְן רָאַמָּאָנָר טִיש, דִּי צִיְּטוֹנָגָעָן וּוַעַלְן שְׁרִיבִּיכָן פָּוָן אָונְדוֹ אַון מַעַן וּוַעַט וּוַיסָּן, אָז מִיר לְעָבָן אַוְיָף דָּעָר וּוַעַלְט...
זָעָנָעָן דָּאָךְ אַבְּעָר פְּרוּיָעָן פְּלָאַפְּלָעִינְס... וּוַיְיִבְּעָר... יִדְעָנָעָס... זַי קָאָגָעָן

נִישְׁתָּהָאָלָטָן קִיְּין סָוד. הָאָט זַי דָּאָס אַלְצָן גַּעֲנוּמָעַן אָז אַוְיְסְדָעְצִיְּלִיט אִיר מָאָן, מֵין טִיעָרָן חָבָר אַון פְּרִיָּינָט. נָו, הָאָט אִיר בַּאַדָּאָרְפָּט זָעָן וּוַיְדָעָר מַעֲנָטָשָׂה הָאָט מִיר גַּעֲנוּמָעַן מָאָן „סְצָעָנָעָס“, גַּעהָאָט טָעָנָה אַון אַיְבָעָרָה הָרִיפָּט הָאָט עָר נִישְׁטָן זַיְעָר אַיְדָל גַּעַרְעָדָט צָוּ מִיר... עָר אַיְזָן עַפְּעָס גַּעַר וּוְאָרָן אַזְוִי „זַשְּׁאָלָו“ אָזָן הָאָט מִיךְ אַפְּילָוּ גַּעַוָּאָלָט שְׁלָאָגָן.

הָאָב אִיךְ אִים קְוָדָם גַּעַזָּאָגָט, אָז עָר זָאָל וּזְיָךְ רַעֲכָנָעָן מִיט דִּי רַיְיד אָזָן, אָז עָר זָאָל מִיךְ רַעְסְפָּעְקְטִירָן, וּוַיְיִלְּאָיךְ בֵּין אַ טָּاطָע פָּוָן זָבָן קִינְׁנָה דָּעָרָה, קְיֻם הָרְגָּעָט עָר מִיךְ אַזְוָעָק, וּוַעַלְן מִינְעָשָׂה קִינְׁדָעָר בְּלִיְּבָן יְהָוִミָּמִים אַוְמָגְּלִיקְלָעָכָע יְתָוִמִּים אָזָן, אָז מֵיְנָן אַיְגָּינָן וּוַיְיִבְּלָל וּוַעַט נַעֲבָעָר מָוֹן אַרְמוֹן גַּיְיָן אַין שְׁוֹאָרָצָן אָזָן טְרוּיָעָן נָאָךְ מִיר... נָו, מֵיְנָעָשָׂה אִיר, אָז מִינְעָשָׂה אַלְעָשָׂה שְׁטָאָרָקָע זַאָכְלָעָכָע אַרְגָּוּמָעָנָהן הָאָבָן עַפְּעָס גַּעהָאָלָפָן? דָּעָר מַעֲנָטָשָׂה הָאָט זַיְרָגְּנִישָׂט גַּעַקְעָנָט בָּאַרְאוֹיָקָן אָזָן זָיְנָעָן אַיְגָּהָן הָאָבָן גַּעַשְׁאָטָן מִיט פְּיִיעָר. הָאָב אִיךְ דָּאָךְ גַּעַזָּוָעָן, אָז אִיךְ הָאָב צָוּ טָאָן מִיט אָזָן אַיְגָּנָעָשְׁפָּאָרָטָן עַקְשָׂה, וּוָאָס וּוַיְלָא נִשְׁתָּחָט פָּאַרְשָׁטִיָּין מֵיְנָן גּוֹטָן וּוַיְלָא אִים אַלְצָן אַוְיְצָוקְלָעָדָן, בֵּין אִיךְ מִיט אִים גַּעַוָּאָרָן בָּרוֹגָן, רַעַד נִשְׁתָּחָט צָו אִים אָזָן פָּאַרְטִיקָן, וּוַיְיִלְּאָהָרָה, מִיט אַזְוָלָכָעָמָעָנָהן אַיְזָן בָּעָסָעָר, אָזָן מַעַן הָאָט נִשְׁתָּחָט צָו טָאָן אִיךְ מִיר, מִיט אַזְוָלָכָעָמָעָנָהן אַיְזָן בָּעָסָעָר, אָזָן שְׁוִין צָעָן יָאָרָה, אָזָן גַּאנְץ גַּט אַוִּיפָּאִים, אָז עָר הָאָט נִשְׁתָּחָט פָּאַרְשָׁטָאָגָעָן, אָז אַזְוָן גּוֹטָן פְּרִיָּינָט בָּאָרָה דָּאָרָף מַעַן הִיתְן וּוַיְיִזְרָאָה אַיְגָּהָן קָאָפָּה, הָאָט עָר מִיךְ פָּאַרְלִיְּרָאָן אַוִּיפָּאִים גַּאנְצָן אִיךְ בֵּין בָּרוֹגָן גַּעַוָּאָרָן מִיט אִים אָזָן וּוַיְלָא פָּוָן דָּעָם מַעֲנָטָשָׂה נִשְׁתָּחָט הָעָרָן, נָאָךְ בָּעָסָעָר, קְיֻם באָגָעָן אִיךְ אִים אָזָן גָּאָס, זָאָג אִיךְ אִים אַפְּילָוּ קִיְּנוּ גּוֹטָמָרָגָן נִשְׁתָּחָט. אַזְוָיְיָ וּוַיְיִרְאָה הָאָט גַּעַהְאָנְדָלָט, אַזְוָיְיָ אַרְ... מִיט אַ צְוֹוִיָּטָן פְּרִיָּינָט בֵּין אִיךְ בָּרוֹגָן גַּעַוָּאָרָן אַיְבָעָר אַבְּגָעָר בָּאַגְּאָלָעָר קְלִינְיִקְיִיט, וּוָאָס סְלִיְינְט זֶה אַפְּילָוּ אַזְוָיְיָ אַבְּגָעָר — אַיְבָעָר אַגְּרִישָׂע וּוַיְיִנוֹנָגָה. כִּיהָאָב גַּעהָאָט אַ פְּרִיָּינָט, קְומָט עָר אַין אַיְנָעָם אַ טָּאָג צָו מִיר אָזָן דָּעְרִצְיִילָט מִיר, אָז עָר הָאָט צָו דִּינְגָעָן אַ וּוַיְיִנוֹנָג דָּא אָזָן דָּא, אָז מַעַן וּוַיְלָא אַפְּטָרָעְגָּעָל אַזְוִיפָּיל אַזְוִיפָּיל, אָז עָר, מֵין פְּרִיָּינָט

ויל נאר געבן איזויפיל און איזויפיל, וויל ער האט נישט מערכ. און גענומען רימען די ווינונג האט דאס דער מענטש, און זי איז אויר סערגעווינלעך שיין, און די זון שיינט אריין א גאנצן טאג, און עס זאגט זיך א פאלקסווערטל, און ווועס קומט אריין די זון, קומט נישט אריין דער דקטאר, און עס איז נישט קיין ווינונג, נאר א פופע. דער ארויפאגאנג, דער ארייניגאנג, און אווי ווי עס פעלט אים א פאר פראנק צו דינגען די הערליך ווינונג, איז ער געקומען בעטן א פאר פראנק בי מיר, איז איך זאל אים בארגן.

נו, האב איך דעם מענטשן גאנץ גוט איזיגענומען, אים מכבד גען וווען מיט א גלוול טי מיט קיכלע און אים אפילו צוגענאט, און איך וועל אים בארגן א פאר פראנק אויך. באדרארף מען בעסער? קאו מען זיך בעסער אויפירן?... נאר וווען ער איז איזוקגענאנגען, האב איך זיך גענומען באקלערן די זאך: וואס הייסט איך וועל בארגן א מענטשן געלט? ערשותნס, וויס איך נישט צי ער ווועט האבן זי אפצעונבען; און צויטנס, אפשר טראכט ער גאָר זי מיר נישט אפצעונבען? אפשר איז ער גאָר גען קומען אויסנארן מיר מײַנע איסגעעהרעוועטע געלטער, דרייטנס, האב איך זיך געטראכט, און מען באדרארף גלאָט האבן חוץפה צר קומען און פאָרלאָנגען געלט. וואס הייסט, איך זאל בארגן געלט איזוי איז דער וועלט אליין? נעמען מײַן געלט און עס איזוקגען א פרעמדן מענטש. פאר וואס? פאר וווען? פערטנס, דאס ווילטיקסטע, וואס איך האב זיך דער מאנט איז, איז איך באדרארף אליען א ווינונג, וויל מײַן ווינונג איז עפעס נישט מיט אלעם, די זון קומט דאָרט נישט אריין, און איז די ווינונג וואס מײַן פריינט האט מיר געשילערט, איז עפעס גאָר א פײַנע וויאָ נונג, איז זי וואָלט גוט געווען פאר מיר אליען, וויל ער האנדולט זיך דאָך בלויין איז אויסדינגען... נו, איז וואס? מיר לעבן דאָך עפעס איז א קאָפּר טאַליסטישער געוזעלשאָפט, וווע מען האָלט זיך איז איז איסדינגען... מײַן פריינט האט דאָך סיִ ווי סיִ נישט געונג געלט און באָרגן אים ווילט זיך מיר נישט...).

ביז איך טאָקע גלייך איזוק איזען אָדרעס, וואס מײַן גוטער פריינט האט מיר פאָרטוּיט, און אים אויסגעדענגען די ווינונג. נו, האט זיך דאס דער מענטש צו מיר געטעפעט, מיר געזידלט מיט דער בלאָט צר גלייך...).

האב איך אים געזאגט:

— נאָך אָמָל זאלסטו נישט רעדן, וואס דו באָדראָפֿסְט נישט! זי נישט קיין פָּלאָפֿלער... וווע האט דיך געבעטן זאלסט מיר קומען דער —

צילון מעשיות פון ווינונגען? איך בין געטומען צו דיר, אדרער דו ביסט געטומען צו מיר, הא? נאך אמאל וועסטו וויסטן צו דרייען די צונג זיבן מאל אין מוליל, אידער דו וועסט גיין עפעס דערצ'ילן...

און איך בין מיט דעם מענטש ברוגז געווארן אויפֿן גאנצַן לעבען; נישט איזוי צולב דער נארישער ווינונגען, איך האב אָן עסְק מיט זיִן נארישער ווינונגען. איך ווין איצט אין נאך אָ שענערער ווינונגען. נאך ברוגז בין איך מיט אים צולב דעם, וויל ער האט באָנוצט זיער נישט קיין אָנטענדיקע ווערטער, וווען ער האט מיך געוזדלט. ווי קאָן מען איזוי רעדן צו אָ גוטן פרײַנט? אָן טאָקע צולב דעם, וווען איך באָ געגן דעם מענטש אין גאָס. דריי איך אויס דעם קאָפּ אָן זאג אָים נישט קיין גוט-מאָרגן, איך בין מיט אָים ברוגז, ער האט עס מיד אויפֿגעזונֶג בען, ער האט ער מיר...

מיט אָ פֿאָר מענטשן בין איך ברוגז, וויל איך האב לֵיב צו זאגן דעם אָמתה. דאס הייסט, צו געבען אָן עצה. צום ביישפֿיל, כְּקָומָן אָרְיִין אָן אָ שטוב צו אָ פרײַנט, וואָס האט זיך ערשת געקייפֿט מעבל, אָן מען פרעגת מיך: סָאָפעָלט איך? זאג איך דעם אָמתה: אָן ניִין, פֿאָ, סָאָפעָלט מיר נישט, אָן זיִי האבן נישט קיין געשמאָק אָן פֿאָרוֹאָס די מענטשן האבן געקייפֿט מעבל, נישט פרענדייק מיך, זיִי וויסטן דאָר, אָן איך האב אָ גוטן געשמאָק. נו, פֿאָרדְרִיסְט עַס מִינְעָן פרײַנט אָן זיִי עַנְטְּפֿערָן מיך שפֿיצַּיק, ווי זיִי וואָלְטָן געהאָט אָ פֿול מויל מיט שפֿילקָעָס... פֿאָרדְרִיסְט עַס מיך אויך. איך ווער מיט די מענטשן ברוגז אויפֿן גאנצַן לעבען אָן רעד נישט מער צו די מענטשן אָן פֿאָרטִיךְ; וויל זיִי פֿאָרטִיטִיעָן מיך נישט, אָן אַיבָּעריך צו האבן צו טאָן מיט זיִי...

וועט אִיר, אַיבָּער אָזְעַלְכָּעַ קלְיִינְקִיטָן בין איך ברוגז געווארן מיט אָ האָלְבָּעָר שטאט יידָן אָן דאס קאָסְט מיך געזונט. בִּזְאָג אִיך, די מענטשן זענען אָוֹי שלעט, אָן עַס אָיז אָוּמְעַגְּלָעַט מיט זיִי צו לעבען אָין גוט-פרײַנטשאָפּט. זיִי, די מענטשן, צוינגען איך צו זיִין ברוגז מיט זיִי. צוּעָל איך זאגן דעם אָמתה, אָן איך בין גָּרְנִישְׁטָט ברוגז מיט די מענטשן, וויל איך האב נישט קיין ציִיט דערצְה, איך רעד נאָר נישט מיט זיִי אָן פֿאָרטִיךְ, וויל דאס ליגט שוין אָין מײַן כָּאָראָקְטָעָר.

טאָקע איזוי, וואָס פֿאָר אָ טָעַם האט עפֿעס ברוגז צו זיִן? קרייגט זיך אָרום, שלאָגָט זיך, רִיסְט זיך בֵּי די בען, רעדט נישט צו זיך, נאָר אַבִּי זיִיט נישט ברוגז, וויל ברוגז אָיז זיִער אָ מִיאָסָע זאָר.

אָלִיְּן...

שווין אַ שִׁינְעַ פָּאָר יָאָר וּוֵי יָאנְקָלְ-זְשָׂאָק הָאָט חֲתֹונָה גַּעֲהָאָט מִיט זַיִן יָאנְקָלְ-זְשָׂאָק עַטָּע. צַוְּרַשְׁת אַיְזָן עַר גַּעֲוָעָן אַלְיָין מִיט זַיִן וּוּיְבָל, גַּעֲוָעָן פִּיעָרְדִּיק פָּאָרְלִיבָּט. אַ גַּאנְצָן טָאָג הָאָט עַר גַּעֲקוֹט אַיְזָן אַירָע בְּלוּעָ אַוְיגָן אַרְיָין אַזָּן אַיְזָן גַּעֲוָעָן שְׁרַעְקָלָעָךְ אַנְטָצִיךְ פָּוּנְגָטָס וּוּנְדָעָר. עַר הָאָט גַּעֲהָאָלָטָן, אַזָּע אַס אַיְזָן נִישְׁטָא עַפְעָס שְׁעַנְעָרָס אַוִּיפָּךְ דָּרָר וּוּלָט, וּוֵי דִי אַוְיגָן פָּוּנְגָטָס זַיִן יָאנְקָלְ-זְשָׂאָק עַטָּע; אַזָּע עַר הָאָט זַיְךְ נִישְׁט גַּעֲרִירָת אַ טְרִיט אַזָּן זַיִן וּוּיְבָל, אַוְיסָעָר צַו דָּעָר אַרְבָּעָט.

דָּעָרָאָךְ אַיְזָן עַפְעָס הַיְמָלָעָן גַּעֲוָאָרָן בְּיַי זַיְךְ אַיְזָן שְׁטוּב: סִיעָנָעָן עַפְעָס אָוְנְטָרְגָּעְקָוּמָעָן מַעְנְטָשְׁעָלָעָן, קְלִינְיָעָן «פָּעַמְפִּיקְלָעָן». יָאנְקָלְ-זְשָׂאָק הָאָט מִיט אָוְמָגָעְדוֹלָד גַּעֲוָאָרָט אַוִּיפָּךְ דִי וּוּאָקָאנָסָן, צַו זַיִן רְוַאיָּק, אַלְיָין. עַר הָאָט גַּעֲזָגָט צַו זַיִן וּוּיְבָל, דָּעָר יָאנְקָלְ-זְשָׂאָק קַעְטָע:

— דָּאָס יָאָר הַאָבָּן מִיר גַּעֲמָאָכְט שְׁלַעְלָטָע גַּעֲשָׁעָפָטָן אַזָּן קְיִין גַּעֲלָט צַו פָּאָרָן אַלְעָל הַאָבָּן מִיר נִישְׁטָא, וּוּלְ אַיְךְ זַיְךְ «סָאָקְרָעְפִּין»... בְּלִיבָּיָן אַלְיָין אַזָּע אַרְבָּעָטָן, אַזָּע דָּו וּוּסָט פָּאָרָן מִיט דִי קִינְדָּעָר אַוִּיפָּךְ דִי וּוּאָקָאנָסָן. עַס טָוָט מִיר זַיִעָר וּוֵי, אַבָּעָר וּוּסָט קָעָן מַעַן זַיְךְ הַעֲלָפָן? אַיְךְ בַּיַּז אַמָּאָן. גַּאֲרָדָה, מִין לִיבְלָנָג, הָאָסָט זַיְךְ אַגְּגָעְמָאָטָעָרָט אַ גַּאנְצָן יָאָר, קְוָמָט עַס דִּיר. דִי יָאנְקָלְ-זְשָׂאָק עַנְדָּלָעָךְ אַזָּע אַוּקְגָּעְפָּאָרָן מִיט דִי קִינְדָּעָר אַזָּן יָאנְקָלְ-זְשָׂאָק אַזָּע עַנְדָּלָעָךְ גַּעֲבָלִיבָּן אַלְיָין.

סְ'אָיָן גַּעֲוָעָן נַאֲכְמִיטָּאָג. נַאֲכְדָּעָם וּוֵי עַר הָאָט זַיְךְ צַעְקוֹשָׁט מִיטָּן וּוּיְבָל אַזָּע מִיט דִי קִינְדָּעָר, אַזָּע עַר אָרוֹיס אַיְזָן דִי גַּאֲסָן אַזָּע עַר הָאָט גַּעֲהָאָלָטָן אַיְזָן אַיְזָן שְׁפָאָצְרִין בֵּין שְׁפָעָט אַיְזָן דָּעָר נַאֲכָט. עַר הָאָט גַּעֲאָטָעָט דִי פְּרִיעָע... לַופֶּט. עַר אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַזָּעָיָה פָּאָרְנוּמָעָן מִיט דָּעָר «פְּרִיעָהִיטָּה», אַזָּע עַר הָאָט פָּאָרְגָּעָסָן צַו עַסְן וּוּטְשָׁעָרָע. שְׁפָעָט אַיְזָן דָּעָר נַאֲכָט, וּוּנְעַן עַר

אייז אַהֲרִינְגָּעָקָומָעָן, האט ער זיך פֿאָר פֿרִיַּיד צַעְזָנְגָּעָן אוּפֶן קֹול אָן דַּי
שְׂכָבִים האָבָן אִים גַּעֲמֹזֶת רֻוְּפֶן צַו דַּעַר טָגִיָּאַרְדָּעָנוֹגָן, בעסער גַּעַזָּאָגָט —
צַו דַּעַר נָאָכָט-אַרְדָּעָנוֹג — מִיטָּן קְלָאָפָּן אֵין דַּי וּוּנְטָן אַרְיִין, אָז ער זָאָל
די לְאָז שְׁלָאָפָּן...

צְמָאָרְגָּבָס האט ער זיך אוּפֶגְהָוִיבָן אַ גַּלְיכְּלָעְכָּר אָז האט זַיך גַּעַז
נוּמָעַן מאָכוֹן פֿרִישְׁטִיק: צַוְּרָשְׁט אָזָן ער גַּעַגְגָּעָן זָוְן מִילָּך, צַעְמָאָלָן
קָאָפָּע, זַי אַדְוָרְכָּגְעָזְיִיט. אַבָּעָר דַּאָס גַּעַדְוִיעָרָט אָזָוי לְאָנָג, אָז מַעַן קָאָן מַשְׁוָעָג
וּוּרָן. דָּאָן האט ער גַּעַפְעָנֶט דַּי קְרַעְדָּעָנֶץ פָּוֹן גַּעַפְעָס, גַּעַנְוָמָעָן זָוְן אַ בָּאָל,
וּוּלְעָלָן ער האט נִישְׁט אָזָוי לִיְּכָט גַּעַפְעָנֶן, דָּאָן האט ער גַּעַמוֹזֶת עַפְעָנֶן
דַּאָס שְׁוּפָלָאָד, צַו זָוְן אַ לְעַפְעָלָע. דַּעַרְגָּאָר מַזְוָן אַרְיוֹסְטָנוּמָעָן אַ מַעַסְעָר,
צַעְשָׁנִיְּדָן דַּאָס בְּרוּיט. אָזָן דַּאָרְגָּאָר ער זַיך, אָז ער האט גַּאֲרָפָאָרְעָסָן
צַו קוּפָּן בְּרוּיט. אָזָן יַאֲנְקָלְזָשָׁאָק הַיְּבָט זַיך גַּאֲרָאָן צַו דַּעְנָעָרוּוֹרִין: וּוָאָס
מַעַן בָּאַדְאָרָי אַלְזַי צַו אַ נָּאָרִישְׁן פֿרִישְׁטִיק! שְׁטָעָלָט אַיְדָאָרָאָר, אַ מַעַסְעָר,
אַ לְעַפְעָלָע, אַ בָּאָל, מִילָּך, קָאָפָּע, צְוּקָעָר. אוּי, טְרָאָכָט יַאֲנְקָלְזָשָׁאָק מַעַן
קָאָן דַּאָרְגָּאָר פָּוֹן זַיְנָעָן!...

ער לאָז שְׁטִיְּין אוּפֶן פֿיְיעָר דַּי קָאָפָּע, דַּי מִילָּך אָזָן לוּיפָט זָוְן בְּרוּיט.
דַּעְרוּוִיל טְרַעְפָּט ער עַפְעָס אַ באַקָּאנְטָן אוּפֶן וּוּגָג אָזָן שְׁמוּעָסָט אַ שְׁעה
צִיְּיָט אָזָן דַּעְרְצִיְּלָט אִים וּוִי גַּלְיכְּלָעָן ער אַיְוָן אַלְיָין, סַיְּאוֹן שְׁטָיל אַיְוָן שְׁטוּבָה,
אָז מַעַן הַעֲרָט נִישְׁט זְשָׁוּמָעָן קִיְּין פְּלִיגָּג.

איַן מִיטָּן דַּעְרִינְגָּעָן דַּעְרָמָאנְט ער זַיך, אָז ער האט גַּעַלָּאָזֶת דַּי קָאָפָּע
אוּפֶן גַּאָז. לוּיפָט ער אַרְיִיךְ דַּי שְׁתִּיגָּן וּוִי אַ וּוּיכָעָר, נָאָר, לִיְּדָעָר, אַיְזָשׁוּן
גַּעַוְוָעָן צַו שְׁפָעָט, וּוְיִיל דַּי קָאָפָּע אַיְזָשׁוּן גַּעַוְוָעָן אַוִּיסְגָּעָקָאָסָט אָזָן דַּי מִילָּך
אַוִּיסְגָּעָלָאָפָּן.

מִילָּא, טְרָאָכָט יַאֲנְקָלְזָשָׁאָק, וּוּטָעָר נִישְׁט פֿרִישְׁטִיקָן. אַבָּעָר דַּעַט
שְׁמוֹן, וּוָאָס דַּי נָאָרִישְׁעָ שְׁוֹאָרְצָעָק קָאָפָּע האט אַגְּגָעָמָאָכָּט, אָזָן דַּי מִילָּך
הַאָט עַפְעָס אַלְזַי פָּאָרְקָלְעָפָט מִיט אַ וּוּיָסָן, פָּעָטָן שְׁוּמָיט. דַּאָס מַזְוָן מַעַן אַלְזַי
אַפְּוּוִישְׁן, רַיְּזָן מַאָכוֹן. סַיְּאוֹן נִשְׁט אַזָּא לִיְּכָטָעָ זָאָר, וּוִי מַעַן מִינְטָן:
קָוְדָם, מַזְוָן מַעַן נְעַפְיָנָעָן דַּי שְׁמָאָטָע אָזָן ער וּוּיִיסְט גַּאֲרָנִישְׁט וּוּזַיְן וּוּיִיבָּב
הַאָט זַי עַרְגָּעָץ בָּאַגְּרָאָבוֹן.

דַּעְרוּוִיל אַיְזָשׁוּן נָאָר נִיְּין דַּעַר זַיְגָּעָר, מַעַן בָּאַדְאָרָי עַפְעָנָעָן דַּאָס
גַּעַשְׁעָפְטָל, וּוְיִיל מַעַן קָעָן דַּאָר קִיְּינְמָאָל נִישְׁט וּוּיָסָן, טָמָעָר פָּאָלָט אַיְזָן
אַ מַשְׁוָגָעָנָעָם קְלִיְּעָנָט צַו וּוּלְעָלָן עַפְעָס קוּפָּן. בְּקִיזְוָר, ער לאָז שְׁטִיְּין
אָזָן לוּפָט אַיְזָשׁוּן גַּעַשְׁעָפְט אַרְיִין, דַּי וּוּרְטָשָׁאָפָּט וּוּטָעָר שְׁוִין מַאָכוֹן מִיטָּאָגָּז
צִיְּיָט. אָזָן רְעַסְטָאָרָאָן גַּיְיט ער נִישְׁט, וּוְיִיל ער האט אַ קְרָאָנְקוֹן מַאָגָּן.

א גאנצן פארמייטאג האט ער געקלערט וואס ער ווועט זיך קאכן אוית מיטאג. די גראונ האט ער נישט ליב. ס'היסט די "אריקאווערס" מיט די "אספערוש" און די צילע אנדערע זאגן. קארטאפל האט ער יא ליב. באָ דאָרַפּ מען דאָר שילן און וואָשַׁן און זאלצַן. ס'אייז צו קאמפֿליצְרַט. און וואָס ווועט ער פֿאָרט קאָכַן? לאָקַשְׁן וואָלַט געווען לֵיכַט צו קאָכַן, נֵה האט ער פֿיַינַט פֿאָרטִיקַע לאָקַשְׁן, אֶזְוַי ווַיְיַיְבַּל מַאֲכַת זַיִי, האט ער יא לְיב. זַי קַנְעַט זַיִי אֶלְיַיְן, זַי שְׂנִידַט זַיִי אֶלְיַיְן. נָאָר גַּי נֵה זַי צו אֶזְאָה האָרְעוֹאַנְיַיְעַ...

נאָך לאָנגַע טְרָאַכְטָעַנִּישָׁן, באַשְׁלִיסְט יָאנְקָלְזְשָׁאָק, אָז ער ווועט נִישְׁט קאָכַן. ווָאָס? מעַן מוֹן קאָכַן?... ווועט ער עַסְּן קָאָלְט, ער ווועט זַיך קוּפִּין זְשָׁאַמְבָּאָן מִיט בָּרוּיט אָזְן ווועט עַפְּסָעַט נְאַכְטְּרִינְקָעַן אָזְן פֿאָרטִיקַע. נֵה יַאַזְדְּרַעְלַט לעַבְּט דָאָר נִישְׁט בְּלִיאָז צְרוּבִּין עַסְּן. עַסְּט מעַן אַבְּיִסְל ווַיְנַבְּזַעְזַע, אַיר באָדָאָרְפַּט ווַיְסַן. אָז וְשָׁאַמְבָּאָן אִיז גַּעַזְוָנָט, אַפְּיַילוּ די דָאָקְדָּקְטָוִירִים הַיִּסְעַד דָאָס עַסְּן, אַיבְּרָהָוִיפְּט, ווּעַן מעַן האָט אַפְּרָאַנְקָן מַאֲגַן...

מיַטְאָגְ-צִיִּיט פֿאָרְמָאָכְט יָאנְקָלְזְשָׁאָק דָאָס גַּעַשְׁעַפְטָל. אַיְגַּנְטָלָעַד, ווַיְסִיט ער נִשְׁט נָאָך ווָאָס ער האָט עַס גַּעַעַפְטָן. ווַיְיַל גַּעַלְיוּיט האָט ער סַי ווַיְיַגְּאַרְבִּישָׁט. ער לְאֹוֹט זַיך לוֹפִּוּן זְשָׁאַמְבָּאָן. ער קוּקָט אִין די "שָׁאַרְקוּט טְרָעַטִּיס", ווַיְיַל נִשְׁט אַלְעַגְעַפְעַלְעַן אִים: בֵּין ער פֿאָלְטָעַט עַפְּסָעַט אַרְיִין אִין אַיְנָעָר, ווָאָס גַּעַפְעַלְט אִים, ווַיְיַל עַס שְׁטִיטִיט דָאָרְט גַּאֲרַא שְׁיַינְעַ פָּאָרְדָּקְעַרְעַן אָז ער ווּערְט גַּלְיִיך אַנְטְּצִיקְט פָּוּן אַירְעַ שְׁיַינְעַ בְּלוּיעַ אַוְיָגַן, פְּרַעַגְט זַי אִים ווָאָס ער ווּיל. עַנְטְּפָעַרְט ער מִיט אַפְּטִיעַרְדִּיקָעַר שְׁטִיטָמַע דָעַ זְשָׁאַמְבָּאָן..." שְׂנִידַט זַי זְשָׁאַמְבָּאָן, ער באָוּנוֹדְעַרְט אַלְצַע אַירְעַ אַיְגַּן אָזְן זַי האָלְט אַלְצַע אִין אִין שְׂנִידַן, אָזְן יָאנְקָלְזְשָׁאָקְעַרְעַן אַלְטָאַמְבָּאָן קָוּקָן... בֵּין... זַי אִין שְׁוִין מִיד גַּעַוְאָרְן אָזְן זַיך אַפְּגַעַשְׁטָעַלְעַט צַוְּנִידַן. אָזְן יָאנְקָלְזְשָׁאָק קוּקָט נָאָך אַלְצַע אַוְיַיְרָאַרְעַן, ער אִין גַּעַר ווָאָס אַיְנָעָר אַנְטְּצִיקְט, אֶזְוַי פֿאָרְחָלְוָמַע. אָז זַי האָט גַּעַמוֹזָט אַוְיִיפְּרַעְמָן, פֿאָרְלָאַגְּנַט בֵּין אִים דְּרִיכְזַן הַנוֹּנְדָּרְטָעַט פֿרָאַנְק אָזְן דְּעַרְלָאַגְּנַט אַגְּנַצְנַן פָּאָק זְשָׁאַמְבָּאָן. יָאנְקָלְזְשָׁאָקְעַרְעַן אַיְיַז שִׁיר נִשְׁטָעַט שְׁלַעַכְט גַּעַוְאָרְן, ווָאָס זַאל ער טָאַן מִיט אַזְיִיפְּלַע זְשָׁאַמְבָּאָן? צַאלְן מוֹן, אָזְן ער האָט טָאַקְעַט גַּעַצְאַלְט ווַיְיַי אַטְאָטָעַט, אַבְּעַר דֻּעְרָפְּאַר האָט ער גַּעַהְאָט צַוְּעַן אַרְיִיף אַגְּנַצְעַן וְאַד זְשָׁאַמְבָּאָן. ער האָט גַּעַפְּרִישְׁטִיקְט מִיט זְשָׁאַמְבָּאָן, ער האָט גַּעַמִּיטָאָגְט מִיט זְשָׁאַמְבָּאָן, ער האָט אַוְנוֹנְ-בָּרוּיט גַּעַגְעַסְן זְשָׁאַמְ-דִּי הַיִּנְטָס ווּעַגְן...

נאָך אֶזְוַי ווָאָס צִיט אֶלְיַיְן זַיִן, האָבָן אִים עַפְּסָעַט די פִּיס אַנְגַּעַד

הרבנן וויאי טאגן פון צופיל שפאנצירן אונ ער האט שוין נישט אונווילט פרי געאטערט די זומערדייקע לופט. עפֿעס זענצען די טאג לאָנגוויליק געווואָרן אונ די בעכט האָבן זיך אויסגעציזונג ווי שווארצע קעֶז, אונ שלאָפּן האָט זיך עפֿעס נישט געקענט. אויס לְאַגְוּוֹיִל האָט יַאֲנְקְלִיזַשָּׁאָק אַנְגַּהֲוִיכְבִּן שרייבן לְיִבְּעָסְ-בְּרִיוֹ זַו יַאֲנְקְלִיזַשָּׁאָקָעָטָעָט:

“עס בענקט זיך מיר. עס זעט אויס צו טרויעריך אַין שטוב. ווען דו ביסט נישטַא. די קינדער פעלַן מיר, מען פִּילְט זיך עלַנט, אַלְיַין אויף דער וועטלַט, מען קאָן אַוּוּקְשָׁטָאָרְבָּג, מען קאָן קְרָאָנְק ווערָן אַוְן קִינְגָּר ווועט נישט וויסַן, וואָס עס אַין גַּעַשְׁעַן”. אַוְן ער האָט פָּאָרְעָנְדִּיקְטַּס די בְּרִיוּ יַעֲדָעָס מַאֲלֵיַת די ווערטער: “מיין לְיִבְּ וְוַיְיִבְּ, עס בענקט זיך מיר, אַיך גַּיְ אוּס פון בענקשאָפְּט. מיר אַין דָא אוּמְעָגְלָעַץ זַו זַיְן אלְיַין”...

דערוּוַיְל האָט זיך אַין זַיְן ווּוִינְגָּג אַנְגַּזְאָמְלַט שְׂטוּב אַין נִשְׁטַּ – געווואָשַׁן געפֿעס. אַלְעַ העמְזָעַר, וואָס זַיְן ווּיְיַיְל האָט אַים אַיבָּעָרְגָּלְאָזְט, זענצען שוּין שְׂמוֹצִיךְ געווואָרַן, צְעָרִיטַן געווואָרַן. די שפאנצירן אַין די פְּאָרְקָן זענצען אַים געווואָרַן דערעָסַן. טְרָעָרָן שְׂטָעָלַן זיך אַים אַין די אָרִיגָן, ער גִּיטָּאָיס פון בענקשאָפְּט. אַוְן ער באַשְׁלִיסְט: עס מָוֵן נַעֲמָעָן אַן עַנְדָע... צְוָמָאָרְגָּנָס האָט יַאֲנְקְלִיזַשָּׁאָק פָּאָרְמָאָכְט דָּאָס גַּעַשְׁעָטָל אַין אוּפְּגָעַן קלעָט אַעְטָל: “פָּאָרְמָאָכְט צְוָלִיב די וְוַאְקָאנְסַן”, גַּעַכְאָפְּט אַ וְאַלְיֻקָּעָלַע אַוְן זיך גַּעַלְאָזַט אַין וְוַג אָרִיַּן, כְּדַי זיך וואָס גִּיכְבָּר צַו בְּאָפְּרִיעַן פָּוֹן דער דָּאַזְּיִקְעָר פְּרִיהִיִּיט צַו זַיְן אלְיַין. ער האָט גַּעַזְגָּט דָעַם אוּטַּא, ווי מָוֵן שְׂמִיסְט אַ פְּעָרָד, וואָס שְׂנָעָלָעָר אַנְצְׁזָקְמָעָן אַין דָעַט דערפָּל, ווּ זַיְן ווּיְיַיְל מַיְט די קִינְדָעָר פָּאָרְבָּרְגָּעָן די וְוַאְקָאנְסַן.

וען ער אַין אַנְגָּעָקְמָעָן אַוְן זַיְן ווּיְיַיְל אַים גַּעַפְּאָלַן אַין די אַרְעָםַס, אַוְן די קִינְדָעָר האָבן אַים גַּעַהְאָלָזַט אַוְן גַּעַוּשָׁת. האָט ער זיך דערמָאָנט, אַז נִשְׁטָאָר האָט פָּאָרְדְּרִיִּיט די עַלְיקְטְּרִיעַ, נִשְׁטָאָר האָט פָּאָרְמָאָכְט דָעַם וּוֹאָסָעָר, נִשְׁטָאָר האָט פָּאָרְשָׁלָאָסַן די ווּוִינְגָּג. אַוְן באָלְד האָט ער גַּעַמּוֹזָט נַעֲמָעָן דָעַם אוּטַּא צְרוּקְצְּפָּאָרְן...

זעט אַיר שוּוֹן, אַז עס אַין באַשְׁעָרָט צַו זַיְן אלְיַין, הַעֲלָפְּט גַּאֲרְנִישְׁטַּן!

אָז לְעֵן הַאָט אַ קְרָאנָק וּוּיֶה

יידן, ס'אייז ביטער, זיינער ביטער, איר קאנט זיך גארנישט פֿאַרשעטלעַן דעם ביטערן טעם צו האבן אַ קְרָאנָק וּוּיֶה. ס'יזאל אייך גארנישט פֿאַראַן קומען אָזָא זאָר. גלויבט מיר, איר בִּין אייך נישט קיין שלעכטער פרינטן. שטעלט אייך פֿאַר, איר האט אַ מענטשׁ לעבן זיך, וואָס קְרוּצְצָט. וואָס אַטְּאָס מִינְט אַיר, אָזָי דִּי נִשְׁמָה גִּיט אַיר אוּיס. אָזָ אַיך באָקּוּם נִשְׁתְּשִׁין האָרְצְ-שְׁלָאָג, בִּין אייך פֿוֹן אַיְיָן, וואָס רָעַד אַיר, פֿוֹן אַיְיָן? פֿוֹן שְׁטָאל, פֿוֹן קוּפְּעוּר, פֿוֹן אלְמִינְיָום בִּין אייך. אָזָן וּוּי לאָגָג, פֿרָעָג אַיך אַיר, וועָל אַיך דָּאס אָזְזִי קָאנְגָן מִיטְמָאָכוֹן, גַּעוּוֹאַלְט גַּעֲשִׁיגָן? ...

אוּ אַיך וּוּיֶס גַּארנִישָׁט אָזְזִי וואָס פֿאַר אַ קְרָאנָק אַיך זאָל זַי רְאַטְעַז וועָן. דָא טּוֹט אַיר וּוּי דּוֹר קָאָפּ. נֹו, דּוֹר קָאָפּ אַיז טָקָע אַ גַּעַפְּרַעַלְעַכְבָּעַ זאָר. וּוְיל דָּאס אַיז דּוֹר הַוִּיפְּטָמָאָטָאָר פֿוֹן אַ מענטשׁוֹן, פֿוֹן דָּאנְגָּעַן וועָרָן טְרָאָנְסְמִיסְרָט אַלְעַז "רעַפְעַשְׂן", כִּמְיַיָּן, דִּי גַּעַדְאָנְקָעָן, דָא לִיגְטָדָאָר דּוֹר קָאָפּ קִיטִּיט, מִיט אַיְיָן וּוּאָרטָט, דָּאס בָּאוּסְטוּזִין. נֹו, אַיז דָאָר קָלָאָר, אָז דּוֹעַם קָאָפּ מִזְוֹן זעַן הַיְּנָן וּוּי אַיזָּג אַיזָּג. קָאנְט אַיר דָאָר פֿאַרְשָׁטִין, וּוּי אַיר וּוְאַלְט זַי גַּעַוְּאַלְט רָאַטְעוּוּן. אָזָן וּוּי וּוּט זַי דָעַן אַוִיסְזָעַן אָז אַקָּפּ אַזְזִי זַי, אָזָן עַס האָלְט אָזְזִי שלְעַכְת מִיט מִין וּוּיְבָל, לוֹפְּט אַיך גַּליַּיך צּוֹם דְּאַקְטָעָר אָזָן לְאָז זַי אַלְיָין אַוְנְטָרְזָוָן, צִי מִין אַיְגַעַנְעַר קָאָפּ אַיז אַין אַרְדְּעָנוֹגָה, צִי סְפָעָלָט מִיר נִשְׁתְּ אַמְּאָל אַ קלְעַפְּקָעַ... וואָס לְאָז מַעַן דָעַן וּוּיטָן? אַיך פֿרָעָג אִים, דעם דְּאַקְטָאָר מִינְיָעָם, צִי מִינְעָם טְרָאָנְסְמִיסְיָעָס... פֿוֹנְקְצִיאָנִירָן גּוֹט, כִּמְיַיָּן צִי מִין "פָאָסְטָה" ... קְלָאָפְּט וּי סְבָאַדָּאָרַך צִוְּיַיָּן.

קוּקָט ער מִיך אָז, דּוֹר נְאַרְיָשָׁר דְּאַקְטָאָר מִיט קְעַלְבִּישָׁע אַוְיָגָן, אָזָן פֿרָעָגָט מִיך, צִי דּוֹר קָאָפּ טּוֹט מִיר וּוּי? אַיר האט גַּעַהְעַרְט אַ פֿרָאָגָע? פֿאַרְוָאָס זאָל מִיר עַפְעָס וּוּי טָאן דּוֹר קָאָפּ? ... זאָל אִים וּוּי טָאן דּוֹר

קאָפּ! אָז דִּי נַאֲרִישׁוּ דְּאַקְטּוּרִים מַיְינֵנָן, אָז מַעַן קוֹמֶת צֹ וַיִּ, מַז עֲפָס
וַיִּ טָן. נָה, דָאָס אִין שְׂוִין אָזָא דְּאַקְטּוּרִישׁוּ קַרְאָנְקָהִיט בְּיִי דִּי דְּאַקְטּוּרִים.
אוּפּ אָזָא קְלָאַזְקְשִׁיהַ וּאָלֶט אִיךְ אַינְגָאנְצָן נִשְׁתַּבְּאַדְאָרְפַּט צֹ עֲנָטָ
פְּרָנָן, נָאָר אוּוִי וַיִּ אִיךְ שְׁטָאמָס פָּוּן זַיִעַר אַ פִּינְגָּר פָּאַמְּלִיעַ אָזָן מַיִּן טָאָ
טְּשַׁעַשִּׁי הַאָט גַּעַשְׁטָאמָט פָּוּן זַיִעַר אַ פִּינְגָּר פָּאַמְּלִיעַ...

וַיִּ אִיר זַעַט, בֵּין אִיךְ נִשְׁתַּבְּאַדְאָרְפַּט דָעַם דְּאַקְטּוּרִ אַוְיַּף זַיִּן קַעְלְבִּישָׁרְ פְּרָאָגָע. אָז אִיךְ
הַאָבָּ אִים גַּעַבְּבָן אַ פְּרָעָג:

— מִיסְיוּ... אִיר זַעַט טְּאַקְעַ אַ דְּאַקְטּוּרִ ? אַ סְּטוּדְּרִיטְּרָעַ ? אִיר זַעַט זַיִּ
כְּעָר אַדוּרְכְּגַעְגַּגְעָן אַלְעַ קְלָאָסָן... נַעַטָּה, צָומָ בִּיְשִׁיפְּלָ, אַ נִּיְּמָאָסִין, אַ
גּוּטָעַ מַאָשִׁין, אַ זְּנְגָעַרְמַאָשִׁין, וְזַעַן זַיִּ נִיְּטַ פּוֹפְּצִיקַ יָאָר, מַזְזַעַן אִיר
אַגְּנְטְּרָאָלִירָן, צַיִּ סְּפְּעָלָט נִשְׁתַּבְּאַדְאָרְפַּט קִיַּן שְׁרִיפְּלָ... אִיר פָּאַרְשְׁטִיטִיַּן מַיִּךְ, הַעָר
דְּאַקְטּוּרִ ? סְּזְוֹאָלָט מִיר גַּאֲרְנִישָׁט אַיְנְגַעְפָּלָן, אָז אִיךְ הַאָבָּ אַ קָּאָפּ,
נָאָר אוּוִי מַיִּין וּוּבִיבָּל, זָאָל מִיר לְעָבָן אָזָן גַּעַונְטָן זַיִּן, הַאָט זַיִּעַר שְׁרָעָקָ
לְעַכְעַ שְׁמַעְרָצָן, זַיִּ לִיגְט אָזָן מַאָכָּט מִיר יְעַנְעַ סִיגְעָס. קְרָעְבָּצָט אָזָן וּוּוּינָט.
זַיִּ שְׁעַטָּה זַיִּ גַּאֲרְנִישָׁט. אַ מַעַטָּש אַיְנְגַעְפָּלָן אַיְרָעַ יָאָר... וְזַעַן אִיר זַאָלָט זַעַן,
וְזָאָס פָּאָרָא קְנוֹצָן דָאָס מַאָכָּט, פְּוֹנָקָט וְזַיִּ אַלְיַיִן אַיְן דָעַר וּוּצָלָט וּוּאָלָט
נָאָר גַּעַהָאָט אַ קָּאָפּ. זַיִּ בִּינְדָט וְזַיִּ אִים אַרְוּם אָזָן הַאָלָט אִים אַרְוְמָגָעָנוּמָעָן:
מִיט בִּיְדָעָהָעָט, וַיִּ אַ פָּעָל אָזָן רִיְּפָן, אָזָן הַאָלָט אִין אַיִּן שְׁרִיְּעָן:

— אוּי, מַיִּין קָאָפּ! אוּי, מַיִּין קָאָפּ!

אָז אַזְזַיְּ וַיִּ אִיךְ קָאָז דָאָס נִשְׁתַּבְּאַדְאָרְפַּט, בֵּין אִיךְ טְּאַקְעַ גַּעַקְוּמָעָן צֹ אִיךְ.
הַעָר דְּאַקְטּוּרִ, אָז אִיר זַאָלָט אַזְזַיְּ גּוֹטָ וְזַיִּן אָזָן מִיר זַאָגָן, צַיִּ מַיִּין אַיְגָעָר
נַעַר קָאָפּ אִין אַיִּן אַרְדָעָנוֹגָן; אָזָן וְזָאָס, אַיְגָנְטָלָעָר, גַּעַפְּינָט זַיִּ עַס אַזְוִינָס
אִין אַ קָּאָפּ, וְזָאָס זַאָל אַזְזַיְּ וַיִּ טָאָן? וְזָאָס פָּאָר אַ שְׁדַּה הַאָט זַיִּ עֲפָס
אִין אִיךְ קָאָפּ אַרְיִינְגַעְעַצְטָן, חָאָן.

עֲנַטְפָּעָרָט מִיר דָעַר קְלוֹגָעָר דְּאַקְטּוּרִ, אָז צַיְּאָל אִים בַּרְעַנְגָּעָן מַיִּין
וּוּבִיבָּל, וּוּילָל אִיךְ טָוָט דָעַר קָאָפּ וַיִּ. זַעַט אִיר, דָאָס אִין שְׂוִין גָּאָר אַ קְלוֹגָ
הַיִּיט פָּוּן יְיַיָּן זַיִּיט.

אִיךְ בֵּין אַהֲיִמְגַעְגָּגָעָן אַ גַּלְיקְלָעְכָּר אָז דְּעַרְצִיְּלָט מַיִּין וּוּבִיבָּל,
אָז אַלְצַ אַזְזַיְּ אַזְזַיְּ בָּעַסְטָן אַרְדָעָנוֹגָן אָזָן אָזָן קָאָפּ אִין נִשְׁתַּבְּאַדְאָרְפַּט,
אָז עַס פָּעָלָט מִיר נִשְׁתַּבְּאַדְאָרְפַּט קִיַּן שְׁרִיפְּלָעָר אָזָן נִשְׁתַּבְּאַדְאָרְפַּט... נָה
מִיְּנָט אִיר, אָזָן זַיִּ הַאָט זַיִּ גַּעַפְּרִיטִי, וְזָאָס אִיר מָאָן אִין בָּעַסְטָן גַּעַ
זַוְּנַטְצַוְּשָׁתָאָנָד ? מִיְּנָט אִיר, אָזָן זַיִּ הַאָט מַיִּךְ אַרְוְמָגָעָכָפָט אָזָן גַּעַקְוּשָׁתִ
מַיִּיךְ צַוְּגָעְדָּרִיקָט צֹ אִיךְ הַאָרְצָן אוּפּ דָעַר לִינְקָעָר זַיִּיט ? אַ נַּעֲכְטִיקָעָר טָאָגָ
אוּי וַיִּ אִיךְ הַאָבָּ זַיִּ גַּעַלְאָזָט מִיט אִיר פָּאַרְבּוֹנְדִעְנָעָם קָאָפּ, אַזְזַיְּ הַאָבָּ אִיךְ

ז' געטראפען. דאס צעלבעג בעריכעכערוי, דאס זעלבעג זייןגען, צפטעס איזא עקشن האט איך נאך נישט געוזען, איז דאס ווערט נישט מיד צו צוחאלטן זיך ביים קאָפ טאג און נאכט און צו ווינגען און צו מאָן געוואָלדּן... דאס האט גארנישט קיין שאַבְּדָע... ס'קען אַרְיִנְקּוּמָעָן אַ גוֹטֶעֶר פֿרִינְטָן, אַ פֿאָךְ קָאָלְעָגָע, אַ שְׁנִידָעָר, גָּלְאָט אָזְוֵי אַ מְעַנְשָׁת... מִינְט אַיר, אַז זַי הערט אויף אַיר מְרוֹזֵק ? פֿוֹנְקָט פֿאָרְקָעָרט, עַס שְׁרִיְיט פֿוֹן אַיר נאָךְ מַעַר אַרְוִיס, ווֹ פֿוֹן אַ דִּיבּוֹק. אַיְגָנְטָלְעָד ווֹאָלְט אַךְ זַי שְׂוִין גַּעֲפִירְט צָום דָּקָךְ טָהָר, נָאָר זַי ווַיְיסְט דָּאָר אַלְיוֹן נִישְׁט, ווֹאָס אַיר אַין.

אנומלט האט זי זיך גַּאֲרַ צְעֻוִינִינְט אַוְיף אַירְעָ "הַאָרְמָאָטָן"... די אַרְעָם טְוּעָן אַיר גַּאֲרַ זַי. אַיר האט שְׂוִין גַּעֲהָעָרט, אַז אַרְעָם זָלְעָן זַיִי טָאָן אַזְוֵן נאָךְ דָּעָרָצָו פֿרְוַיְעָזְנִי-אַרְעָםְט. אַבְּעָר זַי האט נִישְׁט אַוְיפֿגְּעָזָהָרָט צַו שְׂרִיעָן, אַז עַס בְּרָעָכְט אַיר, אַז עַס צִיט אַיר, אַז קָאָן נִישְׁט אַוְיסְּדָהָלָטָן, נָוָה האָב אַיךְ אַיר גַּעֲלִיוּבָט אַזְוֵן אַיךְ בֵּין גְּלִיךְ אַזְוּעָק צָום דָּקָךְ טָאָר אַז זַיִן גַּעֲלָאָות באַטְרָאָכָטָן מִינְגָּע אַרְעָםְט, צַי זַיִן זַעַגְעָן נִישְׁט אַמְּאָל פּוֹל מִיט באַחָאָלְטָעָג "הַאָרְמָאָטָן" אַזְוֵן צַי אַלְיאָז אַין אַרְדָּנוֹגָג, ווֹיל שְׁטָעָלָט אַיךְ פָּאָר זַי סְזָוּעָט אַוְיסְׁזָעָן מִין הַיִּים, אַז מִיר זָלְעָן בַּיִּדְעָ... קְרָאָנְק זַיִן. סָאיָן שְׂוִין אַזְוֵי אַוְיךְ הַיִּמְלָעָךְ אַין שְׁטוּב...

דעְרַיבָּעָר, פֿאָרְשְׁטִיטָט אַיר מִיךְ, אַז מִין הַיְּלִיקָע אַוְיְגָנְגָעָבָן צַו הַיִּטְן מִין אַרְעָם גַּעֲזָוָנָט. ווֹיְלָה שְׁטָעָלָט אַיךְ פָּאָר דָּאָס גְּרוּסְעָא אַמְּגָלִיק, קְוִימָעָט מִיר צְפָעָס אַזְוֵן כְּקָאָן נִישְׁט הַיִּלְן אַזְוֵן באַדְיָנְגָעָן מִין קְרָאָנְק ווֹיְבָס אַלְעָר קְרָאָנְקִיטָן, צַו הַיִּלְן דִּי אַלְעָר קְרָאָנְקִיטָן, מַז אַיךְ דָּאָר אַלְיאָז זַיִן שְׁטָאָרָק זַיִן...

וּוֹעָן אַיר ווַיְיסְט, ווֹאָס פֿאָרָא נָאָכָט זַי האט מִיר דִּי נָאָכָט גַּעֲמָאָכָט, ווֹאָלְט אַיר מִיךְ באַדוּעָרט אַזְוֵן מִתְּגָעָווִינְט אַוְיף מִין טְרוּוּעָרִיקָן גַּוְרָל, אַגְּבָעָט נָאָכָט האט זַי מִיךְ נִישְׁט גַּעֲלָאָט צְוָאָמָן קִין אָוִיג, דָּאָס מַאָל אַז עַס גַּעֲזָוָנָא חַתּוֹנָה מִיט אַוְיעָרָן. די אַוְיעָרָן טְוֹעָן אַיר גַּאֲרַ זַי.

אַיְגָנְטָלְעָד, מַז אַיךְ אַיר עַס גַּעֲרָנִישְׁט גַּלוּבָן, נָאָר זָלְעָן שְׂוִין זַיִן אַזְוֵי. אַז אַז די אַוְיעָרָן טְוֹעָן זַיִן, באַדְאָרָף מַעַן דַעַם מִין מַאְטָעָרָן, שְׁינְדָן פֿוֹן אַים די הוֹיט אַלְאָפָן ? באַדְאָרָף מַעַן דַעַם מִין מַאְטָעָרָן, שְׁינְדָן פֿוֹן אַים די הוֹיט אַגְּנָצָע נָאָכָט מִיט קָאָכָן טַיִּ, מִיט וּאֲרָעָמָעָן וּאֲסָעָר, מִיט לִיְגָן קָאָמָרָ פֿרָעָסָן, מִיט לוֹפְּנָן צָום דָּקְטָאָר פֿאָרְטָאָה, אַז עַר זָלְעָן מִיר באַטְרָאָכָטָן מִינְגָּע אַיְגָנְגָעָן אַוְיעָרָן, צַי עַס גְּרִיְיט זַיִן מִיר, חַלְילָה, נִישְׁט קִין גַּעַד שִׁכְבָּעָ מִיט אַוְיעָרָן. דָּאָס פֿעַלְתָּמִיר נאָךְ !... אַיר שְׁטָעָלָט אַירְפָּאָר די פֿלִיכְטָן, ווֹאָס עַס לִיְגָן אַוְיף מִין זַיִן ?...

או מען האט אַ קְרָאָנְק ווֹיְבָס אַיִּ בִּיטָּר, זַיִעַר בִּיטָּר. די דָּקְטָוִיָּה

רים קאסטן אַפְּ אַ ווּלְטַ מִיטַּ גָּלְטַ, נָאָרֶ רָאָטוּוּעָן אָוֹן רָאָטוּוּעָן, וּוַיֵּלְטַ פָּאָרֶ קְרָעָנָקָן מוֹזָעָן זִיךְ הִיטָּן, וּוַיֵּפָאָרֶ פִּיעָרֶ אָוֹן וּוְאָסָעָרֶ. אָוֹן אִירֶ מִינְטַ, אָוֹן אִיךְ וּוּלְטַ קְגָעָנָן דָּאָסֶ אַלְצַ אַוִּיסְהָאָלְטַן אַזְוִיפְּלַ קְרָעָנָקָן מִיטַּ אַמְּאָלַיַּ אָוֹן מִיןַן וּוַיֵּיבַּ וּוַיֵּילַ צַסְ נִישְׁתַּ פְּאָרְשְׁטִיְּן... אָוֹן מִעְןַן הָאָטַן אַ קְרָאָנָקָן וּוַיֵּבַּ אַיְתַּ אַזְוַיַּ בִּיטְעָרָה, זַיְ פָּאָרְקִירְצַטְ אִיךְ דָּאָסֶ לְעָבָן, דִּי שָׁעהָן, דִּי מִנוּטָן, דִּי סְעֻקּוֹנְדָן.

יַיְדָן, הָאָטַן רְחַמְנוֹתַ אָוִיכַּ אַיְיָעַרְ גְּזַוְונָטַ אָוֹן הִיטַּ זִיךְ פָּאָרֶ אַ קְרָאָנָקָן וּוַיֵּיבַּ, נָאָרֶ קְוִיםַ זְעַנְטַ אִירֶ שְׂוִיןַ יַאֲ אַרְיִינְגְּגָעְפָּאַלְןַ אָוֹן אִירֶ גַּעַכְאָפְטַ אָזָאָ מְצִיאָה... אָזָן אַזְוַיַּ וּוַיֵּאַיְיָעַרְ גְּזַוְונָטַ אָזָן צַוְּ וּוַיְיַעַןְ אָוִיכַּ אַיְרָעָ קְרָעָנָקָן, לְזִוְּפְּטַ-זְּשַׁעַרְ גְּלִיְּךְ צָוְםַ דָּאָקְטָאָרַ אָוֹן לְאָזָטַ זִיךְ אַוְנְטְּעוֹרְזָוָןַ, וּוַיֵּילַ צַוְּ אַ קְרָאָנָקָן וּוַיֵּיבַּ מוֹזָעָן זְיַיןַ אַ גְּזַוְונָטָעָרַ מְאָןַ, הָאָטַן רְחַמְנוֹתַ אָוִיכַּ אַיְיָעַרְ וּוַיֵּיבַּ אָוֹן הִיטַּ אַיְיָעַרְ גְּזַוְונָטַ... הִיטַּ סְגַעְוָנָטַ אָוֹן פָּאָרְטִיקַ, אָוֹן מִיטַּ דִּי רְעַשְׁתַּ צְרוֹתַ וּוּצְטַ מִעְןַ זִיךְ שְׂוִיןַ אַלְיַוְןַ אַנְצָהַ גַּעַבְןַ...

ד' שיינע באַלעַבָּאַסְטָע...

די שיינע באַלעַבָּאַסְטָע איז פֿאַרְנוּמָען. זי האַט נישט קיינ் ציימ. אַזוי פֿיל זאָכָן ליגּן אַיר אוַיְפָן קאָפּ: זי פֿירֶת דִי ווּירטַשָּׁאָפּט, זי רֹוִוֶּת, זי ווּאָשָׁט, זי פֿרַעַסְט, זי נֵיַּט. זי ווּישֶׁט דֻּעַם שְׁטוּבַּ, זי פֿוֹצֶט דִי פֿאַדְלַאַגָּעַס, אָז עַס זָאַל גַּלְאַנְצָן, אָז אַנְקָלְ-זְשָׁאָקַ קְוִיקַ זִיךְ צַו דֻּעַם אַלְעַם אָז אַז "זְשָׁאָלַי"!

ער פרוֹוֹזָות רַעֲדָן צַו זַיְן ווּיְבָל, אַיר דּוּרְקַלְעַרְן זַיְן הַיִּסְעַ לִיבָּע, נָאָר זי האַט נישט קיינ் ציימ, זי אַז אַירַטָּן, זי אַז פֿאַרְזָאָגָט, זי האַט אַזְוִיפָּיל זָאָרְגָּן אוַיְפָן קְעַפְּלַ...

די גַּרְעַסְטָע זָאָרָג, ווּאָס זי האַט אַז, ווּאָס זי ווּעַט הַיִּנְטָקָאָן אַרְיךָ מִיטָּאָג...

— יַאַנְקָלְ-זְשָׁאָקַ, ווּאָס ווּלְסָטוּ הַיִּנְטָקָעַן? ווּאָס האַסְטָוּ הַיִּנְטָקָעַן? — האַלְט זי אָז אַיְן פֿרַעַגְן, אַפְּלִיו נִישְׁט אַנְקוּנְדִּיק אִים. זי האַט אַפְּלִיו נִישְׁט קיינ் ציימ אַוְיפָּצָהּוּבָן אַירַע שיינע אוּיגּן, זי אַז פֿאַרְהַאַרְעוּוּת, זי אַז פֿאַרְפָּאָרָעַט...

— ווּועָר בְּאַדְאָרָף עַסְן? — טְרַאַכְט עַר זִיךְ, — ווּועָר בְּאַדְאָרָף דִי אַלְעַזְאָן? אַיךְ בְּאַדְאָרָף אַ בִּיסְלַ צְעַרְטַלְעַקְיִיט... אַ בִּיסְלַ לִיבָּע... נָאָר ווּאָס בְּאַדְאָרָף מַעַן דִי אַלְעַזְאָן? נָאָר ווּאָס? אָז אַיְן מִיר, יַאַנְקָלְ-זְשָׁאָקַ, פֿאַרְגָּעָסַט מַעַן אַינְגָאנְצָן, אַיךְ בֵּין אַן אַיבְּרַיְקָעַר אָז שְׁטוּב, מַעַן האַט נִישְׁט קיינ் ציימ צַו מִיר... טָא ווּאָס טְוִיגַּ מִיד דָאָס לְעַבְּן? ווּאָס האַב אַיךְ דָא צַו טָוּן? אָזָן עַר זְעַט שְׁוִין ווּי עַר מַאֲכַט זִיךְ דִי ווּאַלְיְוקָעַס אָז אַנְטְּלִוִיפָּט אַיְן דִּזְעַר ווּעַלְט אַרְיִין, ווּוִינְגַּעַן עַרְגַּעַץ אַוִּיכָּ אַבְּיַדְעַמְּ-שְׁטִיבָּל אַלְיִין, אַיְנְגָאנְצָן אַלְיִין... ווּוּעַר ווּעַט נִישְׁט זַיְן קיינ் אַיבְּרַיְקָעַר מענטש. טַאַקָּע אַזְוִי, ווּאָס טְוִיגַּ אִים דָאָס לְעַבְּן דָא, ווּוּקִינְגַּר האַט אִים נִישְׁט לְבָבָ?

און ער דערמאנט זיך די גוטע צייטן, ווען זיין וויבל איז אים טאג און נאכט געהאנגען אויפן האלדז, און ער האט זיך גארביישט געקבנט אפיאנן פון איר. גארניישט האט זיך געטטען אין שטוב, אלץ איז געווען אין אומאדרענונג, די האט אין זינען געהאט איזן זאך: ליבן יאנקל-זשאָקן, אים געלען, אים צערטעלן, אים דערקלען איר הייסע ליבע צו אים. און איצט? איצט האט ער איר א נאמען געהעבן די „שיינע באַלעבאָסטע“, וויל זי הֿאלט אין איזן רוימען, זי האט נישט קיין צייט זיך יאנקל-זשאָקן...

און יאנקל-זשאָקן גיעען אָרום טויזנטער געדאנקען אין קאָפּ: מסתמאָ האט זיך זיכער אָצענדליך געליבטע אין שטאָט: און דאס, וואָס זיך פֿוצְט אָזוי, איז כדי צו באַהאלטן. זי מײַנט, און יאנקל-זשאָק פֿאָרְשְׁטִיט נישט? יאנקל-זשאָק פֿאָרְשְׁטִיט אָבעֶר יאָ, יאנקל-זשאָק איז נישט קיין נאָז, יאנקל-זשאָק האט אָ נאָז און דער עיקר, טראָכְט ער זיך, איז זיך צו פֿאָקְן ביַ דער האנט.

אין זיין קאָפּ שווינדעלען טויזנטער געדאנקען, טויזנטער פֿלענער ווי אָזוי זיך צו כָּאָפּן ביַ דער האנט. דאס ערגסטע איז נאָז דאס, וואָס זיך לאָזט אָים נישט צוֹרָה. ווֹאלט זיך בלויין גערוּימַט און געפֿוצְט, ווֹאלט אָים שׂוֹין נישט געָרט, נאָר זיך לאָזט אָים פֿשְׁטוּ נישט לעָבּוּ:

— יאנקל-זשאָק, דאַ שטעל, זיך נישט! יאנקל-זשאָק דאַ ליַיג זיך נישט!

יאָנקְלַזְשָׁאָק, מאָך נישט קיין אָומְאָדרענונג! יאנקל-זשאָק, פֿאָרְפֿלְעָק מיר נישט דֵי פֿאָדְלָאָגָעָן! יאנקל-זשאָק, רעספֿקְטְרָאָמִין אָרְבָּעָט! יאנקל-זשאָק, לאָז נישט אָרוּמְלִינְגָן קיין זאָכָן! יאנקל-זשאָק, ווֹאָרְפּ נישט דִּינְיָעָן שְׂטִיקְלָעָר סִיגְאָרָעָטָן אִין מִיטָן שְׂטוּבָן! יאנקל-זשאָק, דאס העמד, וואָס דוּ האָסְט אַוְיסְט גַּעֲטָאָן, ליַיג אִין וועַשְׁקָאָסָן, און דֵי שִׁיד, וואָס דוּ האָסְט אַוְיסְטָעָאָן, שְׂטָעָל אָווּעָק אוּיף אָן אָרטָן! יאנקל-זשאָק! יאנקל-זשאָק! — אָזוי, הֿערְט אִיד, גִּיטָּע אָזָוּעָק אָ גַּאנְצָן טָאגָן. צִיאָג אִיד, מעָן קָעָן מִשְׁׁגַּע וּוּרְעָן. ווֹעָגָן אָזָעְלָעָן בְּשִׂטְיָקָע זָאָכָן רְעַדְתָּן זַי אָ גַּאנְצָן טָאגָן. זיך זָאָל דאס אַיְינְמַאָל דָּעַרְקְלָעָרָן אִיר הייסע לְיבָעָן — אָ נְעַטְקָעָר טָאגָן, נאָר יאנקל-זשאָק אָן יאנקל-זשאָק, צו קוּעָלָן, צו שְׂטָעָן, נישט צו לאָזָן לעָבּוּ.

וואָס ווֹיל די „שיינע באַלעבאָסטע“ פֿון מיר האָבָן? אִין שְׂטוּב מוֹזָע אָרוּמְגִיָּן אוּיך שְׂמָאָטָעָס, כְּדֵי אִיר נישט אַיְינְצְוִרְיכְּטָן די פֿאָדְלָאָגָעָן, דֵא מַעַג מעָן יאָ זִיכְּן, דֵא מַעַג מעָן נִישְׁט זִיכְּן; אָז שְׂטָעָנְדִיק גִּיטָּע זַי אָרוּמָט מִיט אָ שְׂמָאָטָע אִין דָּעַר האָנט. יאנקל-זשאָק הַלְוָמָט אָמָאָל זַי צַו זָעָן אָן שְׂמָאָטָע אִין דָּעַר האָנט. עַס חַלוּמָט זַיך אִים פֿון רְויְמָעָן, פֿון פֿוֹצְן, ווֹאָשָׁן, פֿון נִיעָזָן. אָט האָט זַיך אִים אַיְינְמַאָל אִין מִיטָן דָּעַר נְאָכָט גַּעֲנוּמָעָן, פֿוֹצְן דָּאָס פְּנִים מִיט אִיר האָנט-שְׂמָאָטָע. ווֹיל עַס האָט זַיך אִיר גַּעֲחָלָמָט,

או זי פוצט אָטיש, אָשאנק, אָבענקל אָן אוּפֿגעַשְׁטָאנְגָּן אוֹז ער פָּאָרֶד שוֹאָרֶצֶת, ווֹי אַנְגָּעָר.

אוֹן ווֹעֵן אִיר ווֹיסְט ווֹי יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק האָט פִּינְט דָּאָס פָּוּצָן, דָּאָס רְוִימְעָן. יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק האָט פִּינְט אַרְדְּעָנוֹגָג. יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק האָט לִיב ווֹעֵן סְטוּס וִיך עַפְּעַס, ווֹעֵן אַלְץ אַין שְׁטוּב לִיגְט. אָבִיסְל דָּא, אָבִיסְל דָּאָרט, אוֹז סְיעָאל זַיִן הַיְמָלָעַך. נָאָר גַּיְיַה אִיר עַס צַו פָּאָרֶשְׁטִין, די "שיינְעַ בָּאַלְעָבָָסְטָעַ", אוֹז זַעַנְעַן דָּא וּכְטִיקְעַדְעַץ זַאָכָן אַין לַעֲבָן, ווֹי אַזְרָעָה רְוִימְעָן אוֹז פָּוּצָן...

בָּאַדָּאָרֶךָ מַעַן צַו גַּיְיַן אַין טְעַטְעַר אָרְיִין, האָט זַי פְּוּנְקָט אוּפֿיכְּזָהָעָגָעָן דִּי גַּאֲרְדִּינְעָן, ווֹיל יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק גַּיְיַן אַין סִינְעָמָא — האָט זַי פְּוּנְקָט צַו פָּאָרִיכְטָן דָּעַט קִינְדָּס אַהֲמָלָל, ווֹיל עַר גַּיְיַן טָאנְצָן — האָט זַי פְּוּנְקָט צַו פָּאָרִיכְטָן דִּי שְׁקָאָרְפָּעַטָּן, מַעַן ווֹעֵט שְׂוִין גַּיְיַן מָאָרְגָּן. ווֹעֵן זַי ווֹעֵט אַלְץ הַאֲבָן גַּעֲבִיאָכָט אַין אַרְדְּעָנוֹגָג, ווֹעֵן דִּי שְׁטוּב ווֹעֵט זַיִן צָוָגָעָר רְוִימְט. ווֹעֵן דִּי גַּאֲרְדִּינְעָן ווּעַלְעַן זַיִן אוּפֿיכְּזָהָעָגָעָן, ווֹעֵן דִּי קְנֻפְּלָעָד ווּעַלְעַן זַיִן אַנְגָּעָנִית אַין דִּי הַעֲמָדָעָר, ווֹעֵן דִּי שְׁקָאָרְפָּעַטָּן ווּעַלְעַן זַיִן פָּאָרֶד צִירְעוּמָט, ווֹעֵן דָּעַר שְׁטוּב ווֹעֵט זַיִן אַרְמוֹגָעָוִישָׁט, ווֹעֵן אַלְץ ווֹעֵט זַיִן גַּעֲנָנִיקָט, ווֹעֵט מַעַן גַּיְיַן אַין דִּי סִינְעָמָס, אַין דִּי טְעַטְעַרָּן, אַין דִּי טָאנְצָן זַאלָן, מַעַן ווֹעֵט זַיִן ווֹיְלִין...

איַר קָאנְט מִיר נִישְׁתָּזְגָּן ווֹעֵן סְיוּעָט זַיִן מָאָרְגָּן? ווֹיְל הַיִּינְטָט פָּאָלָט אַלְץ אַנְיִיעָר שְׁטוּב, ווֹיְ אַוִּיךְ צַו לְהַעֲכִיס. אַוְן דִּי קְנֻפְּלָעָד פָּאָלָן אַלְץ אָראָפֶט, מַעַן בָּאַדָּאָרֶךָ זַיִן צְרוּיקָא אַגְּנִיעָן. אַוְן ווֹיְ אַוִּיךְ צַו לְהַעֲכִיס, רְעַנְגָּט אַין דְּרוֹוִיסָט, דִּי פָּאָדָלָגָע אַזְוִי אַיְנְגָעָרִיבָט, מַעַן בָּאַדָּאָרֶךָ זַיִן ווֹידְעָר פָּוּצָן; אַוְן דִּי "שיינְעַ בָּאַלְעָבָָסְטָעַ" האָט אַלְץ נִישְׁתָּזְגָּט קִיְּן צִיטָט. ווֹאָס טְוט מַעַן? דָּאָכָט זַיִן, אַזְזָאָס בָּעַטְטָע אַזְזָיִד צַו גַּטְטָן. ווֹעֵן זַי ווֹעֵט הַאֲבָן אַלְץ צָרוּמָטָט. ווֹעֵן דָּעַר שְׁטוּב ווֹעֵט זַיִן אַפְּגָעָוִישָׁט, ווֹעֵן דִּי קְנֻפְּלָעָד ווּעַלְעַן זַיִן אַנְגָּעָנִית אַזְזָאָס דָּעַר דִּיל ווֹעֵט גַּלְאָנְצָן אַזְזָאָס קִיְּין שְׁטוּב ווֹעֵט מַעַן נִישְׁתָּפָלָן, ווּעַלְעַן מִיר צְרוּיקָה הַאֲבָן... אַזְאָה דָּעַצְיָוִיעָה האָט יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק אַגְּנָנוּמָעָן אַזְזָאָס עַס גַּעֲוָאָלָט דָּעַרְקָלָעָרָן דָּעַר "שיינְגָּעָר בָּאַלְעָבָָסְטָעַ". אָבָעָר מִינְטָט נִישְׁתָּט, אַזְזָאָס אַזְוִי לִיְכָט מִיט אִיר צַו רְעָדָן, ווֹיְלִין זַי אַזְזָאָס פָּאָרְנוּמָעָן. פְּוּנְקָט האָט זַי גַּעֲמָצָט דִּי פָּאָדָלָגָע, דָּעַם טִיש, גַּעֲוִישָׁט דָּעַם שְׁטוּבָיָה אַזְזָאָס יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק אַזְזָאָס אַזְוִי אַמְּעָטוֹם נָאָגָעָלָפָן.

— הַעַר זַיִד אַיִּין "שיינְעַ בָּאַלְעָבָָסְטָעַ" — האָט יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק גַּעַשׂ שְׁרִיגָּן — כִּיְוַיל זַיִד גַּטְטָן, ווֹיְלִין דַּו האָט נִישְׁתָּזְגָּט קִיְּין צִיטָט. דָּא האָט זַי שְׂוִין גַּעֲנוּמָעָן אַסְקוּנוֹנָע אַגְּזָוּקָוּן יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק אַזְזָאָס אַשְׁנְעָלָעָר עַנְטָפָעָר אַזְזָאָס גַּעֲקָומָעָן:

— משוגענער, פאָרדיי זיך דיין קאָפּ! אַיך האָב נישט קײַן צוֹיט זיך
זו גטן! מאָרגן... מאָרגן...

און זי האָט ווייטער געפֿוץט, ווייטער גערוימט, ווייטער גענִיגט די
קְנֶעֶפְלֶיך, אָז ס'איַן אַרְחָמָנוֹת געווען צוֹ קוֹקָן וויַיְדֵי פֿרְוִי האָרְעָוּצָט...
יאָנְקָלְ-זְשָׁאָק ווֹאַלְט זיך גָּאָרְנִישָׂט פָּאָרְגָּעַסְטָעלָם, אָז אַין שְׁטוּב זָאַל
זַיְן אָזּוֹפִיל צוֹ טָאגּוֹן, אָזּוֹפִיל צוֹ נְיִינָן, אָזּוֹפִיל צוֹ שְׁטוּבִין, אָזּוֹפִיל צוֹ
פּוֹצָן. וואָס פֿאָרָא אָרְדָּעָנוֹג אַיז דָּאס עֲפָעָס. די פֿאָרְשָׁקְלָאָפְּטָעָס קָאָפְּטָאָס
ליַסְטִישָׁע גַּעַזְעַלְשָׁאָפְּט ? מעַן מוֹן גְּלִיךְ מַאֲכָן אַ רְעוּאָלְצִיעַ, בְּלוֹט מוֹן זיך
גִּיסְן... בָּאָרְיקָאָדָן מוֹן מעַן אוּפְּשָׁטָעלָן, מעַן מוֹן קָעְמָפּוֹן, קָעְמָפּוֹן בֵּין לְעַצְּטָן
אַטְּפְּמִצְּזָג, אָז סְיַאַל בְּלִיבִּין צַיִּיט זיך לִיב צוֹ האָבָן...

קוֹמָט, לאָמִיר קָעְמָפּוֹן, אָז די "שִׁינְיָע בַּאָלְעָבָאָסְטָעָס" זָאַל אָונְדוֹן לִיב
הָאָבָן... אַנְיִשְׁט אַיז בִּיטָּר, ווַיְיַלְּ דִי יָאָנְקָלְ-זְשָׁאָק עַטָּעָס הָאָבָן אָפִילוֹ קְיִינָן
צַיִּיט נִישְׁט זיך צוֹ גַּטְן מִיטָּן אָונְדוֹן. נִישְׁט מִיר לְעַבְּן, נִישְׁט מִיר שְׁטָאָרְבָּה
אַן דָּאס אַלְץ גַּעַשְׁעַט אַיז צְוָאנְצִיקְסְּטָן יָאָרְהָוְנְדָּרָט, ווֹעֲן מַעַן פְּלִיט שְׁוִין
צַוְּ דָעַר לְבָנָה, צַוְּ דָעַר זָוָן...

אָנוּמָלֶט הָאָט אַ פְּרָאָפְּסָאָר גַּעַזְאָנָט, אָז סְיַאַן נִישְׁטָאָ קְיִינָן בַּעֲסָרָע
זָאַר פָּאָר אַ קָּרָאָגָן מַעֲבָטָש, וואָס לִיְדָט אַוִּיתָ "הָאָרְמָאָטָן", וויַיְדֵי זְרָד
לְיִגְּנָן אַ שְׁעה אַוִּיפְּ דָעַר זָוָן אַן מַעַן אַיז אוּסְטָהָעָהָיְלָט אַוִּיטָן גַּאֲגָנָן לְעַבְּן,
מַעַן לִיְדָט נִישְׁט מַעַד סְפָן גָּאָרְנִישָׁט, ווַיְיַלְּ אַלְעַט מִיקָּרָאָבָן, אַלְעַט פֿאָרָאָ
זַיְן, ווּעָרָן פָּאָרְבָּרָעָנָט. נָאָר אַיְינָן זַאַךְ מוֹן מַעַן אַכְּטוֹנָג גַּעַבְּן ווֹעֲן מַעַן
וּוְעַט פְּלִיעָן צַוְּ דָעַר זָוָן, אָז סְיַאַל גָּאָרְנִישָׁט גַּעַשְׁעַן דָעַט מַעֲנְטָשְׁלָעָן אַרְ
גָּאַנְיָום... סְיַאַן אַבְּיִסְלָן צַוְּ הַיִּס אַוִּיפְּ דָעַט "פְּלָאָגָעָטָל..." אַבְּעָר מַעַן
וּוְעַט זַיְן שְׁוִין אַן עַצְּה גַּעַבְּן מִיטָּ דָעַט אַוִּיךְ... דָעַרְוִיךְ זַעַעַן מִיר
דָאָךְ מַעֲנְטָשָׁן אַן מִיר הָאָבָן גַּעַהְיוֹן... ווּעָלָן מִיר גַּיְינָן אַין בָּאָדְ-קָאָסְטִוּמָעָן
אַן פֿאָרְטִיק.

בָּאָרְ יָאָנְקָלְ-זְשָׁאָק אַיז גַּעַבְּרָ פֿאָרְזָאָרְגָּט: וואָס ווּעַט זַיְן מִיטָּ די יִדְיִשְׁע
שְׁנוּיְדָעָר ? מִיר ווּעָלָן דָאָךְ דָאָרְטָן זַיְן אַלְעַט אַרְבָּעָטָסָלָאָז ? פָּוֹן וואָס ווּעָלָן
מִיר לְעַבְּן ? פָּוֹן הַיְּ ?

וּוְאָס זָאָגָט אַיר, יִידָּן, צַוְּ יָאָנְקָלְ-זְשָׁאָקָס אַידְיִיעָ ? נִישְׁט שְׁלָעָכְט, הָאָ ?
אַ בִּיסְלָ מַשְׁוָּגָע, אַבְּעָר עַס מַאֲכָט נִישְׁט. אַין דָעַט אַלְעָם אַין בְּלוֹוּ שְׁוִילְדִּיק
די פֿאָרְשָׁאָלְטָעָנָעָ קָאָפְּטָאָלְיִסְטִישָׁע אָרְדָּעָנוֹגָג... ווַיְיַלְּ זַיְ גַּיט נִישְׁט קְיִינָן
צַיִּיט דָעַר יָאָנְקָלְ-זְשָׁאָק עַטָּה הַיִּס אַן פֿיְיַעַלְעָךְ צַוְּ לְיִבְּן...

יאנקל-זשאך אין ווונעדיק...

זינט יאנקל-זשאך האט זיך אroiיפגעארבעע. האט אים נישט אפגען לאזוט דער געדאנק, און נישט אנדערש, ער מוז זען ווונעדיך. ער האט איזוי פיל אングעהערט זיך וועגן דער דזוקער ווונדערלעכער שטאט... עס שטייט זיך א שטאט אויפן וואסער, מען ווינט אויפן וואסער, מען עסṭ און מען טרינקט אויפן וואסער, מען שלאפעט אויפן וואסער, א לעבן אויפן וואסער... דאס האט זיינט שטאָר אינטְרִיגֶּרֶט יאנקל-זשאָק און ער האט זיך אין איינעם א טאג א לאָן געגעבן אין וועג אַרְיָה צוֹאמָעָן מיט זיין יאנקל-זשאָקעט גלייד קיין איטאָלִיע.

אכבר מער מוז צווערטש אדרוּכְפָּרָן האָלָב אַיטְאָלִיעָ, זיך טעה זיין א פאר מאָל אין וועגן; וויל בָּאָטְשׁ יאנקל-זשאָק און אַטְרָאַלְיוֹרְטָעָר פראנצּוּזִי, קען ער נאָך אלֵץ נישט לִיְעָנָעָן קיין אַיטְאָלְעָנִישׁ; אָזָן עפָע זעגען דאָ איזוי פיל אַיטְאָלְעִינְגָּר אַין אַיטְאָלִיעָ, — אַלְעָ שְׂטָעָט זעגען פֿוֹל מִיט זַיִן רְעִזּוֹן נָאָר אַיטְאָלְעִינְגִּישׁ; האט יאנקל-זשאָק גַּעֲמָאָכְטָ מִיט די הענט, געגעבן צוֹ פָּאָרְשְׁטִיְין מִיט וְשָׁעָטָן, אָוּ ער וויל פָּאָרְן קִיְּין וווענִיסׁ... וועז-נעצייע... ווונעדיך... האָבָּן די אַיטְאָלְעִינְגָּר, אוּיך גַּעֲמָאָכְטָ זְשָׁעָטָן מִיט די הענט, אִים גַּעֲשִׁיקְטָ צָום טְיוּוֹל. יאנקל-זשאָק האט זיך גַּעֲדְרִיְיט אַהֲנִין אָנוּ אַהֲרָה, זיך פָּאָרְלִיּוֹן, זיך צְרוּקִים גַּעֲפּוֹנָעָן, גַּעֲגָעָן דָּעָרְוּיִיל גַּאנְצָע טְלָעָרָס מִיט "סְפָּאָגָעָטִי", גַּעֲמִישָׁט מִיט טְמָאָטָן. עַס זָאָגָט זיך נאָך אַזְוִי גַּעֲגָעָן; מען דָּאָרָף גַּיְיכָר זָאָגוּ, אָוּ ער האט זיך גַּעֲמָרְדָּעָוָעָט, וויל יעדער לאָקָשָׁה האָלָט די לענְגָּן אַ קְלָאָמְעָטָעָר, אָוּן דאס אַרְומְצְחָדְרִיְעָן דָעָם גַּאֲפָל אִין נִישְׁט פָּוּן די קְלִינְיִקְיִיטָן. ווֹאָס מַעַר דָו ווֹיְקָלְסָט דָעָם לְאָקָשָׁן, אַלְצִי לענְגָּר אִין ער. יאנקל-זשאָק האט זיך אַרְוּמְגָעָהָרָגָעָט מִיט די לְאָקָשָׁן, אָזָעָס אִינוּ גַּעֲוֹעָן אַ רְחָמָנוֹת אוּיף אִים, ער האט אַזְוִי גַּעֲשְׁוִיצָט אָנוּ גַּעַז הַאֲרָעוּעָט, אָוּ ער האט גְּלִיְיד פָּאָרְלִיּוֹן אַ פָּאָר קִילָאָ. די יאנקל-זשאָקעט האט דָעְרוּיִיל גַּעֲלָאָכָט פָּוּן אִים. אַכְבָּר קִיְּין עַצְהָ האט ער נִישְׁט גַּזְהָאָט,

ווײַיל עפֿעַס אַגְדָּעֶרֶש אִיז נִישְׁטָא וּוֹאָס צַו עַסְּן... דֵי אַיְתָאַלְיעַנְעַר מֵאַכְּן עַפֿעַס אַזְעַלְכָּע בִּיטְעָרָע מַאְכְּלִים... גַּאנְצָ אַיְתָאַלְיעָ קָאָן נִישְׁט אַפְּקָאָכוּ קַיְיָן רִיכְטִיק שְׂטִיקָל פְּלִיְיש. זַי נַזְּן פָּוּזָן זַאלְצָ אָונָן פְּעַמְפָר, אָנוּ דָּאָס מַאְכְּט אַיְיךְ נִיסְן אָונָהוּסְטָן. דָּעָר מַאְגָן הָאָט אַגְּבָהְיִיבָן טָאנְגָן בַּיִי יַאֲנְקָלְזָשָׁקָה, אָנוּ עָס אִיז אִים גַּאֲרְנוּשָׁט גַּעֲוּזָן אַיְבְּצָהְאַלְטָן. דָּאָס זַאלְצָ אָונָן פְּעַפְעַר הָאָבָן אִים צָעֻוְוְלְדוּוּיט. אָנוּ יַאֲנְקָלְזָשָׁקָה הָאָט גַּעֲמִינְגָן, אָנוּ עָר וּוּט זַיכְעָר אַהֲיִמְקּוּמָעָן אָנוּ אַמְּגָן פָּוּן דָּעָם נַאֲרִישָׁן אַיְתָאַלְיעָ...

בִּיסְלָעְבוּרְיוּזָן הָאָט זַיְן אַנְקָלְזָשָׁקָה צַוְּנוּזְיוּנִיט זָוָם זַאלְצָ אָונָן פְּעַפְעַר אָנוּ אַפְּיָלוּ צַו דֵי «סְפָאָגָעָטִי». עָר אִיז גַּעֲוּזָן אַקְיָנְטָלְעָר פָּוּן שְׁלִיגְגָּעָן דֵי לְאַנְגָּעָה, קִילְאַמְּעַטְדָּרְקָע לְאַקְשָׁן. אַזְוִי הָאָט עָר זַיךְ רְוַאיָקְ פָּאָרְגָּעָה זַעַט דָּעָם וּוּגָג צַו דָּעָר אַיְסְגָּעְטְּרוּמְטָעָר שְׁטָاطָט וּוּנְעַדְיָיק.

אַבְּעָר דָּאָס אִיז שְׁוִין אַיְינְמָאָל גַּעֲוּזָן אָנוּ אַנְקָוּמָעָן. וּוּעָן אִיר זַאלְטָעָן, וּוּאָס דָּאָרָט הָאָט זַיךְ אַפְּגָעָטָאָן. עַפְעַס אָזָא צְוֹאָמְעַנְגְּלִיףָן פָּוּן טְרוּזְנִיגְגָּעָן טָעָר אַוְיָטָאָס. וּוּי עָס וּוּאָלְטָ דָּאָרָט גַּעֲבָרְעָנָט: אָנוּ וּוּוּ אַחֲנִינְגְּטָאָן זַיךְ אִיז נִשְׁטָא. דֵי פָאָלְצִיִּי מַאְכְּטָמִיט דֵי הָעָנָט, שְׁרִיְיט, נָאָר וּוּרְעָה הָעָרָט זַיְיָ? אָנוּ אָנוּ מַעַן הָעָרָט זַיךְ שְׁוִין יָאָ. פָּאָרְשָׁטִיטָמִיט מַעַן נִישְׁט וּוֹאָס זַיְיָ וּוּילָן. זַיְיָ רְעָדוֹן אַיְתָאַלְיעָבָישָׁ! אָנוּ יַאֲנְקָלְזָשָׁקָה אִיז אַגְּטְרָאַלְיְזְרָטָעָר פְּרָאַנְצְּוּזָן.

סְאַיְזָן דָּאָרָט פָּאָרָאָן אַזְוִי פִּיל וּוּאָסְעָר, אָנוּ מַעַן קָאָן דָּעַרְטְּרוּנְקָעָן וּוּרְעָן. יַאֲנְקָלְזָשָׁקָה הָאָט נִישְׁט פָּאָרְשָׁטְאָגְגָעָן נָאָר וּוֹאָס מַעַן קְוָמָט מִיט אַוְאָגָן קַיְיָן וּוּנְעַדְיָיק. אָנוּ מַעַן קָאָן נִשְׁט מִיט אִים אַרְמְפָאָרָן, מַעַן דָּאָרָף בַּעֲסָעָר קְוָמָעָן מִיט אַשְׁרָף...

יַאֲנְקָלְזָשָׁקָה אִיז אַבְּעָר גַּעֲקָוּמָעָן מִיט אַוְאָגָן, אָנוּ וּוּ אַהֲנִינְגְּטָאָן אִים אִיז נִשְׁטָא. אָלָע וּוּגָג, פְּלַעְצָלְעָרָע וּבְנָעָן פָּאָרְלִיגְטָמִיט וּוּגָג. דֵי פָאָלְצִיִּי הָעָרָט נִשְׁט אַרְוףָן צַו שְׁרִיְיט, אָנוּ מַעַן זַאלְצָ זְרוּקְפָּאָרָן, אָנוּ כָּאָטָשָׁמָאִיז אַגְּטְרָאַלְיְזְרָטָעָר פְּרָאַנְצְּוּזָן, מוֹזָעָן זְרוּקְפָּאָרָן קִילְאַמְּעַטְדָּרָס וּוּיִיט פָּוּן דָּעָר שְׁטָاطָט, לְאָזָן עַרְגָּעָץ אַוְיפָּהָפָּקָר דָּעָם וּוֹאָגָן אָנוּ דָּאָן גִּינְזָרְסָפָּס. מִילָּא, יַאֲנְקָלְזָשָׁקָה וּוּאָלְטָ נָאָר גַּעֲגָנְגָעָן, נָאָר דֵי יַאֲנְקָלְזָשָׁקְעָטָעָר וּוּילָן, נִשְׁט גִּינְזָר, זַי שְׁרִיְיט, אָנוּ זַיְיָ הָאָט נִשְׁט בָּאָדָאָרְפָּטָה קְוָמָעָן קַיְיָן וּוּנְעַדְיָיק; אָנוּ אָנוּ יָאָ וּוּנְעַדְיָיק, וּוֹאָס עַפְעַס גִּינְזָר קִילְאַמְּעַטְדָּרָס צּוּפָּס? אַוְיָסְעָר דָּעָם אִיז אִיר נִשְׁט גַּעֲפָעָלָן גַּעֲוּזָן דֵי אַיְתָאַלְיעָבָישָׁ פָּאָלְצִיִּי, וּוּיְיָ זַי שְׁרִיְיט אַוְיָף פְּרָאַנְצְּוּזָן. מִיט וּוֹאָס פָּאָר אַרְעָכָט, פְּרָעָגָט זַיךְ?

דָּעַרְוֹיִיל מוֹזָעָן גִּינְזָר, אָנוּ נָאָר דָּעַרְצָו מִיט גְּרוּסָע פָּעָק אָנוּ וּוּאָלְטָיִיד זַעַס אִיז דֵי הָעָנָט. אָנוּ זַיְיָ זְעַנְעָן מִיט גְּרוּסָע שְׁוּעָרְקִיְיָיטָן צַוְּגָעְקָוּמָעָן צַו וּוּנְעַדְיָיק אָנוּ הָאָבָן זַיךְ אַרְיִינְגָעְזָעָצָט אִיז אַקְלִין שְׁיַפְעָלָעָ, וּוֹאָס רְוַופָּט זַיךְ «גָּאנְדָּאָלָאָ», וּוֹאָס צִיטָעָרָט אָנוּ וּוּאָרְפָּט זַיךְ אַוְיָפָּן וּוּאָסְעָר, וּוּי אַ

שפונדיל, האט יאנקל'זשאָק געטראָכט, אָז עס ווועט באָלד דא זיין, זיין, ענדע. עפֿעס אַיז אִים דאָס שיפֶל נישט געפָעלן געווארָן; עס אַיז צו דיין, צו שמאל אָזן צו לייכט צו קעגען אויסהָאַלטָן דאָס שׂווערָע געפָעָק; דערצּו נאָר יאנקל'זשאָק מיט זיין שׂווערְלָעְבָּר יאנקל'זשאָקעָטָע. אַבעָר דער אַיטָאָליעְגָּער, ווֹאָס האט געפְּרִיט דאָס שיפֶל, האט זיך, ווֹיְזָט אָוִיס, נישט געמאָכָט קִין גְּרוּיסָע זָאָרגָן אָנוֹ גַּעֲהָלָטָן אַין אֵין רָעָדָן אַלְעָכְטָן פְּרָאנְדָּזָיְשָׁ, עָר האט דערקְלָעְרָט וְיִ דִי גָּאָסָן הַיִּסְן; אַבעָר יאנקל'זשאָק האט נישט פָּאוּשְׁטָאָנָעָן קִין אַיזן וְוָאָרט. ווֹאָס הַיִּסְטָ גַּאֲסָן, אָז מִיר זַעַנְעָן אוּפָן וּוּאָסָעָר? נַאֲכוֹוָס אַיז ער דָא אַהֲרָר גַּעֲקָומָן? פָּוֹן אַ פָּאָרְפְּלִיְּצָוָן אַנטְלוּפָט מַעַן... אַזְּן דָא — אָזָא פָּאָרְפְּלִיְּצָוָן. דִי הַיִּזְעָר שְׂטִיעָן אַיז וּוּאָסָעָר, מַעֲנְטָשָׁן לִיְפָוָן אַהֲרָר אַיזָן, וְיִ דִי מַשְׁגָּעָם; אַזְּן יַאֲנְקָלָזָשָׁאָק נִישְׁט פָּאָרְשְׁטָאָנָעָן: צו ווֹאָס האט גַּעֲטִיגָּט אַרְיִינְגְּזָוָשָׁטָעָן הַיִּזְעָר אַיז וּוּאָסָעָר? ווֹאָס עַפְּעָס אַרְיִינְפִּירָן מַעֲנְטָשָׁן אַיז אַ וּוּאָסָעָר אַרְיִין? דִי מַעֲנְטָשָׁן שׂוּוִימָעָן אַגְּאָנְצָן טָאג. צו דער אַרְבָּעָט גַּיְעָן זַיִ שׂוּוִימָנְדִּיק, פָּוֹן דער אַרְבָּעָט שׂוּוִימָעָן זַיִ גַּיְעָנְדִּיק. זַיְעָרָעָה הַיִּזְעָר שְׂטִיעָן אַיז וּוּאָסָעָר, זַיְעָרָעָה גַּאנְץ לְעָבָן אַיז אוּפָן וּוּאָסָעָר. אַזְּן אַפְּלוֹה, אַיז אַלְיָין האט מַעַן אַרְיִינְגְּעָפִירָט אַיז אַ האַטָּעָל, ווֹאָס שְׂטִיעָת הַעַלְפָט אַיז וּוּאָסָעָר. יַאֲנְקָלָזָשָׁאָק חָאַט זַיִ גַּעֲדָכָט, אָז ער גַּעֲפִינְט זַיִ אַיז נַחַס תִּיבָּה, אַז אַמְּבוֹל אַיז דָא אַדְרוֹכְגַּעְגָּזָאנְגָּעָן אַזְּן אַלְצָן חָרָוב גַּעֲמָאָכָט. אַבעָר אַז ער האט זַיִ אַבְּיסָל בָּאַרְוָאִיקָט. אַוּוּקְגַּעְשָׁטָעָלָט זַיִ בִּים פָּעָנְצָטָהָרָה. האט ער אַגְּנָהָוִיכָן צו בָּאוּוֹנְדָעָרָן וּוּעָנְדָק מִיט דִי וּוּאָסָעָרְדִּיק עַזְּזָהָרָן. אַזְּטָאָט אַגְּנָהָוִיכָן דַּעֲקָלָמִירָן אוּפָן הוַיְכוֹן קָוָל: אָ, וּוּנְעָנְצִיעַ! אָ, וּוּנְעָדִיק! וְיִ שְׁיַׁן דָו בִּיסְטָ! וּוּגָן דִיר האָבָן דָאָר אַזְּוִי פִילְ פָּאָעָטָן גַּעֲוָנָגָן. טָא הַעָר אַיזָן צו דָאָס גַּעֲזָאָגָן פָּוֹן יַאֲנְקָלָזָשָׁאָק, דָעַט שְׂנִידָעָר.... נַאֲרָ דָאָהָט זַיִ דִי יַאֲנְקָלָזָשָׁאָקעָטָע אַרְיִינְגְּעָמִישָׁ:

— ווֹאָס בִּיסְטָוּ מַשְׁגָּעָגָע גַּעֲוָאָרָן, ווֹאָס אַקְעָטָוּ אַזְּוִי? ווֹאָס שְׂרִיסְטָוּ אַיז דער וּוּעָלָט אַרְיִין? מַעֲנְטָשָׁן וּוּלָעָן זַיִ צְוֹזָעְמָעְלָוִיפָּן, מַאָר צו די פָּעָנְצָטָהָרָה, עָס פִּילְט זַיִ דִי פִּיכְטָקִיטָה, עָס טָוָעָן מִיר וְיִי מִינְיָן „הַאֲרָרָן“!...

עָס האט אַיז אַזְּוִי וְיִי גַּעֲטָאָן, ווֹאָס דִי יַאֲנְקָלָזָשָׁאָקעָטָע האט אַיז אַיבָּעְגָּעְרִיסָן זַיִן מוֹזָע, זַיִן אַדָּע, זַיִן יַאֲנְקָלָזָשָׁאָקִישָׁן הַיָּמָן צו וּוּנְיָה, דִי שְׂטָאָט, ווֹאָס שְׂטִיעָתָן גַּעֲבָעָד אַיז וּוּאָסָעָר, אָז ער אַיז אַוּזָק פָּוֹן פָּעָנְצִיעַ טָעָר, זַיִ גַּעֲוָאָרָפָן אַיז בָּעַס אַרְיִין, אַבעָר אַיְנְשָׁלָאָפָן האט ער נִישְׁט גַּעֲקָאנְט. ער האט גַּעֲטָאָכָט, גַּעֲזָכָט אַ מִיטָּל וְיִ אַזְּוִי צו רַאֲטָעָוָעָן וּוּנְיָה פָּוֹן אַונְטָעְרָגָאָגָן. ער האט גַּעֲטָאָכָט, אָז עס וּוּאָלָט וּיִיצְרָ גּוֹט גַּעֲוָעָן

אויסצטפלימפֿן דאס וואסער פָּון זועגַן. אַוּוּקְשְׁטְּעָלָן אֶסְּרָ פְּלוֹמְפָּן אָנוּ זַיִּי זַאֲלָן הַאֲלָטוּן אֵין אַיִּין פְּלוֹמְפָּן, בֵּינוּ עַס וּוּעַט וּוּרְעַן טְרוֹקָן, אָנוּ מַעַן זַאֲלָן קָאנְעָן אַרְיבְּעָרְגִּין פָּוּן אַיִּין עַק שְׂטָאָט אֵין אַנְדָּרְן, אָנוּ מַעַן זַאֲלָן נִישְׁטָמָן שְׂוִימָעָן דָּס גַּאנְצָעָן לְעַבְּן אַוְפָּן וּוּאַסְּעָר.

מייט דעם גִּילְעָלָעָן פְּלָאָן אַיִּין עַר אַינְגָּעָשְׁלָאָפָּן מִיט אֶשְׁמִיכְלָאַיִּיךְ דֵּי לְפָנָן אָנוּ האָט גַּעַלְוָמָט, אָנוּ מַעַן וּוּעַט אַיִּם נַאֲרָ אַמְּאָל אַוּפְּשְׁטְּעָלָן אֶעֱגָּמָל אֵין וּוּבְּעָדִיק, וּוּיְקָאָלָאָמְבָּסָן אֵין אַמְּעָרְיקָע, וּוּוּסְּ וּוּעַט שְׁטִיְּין אַוּפְּגָּעָשָׁרְיבָּן: «יאַנְקָלְזְּשָׁאָק, דָּעָר רַעַטְעָר פָּוּן וּוּעַנְיָן»...

יאַנְקָלְזְּשָׁאָק וּוּאֲלָט אָזְיִי גַּעַלְוָמָט גַּאנְצָע וּוּאָכָּן, גַּאנְצָע יַאֲרָן, עַר וּוּאֲלָט גַּאֲרְנִישָׁת אַוּפְּגָּעָשָׁתְּאָגָּעָן פָּוּן בְּעַט, נַאֲרָ עַר וּוּאֲלָט גַּעַי חַלְמָט וּיְאַזְיִי עַר, יַאַנְקָלְזְּשָׁאָק, דָּעָר שְׁנִיְּדָרָה, האָט גַּעַרְטָעוּוּט וּוּעַט בְּעַדְיק... אַבְּעָר דֵּי יַאַנְקָלְזְּשָׁאָק עַטְעָטָהָט פָּוּן אַיִּם גַּעַרְיסָן שְׁטִיקָעָר:

— יַאַנְקָלְזְּשָׁאָק, מִיר זַעַנְעָן נִישְׁטָעָן גַּעַלְוָמָעָן שְׁלָאָפָּן קִין זַעַנְיִין... סְאִין שְׁוִין גַּוִּיסְעָר טָאגְּ! הַוִּיב זַיִּךְ אַוִּיךְ, מַעַן דָּאָרְפָּר גִּין בָּאָזְוָן דֵּי מוּזָעָאָסָס. בָּאָקוּקָן דֵּי הַיִּסְּטָאָרְשָׁעָרָעָר, בָּאָזְוָן דֵּי אַלְטָעָרָקָעָס...

הַאָבָּן זַיִּי אַגְּגָהְוִיבָּן לְוִיפָּן אֵין מוּזָעָאָסָס. מַעַן האָט זַיִּי גַּעַוְיִין הַיִּיְּלָקָע בְּיַלְדָּעָר, רַעַלְגִּיעָזָע בְּיַלְדָּעָר, שְׁפָעָס אָזְיִי פִּיל בְּיַלְדָּעָר, אָנוּ עַר אַיִּיךְ שִׁיר אַלְיִין נִישְׁטָעָן גַּעַוְאָרָן אֶהָיְלִיקָעָר יַאַנְקָלְזְּשָׁאָק... זַיִּי זַעַנְעָן שַׁוִּין גַּעַהָאָט אַוִּיסְגָּעָגָּאָגָּעָן אַלְעָל מוּזָעָאָסָס. אָנוּ פָּאָר דֵּי אַוִּיגָּן זַעַנְעָן אַיִּם נַאֲרָ גַּעַפְּלִיְּגָן מְלָאָכִים. דֵּי יַאַנְקָלְזְּשָׁאָק עָטָע, וּוּוּגָּאָר זַיִּה האָט דְּעַרְשָׁמָעָק אֶקְּרִיכָּע, אָנוּ אַפְּגָּעָרְבָּעָנָע, אָנוּ אַלְטָעָר. האָט זַיִּי אַיִּם גַּעַשְׁלָעָט בָּאָזְוָן. עַר האָט שַׁוִּין מַעַר נִישְׁטָעָן גַּעַקְאָנָט שְׁלָעָפָן זַיִּךְ אַוִּיךְ דֵּי פִּיסָּס, האָט עַר גַּעַלְטָן אָנוּ עַר וּוּאֲלָט עַס זַיְכָּרְבָּן נִישְׁטָעָן גַּעַוְוָן אַוִּיסְגָּעָהָאָלָטָן, וּוּעַן עַר עַסְטָט נִישְׁטָעָן אָזְיִי פִּיל «סְפָגָעָטִי», וּוּיְלָד דָּס גִּיט כּוֹחַ. דֵּי אַיְתָאָלְעִינְגָּר זַעַנְעָן נִישְׁטָעָן קִין נַאֲרָאָנִים, זַיִּי וּוּיְסָן וּוּאָס זַיִּי טְוָעָן. דֵּי אַיְנְצִיקָּעָזָה, וּוּאָס קָאָסָט בִּילְקָע, אַיִּין אַיְתָאָלִיעָז, בָּאָטָע עַר האָט אֵין דֵּי עַרְשָׁטָע טָעָג פָּאָרְלוּרִין זַיִּוִּיךְ פִּיל כּוֹחַ דְּעַרְפָּוּן.

אוּן גַּעַגְּאַנְדָּאַלְעָוָעָט הַאָבָּן זַיִּי זַיִּיךְ, גַּעַהָאָלָן אֵין אַיִּין גַּאֲנְדָּאַלְעָוָעָן. סְאִין דָּאָר אָזְיִי רַאְמָאָנְטִישָׁ, אָזְיִי סְעַנְטִימְעַנְטָאָלָן, אָנוּ דֵּי נְשָׁמָה קָאָנוּ אַיִּיךְ אַוִּיסְגָּיִין אֵין אַיִּין מִינּוֹת. וּוּנְעַדְיק אֵין אָזְיִי שְׁיִין, סְאִין גָּאָר אֶשְׁאָד, וּוּאָס דֵּי שְׂטָאָט שְׂטִיטָה אֵין וּוּאַסְּעָר... אֶנְיַשְׁטָמָעָן אֶעֱגָּעָשָׁתְּאָגָּעָן פִּין שְׂטָעָטָל...

נַאֲך אֵין פְּעַלְעָר האָט וּוּנְעַדְיק, אָנוּ דְוּקָאָ אֶגְּרִיסָן פְּעַלְעָר, סְפָעִיצְעָלָפָּאָר אֶשְׁנִיְּדָרָעָר, וּוּעַן אַיִּר זַעַנְטָמָדָרָעָר אֶונְטָאָרָעָר אֶפְּאָר טָעָג, לִיְּדִיקָּט זַיִּיךְ דָּעָר טִיסְטָאָר אַלְיִין אוּסָס, אַיִּר וּוּיְסָט גַּאֲרָ נִישְׁטָמָעָן זַיִּי אָזְיִי

דאָס אַיּוֹ געשען, אַבער ער אַיּוֹ לִיידיך. אָנוֹ אַיּוֹ דָּעַם אַיּוֹ וּרְעָר, מִינְטוֹ אַיר,
שׂוֹלְדִּיק? די הַיְלִיקָע בִּילְדָּעָר אָנוֹ די גָּאנְדָּאלָן. זַיִ נַעֲמָעַן אַיִּיךְ צַוְּ דִּי
פָּאָר שְׁנוֹיְדָעֵרִישׁ פֿרָאָנְקָן. אַיר קָוְמֶט צְרוּקָ פָּוּן וּוּעֲנַדְיךְ וּוּ פָוּן אַ פָּאָרָ
פְּלִיצְוָנָגָ... מִיט לִיְדִּיקָע הַעֲנָטָ... וּוּאָרוּם וּוּעֲנַדְיךְ אַיּוֹ וּוּי אַ שִּׁינְ מִידָּלָ...
מִיט אַירָע פָּאָרָהָלָומְטָע, וּוּאָסְעָרְדִּיקָע אָוִיגָן... קָאָנוֹ זַי בִּיְיִיךְ אַלְעָ צָרָ
נַעֲמָעַן... אָנוֹ דּוּוֹקָא מִיט אַזִּיס שְׁמִיכְלָעָלָע, וּוּאָס פָּאָרְכִּישׁוֹפֶט. אָנוֹ דּוֹ
מוֹזָט זַי לִבְּ הַאָבָּן... אַיִּיבִּיךְ לִבְּ הַאָבָּן...

אלץ איבער א נאריש בענקל ...

סיענען פאראן מענטשן, וואס וואלטן איר אווועקגעגעבן צווייס נישט וואס פאר א בענקל... זי זענען גרייט צו שלאגן זיך פאר א בענקל... זי ווערן ברוגן איבער א נאריש בענקל... קרים גיט מען זי נישט דאס בענקל, טוט זיך חושך, זי זענען באליידיקט, זי היצן זיך — וואס הייסט, מען האט געוואגט נישט פארצ'וליגן זי קיין בענקל?...

יאנקל-זשאָק ווידער האָלט נישט פון די זאָכֶן, ער זוכט נישט קיינַ
כבוד, ער דענקט גאָם, אוֹ מְזֻנָּה לְאָזֶן אִים צוֹרָן. אֵיבָר אַ נְאָרִישׁ, הַילְצָעָן
בענקל, זאגט ער, לויינַט זיך נישט צוֹ שלאגן.

עס ווונדט זיך אַבעָר ווֹ דָאָס בענקל שטייט... שטייט עס עפָעַס
ערגעַץ אַין אַ ווּינְקָל פָּוָן זָאֵל, גָּלְאָט אַזְוִי, ווֹ קִינְעָר זַעַט עַס נִשְׁטָן, אַיְן
עס אַן אַרְעַם בענקל, וואס סְלִוִּינְט זיך אַפְּלִיוּ נִשְׁטָן דָּרְיָבָר זַו רְעַזְעַן.
איַן עַס אַבעָר אַ בענקל, וואס שטייט אַיבָּגָאנָן, אוֹף אַ בְּיִנְעָ, אַיְן אַ פְּרַעַע
זְדִיּוֹם, דָאָס אַיְן שְׂוִין עַפְעַס אַנדְרָאַשׁ. סְאַיְן טַאֲקָע אַיְיךְ אַ בענקל פָּוָן
הַאָלָץ, אַבעָר עַס אַיְן דָאָז אַן אַנדְרָע בענקל... סְיַהְאָט נִשְׁטָן דַעַט זַעַלְבָּן
אוֹיסְטוּן — סְאַיְן חַשּׁוּבָר, סְאַיְן בָּאַלְיכְּטָן מִיטָּמָר לִיכְטָן, אַזָּא בענקל
הַאָלָט זיך אַין גְּרוּסָן, אוֹף אַזָּא בענקל וְעַצְתָּ זיך נִשְׁטָן אַבְּרִיאַוּעָר. אוֹף
אַזָּא בענקל קָוָן אַמְּאָל טַוִּינְטָעָר מַעֲנְטָשָׁן. אַזָּא בענקל זַעַט זיך מַעַר אַרוּס,
אַלְעַ אַנוּעַזְנְדָעַ קָעַנְעַן אַיְיךְ בָּאוּוֹנְדָעָן וְוי שִׁין אַיר זַעַנְטָן... וְוי סִימְפָּאַ
טִישָּׁ אַיר זַעַבְטָן... וואס פָּאָרָא וְאַגְּנְעָס אַיר טָרָאַגָּט, וואס פָּאָרָא קָרָאַוָּאַט.
עס אַיְן זיך גּוֹט צוֹ פִּילְן אַזְוִי אַיְן סָאמָע צַעַנְטָעָר אוֹף אַזָּא בענקל, מען
פְּלַט זיך עַפְעַס אַזְוִי וְוִיכְטִיק, אַזָּא אַיר קָאנְט זיך גַּאֲרְנִישְׁטָ פָּאָרְשְׁטָעָלָן.

און אַט אַיבָּר דַעַט בענקל טַאֲקָע קָוָמָעָן פָּאָר אַזְוִי פִּיל גַּעַשְׁעַנְיָשָׁן:
מען שלָאָגָט זיך, מען הרְגַעַט זיך, מַלְחָמוֹת בָּרָעָן אוִיס, מַעֲנְטָשָׁן פָּאָלָן;
אלְץ צוֹלֵב דַעַט, ווַיְיַלְמַעַן האָט דָאָרָט וּוּמַעַן נִשְׁטָן פָּאָרְגָּעְלִיגָּט אַ בענקל...
...

אָדָעֶר דַּעֲרֵפָאָר, וְוַיִּלְּעַס וְוַיְלַט זִיךְרַן אֹוֵיפָךְ בְּעַנְקָל, וְוַאֲס אָז אַגְּדָעָז
רַעַר זִיכְתַּשׁוֹן אֹוֵיפָךְ דַּעַם.
וְוַאֲס צָעַרְיִיסָן זַיְיִ זִיךְרַן אֹוֵזְדַּעַם אַמְּשָׁטְשִׁיק אַבְּיַעַד אָ נַאֲרִישׁ בְּעַנְקָל? זַ
וְוַאֲס פָּאָרָא נַפְּקָאָרְמִינָה וְוַוְוַעַן זִיכְתַּשׁוֹן. אַבְּיַיְמַעַן שְׁטִיטִית נַיְשַׁת אֹוֵיפָךְ דַּי פִּיטַּ
אָז מַעַן דַּאֲרָפַרְנַשׁ טַיְשַׁין מִיטַּדַּי גַּעַשׂוֹאַלְעַנְעַז פִּיס דַּי גַּאנְגָּעַץ צִיְּטַ...
יאַנְקָלְזַוְשָׁאָק, אָז עַר קְוָמַט אַמְּמָל אֹוֵיפָךְ אַקְּגָּנְגָּעָם. מַיְינַט אַיר, אָז
עַס אַיְוַי אָמַן אַונְטָעָרְשִׁיךְ וְוַוְוַעַן זִיכְתַּשׁוֹן? נַאֲרָפַרְנַשׁ, וְוַאֲס אָז אַמְּתָ...
אַיְם דָּזָן, וְוַעַן מַעַן לְאַזְיַת אַיְם נַיְשַׁת אַיְינַן צַו זִיכְרַן אֹוֵיפָךְ בְּעַנְקָל, נַיְשַׁת
וְוַיִּלְּעַר בְּאַדְאָרְפַרְנַשׁ דַּאֲס בְּעַנְקָל, אֹוֵיפָךְ כְּפָרוֹת דַּאֲרָפַרְנַשׁ עַר, נַאֲרָפַרְנַשׁ,
עַר הַאֲלָט עַס פָּאָר אַבְּלַיְדִּיקְוָנוּג אַיְם נַיְשַׁת צַו בְּאַמְּרָעָרָקָן אַין זָלָ... אָז
וְוַאֲס פָּאָר אַפְּרַעַזְעַדְעַנְט אַיְינַן עַפְעַס דַּעַר, וְוַאֲס לְאַדְט אַיְם. יַאֲנָקָלְזַוְשָׁאָק,
נַיְשַׁת אַיְינַן צַו זִיכְרַן לְעַבְנַן זִיךְרַן? אָזָן יַאֲנָקָלְזַוְשָׁאָק וּוְעַרְטַּת אַשְׁוָּגָן דַּעַם פְּרַעַר
זִידְעַנְט אַוִּיפָן גַּאנְצָן לְעַבְנַן, עַר קְוָקַט צַו אַיְם אֹרְוִיפָךְ מִיטַּגְּרִיסְעַ אַוִּיגְּן
אָזָן עַר הַיְּבָט אַוְוַיְט אַוְיַיְט דַּעַר גַּעַהְעַרְקָעַר הַוָּה... וְוַאֲס אַיְם נַיְשַׁת וְוְעַרְטַּת
אַזְיַת שְׁטִיטִים נַיְשַׁת אֹוֵיפָךְ דַּעַר גַּעַהְעַרְקָעַר הַוָּה... וְוַאֲס אַיְם נַיְשַׁת וְוְעַרְטַּת
בְּאַדְאָרְפַרְנַשׁ צַו הַאֲבָן...
אָזָן יַאֲנָקָלְזַוְשָׁאָק קָאָכָט אָזָן וְזִידְט דַּאֲס בְּלֹוט: וְוַאֲס הַיִּסְטַּת? וְוַיִּוְאָגָט
מַעַן דָּזָן צַו פְּאָרְגָּנָעָן אָזָן אַיְם? וְוַיִּלְּאַזְטַּמְעַן אַיְם עַפְעַס זִיכְרַן אֹוֵיפָךְ אַ
פְּרָאָסְט בְּעַנְקָל, וְוַאֲס הַאֲטַּמְעַט דַּעַם וְוְעַרְטַּת, אָז יַאֲנָקָלְזַוְשָׁאָק וְזָל דַּעַרְוִיף
זִיכְרַן? פָּאָרְוָוָאָס, גַּעַוְאָלָד אָזָן גַּעַשְׁרִיגָן, לִיְגַּט מַעַן אַיְם נַיְשַׁת פָּאָר אַט
יַעַנְצָן בְּעַנְקָל, וְוַאֲס שְׁטִיטִים אֹוֵיפָךְ תְּרִיבָנָעָן? אַדְרָט זַיְיַן
גּוֹט צַו זִיכְרַן? אָזָן נַאֲרָפַרְנַשׁ, וְוַעַן אַלְעַעַמְנַטְשָׁן קָוּקָן אֹרְוִיפָךְ צַו דִּיר, וְוַיִּ
אַזְיַת שְׁטִיטִים זַיְיַן אֹוֵיפָךְ אַוִּיבְּנִיאָן. וְוַיִּלְּאֹוֵיפָךְ אֹזָא בְּעַנְקָל הַאֲטַּמְעַט נַיְשַׁת יַעֲדָעָר
אַיְינַעַר דַּעַם כְּבוֹד צַו זִיכְרַן, אָזָן טַאָקָעָן אַיְן דַּעַם גִּיטַּעַם.

אַיְצַט פְּאָרְשָׁטוּי אַיךְ שְׂוֹן, פָּאָרְוָוָאָס מַעַנְטָשָׁן מַאֲכָן רַעַוְאַלְצִיעַס צְוָלִיב
אַבְּעַנְקָל... וְוַיִּלְּמַיְינַט נַיְשַׁת, סְאַיְיַן אַגְּרִיסְעַ בְּאַלְיִידְיקְוָנוּג פָּאָר אַ
וְוַעַן מַעַן רַוְקַט אַיְם דַּאֲרָט אַונְטָעָר עַפְעַס אַבְּעַנְקָל, וְוַאֲס אָזָן אַונְטָעָר
זַיְיַן כְּבוֹד, אָזָן דַּעַר מַעַנְטָשָׁן פִּילַט בְּאַשְׁיִינְפְּרָעַלְעַד, אָז עַר בְּאַדְאָרְפַרְנַשׁ גַּאֲרַ
זִיכְרַן אֹוֵיבְּנִיאָן, נַיְשַׁת אָזָן דַּעַר זַיְיַט, הַיִּסְטַּת עַס, אָז מַעַן זַוְכַּט אַיְם צַו בְּאַ
לִיְדִיקָן, אַיְם צָוָם נַאֲרָפַרְנַשׁ אַיְם אַלְעַמְנָעָן אַוִּיגְּן, אָזָן דַּאֲס, זַעַט אַיר, אָז
זַיְיַעַר נַיְשַׁת שְׁיַיְן. טַאָקָעָן אֹזָיִן, פָּאָרְוָוָאָס וְזָל מַעַן אַ
מַעַנְטָשָׁן מַבְשִׁיס זַיְיַן?
עֲפָנְטָלְעַד?

יאנקליזשאָק איז טאָקע קעגנו דעם. מען טאָר נישט עפֿנטעלעך בענקל. ליידיקן אַ מענטשן, אַיבערהויפֿט וווען עס האַנדלט זיך אַין אַ נאָריש בענקל. וווען עס האַנדלט זיך אַין יאנקליזשאָק, וואָלט ער געמאָכט אַ רֵיַּון-טְּרִיבְּנוּן אָוֹן אַלְּעַלְּ מענטשן געגעבע בענקלען. פָּאָרוֹאָס נישט? אָווֹי אַרום וואָלטן מֵיר אוּיסגעמִיטָן אַלְּעֶרְלִי צְרוֹת, מלְחָמוֹת, רְעֵי וואָלְצִיעָם, אוּיפֿשְׁטָאָנדָן אָוֹן גְּלָאָט אָווֹי "דוּעָלָן", ווּוּ מענטשן הרגענען זיך אַזְּוּעָק צּוֹלְבָּא בענקל. וואָס עס טוֹט זיך אַלְּצָאָפָּה אַין זַיְּלָטִינְרָאָם עֲמָרְקָאָנִישׁע לְנַגְּדָעָה, למשל, אַינְכָּר אַגְּאִישׁ בענקל, אַעֲדָע זְוִיְּיטָעָן גָּאָכָּט ווּעַקְטָמָעָן אוּיף דַּי מענטשן פּוֹן שְׁלָאָת, מען שִׁיסְטָן, מען באַמְּבָּאָרְדִּירָטָן מַעַן צְעַשְׁטָעָרָת הַיְּזָעָר, אָוֹן צְלִילָדָרְעָמָה, ווּילְיָאָזְוִי אַוְיָרְדָּרְדִּירָטָן שְׁלָאָגָן זיך אַיבָּעָר אַ בענקל... מען האָלָט רְעַדְעָס צָום פָּאָלָק, מען זָאָגָט צוֹ גָּאָלְדָּעָן גָּלִיקָן:

— אַיך — שְׂרִירִית דָּעָר, וואָס ווּיל זִיכְּן אוּיף דָּעָם בענקל, וואָס אַ צְוִיְּיטָעָר זִיכְּטָאָס אִים, — אַיך ווּלְעַל אַיְּקָה גַּעֲבָן האַנְּקָה מִיטָּפּוּטָעָר אַ�ן גַּעֲבָרְאָטָעָן טִיבְּעָלָעָר... אַיר ווּעַט זָעָן ווּיְיָוָלָעָס ווּעַט אַיך זַיְּן, ווּעַט אַיך ווּלְעַל זִיכְּן אוּיף דָּעָם בענקל...

לוּפָן דַּי מענטשן פּוֹן דַּי בעטָן שְׁלָאָגָן זיך, קומָעָן אָוֹן העלְפָּן אָפְּנָעָמָעָן דָּאָס בענקל אָוֹן שְׁטָעָלָן עַס אַרְוָנְטָעָר אַונְטָעָר דָּעָם נִיעָם זִיכְּרָאָלְזָן, אָוֹן אָזְּוּר נִיעָר זִיכְּטָשְׁוִין אַוְיָר דָּעָם אוּיסְגָּעָטְרוּמָטָן בענקל, אַיְּזָע אָזְּוּי צְוּפְּרִידָן! שְׁלָאָפָּט ער אָוֹן שְׁלָאָפָּט אָוֹן פָּאָרגָעָסָט, אָזְּוּר הַאָטָט צְוּגָּעָזָט האַנְּקָה אָוֹן פּוּטָעָר... ער האָט נִישְׁתְּקִין צִיִּיטָן, אִים אָיִן גָּוָט, ער שְׁטִיְּין אַין סָאמָע מִיטָּן צְעַנְטָעָר אָוֹן אַלְּעַלְּ אַרְיָגָן זָאָלָן זַיְּן גַּעֲזָבָנָדָט אוּיף אִים...

אַבָּעָר דָּאָס גַּעַשְׁעָט דָּאָר נָאָר אַין זַיְּלָטִין-צְעַמְּעָרְקָאָנִישׁע לענְדָעָר, אַין אַיְּרִאָפָּעָז וּעְנָעָן מַיד צָוּ קָוְלְטוּרָעָל, אָסְךְ מַעְרָ קָוְלְטוּרָעָלָעָר. מען שְׁלָאָגָט זיך טְּאָקָעָ אַוְיָד דַּאְ אַיבָּעָר אַ בענקל, אַבָּעָר עַס גִּיטָּס זַיְּן קָוְלְטוּרָעָל אָוֹפָּה.

אט האָט זיך פְּרָאָנְקָרִיךְ גַּעַשְׁלָאָגָן אַיבָּעָר אַ בענקל אַין אַינְדָּאָכִינָּעָן. דַּי אַינְדָּאָכִינָּעָר האָבָּן גַּעַשְׁרִיגָּן: "גִּיב אָונְדוֹן צְוִירִיךְ אַונְדוּזָעָר בענקל, וואָס האָט פָּאָרְכָּאָפָּט! בִּיסְט שְׁוִין גַּעַנְגָּז גַּעַזְעָס אַוְיָר אַונְדוּזָעָר בענקל; מֵיר מַזְוָן שְׁטִיְּין אַין דָּעָר צִיִּיט ווּעַן דַּו זִיכְּסָט אַוְיָר אַונְדוּזָעָר בענקל..."

מיינְט אַיר, אָז דַּי עַטְלָעָכָע פְּרָאָנְצִיְּינָן האָבָּן גַּעַוְאָלָט פָּאָרְשְׁטִיךְ דַּי שְׁפָרָאָד פּוֹן דַּי אַינְדָּאָכִינָּעָזָעָר? אַ נְעַכְטִיקָּעָר טָאָגָן זַיְּיָה האָבָּן גַּעַזְעָטָעָרָט: — סְאָיִן אָמָתָה, אָז דָּאָס בענקל אָיוֹן דִּין, אַבָּעָר דַּו ווּעַס נִשְׁתְּקָאָגָעָן זִיכְּן דָּעָרוּפָת, דַּו בִּיסְט גַּעַנְגָּז קָוְלְטוּרָעָל... ווּיל קוּים גִּיכָּן מֵיר אַיך

אָפַּ דָּאַס בְּעַנְקֵל, וּוֹעַט זֶד טָאַן חַוְשֵׁךְ אִין אַיִילַר לְאַנְד... סְזֹועַשׂ גִּישַׂט זַיִן קִיַּין אַרְדְּעַנוֹנוֹג... וּוֹעַר וּוֹיִיסְטַ צַו וּוֹאָס עַס קַעַן קּוּמָעַן, קִוִּים שְׁטָעַלְן מִיר זֶד אַוִּיפַּ פָּזַן דָּעַט בְּעַנְקֵל... בָּאוֹנוֹנְדָּעָרטַ, לִבְעַ אַינְדָּאַכְּנְגָּעוּר, זַיִצַּן מִיר דָּאַ פָּאַר אַיִילַר טֻבָּה וּוֹעֲגָן...

אָז דִּי אַינְדָּאַכְּנְגָּעוּר הָאָבָּן גַּעֲזָעַן, אָז עַס גַּאֲרַ נִישְׁטָאַ וּוֹאָס צַו מַאֲכַן מִיטַּ דִּי מַעֲנְטַשַּׁן, וּוֹאָס הָאָבָּן פָּאַרְכָּאָפַט זַיִילַר בְּעַנְקֵל מִיטַּ כֹּותַ, הָאָבָּן זַיִי גַּעֲנוֹמָעַן בִּיקְסָן אָזַן הָאָבָּן זַיִד אַזְוֵּי לְאַנְגַּג עַשְׁלָאָגַן, בֵּין זַיִי הָאָבָּן עַנְדְּלָעַר זַיִילַר אַיִיגַן בְּעַנְקֵל צְרוּרַ בָּאַקְוּמוּנָה, אָזַן זַיִי זַיִצַּן דָּעַרְוִיךְ גַּאֲרַ נִישְׁטַ עַרְגָּעַר וּוֹיִדְעַר דִּי קּוֹלְטוּרָעַלְעַ פָּרָאנְצְיוּזַן.

אָז אַיצְּשַׁת שְׁלָאָגַט מַעַן זַיִד וּוֹיִדְעַר אַיבְּעַר אַ בְּעַנְקֵל. וּוֹיִדְעַר דָּאַס זְעַלְבָּעַ: דִּי אַיְגְּנְטִימְעַר פָּזַן בְּעַנְקֵל וּוֹילַן צְרוּרַק זַיִילַר בְּעַנְקֵל אָזַן דִּי פָּרָעַמְדָּע, וּוֹאָס זַיִצַּן אַוִּיפַּ דָּעַט בְּעַנְקֵל, וּוֹילַן בְּשָׂום אַוְפַּן נִישְׁטַ אַרְנוֹנְטָעַרְנָה גַּעֲמָעַן זַיִילַר הִינְטָן פָּזַן בְּעַנְקֵל. זַיִי זַאֲגָן: קִוִּים פָּאַרְלָאָזַן מִיר דָּאַס בְּעַנְקֵל, וּוֹעַט אַיר זַיִן אָוְמְגַלְיְקָלְעַר... אַיר זַעַנְטַ נִישְׁטַ גַּעֲנָגַג קּוֹלְטוּרָעַל צַו זַיִצַּן אַוִּיפַּ דָּעַט בְּעַנְקֵל... סְבָּאַדְאָרַף פָּאַר אַיִיךְ זַיִן אַ גַּרְוִיסְעַר כְּבָהַד, וּוֹאָס מִיר זַיִצַּן אַוִּיפַּ זַיִילַר בְּעַנְקֵל...

שְׁרַיְעַן וּוֹיִדְעַר דִּי אַיְגְּנְטִימְעַר פָּזַן דָּעַט בְּעַנְקֵל: מִיר וּוֹעַלְן שְׁלָעַכְתַּ זַיִצַּן, מִיר וּוֹעַלְן גּוֹט זַיִצַּן, וּוֹאָס גִּיטַּ אַיִיךְ אָנַן, וּוֹעַר בָּעַט אַיִיךְ אַיר זַאלְט זַיִד מִישְׁן אִין אָונְדוֹעָרַע גַּעֲשָׁפְטָן? גִּיט אָונְדוֹזַעַר בְּעַנְקֵל אָזַן פָּאַרְטִּיק...

מִיְינַט אַיר, אָז דִּי פָּרָעַמְדָּע וּוֹילַן הָעָרָן? מַעַן שְׁלָאָגַט זַיִד, בְּלוֹט גִּיטַּ זַיִד אָזַן וּוֹעַר וּוֹיִיסְטַ וּוֹיִלְגַּעַגְעַל לְאַנְגַּע וּוֹעַט זַיִי דִּיְוָרָן, בֵּין דִּי אַיְגְּנְטִימְעַר וּוֹעַלְן קָאָגָעַן זַיִצַּן אַוִּיפַּ זַיִילַר אַיִיגַן בְּעַנְקֵל... וּוֹיִילַן עַנְדִּיקָן, עַנְדִּיקָט זַיִד דָּאַר שְׁטָעַנְדִּיקַ צָוָם גּוֹטָן. דִּי, וּוֹאָס זַיִצַּן זַיִד אַרְוִיךְ אַוִּיפַּ אַרְפָּמְדָּבָן בְּעַנְקֵל, מָוֹזָן, סּוֹרְ כָּל סּוֹפֵן, אַרְאָפַ...

זַעַט אַיר שְׁוֹיַן, וּוֹאָס עַס קָאָן אַלְץ פָּאַרְקוּמָעַן צְוִילַב אַ נָּאָרִישַׁ בְּעַנְקֵל? שְׁנָאָה, קְנָאָה, מְלַחְמָה, רַעֲוָאַלְזִיכְעַס אָזַן אַסְכַּמְבָּדָה לְעַבְנָן צְרוּרַק אָוְסְצָוּעַמְפַן זַיִד זַיִילַר אַיִיגַן בְּעַנְקֵל.

אַבְּעַר יָאָנְקֵל-זְשָׁאָק וּוֹילַן נִישְׁטַ קִיַּין גַּרְוִיסְעַס. פָּזַן צִיְּיטַ צַו צִיְּיטַ וּוֹילַן זַיִצַּן אַוִּיפַּ עַפְעַס אַ בְּעַנְקֵל, וּוֹאָס שְׁטִיטַ פָּזַן אַוִּיבְּנָ-אָזַן... אַבְּעַר עַר וּוֹילַן, חַלְילָה, נִישְׁטַ בֵּין עַמִּיצַן צְרוּבִּין זַיִן בְּעַנְקֵל... עַר וּוֹילַן, חַלְילָה, קִינְעַטַּ קִיַּין שְׁלָעַכְתַּס נִישְׁטַ טָאַן...

קוּמַט אִים עַפְעַס דָּעַרְפָּאָר?

יאנקל-זשאָק וויל אַנטלוּיכָן פָּון דָּעֵר מְלֻחָּמָה...

יאנקל-זשאָק איז אַ יִיד אַ חֲכָם, ער זעט פָּאר זַאֲכָן פָּאר אַ מִיל, ער האָט זַיִעַר ווַיְיטַזְמִיקָע אַוְיָגָן, ער באַדְאָרָה נִישְׁתָּרְאָגָן קַיְינָן בְּרִילָן, צוֹ דָּעֵן אַין דָּעֵר ווַיְיטַעַר צַוקְנוּפָט אַרְיָין.

וואָי נַאֲר סַ'זְעָנָעָן אַוּוּעָק דֵּי עַרְשָׁטָעָ פָּאר יַאֲר נַאֲר דָּעֵר לְעַצְטָעָר מְלֻחָּמָה,

הָאָט ער צוֹ אַלְעַמְעָן גַּעַנְוּמָעָן טַעַנָּהָן, אַזְעָס ווּעָט נִישְׁתָּגָט זַיִן:

— קִינְדָּעָר — הָאָט ער אַלְעַמְעָן גַּעַזָּגָט — פִּינְצְטָעָרָוּ וּוְאַלְקָנָס רַוקָּן זַיְד אָז...

אמָת, סַ'אֲזָן אַים גַּאֲרְנִישָׁט אַזְוִי שְׁלַעַבֶּט גַּעַגְאָנָגָעָן, ער האָט זַיְד גַּאנָּץ פִּינָּן אַזְעָס עַצְהָ גַּעַגְבָּוּן, וַיְילָ קַיְינָן נַאֲר אַיְזָן ער דָּאָר נִישְׁתָּרְאָגָן, אַזְעָס קַיְינָן פּוֹיְלָעָר אַוִּיךְ נִישְׁתָּרְאָגָן, נַאֲר ווּאָס דָּעֵן? דֵּי זַאֲרָגָן פָּאר דָּעֵר צַוקְנוּפָט הָרְגָעָט אַים אַינְגָאנָצָן אַוּוּק, דָּעֵר מַאֲרָגָן לְאַזְעָס אַים נִישְׁתָּרְאָגָן. אַיְיָ, דָּעֵר מַאֲרָגָן! וּוּעָר ווּיָס, ווּאָס ער קָאָן בְּרַעְנָגָעָן, מִיר זַעַנְעָן נִישְׁתָּרְאָגָן שְׁטִיקָלָל לְעַבָּן, מִיר גַּעַפְּנָעָן זַיְד אַוִּיךְ אַ וּוּלְקָאָן. דֵּי אַיְנְצִיקָעָ פָּאר האָר זַעַנְעָן אַים פָּון קָאָפָּ אַרְיִיסְגַּעֲרָאָכָן פָּון אַזְוִיפָּיל אַרְיִינְקָלָעָרָן אַין דָּעֵר צַוקְנוּפָט אַרְיָין. גַּאֲרְנִישָׁט אַיְזָן אַגְּגָעָגָעָן, פָּון גַּאֲרְנִישָׁט הָאָט ער הנָּהָגָה גַּעַהָאָט.

— אַ מעַנְטָש אַיְזָן דָּאָר נִישְׁתָּרְאָגָן בְּהָמָה, ווּאָס הַיִּנְטָפְּרָעָט זַי אָז מַאֲרָגָן פְּגָרָט זַי אַוּוּק. אַ מעַנְטָש מוֹז דָּאָר טְרָאָכָטָן פָּון אַ תְּכִלָּת, זַיְד רַאֲטָעוּזָן דָּאָס לְעַבָּן.

יאנקל-זשאָק הָאָט אַזְוִי כְּסָדָר גַּעַלְעָרָט אַזְעָס גַּעַלְעָרָט, בֵּין ער האָט עַפְּס אַוִּיסְגַּעֲפָנוּן.

אַיְינָעָם אַ נַּאֲכְמִיטָּאָג, אַיְזָן יַאֲנְקָל-זַשָּׁאָק אַהֲיִים גַּעַקְמוּעָן אַז אַוִּיף-

געלייגטער, צונזעיגערופן דאס בנווית און גרייסן סאלאן ביימ שיש און
אָזֶג געטאָן:

— קינדער, מיר פארן אוועק פון דעם לאָנד, ווּס'ברענט דֵי ערַד
אָונְטַער דִּ פִּיס. אַיך האָב באַשְׁלָאָסָן, אָז מיר וועלן אוועקפאָרָן אַיבָּרָר
יִמִּים, ווַיִּיט, ווַיִּיט, ווּז דִּ מְלָחָמָה ווּזְטַנְּשַׁטְּ דַּעֲרָגְרִיכְן. ווֹאָס ווַיִּטְעַר פָּוּן
דָּעַר מְלָחָמָה.

ער האָט געטאָפֿעַט, געשוּצַט, גענוּמַעַן אַרְמוּמָפֿאָרָן מִיט זִין טָאָשָׁנִי
טִיכְלָאָבָּרָן הַאַלְבָּן גָּאָלָן קָאָפּ, אַיבָּרָן קָאָרָק, אַיבָּרָן דִּי באָקָן, דָּעַרְ
נָאָר האָט ער אָבָּרָאִיקְטַּעַר מִיט יְשֻׁוּב הַדָּעָה גענוּמַעַן דַּעֲרָקְלַעַרְן דִּי
בּוּרִיבִּית:

— עַס זַעַגְעַן נָאָר דָא בְּסַךְ הַכְּלָעַטְלַעַט לְעַנְדְּלַעַט אַיִּיף דָעַר וּבָלַט,
וּזְעַמְּן קָאָן זִיךְ רַאֲטַעַוּעַן, אַנְטְּרוֹנְעַן ווּעַרְן פָּוּן דָעַר מְלָחָמָה... אָז מִיר
פָּאָרָן נִשְׁטַּפְּשַׁטְּ פַּאֲרַשְׁפְּעַטְּקָוּן קִין אִין מִנוּט, ווַיִּילְּ מַאְרָגָן קָאָן שָׂוִין זִין
צָו שְׁפָעַט.

הָאָט זִין צַנְגַּעַהוּבוּבָן אַתְּ חַתְּמָה אִין שְׁטוּב, זְשַׁאנְעַט, דִי עַלְטַסְטַס טָאָכָּ
טַעַר האָט גַּעַשְׁרִיגָן אָז גַּעַטְוּמָלָט, אָז זִיךְ ווּלְ נִשְׁטַּפְּשַׁט אַוּעַקְפָּאָרָן, פַּרְאָנְקָן
רַיִּיךְ אִין אַיר לְאָנְדָן, דָא אִין זִיךְ גַּעַבְוִירָן גַּעַוְאָרָן אָז דָא ווּלְ זִין
פָּאָרְבְּלִיבִּיכְן. אַיִּי, דִי מְלָחָמָה, זַעַגְעַן דָא אַין פַּרְאָנְקָרִיךְ מִילְאָגָעָן מְעַנְשָׁתָן,
וּזְאָס הַאָבָן אַיִּיךְ פִּינְטָן דִי מְלָחָמָה אָז פָּאָרָן נִשְׁטַּפְּשַׁט אַוּעַקָּ.

עַנְטַפְּעַרְטַּעַט ער אַיר, אָז עַר, יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק, קָאָן נִשְׁטַּפְּשַׁט זַאֲרָגָן פָּאָרָן אַלְעָלָ
מְעַנְשָׁתָן. אָז אַוְבָּא אִם אִין שָׂוִין יִאָזְנְגַּעַפְּאָלָן אָזָא פִּינְגְּנָעָר פְּלָאָן, דָאָרָף
מְעַן זִיךְ רַאֲטַעַוּעַן, ווּעַר עַס ווּלְ, טַעַנְהָתָעַר ער, זָאָל זִיךְ בְּלִיְבָן זִין גַּעַר
זְגַונְטַעַרְהִיט אַוְיָפָן ווּוּלְקָאָן, אַבָּעָר אִם זָאָל מְעַן אַרְוִיסְלָאָזָן פָּוּן עַסְקָן...
אַבָּעָר זְשַׁאנְעַט האָט זִיךְ גַּעַהְאָלְטָן בֵּי אִירָס: נִין אָז נִין, זִיךְ ווּזְעַט
נִשְׁטַּפְּשַׁט אַוּעַקְפָּאָרָן, מְעַנְשָׁתָן אַרְבָּעָטָן, אָז עַס זָאָל בְּנִשְׁטַּפְּשַׁט זִין קִין
מִילְאָגָעָן מְעַנְשָׁתָן שְׁרִיבָן אַוְנְטָעָר. אָז צְוַיְיָטָן, ווּעַט זִיךְ נִשְׁטַּפְּשַׁט לְאָזָן אַיר
„לָולָו... אָז צְוַיְיָטָעָזָל אִם אַיר אַוְיסְכָּפָּן...“

דָעַרְהָעָרְטַּעַט דָאָס, אָז יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק גָּאָר אַרְוִיסְ פָּוּן דִּי כְּלִים.
— ווֹאָס, אָ פַּרְעַמְדָעַר פְּלָאָנְגִּיזָן אִין דִיר מַעַר ווּעַט ווִי דִין טָאָטָעַ
מַאְמָע?

יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק האָט זִיךְ אַזְוִי צַעַרְגִּינָן, אָז דִי קְלַעְבָּרְעַ קִינְדָעַר הַאָבָן
זִיךְ דָעַרְשָׁאָקָן אָז ווַיִּגְעַנְדִּיק זִיךְ צַעַלְאָפָן אִין אַלְעָל ווַיִּנְקְעַלְעַד פָּוּן דָעַר
שְׁטוּב. יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָק אִין גַּעַבְלִיבָן פְּאַרְעַקְשָׁוָן, האָט אַרְוִיסְגַּעַנוּמָעָן פָּוּן
פְּאַרְטְּפָעַל דָעַט צַעַל מִיט „מְלָחָמָה אֶזְעַט“ לְעַנְדָעַר אָז זִיךְ גַּעַגְּרִיכְטַז
לְאָזָן זִיךְ אַיבָּר דִי קָאנְסְוָלָאָטָן. דִי עַרְשָׁטָעַ רַיִּי האָט גַּעַדְאָרְפַּט זִין:
אַרְגְּגַעַטְינָעַ, אַוִּיסְטְּרָאַלְעַ, קָאנְאָדָעַ.

ווי נאָר דער טאג האָט זיך געשטעלט, אוּז שווין יאנקל-זשאָק געוּרט
בַּיִּ דִּ קָאָנוֹסָלָאָטְטִינוֹ אָוֹן גַּעֲוָאָרָט, אָוּ זַיִּ זַאָלָן זַיִּ עַפְּנָעָן אָוֹן עַז
זַאָל זַיִּן פֿוֹן דִּ עַרְשְׁטוּ קָלְיָעָנָטָן, מַעַן זַאָל אִים נִישְׁתְּ פָּאָרְכָּאָפָּן דֻּעַם
פְּלָאָצָּ... אָזְיִי האָט עַר זיך פָּאָרְמִיטָאָג פָּאָרְשְׁרִיבָּן אֵין אַרְגְּעָנְטִינִישָׂן קָאָנָּ
סּוֹלָאָט, נָאָכְמִיטָאָג אֵין אַוְיְסְטְּרָאָלִישָׂן קָאָנוֹסָלָאָט אָוֹן דֻּעַם צּוֹמָאָרְגָּס אַנְדְּעָרָ
פְּרִי האָט עַר אַיְבָּעְרוּגָּעָלָאָזָּט פָּאָרְ קָאָנָּאָדָּג. פֿוֹן אַלְעָ קָאָנוֹסָלָאָט אֵין יָאָנְקָלָ
זַשָּׁאָק אַהֲיִמְגָעְקוּמָעַן מִיטָּ פְּעַק פָּאָפִירָן, וּוּאָס מַעַן האָט אַלְץ גַּעֲדָרָפָט
אוּיסְפִּילָן, האָט עַר טַאָקָע אַ רְוֵף גַּעֲטָאָן זַיִּן עַלְטָסָטָע טַאָכְטָעָר זַשְּׁאָנָעָט,
וּוּאָס האָט שווין צוּוִי "בָּאָשָׁאָס", אָוּ זַיִּ זַאָל שְׁרִיבָּן. אַבְּעָר זַשְּׁאָנָעָט האָט
אִים גַּעֲזָאָגָט, אָוּ זַיִּ וּוּעָט נִישְׁתְּ שְׁרִיבָּן; יָאָנְקָלָזַשָּׁאָק האָט גַּעֲשָׁרִיגָן, אָז
זַיִּ זַאָל יָאָ שְׁרִיבָּן.

— וּוּינְצִיךְ גַּעֲלָת האָסָט מִיךְ אַפְּגָעָקָאָסָט, אָז דַּו זַאָלָסְטָט קַעְנָעָן אָבָּ
שְׁרִיבָּן אַפְּאָר וּוּעְרָטָעָר! — האָט עַר גַּעֲשָׁרִיגָן — מִינְיָנָסְט, אָזְיִי גַּרְיָינָג
זַעְנָעָן מִיר אַגְּעָקוּמָעַן דִּיְנָעַן צוּוִי "בָּאָשָׁאָס"? פְּרָאָצָע, גַּעֲזָוָנָט, לְעַבְּנָן אַחֲן
אַיצְטָט וּוּעָט מִיר נִישְׁתְּ וּוּעָלָן אוּיסְפִּילָן עַלְטָעָכָע נַאֲרִישָׁע פָּאָפִירָלָעָד!...
פָּעָטָשׁ וּוּעָלָן פְּלִיעָן! דִּינָי טַאָטָע האָט דִּיךְ גַּעֲרָעָנָגָט אוּיף דַּעַר וּוּעָלָם
דִּיךְ דַּעְרָצְיוּגָן, אַיךְ וּוּעָלָ דִּיר וּוּיְזָן!

אוּז עַר האָט אַוְיְגָהָהָיָבָן דִּי הַעַנְטָ וּזְיַי צּוֹם שְׁלָאָגָן, נַאָר דָא האָט
זַיִּ שְׁוִין דִּי יָאָנְקָלָזַשָּׁאָקָעָטָע אַרְיִינְגָּעָמִישָׂט:

— וּוּאָס קָאָן עַס דִּיךְ אָרָן, אָז דַּו וּוּעָט שְׁוִין שְׁרִיבָּן? קָודָם כֵּל
שְׁרִיבָּב, פָּאָלָג מִיךְ, זַשְּׁאָנָעָט... וּוּעָגָן פָּאָרָן וּוּעָט מַעַן שְׁוִין זַעְנָעָט
דַּעַר קָאָנוֹסָלָאָט וּוּעָט דָאָר דִּיךְ נִישְׁתְּ קָוּמָעָן נִיְּטָן צַוְּפָאָרָן...
אַבְּעָר יָאָנְקָלָזַשָּׁאָק אֵין נִישְׁתְּ גַּעֲוָעָן אַגְּגָאָגָנָן צּוּפְרִידָן מִיטָּ זַיִּן
וּוּיְבָס פְּשָׂרָה, כָּאָטָשׁ זַיִּינָס האָט עַר אַוְיסְגָּעָפָרִיט: זַשְּׁאָנָעָט עַר גַּעַר
גַּוּמָעָן אוּיסְפִּילָן דִּיךְ פָּאָפִירָן.

— צַו וּוּעָלָן לְאַנְדָּר דָאָרָה אַיךְ שְׁרִיבָּן? — האָט זַיִּ אַפְּרָעָג גַּעֲטָאָן.

— צַו אַלְעָ דִּרְיִי לְעַנְדָּעָר... — האָט יָאָנְקָלָזַשָּׁאָק לְאַנְגָּ נִישְׁתְּ גַּעַר
טְרָאָכָט.

— מִיר וּוּעָלָן דָאָר נִישְׁתְּ פָּאָרָן אַיךְ אַלְעָ דִּרְיִי לְעַנְדָּעָר גַּלְיִיכְצִיטִיךְ —
הַאָט זַשְּׁאָנָעָט נִישְׁתְּ גַּעֲקָאָנָט פָּאָרְשְׁטִינוֹן.

— חָעָר אַוְיסְטָאָטָעָר מִינְיָנָעַ, דַּו האָסָט טַאָקָע גַּעֲמָאָכָט צוּוִי "בָּאָ
שָׁאָס", נַאָר צַו וּוּיְפִּלְעָלָל לְעַנְדָּעָר מַעַן דָאָרָה שְׁרִיבָּן, וּוּיְסָ אַיךְ בַּעֲסָרָ פֿוֹן
דִּיךְ... שְׁרִיבָּב וּזְיַי אַיךְ הִיָּסָ דִּיר, צַו אַלְעָ דִּרְיִי לְעַנְדָּעָר, דַּו העָרָט צַיִּ
נִישְׁתְּ?

דִּעְרָבִי האָט עַר צּוֹגָעָבָן:

— אוּ בֵין אַיךְ גָּזֹעַן אַ נָּאָרָן אַנְשֶׁתָּאָט זִי צָו שִׁיקָּן אַנְ שְׁלָעַס,
וּזְעַן אַיךְ וּוְאַלְטָא לְאַלְיָין זִיךְ אַוּעַקְגָּזְעַעַצְטָא אוּף דִּי שְׁלַבְעַנְקָן, וּוְאַלְטָא אַיךְ
מִיטָּ מִינְ יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָקִישָׁן קָאָפָ נִישְׁתָּ גַּעַהַאָט צָוְויִי „בָּאַשָּׁאָס“, נָאָר הַוְּנוּ
דַּעַרְתָּ „בָּאַשָּׁאָס“, טִוְזְוִינְטָן „בָּאַשָּׁאָס“... נִישְׁתָּ בָּאַדְאָרְפָּט אַנְקוּמָעָן זִיךְ זָאָל
מִיר דָּאָרְפָּט שְׂרִיבָן אַ פָּאָר נָאָרְשָׁע וּוּרְטָעָר... טָאָקָע, פָּאָרוּוָאָס הַאָב אַיךְ
מִיר נִישְׁתָּ גַּעַגְעַבָּן אַ מָּאָר אַ פָּאָר „בָּאַשָּׁאָס“?...
וְשָׁאנְגָּטָה האָט טָאָג אָוּן נָאָכָט גַּעַשְׁרִיבָן, אַוְיסְגָּעְפִּילְטָן דִּי שְׁטוּיסָן פְּרָאָגָעָ
בָּרוּגָנָס מִיט אַיךְ שִׁינְעָרָה האַנְטְּשָׁרִיפָט, וְוָאָס האָט יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָקָן אַפְּגָעָ
קָאָסָט אַ פָּאָרְמָעָגָן...
אוּ עַס זְעַנְעַן אַדְוָרָעָט עַטְלָעָכָע וּוְאָכָן אָוּן יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָקָה האָט נָאָר פָּוּן
קִיְּנוּ אִין קָאָנוֹסְלָאָט נִישְׁתָּ גַּעַהַאָט קִיְּנוּ אִין עַטְפָּעָר, אִין עַר אַרְמָגָעָ
לָאָפָּן וּוּי מְשֻׁגָּעָ אָוּן עַר האָט גַּעַהַאָלָטָן אָין אִין אַרְיִינְטָרָאָכָטָן צִי דִי
בָּאַאָמְטָע דָּאָרָט טְוּעָן אִים נִישְׁתָּ אַמְּאָל אַפְּ אַשְׁטִיקָל, אָוּן אָפְשָׁר, האָט עַר
גַּעַטְרָאָכָט, דָּאָרָף מַעַן זִיךְ גַּעַבָּן אָין יִד אַרְיִין, „שְׁמִירָן“... וּוּילְ וּוּאָס וּוּעָט
עַר וּשְׁאָלְעוּוֹן דָּאָס גַּעַלְט, צַו וּוּאָס דָּאָרָף עַר עַס?... אִין עַר גַּאנְצָע גַּעַכְט
נִישְׁתָּ גַּעַשְׁלָאָפָּן, כָּסְדָּר נָאָר גַּעַהַאָלָטָן אָין אִין זָאָרְגָּנוּ זִיךְ, וּזְעַגְּנוּ דָעָם, אָוּ
דִּי וּוּזָעָס זָאָלָן אַמְּאָל נִישְׁתָּ אַנְקוּמָעָן צַו שְׁפָעָט... בֵּין שְׁפָעָט אָין דָעָר
נָאָכָט פְּלָעָגָט עַר וִיצְנָן בֵּין דָעָר מַאֲפָעָ אָוּן קוּקָן, וּזְכוּן לְעַנְדָעָר, פָּאָרְגִּילִיכָן,
וּוְעַלְכָעָס לְאָנְדָה אִין דָּאָס יִכְעָרְטָע, דָּאָס בְּעַטְעָה, דָּאָס סָאָמָע וּוּיִטְסָע,
דָּאָרָט, וּוּ דִי אַוְיאָנָעָן הַאָבָן מַעַר נִישְׁתָּ קִיְּנוּ כּוֹחַ צַו דָּעַרְפְּלִיעָן, וּוּ מַעַן
קָאָן זִיךְ אַינְגָּגָנְצָן זִיכְרָן ...

עַנְדְּלָעַךְ נָאָר לְאָנְגָּעָ, לְאָנְגָּעָ וּוְאָכָן וּוְאָרְטָן, אִין אַנְגָּגָעָקָוּמָעָן דָעָר אַוִּיסְ
גַּעַקְוְקָטָעָר בְּרִיוּוּ פָּוּן אַ קָּאָנוֹסְלָאָט — פָּוּן אַוְיסְטְּרָאָלִישָׁן, זָאָל וּזְיִין פָּוּן
אַוְיסְטְּרָאָלִישָׁן, אַבְּיִ פָּוּן אַ קָּאָנוֹסְלָאָט. מַעַן האָט יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָקָן אַיְנְגָעָ
לְאָדוֹן צַו קְוּמָעָן מִיטָּ פָּאָטָאָס אָוּן מִיטָּ אַלְעָלָן נַוְיִטְקִיעָן פָּאָפִירָן. פָּאָרְשְׁטִיטִיט
זִיךְ, אָוּ יַאֲנְקָלְ-זְשָׁאָקָה אַיְן אַרְמָגָעְלָאָפָּן אַ פָּאָרְשְׁמִיְּעָטָהָר, אַ פָּאָרְאִיכְמָעָ
טָעָר, נִישְׁתָּ גַּעַשְׁלָאָפָּן אָוּן נִישְׁתָּ גַּעַגְעָס. עַר האָט זִיךְ גַּעַטְרָאָגָן אוּף דִי
טָרָעָפָּן אִין אַיְנָן אַטָּעָם, אָוּן אָזְנָעָן האָט אִים אָיְן קָאָנוֹסְלָאָט גַּעַזְאָגָט, אָזְנָעָן
עַס פָּעָלָט אִים עַפְעָס אַ פָּאָפִירְלָ מִיטָּ אַ גַּעַוּוִיסָן שְׁטָעְמָפָלָ, אָיְן עַר וּוּידָעָר
אַרְמָגָעְלָאָפָּן אַ פָּאָרְשְׁוּוֹצְטָעָר אִין דִי בְּיָרוֹאָס, גַּעַשְׁמִיכְלָטָן צַו דִי בָּאָ
אַמְּטָע, זַיְמְכַבְּד גַּעַוּוֹן מִיטָּ פָּעָלָעָר סִיגְאָרָעָטָן, בֵּין דָאָס שְׁטִיקָל נַאֲרִישָׁע
פָּאָפִירָן מִיטָּן שְׁטָעְמָפָלָעָר אִין גַּעַוּוֹן אִין זִיְנָעָה הַנְּגָנָט, אָוּן עַר אִין וּוּידָעָר
גַּעַלְאָפָּן אִין קָאָנוֹסְלָאָט אַרְיִין, וּוּידָעָר האָט מַעַן אִים גַּעַהַיִיסָן אַהֲיִמְגִיאַן
אָוּן וּוְאָרְטָן; אָוּן וּוּידָעָר האָט עַר גַּעַוּוֹאָרָט. דִי וּוְאָכָן הַאָבָן זִיךְ גַּעַשְׁלָעָפָט
זַיְיִ אַ פָּאָרְשְׁלָעָפָטָעָר קְרָעָנָק. מַעַן האָט נִישְׁתָּ גַּעַזְעָן אָוּן נִישְׁתָּ גַּעַהַרְתָּ.

יאנקל'זשאָק האט עס אויסגעטהייטשט, אז נישט אנדערש, נאר אין דעם מון שטעken דער „קאנטיערושאָקעס“ האנט. כד' אים אַפְּצֹוֹתָן אַ שְׂטִיקָל האלט זי זי. ער האט אַנגָעַהוּבָן שמייכְלָעָן צו אַיר אָוָן צו זאגָן אַיר אַ ברְּיָיטָן „בָּאָנוּשָׁוָרָה“ אָוָן גָּלְאָט אַזְוֵי אַ פָּאָרָןָק אַיר אַרְיִינְשְׁטָעָק אָן דער האנט. אַזְוֵי האט ער גַּעֲפָאַשְׁעַט דִּי „קָאנְטִיעָרְזֶהָקָעָס“ שְׁיָינָעָן ווּאָכָן אָן דערפָּאָר האט ער רָעַכְט גַּעַהָאָט צָעָן מָאָל אָין טָגָז זי צָו מַאְטָעָרָן. צִי עַס אַיְזָן עַפְּעַס נִישְׁט אַנגָעַקְוּמָעָן פָּאָר אִים פֿון דִּי קָאנְטִיעָרְזֶהָקָעָס, צִי זי האט גּוֹט גַּעַקְוּקָט אָוָן זִיךְן נִישְׁט טּוּהָ גַּעַוּוֹן אָוּן אַרוּקְגַּעַגְּעָבָן זַיְינָעָ בְּרִיוּ אַ צּוּוּיָּיטָן לְאַקְאַטָּאָר...

בֵּין איינְמָאָל אַ פְּרִימָאָרגָן האט ער באַקְוּמָעָן, טָאָקָעָ פֿון דער „קָאנְטִיעָרְזֶהָקָעָס“ הָעָנָט אַלְיָין, דָאָס אַמְּתָע אַוְיסְגָּוּקְוּטָע בְּרִיוּוּלָעָ, אַין ווּעָלָן דער קָאנְסְוָלָאָט גִּיט אִים צָו ווּוְסָן, אָזָ ער, יָאנְקָל'זְשָׁאָק, מִיט זִין מַשְׁפָּחָה האָבוֹן באַקְוּמָעָן דָאָס רָעַכְט אַרְיִינְצְּפָּאָרָן קִין אַוְיסְטְּרָאַלְיָע, דִי טְיִיעָרָע פָּאָפְּרָן האט ער, ווּ אָז אַבְּן טֻוב, אַרְיִינְגְּעַלְיִיגָּט אַין דער אַיְזְעַרְנָעָר קָאָסָע, אָז קִיןְיָעָר זָאל זִי, חְלִילָה, נִישְׁט אַרְוִיסְגַּבְּעָנָעָן.

יאנקל'זשאָק גְּדוֹלָה אַיְזָן גַּעַוּוֹן גְּרוּוֹס. אַבְּרָה בְּאַלְד זַעַנָּעָן אוּיךְ אַנְגָּעַקְוּמָעָן בְּרִיוּ פֿון אַרְגָּעַנְטִינִין קָאנְסְוָלָאָט אָוָן פְּנוּנָעָם קָאנְאָדִישָׁן קָאנְטִיעָרְזֶהָקָעָס; אַין בִּידְעָ רָופְּט מָעוֹן אִים צָו קְוּמָעָן מִיט פָּאָטָאָס אָוָן מִיט דִי גַּעַהָעָרִיקָע פָּאָפְּרָן. אַיְזָן יָאנְקָל'זְשָׁאָק גַּעַוּוֹרָן זִיְעָרָ צְעַטְמָלֶט — מעָן קָאוּ דָאָך נִישְׁט פָּאָרָן אָז אלָעָ דָרְיָי לְעַנְדָעָר צְזָעָמָעָן. ווּאַסְזָעָשׂ טּוֹט מָעָן? אַין ווּעָלָן לְאַנד זָאל ער פְּרִיעָרָ פָּאָרָן?

הָאָט ער באַשְּׁאָלָאָסָן מִיט זַשְּׁאָנָעָט אַ קָּוק צָו גַּעַבְּן אוּיף דער מאָפָע אָוָן ווּעָלָעָט פֿון דִי דָרְיָי לְעַנְדָעָר גַּעֲפִינְט זִיךְ אַמְוּוּטִיטָסָן, אַחַיָּן ווּעַט ער פָּאָרָן... סְאַיְזָן טָאָקָע גַּעַהָאָט אַוְיסְגָּוּפָאָלָן, ווּאָס אַוְיסְטְּרָאַלְיָע לְגִיגָט צָוָם ווּוִיטָסָן, ווּילְיָהָוָת אַוְיסְטְּרָאַלְיָע האט אִים דִי עַרְשָׁטָע באַוּוּלִיקָט דִי ווּוִיזָע, פָּאָסָט אִים דָאָך נִישְׁט אַפְּצֹוֹזָאָגָן אָז נָאָר אַנְטָאָן עַגְמָת נְפָשָׁ דָעַם אַוְיסְטְּרָאַלְיָעָן קָאנְסְוָלָאָט.

אָז יָאנְקָל'זְשָׁאָק האט שְׁוִין גַּעַהָאָט פָּעָסָט באַשְּׁאָלָאָסָן צָו פָּאָרָן קִין אַוְיסְטְּרָאַלְיָע, אַלָּע דָעַרְלִיבְּעָנִישָׁן האט ער שְׁוִין גַּעַהָאָט אַין טָאָש, אַיְזָן אִים אַוְיסְפָּנִיָּי נִשְׁטָאָגָט גַּעַוּוֹרָן, ווּילְיָהָוָת מִיהָאָט באַדָּאָרָפָט אַנְהָוּבָן אַוְיסְרָ צְוְפָּאָרְקִיְּפָן דִי דִירָה, דָאָס גַּעַשְׁעָפָט. דָאָס אַיְזָן אַנְגָּעַקְוּמָעָן זִיְעָרָ שְׁוּעָרָ; סְאַיְזָן גַּעַוּוֹן נִישְׁט לְיִיכְתָּ צָו דָעַצְיָדְרָן זִיךְ פֿון ווָאָס אַנְצְׁוּהָוּבָן: פֿון דער דִירָה, צִי פֿון גַּעַשְׁעָפָט. סְאַיְזָן נִישְׁט קִין קְלִינְיִיקִיט, אַ גְּאַנְצָן פְּינָנָץ דִירָה, ווּיפְּלָל מָעָן האט זִיךְ אַנְגָּעַהָאָרְעוּוּט, בֵּין מָעָן אַיְזָן דָרְצָוּ גַּעַקְוּמָעָן. אַיצְטָ דָאָרָפָט ער דָאָס אַלְזָן נִעְמָעָן אָוּן אַיְבָּעָרְלָאָזָן. הַיְינָט דָאָס גַּעַשְׁעָפָט. מִיט דער אַיְגָּעָצְׁזִוְּגָעָנָעָר קְלִיעַנְטָעָל... מִיטָן גַּעַשְׁעָפָט. האט יָאנְקָל'זְשָׁאָק גַּעַ-

טראכט. האט ער נאך צייט, מען קאו נאך צווארטן בי צום לעצטן מאך מענט. ס'קאו נאך עפעס אריינברעגען דערוויל ביין וואס-יווען. ער ווועט זיך פרייער געמנען פארקייפן די ווינונג. אבער וו ווועט ער דערוויל ביין צום פאָרַן זיך אַהֲנְגְּטוֹן? אַיִּין אַהֲטָלֵל אַרְיִין? פֿוֹן אוֹן ווּוִינְגַּן ווּוַעַט יַאנְקְלִיזְשָׁאָק דַּאֲרָפָן גִּיְּזָן נַעֲכְּתִּין אַיִּין אַהֲטָלֵל, וַיְיַעַפְּס אֶת "גְּרִינְדָּר" ... אַוְן אַזְוִי ווַיְיַאנְקְלִיזְשָׁאָק האט זיך נִישְׁתַּגְּעַנְתַּס גַּעֲכִידִין, ווְאַס צָו פָּאַרְקִיְּפָן פְּרִיעָר, בְּכָל עַפְעַס צָו פָּאַרְקִיְּפָן, האט ער באַשְׁלָאָסן צָוּצָר ווְאַרְטַּן אַבְּסָל, דַּעֲרוּוֵיל בְּרַעַנְטַן נִישְׁטָן, בְּפָרָט, אַזְוִי דַּי ווִוְיַע אַיִּז גִּילְטִיך אַזְוִיף אַז יַאֲרֵר צִיְּט, ווּוַעַט ער טַאַקָּע צְוּוֹאָרְטָן, אַבְּיַי ער האט די פָּאַפְּרָן בַּיִּי זיך אַיִּן טָאַש, אַוְן דַּאֲס אַיִּז דַּאֲקָדָר עַיְקָר. דַּעֲרוּוֵיל האט אַים עַפְעַס אַוִּיסְטְּרָאַצְּלִיעַ אַוִּיפְּגַּעַהְעָרְטַן אַזְוִי צָו גַּעַפְּלָעַן. דַּאֲס לְאַנְד אַיִּז עַפְעַס צָו נַעַנְטַן צָו קַאְרִיְּיעַ... ווְאַס עַס קַאְזָן זיך אַלְץ מַאֲכָן... אַיִּין אַפְּשָׁר האט ער שׂוֹין בַּעַסְעַר גַּעַדְאָרְפַּט מַסְכִּים זַיִּין אַזְוִיף אַרְגְּעַנְטִינְעַ — דַּאֲכָט זיך נִישְׁט אַזְוָאַס טַרְאַטְּעַגְּיַשְׁעַר פּוֹנְקָטָן. קִינְיָנָר האט זיך דַּעֲרוּוֵיל נִישְׁט בְּדַעַה צָו כָּאָפָּן צָו אַרְגְּעַנְטִינְיָעַ... ווְאַס שִׁירְקָן אַנְאָדָע, אַיִּז ער ווִינְצִיקָּעַר ווְיכָעָר מִתְּנַן דַּאֲזִיקָּן לְאַנְד... עַפְעַס זַעַנְעַן דַּי אַמְּעָרִיקָּאָנָּעָר דַּאֲרָט גַּרְוִיסָּע מַחְוֹתָנִים, כַּאֲטָש זַיִּי קוֹקוֹן מִיט פָּאַרְגְּרָעַס עַרְוָּנוֹגָס-גַּלְעָזָר אַזְוִיף מוֹרָחָה... אַיִּין דַּי מוֹרָחְדִּיקָּע וְעוּלָן זיך אַוְדָאי אַוְיך נִישְׁט לְאַזְוָאַס שְׁפִּיעָן אַיִּין דַּעַר קַאְשָׁע אַרְיִין... אַזְוָאַס ער, יַאנְקְלִיזְשָׁאָק, ווּוַעַט זיך דַּעֲרוּוֵיל הַאֲלָטָן בַּיִּי אַרְגְּעַנְטִינְיָעַ, ער ווּוַעַט מַאֲכָן דַּאֲס גַּרְוִיסָּע פָּאַרְגְּעַנְגָּן דַּעַם אַרְגְּעַנְטִינְשָׁן קַאְנְסָוָלָאָט אַוְן אַים עַנְתָּי פָּעָרָן, אַזְוָאַס ער אַיִּז מַסְכִּים אַהֲנִצְפָּאָרָן. ווְאַס ווּוַעַט ער אַבְּעָר זַאגָּן אַוִּיסְטָרְטָלִיעַ? ווַיְיַאנְקְלִיזְשָׁאָק האט זַיִּין אַזְוָאַס גַּרְוִיסָּע מַדְנָה?

הכלל, יַאנְקְלִיזְשָׁאָק האט גַּעַהְאָט אַפְּאַרְדְּרִיטִין קָאָפָּט. ער האט נִישְׁט גַּעַוּוֹסָט ווּוְהָיַן צָו פָּאָרָן. אַוְן ווּוְעַן ער האט שׂוֹין יַאֲגַעְוּסָט, אַיִּין אַים בְּכָל אַשָּׁאָד גַּעַוּוֹן אַוְעַקְצַוְפָּאָרָן. פֿוֹן דַּעַר צְוִוִּיטָעָר זַיִּיט אַבְּעָר ווּוַיִּסְעַר דַּאֲרָפָן, אַזְוָאַס אַיִּירָאָפָּע בְּרַעַנְטַן אַפְּיִיעָר אַוְן אַז ער בְּלִיבְּשַׁת זַיִּצְוָאַס זַיִּיך אַז ווּוּלְקָאָן ...

דַּעֲרוּוֵיל זַעַנְעַן אַדוֹרָךְ חֲדִישִׁים אַזְוָאַס סַיִּין ווִידְעָר אַבְּגַעְקּוּמָעָן אַבְּרִיוֹן פֿוֹן אַרְגְּעַנְטִינְשָׁן קַאְנְסָוָלָאָט, אַזְוָאַס דַּעֲרְלִיבְּט יַאנְקְלִיזְשָׁאָק אַרְיִינְגְּצָר פָּאָרָן קַיִּין אַרְגְּעַנְטִינְגָּעַ. זַעַנְעַן זַיִּי ווּוַעַט גַּעַלְאָפָּן צָו דַּאֲקְטוּרִים זיך צָו מַאֲכָן "פִּיקְרִין" קַעְגַּן יַסְ-קַרְאַנְקִיטִין, קַעְגַּן פָּאַרְשִׁידְעָנָע אַנְדְּעָרָע קְרֻעָנָק. מעַן האט זיך אַיִּילָק גַּעַנוֹמָעָן גַּרְיִיטָן, מעַן אַיִּז אַרְוּמְגַעְלָאָפָּן אַיִּין אַלְעָ שִׁיפְּסָר גַּעַזְלְשָׁאָפָּטָן, מעַן האט זיך אַזְוִיסְגַּעְפְּרָעָט ווּעַגְּזָעָט דַּעַם ווַיְיַיְנְפָּן זַעַנְעַן אַיִּיס, ווּעַגְּזָעָט זַיִּירָע בָּאַקְוּעַמְלַעַכְקִיטָן, ווִיפְּלַע עַס קַאְסָט עַרְשְׁטָעָן קְלָאָס. ווִיפְּלַע צְוִוִּיטָעָר קְלָאָס אַזְוָאַס אַפְּיִילוֹ אַיִּגְגַּעְצָאָלָט הַאֲנְטְּגָעָלָט אַוְיך. נַאֲרָאִין זַיִּיך האט זַיִּיך נִישְׁט גַּעַרְירִיט פֿוֹן אַרְטָן: דַּאֲס פָּאַרְקִיְּפָן דַּאֲס גַּעַז

שעפט און די ווינונג, וויל יאנקל-זשאך האט פארט נישט געקאנט בי
ויר פועלן צו נעמען און מאכון אַתְּ פון זיין האדעוואָנייע, פון זיין שוערעד
פראָצע; דאָ גיינען שיין באָלד אויסט די ווינעס און יאנקל-זשאך וויסט נאָך
אלֶז נישט זואָס צו פֿאָן. פון דער שיפֿס-געוועלע-שאָפֿט אַיז מען שיין אָפֿילַ
געומען מעסַן דאס געפֿעַק, דאס מעבל, זואָס מען ווועט דערטן אָוועַקַּ
פֿירן, און יאנקל-זשאך רײַסט זיך די לעצטע פֿאָר האָרַ פון קאָפַ אָונַ וויסט
ニישט אָרַפַּ ווועלנַעַר ווועלט ער געפֿינַט זיך.

די לעצטע צייט איז יאנקל-זשאך ווי געלען אין פֿיבַּער. ער האָט
ニישט געגַעַסַּן, נישט געשלַאָפַּן, געחאָלַטַּן אַין אַיִּין מאָטערין דאס בַּיִּת,
שטענדיק מיט דער זעלבער פֿראָגַע: זואָס טוֹטַן מען? יֵאָ פֿאָרַן? נישט
פֿאָרַן? אַבְּער די יאנקל-זשאָקעטַע פֿלאָגַע אַים שטענדיק אָפֿעַנְטַרְבַּן מיטַן
זעלבן פֿומַן:

— פֿאָרַדְרַי זיך אַלְיַין דעם קאָפַ. אַיך האָבַּ שׂוֹן נישט קַיִּין כּוֹחַ צוֹ
דיַר. פֿאָרַ יַאֲ, פֿאָרַ נישט, טוֹ ווֹאָס דוֹ ווֹילַט. בִּיסְט אָרִינְגַּעַרְאַן אָין
דער בלַאָטַע, גַּיב זיך אַלְיַין אָן עַזְּ אָרִוְיסְטוּקְרִיכְן...

— אַיך ווועל דַּיר זאגַן דעם אַמְּתַ — איז יאנקל-זשאָק גַּעוֹאָרַן מַילַּ
דער צוֹ זיין יאנקל-זשאָקעטַע — אַיך האָבַּ עַפְּעַס פֿאָרְלוֹרִין דעם חַשְׁקַע צוֹ
אָרגַעַנְטַיַּע, מְחַמַּת כְּהָבַּ גַּעַהַעַט, אָז דַּאֲרַטַּן זעַנְעַן זַיְעַר שְׁטַאָרַקַּע הַיִּצְן
אָן זַיְ ווּלַן ווִירַקַּן שְׁלַעַכְּט אָוִיף דַּיִּין שׂוֹאָזַחַרְצַע...

יאנקל-זשאָק האָט כָּאַטַּ שְׁגַעַוְאָלַט אָרוֹיסְבַּאָקְוּמַן פּוֹן זַיְן וַיִּיבְּ אַ
שְׁטִיקְעַלְעַ אָוְמַן אָוִיף אָרְגַּעַנְטַיַּע. אַבְּער די יאנקל-זשאָקעטַע הוֹאָטַע שׂוֹן
ニישט גַּעוֹאָלַט מַעַר גַּעַבְּן קַיִּין עַזְּוֹת, אָונַ זַיְ מַעַשְׂיַוְתַּ מִיטַּ דַּיִּ הַיִּצְן, האָט
זַיְ גַּעוֹוֹסַט, אַיז נאָר בְּלַיְזַן אָן אָוִיסְרִידַע, אָז ער מַאְכַּטַּ מַשְׁגַּעַ אַ ווּלַטַּ
— זַאֲגַ מִיר, יאנקל-זשאָק, זואָס דוֹ טְרַאָכְסַט צוֹ טַאֲן, ווּלַיְ בְּלַן
שׂוֹן הַאָלְבַּ מְשֻׁגַּעַ? מַעַן פֿאָרַט. אַדְעַר מַעַן פֿאָרַט נישט?

— העַר זיך אַיִּין, מַיִּין ווּבַּיְלַ — האָט יאנקל-זשאָק זַיְעַר ווּיַּיך גַּעַזְעַ
עַנְטְּפַעַרְט — מַעַן פֿאָרַט, זַיְ מַעַן פֿאָרַט נישט. צַיְוִיסְט שׂוֹן אַלְיַין נישט...
אַיך שַׁעַם זיך פְּשַׁוְתַּ אָוּוֹקְצְּפַאָרְזַן, זַעַן כְּטַרְעַף אָ פְּרִינְטַן, קַאֲן אַיך אַיִּם
ニישט קוּקוּ אַיז דַּי אָוִיגַן אָרִינַע, אַיך לֹאַז אַים דַּאֲ אַיבַּרַ אָוִיפַן ווּלְקַאְן
אָונַ גַּיְיַ זַיְדַּ אַלְיַין רַאְטַעְוּן, מַעַן קַאֲן טְאַקַּע נִישְׁט פֿאָרְדוֹרְגַּן אַ ווּלַטַּ
אַבְּער, כְּשַׁעַם זַיְ... אָוְנְדוּעַרְזַעְטַה האָט רַעַבְתַּ, אָזְוִי פַּילְ מַעְנְצַחְן לַעֲבַן
דַּאֲ אָונַ פְּוֹקַט אַיך גַּיְיַ אָנְטַלְוִיפַן ווִי אַגְּנַבְעַ...

אָונַ יאנקל-זשאָק האָט אָזְוִי לְאַגְּגַע גַּעַלְעַרְט אָונַ גַּעַטְרַאָכְט, בֵּינוֹ די
וּוְינְעַס זעַנְעַן דַּעַרְוִיְל אָוִיסְגַּעַגְנַעַגְעַ, די שַׁיפַּן זעַנְעַן פּוֹן די פֿאָרְטַן אָפְּגַעַ
שְׁוּוּמַעַן, אָונַ יאנקל-זשאָק אַיז גַּעַלְבַּן זַיְצַן אָוִיף דַּעַר "ברַעַנְדִּיקְעַר"

עד פון אייראָפַע", אויטן "וּוּלְקָאוּ" ווּ ער לְעַבֶּט זִיךְ גָּאנֵץ נִשְׁקָשָׂה; אָוֹן מען רעדט, אָזֶן ער גְּרִיִּיט דָּעֲרוֹוִיל, אַיְדָעָר וּאֲסְדוּעָן, חַתְּנוֹה צָו מַאֲכָן זַיִינָן טָאָכְטָעָר זְשָׁאנָעָט... מִיט הַיְינְטִיקָע קִינְדָּעָר אַיזְזִיךְ זַיְעָר שָׁוּעָר אָזֶן עַצְחָה צָו גַּעֲבָן...".

אָוֹן דָּעָר עִיקָּר, דִּי עַרְד אַין אַיְרָאָפַע בְּרַעַנְט נִישְׁט מַעַר. מעַן זַאל אַיִם גַּעֲבָן מִילְיאָנָעָן, זַאגָט ער, רִידָט ער זִיךְ אַיְיךְ מַעַר נִישְׁט פָּטָן אַרְטָן. אָוֹן צּוּרִיקְגַּעַשְׁמָעוּסָט, וּוּעָן ער וּוְילְיָא פָּאָרָן קָאָזֶן ער שְׁוִין אַיְיךְ נִישְׁט, נִישְׁט וּוְיִילְאָלָע וּוְיִזְעָס וּוְעָנָעָן אַיִם אַוִיסְגַּעַגְּנָגָעָן. ער האָט דָאָר בְּאַלְיִידְקָט דָּרִיְיָי לְעַנְדָּעָר. וּוּצְעָן עַס קוּמָט אַיִם אַמְּאָל אַוִיס דָוְרְכָזְגָיִין פָּאַרְבִּיִּי דִּי קָאָנְסָלָאָטָן, פָּאַרְשָׁנָעַלְעָרט ער דָעַם גָּאנָגָה, וּוְיִילְקָוִים קוּמָעָן אַיִם אַמְּאָל אַקְעָגָן דִּי אַמְּבָאָסָאָדָאָרָן, טָא וּזָס וּוּעָט ער יְיִי זָגָן?... אַזְוִי האָבָן זִיךְ גַּעֲנְדִּיקָט דִּי גְּרוּיסָע רִיְּזָעָס פָּוּן יָאנְקָלְ-זָשָׁאָקָן.

אַיְהָאֵלֶם

נערשטען אַפְטִילוֹנוֹג: יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק דָּעַר שְׁנִידָעָר

ז'ייט

7	די צוויי "איינטעליגענטן"
13	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק סְגָסְל
17	אַ פָּאַנְטִירִישָׁעָר שְׁנִידָעָר
21	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק פִּילָּאָזְפִּירָט
27	דָּעַר שְׁרִיבָּהָר, דָּעַר קְרִיטִיקָהָר אָוֹן דָּאָס זְשָׁאָקָעָטָל
33	אַאָז טְעוֹאָן הָאָב אִיךְ גַּעֲחָצָט
39	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק גִּיטָּאָוִיף אַ בְּאַקְסִּמְאַטְשָׁ
45	מִיר גִּיעָנָן צְרוּקִינְד
49	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק לְעַרְוֵנְטָשָׁל זְיִינָן קִינְדָּעָר
53	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק סְוּאָקָעָנְטָן
61	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק אַנְטְּשָׁוְלְדִּיקָט זִיךְ
65	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק אִיז אָוּמוּרוֹאִיךְ
69	אַ מְשֻׁגָּעָשָׁלְעָטָל
73	איַן אַ בְּעַסְעָרָן דְּעַסְעָרָאָן
79	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק פָּאַרְזִיכְעָרָט זִיךְ
85	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק אִיז נִישְׁתְּ מִיטְ אלְעָמָעָן

צְוֹוִירְטָעָן אַפְטִילוֹנוֹג:

יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק האָט זִיךְ אַרוּפִיגָּעָאַרְבָּעָט

91	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק וּנוּרט אַ פָּאַברִיךְאַעֲטָל
99	דָּאָס גַּעֲשָׁעָפֶט גִּיטָּנִישְׁתָּ
103	מעָן קָאנְקוּרִירָט זִיךְ
107	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק סְכוֹרָה פָּוּן אַ וּוּגָן
117	"פּוּבְּלִיסִיטָעָ"
123	ברָוָגָן
129	אַ מָּאוֹ אַלְיָין
133	איַן מָעוֹן האָט אַ קְרָאָנָק וּוּיָיבָן
137	די שְׁיִינָן בְּאַלְעָבָאַסְטָעָ
141	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק אִיז וּוּנְעָדִיךְ
147	אַלְיךְ אַיְבָּעָר אַ נְאָרִישָׁ בְּעַנְקָלָן
151	יאַנְקָלְ-זְשָׁאָק וּוּיל אַנְטְּלִוִּיפָּן פָּוּן דָּעַר מְלָחָמָה

